

Det norske Arbeiderparti

Vedtaksprotokoll

Landsmøtet,
Folkets Hus

9. - 12. november 2000

SIDEHENVISNING:

Torsdag 9. november 2000:	1
SAK 1 – ÅPNING	1
SAK 2 – KONSTITUERING	8
SAK 8 – FORSLAG TIL NYTT PRINSIPP- OG ARBEIDSPROGRAM	21
Fredag 10. november	74
SAK 5 – INNKOMNE FORSLAG	74
SAK 7 – DEN POLITISKE SITUASJONEN	75
Lørdag 11. november 2000	102
SAK 4 – INNSTILLING FRA REVISJONSNEMNDEN/GODSKJENNING AV REGNSKAPET FOR 1998 OG 1999.....	102
SAK 3 – INNSTILLING FRA BERETNINGS- OG PROTOKOLLKOMITEEN.....	105
SAK 6 - LOVENDRINGER OG SAK 9 – ARBEIDET I ORGANISASJONEN	111
Søndag 12. november 2000	122
SAK 10 – REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLING	124
RETNINGSLINJER FOR DET SAMEPOLITISKE ARBEIDET I	143
SAK 11 – VALG	214
SAK 12 – AVSLUTNING.....	216

Arbeidsutvalget
Ande
utvalget

VEDTAKSPROTOKOLL

fra Det norske Arbeiderpartis 58. ordinære landsmøte 9. – 12. november 2000 i Folkets Hus, Oslo.

Torsdag 9. november 2000:

SAK 1 – ÅPNING

Landsmøtet startet kl 11.00.

Landsmøtet åpnet med følgende kulturelt program:

Grappa "Baba Yaga" med Annbjørg Lien, feler, Bjørn Ole Rasch, tangenter, Roger Tallroth, gitarer, Rune Arnesen, perskusjon og Hans Fredrik Jacobsen, fløyter framførte forskjellige melodier.

Thorbjørn Jagland takket de medvirkende og overrakte en langstilket rose til hver enkelt.

Deretter framførte han følgende minnetale:
Partifeller.

Siden vi sist var samlet til landsmøte i Arbeiderpartiet, har flere av våre sosialdemokratiske venner i inn- og utland gått bort.

Lørdag fikk vi meldingen om at stortingsrepresentant Anneliese Dørum er gått bort, etter kort tids sykeleie.

Hun var inne i sin fjerde periode som fast representant for Akershus Arbeiderparti på Stortinget, og hadde bak seg nesten 30 år med aktiv politisk innsats. Hun var utdannet adjunkt, og det var mangel på barnehageplass for sønnene hennes som først gjorde at hun engasjerte seg i politikken. I 1971 ble hun medlem av Ullensaker herredstyre, og i 1975 ble hun medlem av Akershus fylkesting. Samtidig ble hun medlem av Arbeiderpartiets kvinnesekretariat, hvor hun ble nestleder i 1981.

Anneliese var et varmt menneske, alltid i godt humør, og hun hadde alltid tid til å lytte på folk. Ved Anneliese Dørums bortgang har vi mistet en uredd og engasjert politiker.

Ved Aase Lionæs sin bortgang har arbeiderbevegelsen mistet en av sine fremste kvinnelige pionerer. Hun var Arbeiderpartiets kvinnesekretær fra 1936 og medlem av sentralstyret. Senere ledet hun Kvinnebevegelsen fra 1945 til 1953. Hun var den første kvinne i finanskomiteen på Stortinget, første kvinne i Stortingets presidentskap, første kvinnelige medlem og senere leder av Nobelkomiteen, og blant de få kvinnene i FN's hovedforsamling de første årene. Aase var den første norske kvinnen som virkelig gjorde seg gjeldende innen økonomisk politikk og utenrikspolitikk. Hun kjempet utrettelig for kvinners rettigheter, og sto fremst i arbeidet for likelønn og for kvinners rett til å bestemme over egen kropp.

Jack Fjeldstad har gått bort. Han fikk ord og tekster til å leve, han skapte gjenkjennelse, engasjement, og glede. Han bidro til at vi vokste litt som mennesker og ble sterkere som fellesskap. I sitt politiske virke var det kultur og kulturspørsmål som opptok han sterkest. Men han manglet ikke forståelse for at det materielle også var viktig for folk. Han visste hva forbedringer i boligstandard, arbeidsmiljø og velferdstilbud betydde. Hans engasjement i arbeiderbevegelsen varte livet ut. Han ble utnevnt til æresmedlem i Arbeiderpartiet i 1994. Med hans bortgang har vi mistet en som bidro med politisk innsikt, og med å legge en verdifull dimensjon til møter og arrangementer – men vi har framfor alt mistet en god venn.

Togulykken på Rørosbanen i januar i år, rystet oss alle. I ulykken mistet vi en av våre unge politikere i Hedmark, Ole Edvard Bjørnstad. Ole Edvard ble bare 30 år, men hadde allerede gjort en stor innsats for både AUF og Arbeiderpartiet. Han var nestleder i Hovedutvalg for utdanning i fylket. Da han arbeidet på AUF sentralt var han særlig engasjert i arbeidet for lærlingene. Og han hadde ikke minst et internasjonalt engasjement og var en sterk talsmann for at Norge måtte leve opp til sine internasjonale forpliktelser; gi ly og beskyttelse for mennesker på flukt fra politisk forfølgelse, undertrykkelse og nød.

Martin Hoff var en trofast stridsmann for Arbeiderbevegelsen, en som kjempet for de svakes interesser og for fred. Han var fylkessekretær i Hedmark i 17 år.

Ved Oddvar Berrefjords bortgang har Arbeiderpartiet mistet en av sine beste venner og støttespillere. Den tidligere justisministeren, som i hele sitt arbeidsliv hadde store tunge samfunnsoppgaver, hadde alltid tid til også å gjøre oppgaver for Arbeiderpartiet.

Tidligere stortingsrepresentant Osmund Faremo gikk bort i fjor. Faremo var sterkt engasjert i kampen mot nazismen og fryktet en oppblomstring av nazistiske ideer. I sitt informasjonsarbeid om nazismens grusomheter, trakk han linjene tilbake til sin tid som krigsfange i Tyskland fra 1943 til krigens slutt.

La disse stå som representanter for alle de som hadde fortjent en lengre omtale.

Elsa Rastad Bråten - tidligere redaktør i Arbeiderkvinnen, statssekretær, stortingsrepresentant og leder i Likestillingsrådet.

Henrik Aasarød, tidligere sentralstyremedlem i Arbeiderpartiet, og leder av Norsk Sjømannsforbund.

Tormod Jensen, pengeinnsamler for bevegelsen gjennom sin daglige ledelse i A-lotteriet.

Arne Grøttum, tidligere 1. nestleder i Norsk Kommuneforbund, og medlem av sentralstyret.

Æresmedlem Haldis Charlotte Johanne Havrøy; aktiv i kvinnesekretariatet i sekstiårene, deretter stortingsrepresentant og senere fylkessekretær i Hordaland Arbeiderparti.

Tidligere stortingsrepresentant Lars Breie, leder for Riksrevisjonen i 28 år.

Ingvald Granum, tidligere ordfører og rådmann i Krødsherad.

Kjølv Egeland, tidligere rektor og Kirke- og undervisningsminister.

Edvard M. Edvardsen, tidligere stortingsrepresentant fra Rogaland.

Oskar Ingemann Øksnes, tidligere statssekretær og landbruksminister.

Lars Bakken, tidligere ordfører i Alta, som også gjorde en stor innsats for idrettsbevegelsen.

Steinar Fridtjof Dreyer, mangeårig kommunepolitiker og markant skikkelse både i Tromsø og Troms Arbeiderparti.

Valter Gabrielsen, stortingsrepresentant fra Finnmark.

Kjell Holler, industriminister i Gerhardsenregjeringen 1959-63.

Gjennom disse som er nevnt, vil vi minnes alle fra arbeiderbevegelsen som har gått bort de siste to årene.

Vi vil også minnes alle de som kjemper for de samme ideer og verdier i andre deler av verden, og som opplever en kamp under langt vanskeligere forhold enn her. La oss spesielt tenke på våre venner i våre søsterparti i Midtøsten, som hver dag kjenner frykten for hva morgendagen vil bringe.

Vi tilhører en internasjonal bevegelse. Og sammen med våre venner i andre land skal vi fortsette kampen for frihet, for likhet og for solidaritet.

La oss minnes alle med et øyeblikks stillhet.

Forsamlingen sang "De unge slekter". Forsanger Vigdis Fossum og Erlend Rasmussen.

Thorbjørn Jagland holdt deretter følgende åpningstale:

Dette er det viktigste landsmøte jeg har ledet an i. Vi befinner oss i en vanskelig situasjon. Mye står på spill.

Men vi må utnytte de muligheter som også finnes.

Vi har et parti som alltid tar ansvar og som er på sitt beste når utfordringene er store.

Vi har regjeringsmakt som gir mulighet til å iverksette viktige reformer.

Vi har en statsminister som aldri ser mørkt på tingene og som vet hva som kreves av en leder. Jeg er helt sikker på at vi har et landsmøte som vil klargjøre linjene og som vil gi Jens det nødvendige grunnlag for å starte den lange valgkampen slik at han kan fortsette etter valget i 2001.

Vi har skiftet statsministerkandidat midt i landsmøteperioden. Situasjonen ble uholdbar for partiet og meg.

Jeg ble kritisert for at jeg gikk av som statsminister etter valget i 1997. Det ble hevdet så å si hver dag i to år at jeg skulle ha ventet til min regjering ble kastet i Stortinget eller selv stilt et kabinettsspørsmål.

Da hadde vi vært uten mulighet til å komme tilbake i regjeringsposisjon i denne stortingsperioden. For den saken som man blir felt på eller går av på i Stortinget, vil forfølge en i årevis. Dette vet Høyre, som gikk av på et kabinettsspørsmål i 1986 og har siden ikke kommet seg igjen.

Nå er vi tilbake.

For meg har makt aldri vært et spørsmål om å få personlig makt. Mitt engasjement i politikken dreier seg om å bidra til at det parti jeg er medlem av, kan være i posisjon til å gjennomføre sine mål.

Derfor var det jeg gjorde i februar ikke noe stort offer. Men jeg vil bli trist hvis ikke partiet klarer å samle seg slik at vi kan beholde den regjeringsmakten vi kunne ta tilbake. Hvis vi fortsetter å strides internt, vil vi spille regjeringsmakten over til høyresiden.

Det vil være et stort offer.

Jeg skal gjøre alt hva jeg kan

- for at Jens Stoltenberg forblir statsminister. Han er den beste statsminister Norge kan få. Norge trenger en dynamisk leder i en tid full av dynamikk og forandring
- og jeg skal bidra ved å gjøre mitt beste som partileder og utenriksminister, for et land som knapt tidligere har hatt større utfordring på dette området.

Vi må klargjøre situasjonen.

Den er at Høyre og Fremskrittspartiet kan få flertall på Stortinget.

Da får Norge en annen politikk enn flertallet ønsker.

For mange av dem som nå sier at de vil stemme på Frp, er ikke enig i Frp's program.

Jeg hører ikke noe sterkt krav om

- nedskjæringer i den offentlige velferden
- revolusjon i vårt skattesystem der de rike skal betale like mye skatt som de som tjener lite
- dramatiske kutt i Norges bistand til utviklingslandene og FN.

Det jeg hører, er at folk vil ha

- mer velferd
- mer rettferdighet
- at de støtter en bred solidarisk utenrikspolitikk.

Når så mange tror at disse målene kan bli realisert med stikk motsatt politikk, må det være noe galt med oss.

Vi må bli flinkere til å lytte til folk og snakke med folk.

I desember ifjor spurte vi folk i en statistisk undersøkelse om hvordan de synes utsagnet ”Er lydhøre og lyttende overfor folk” passer på Arbeiderpartiet. Bare 31% mente utsagnet var passende.

Tilsvarende spørsmål ble stilt rett foran landsmøtet. Nå er det bare 22% som er enig.

Dette er alvorlig. Særlig fordi det skjer i et klima der sosialdemokratisk rettferdighet og solidaritet skulle ha sterk klangbunn.

Vi burde være de som klarte å fange opp den sterke og berettigede protest mot det som skjer blant de rikeste her i landet.

I stedet blir en av landets rikeste populær på å selge billig bensin noen timer en kveld.

Svein Erik Bakke sier: ”La oss håpe at de dårlige meningsmålingene for Arbeiderpartiet fortsetter. Jeg har aldri stemt Frp, men nå unner jeg Carl I. Hagen å bli statsminister. La oss få en ny politikk med nye tanker og nye mennesker.”

Ja, han har tydeligvis skjont at de kronene han tapte på å selge bensin en kveldstime vil han få mange ganger tilbake med Frp-politikk.

Om den nye skatten på aksjegevinster sier Øystein Stray Spetalen med en formue på 650 millioner: ”Det er en god gammeldags misunnelsesskatt.”

Jeg misunner ihvertfall ikke Spetalens dårlige vett.

Og Gert Wilhelmsen jr. med en formue på en milliard, hva sier han om aksjeskatten: ”Dette gidder jeg ikke å kommentere. Jeg hviler middag.”

Jaså, tenkte jeg, de er ikke i koma. De hviler middag.

Men jeg tenkte også: La oss vekke disse opp fra denne arrogansen. De må ihvertfall gidde å stå opp hvis de skal gjøre seg fortjent til noe, når vanlige arbeidsfolk må jobbe et helt år for det de håver inn på en dag.

Det vi ser, er de selvtilfredses angrep på solidariteten.

Vi ser også de selvtilfredses angrep på den internasjonale solidariteten. Det er ikke bare det at de ligger på sofaen. De kan jo ikke en gang gidde å skru på fjernsynet. For hvis de hadde gjort det, hadde de sett all elendigheten ute i verden.

Hvis de ser på fjernsyn og likevel er uberørt, er disse menneskene i samme situasjon jeg har opplevd i mange utviklingsland. Der er det absolutt ingen følelsesmessig kontakt mellom de fattige og de rike. Bare noen hundre meter fra de rikes luksus ligger plankebyene. Men de rike enser dem ikke. Det er en så dyp kløft mellom de to verdener at det ikke finnes noen forbindelse.

Slik opplever jeg middagshvilerne her i landet. Det er derfor ikke så merkelig at det skapes et klima for også å rive ned den internasjonale solidariteten.

Hva slags samfunn får vi da? Vi får et følelseskaldt samfunn. Likegyldigheten for fattige ute i verden vil slå over i likegyldighet overfor vanskeligstilte her i landet. Det er sammenheng i tingene.

Jeg sier derfor til dere partifeller:

Den aller viktigste oppgave for dette landsmøte er å si klart i fra om at vi vil utrydde fattigdom i vårt eget land. Det er landet vårt rikt nok til å klare.

Og vi skal gå fremst i kampen mot fattigdommen i verden. Kloden vår har nok til alle. Det er fordelingen det kommer an på.

Det er to måter å være fattig på.

Man er fattig hvis man ikke kan få det som er vanlig i samfunnet.

Det er en annen måte å være fattig på.

Man kan være fattig i ånden. Fattig i sjelen er de som ikke er i stand til å leve seg inn i andres situasjon.

Mange barn i Norge kan ikke spise middag hver dag. De kommer aldri på ferie. De kan ikke være med på skoleturer.

I store deler av verden er UNICEF det eneste skoletilbud til barn og deres eneste mulighet til å opprettholde et verdig liv i en voldelig virkelighet med sosial fornedrelse.

I store deler av verden kan barn ikke leke uten å stå i fare for å bli lemlestet av landminer.

Men dette er ikke bare Sarajevos barn og Sierra Leones barn. Sarajevos og Sierra Leones barn er også våre barn.

Hvis vi skulle gjøre som Frp sier, måtte Norge ha sluttet å rydde miner, vi måtte ha sluttet vårt humanitære arbeid blant de palestinske flyktingene, vi måtte ha skåret betydelig ned på bevilgningene til UNICEF.

Hvis alle land skulle gjøre som dette parti foreslår, halvere bevilgningene til FN, måtte Kofi Annan ha lagt ned det meste av sin virksomhet. Kofi Annan, den beste generalsekretær FN har hatt siden Dag Hammarskiöld. La dette møte sende ham et kraftig signal om at vi står bak ham til det ikke er mer pust igjen i oss.

Jeg vil ved åpningen av dette landsmøte uttrykke min solidaritet og sympati med partene i Midt-Østenkonflikten.

Vi støtter Israels rett til trygghet. Vi krever frihet for palestinerne.

Våre forbindelser til Midt-Østen går tilbake til Sigurd Jorsalfar. Han var med i korstogene. De var ikke fredelige.

Nå må det gå et annet korstog. Et korstog for fred.

Fred over hele verden.
Bekjempelse av fattigdom.
Velferd til alle.

Fred er skoler, arbeid, bolig. Skaper vi rettferd, skaper vi fred.

Dette er Norges dagsorden i Sikkerhetsrådet. En bred dagsorden for fred. Vi kaller det *comprehensive peacebuilding* på engelsk. Vi vil angripe årsakene til krig for å hindre at krig bryter ut. Hvis krig bryter ut, må det være en oppgave for FN å gripe inn på en effektiv måte med FN-styrker under et solid mandat og med solide tropper og utstyr. Etterpå må freden bygges, ikke overlates til seg selv som så ofte er tilfelle.

Arbeiderpartiet har regjeringsmakt. Det gir oss mulighet til å skape en forskjell i Norge. Nå kan vi også øve innflytelse i verdenspolitikken.

Til dem som fortsetter å rette skytset mot eget parti i stedet for mot høyrefløyen, vil jeg si: Vi har ikke tid til dere. Det er for mye som står på spill. Det er for mye å gjøre. Tiden er for knapp.

Jeg vil oppfordre Landsmøtet til å være endringsorientert. For virkeligheten er i rask forandring.

Verdiene våre er like gode som noen gang. Virkemidlene må endres. Derfor kan jeg allerede nå avsløre mine første ord i ettermiddag, når jeg skal innlede det nye arbeidsprogrammet:

”Dette er det viktigste politiske dokument som er lagt fram på lenge i vårt land.

Fordi det trekker opp framtida for vårt helsevesen i en ny teknologisk virkelighet. Det dreier seg om grunnplanken i vårt velferdssamfunn – folks helse.

Fordi det legger opp til en historisk overføring av makt til det lokale folkestyre – til kommunene.

Fordi vi tør snakke om Norges framtid i et Europa som aldri har endret seg mer enn nå.

Arbeiderpartiet har aldri vunnet noe på de sakene vi ikke tok opp. Arbeiderpartiet har aldri vunnet på å stå stille.

Arbeiderpartiet har vunnet på de sakene vi tok opp. Ved å lede an. Ved å bevege oss.

Ved å ta ansvar for framtida.

Jeg vil derfor åpne dette møte og ønske velkommen til hver og en med å henvise til mottoet:

Ansvar er ikke noe jeg har - det er ikke noe du har for deg og ditt. Vi må ta ansvar for hverandre.

Aldri tidligere har det vært klarere enn nå at det betyr å være framtidsrettet. Klare framtida. Bare da kan vi ta ansvar for hverandre.

SAK 2 – KONSTITUERING

a) Fullmaktskomiteens innstilling

Thorbjørn Jagland ga ordet til fullmaktskomiteens leder, Gudny Fagerhol, som la fram følgende innstilling:

Fullmaktskomiteen ble oppnevnt av Sentralstyret i møte 30. oktober 2000 i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 4. Komiteen fikk følgende sammensetning:

Gudny Fagerhol	Møre og Romsdal	leder
Jens Høibø	Akershus	
Inger Theresie Nytræ	Aust-Agder	
Svein Bjørn Aasnes	Partikontoret	sekretær

Fullmaktskomiteen har i møte den 9. november 2000 kontrollert fullmaktene i henhold til landsstyrets vedtak i møte 10. – 11. februar 2000 om fordeling av landsmøtorepresentantene, som er foretatt i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 2.

Videre har komiteen gjennomgått fullmaktene som er sendt inn av fylkespartiene, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 4 bestemmer.

Følgende representanter har meldt forfall og vararepresentanter er innkalt og møter i deres sted:

Forfall:

023 Arvid Garsjømoen
037 Trine Lise Skaug
041 Bjørn Grytøyr
104 Toril G. Espeseth
107 Bjørn Ove Skogstad
117 Frank Willy Larsen
120 Tor Ottar Karlsen
131 Wiel Aulesjord
142 Thorolf Kasin
147 Einar Løndal
160 Jan Helland-Olsen
228 Tone Huse
239 Kjell Iversen
258 Kåre Heggdal
277 Liv Eli Dahlberg
294 Kristian Bergstø

Vararepresentant:

Sverre Englund
Rune Holter
Tone Ystanes
Synnøve Brenden Klemetrud
Bente J. Aamodt
Roar Nordheim Larsen
Ragnhild Røed
Jan Kaworek
Lise Wiik
Arne Storhaug
Tor Ståle Stålesen
Kristine Austad Lunde
Jan Nielsen
Kåre Leira
Trine Brænden Olsen
Bernt-Aksel Jensen

Ved åpningen av det 58. ordinære landsmøtet var det møtt fram 295 representanter med stemmerett av i alt 300 representanter, herav 16 vararepresentanter.

Følgende representanter var ikke møtt fram ved åpningen kl. 11.00:

186 Per Rune Henriksen
194 Trond Tystad

Følgende representanter hadde meldt forfall til første møtedag, men tiltrer møtet fra fredag morgen:

004 Rolf-Thore Hildebrandt
080 Herdis Bragelien
284 Walborg Fossan

Alle fylkespartiene har oppfylt kvoteringsbestemmelsene. Det er valgt 146 kvinner og 154 menn som landsmøtorepresentanter. Den prosentvise fordelingen utgjør 48,6 % kvinner og 51,4 % menn.

Oslo, 9. november 2000

I fullmaktskomiteen:

Gudny Fagerhol /s/

Jens Høibø /s/

Inger Theresie Nytræ /s/

Svein Bjørn Aasnes /s/

Vedtak: Fullmaktskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

b) Godkjenning av innkallingen

Innkalling til det 58. ordinære landsmøte av 25. februar 2000 ble tatt opp til godkjenning.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

c) Godkjenning av sakslista

Følgende forslag til sakslista ble tatt opp til godkjenning:

1. Åpning.
2. Konstituering.
 - a) Godkjenning av fullmaktene.
 - b) Godkjenning av innkallingen.
 - c) Godkjenning av sakslista.
 - d) Godkjenning av arbeidsordningen.
 - e) Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer.
3. Innstilling om Beretningen.
4. Innberetning fra Revisjonsnemnda.
5. Innkomne forslag.
6. Lovendringer.
7. Den politiske situasjonen.

8. Program for neste stortingsperiode.
9. Arbeidet i organisasjonen.
10. Redaksjonskomiteenes innstillinger.
11. Valg.
12. Avslutning.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

d) Godkjenning av arbeidsordningen

Landsmøtet er åpent for presse og etermedier. Partimedlemmer har adgang til å følge forhandlingene fra tilhørerplass mot framvising av spesielt adgangskort.

Etter innstilling fra Landsstyret fastlegger Landsmøtet selv planen for gjennomføring av møtet. Det holdes ordinært to møter daglig. Formiddagsmøte fra kl. 09.00 til kl. 13.00 og ettermiddagsmøte fra kl. 15.00 til kl. 19.00. Om nødvendig holdes kveldsmøte.

Det velges fire ordstyrere som vekselvis etter avtale seg i mellom leder landsmøtets forhandlinger. Ønsker den fungerende ordstyrer ordet i debatten, skal vedkommende overlate ordstyrerplassen til en av de andre ordstyrerne.

Til å føre forhandlingsprotokollen velges fire sekretærer. I protokollen skal innføres de saker som behandles, alle forslag som framsettes og de beslutninger som fattes med angivelse av antall stemmer for og i mot når det foretas opptelling.

Den landsmøtevalgte nemnd som gir innstilling om beretningen for perioden, skal også gi innstilling om landsmøtets forhandlingsprotokoll. Ved hvert formiddagsmøtes begynnelse avgir nemnda innstilling om foregående dags protokoll. Protokollen fra landsmøtets siste dag godkjennes av Sentralstyret.

Representantene har rett til å ta ordet to ganger i samme sak, med henholdsvis fem og tre minutters taletid.

Ordstyrerne har rett til å fremme forslag om begrenset taletid og forslag om strek med de inntegnede talere. Det skal skje når det er nødvendig for å holde vedtatte tidsrammer. Det forutsettes at vedtak om begrensning av taletiden - så lang råd er - innebærer at de representanter som står på talerlista får samme tid til disposisjon. Representanter som forlanger ordet til arbeidsordningen gis inntil ett minutts taletid til den enkelte sak.

Alle forslag skal framlegges skriftlig til ordstyrerne og være undertegnet med forslagsstillerens representantnummer, navn og fylke. Etter at det er vedtatt strek kan ikke nye forslag framsettes eller allerede framsatte forslag trekkes.

Dersom noen krever det skal valgene foregå ved skriftlig avstemning. Andre avstemninger foregår ordinært ved håndsopprekking. Landsmøtet kan imidlertid beslutte at en avstemning skal foregå ved navneopprop. I slike tilfeller skal den enkelte representants stemmegivning innføres i protokollen.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

e) Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer

Valg av fire ordstyrere

Kirsti Kolle Grøndahl, Stortingsgruppa
Rolf Erling Andersen, Sentralstyret
Anne-Grethe Strøm-Erichsen, Hordaland
Geir Knutson, Nordland

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Valg av fire sekretærer

Mette Gundersen, Vest Agder
Magnar Nilsen, Troms
Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane
Andreas Halse, Oslo

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Valg av redaksjonskomite for programmet

Hill-Marta Solberg, Sentralstyret leder
Aud Watnebryn, Buskerud
Syvert Fossdal, Aust-Agder
Odd Kr. Reme, Rogaland
Ranveig Frøiland, Hordaland
Arve Bakke, Møre og Romsdal
Rigmor Aasrud Jahren, Oppland
Bernt Hågensen, Nord-Trøndelag
Ragnar Kristoffersen, Akershus
Siri Austeng, Hedmark
Karin Yrvin, Kvinnepolitisk styre
Eva Kristin Hansen, AUF

Sekretærer: Beret Bråten, Torkel Sandegren og Rita Skjærvik

Ordet i saken:

Geir Knutson, Nordland foreslo at Reidar Østgård kommer inn i komiteen i tillegg til de som er foreslått.

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Valg av redaksjonskomite for andre saker:

Grete Knudsen, Sentralstyret, leder
Kjell Bjørndalen, Sentralstyret
Ann-Marit Sæbønes, Oslo

Ulf Tore Isaksen, Finnmark
Eirin K Sund, Rogaland
Bjørn Eriksen, Vestfold
Hilde Thorkildsen, Akershus
Tor Bremer, Sogn og Fjordane
Gunnar Krogstad, Sør-Trøndelag
Anne Rygh Pedersen Kvinnepolitisk styre
Gry Larsen, AUF

Sekretærer: Jan Bøhler, Jan Frode Jakobsen, Marianne Aasen Agdestein og Snorre
Wikstrøm

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Valg av protokoll- og beretningskomite:

Inghild Vanglo, Rogaland, leder
Arnt Zimmermann, Nordland
Gunn Tove Olsen, Troms
Stein Knutsen, Oppland
Hanne Nilsen, Finnmark

Sekretær: Svein Bjørn Aasnes

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Valg av reisefordelingskomite

Per Gunnar Sveen, Hedmark
Anne M. Blaker, Telemark
Reidar A. Jørgensen, Møre og Romsdal

Sekretær: Lise Sørum

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Valg av valgkomite

Yngve Hågensen, Sentralstyret leder
Gunn Olsen, Telemark
Nils Røhne, Hedmark
Liv Thun, Nord -Trøndelag
Arne Øren, Østfold
Ellen Bergli, Troms
Nils H. Hontvedt, Vestfold
Elly Wolden, Nordland
Trond Jensrud, Oslo
Liv Undheim, Kvinnepolitisk styre
Halvard Ingebrigtsen, AUF

Sekretær: Karl Erik Høegh

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Følgende deltaker deltok på møtet:

	Østfold:	044	Andreas Halse
001	Arne Øren	045	Karin Yrvin
002	Sverre Hervik	046	Sven Hugo Johansson
003	Sue Kristiansen	047	Marit Nybakk
004	Rolf-Thore Hildebrandt	048	Kleiv Fiskvik
005	Elisabeth Hatlem	049	Tom Pape
006	Jan Terje Kristiansen	050	Thorbjørn Berntsen
007	Ann-Cathrin Becken	051	Mari Sanden
008	Jan Freddy Hagen	052	Stephen Anene
009	Wenche Svendsen	053	Ingrid Eide
010	Svein Høiden	054	Shahbaz Tariq
011	Turid Førreisdahl	055	Saera T. Khan
012	Fred Willy Iversen	056	Bjørn Holm
013	Grethe Haugen	057	Helga Strømme
014	Svein Olav Agnalt	058	Per Klausen
015	Torill Bergene	059	Nina T. Grønvold
016	Inger Christin Torp	060	Olav Tønsberg
	Akershus	061	Tove Heggen Larsen
017	Ragnar Kristoffersen	062	Frode Jacobsen
018	Siri Hov Eggen	063	Rina Marian Hansen
019	Øyvind Bakke	064	Sverre Bøhler
020	Kari Hauge	065	Tone T. Dahl
021	Jan T. Gundersen	066	Kjell Erik Øie
022	Tone Aaslestad Hansen	067	Tone Viken Sumstad
023	Sverre Englund	068	Kristian Kristiansen
024	Kari Seljelid	069	Ulrika von Sydow
025	Kjell Berglund		Hedmark
026	Hans Marius Johnsen	070	Bente Elin Lilleøkseth
027	Lillian Hansen	071	Bernt Olav Neskvern
028	Jens Høibø	072	Hans Kolstad
029	Hilde Thorkildsen	073	Siri Austeng
030	Jan Kjærstad	074	Bjørn Lodve Wikstrøm
031	Karin Bergstrøm	075	Annette Trettebergstuen
032	Roar Solbakken	076	Ola Johnsgaard Moen
033	Gunvor Eldegard	077	Olav Lund
034	Jens Petter Hagen	078	Per Gunnar Sveen
035	Gerd Grøttness	079	Helene Spongberg
036	Terje Strøm	080	Herdis Bragelien
037	Rune Holter	081	Reidar Åsgård
038	Tom Ludvigsen	082	Gunn Rudshavn
039	Jan Tore Strandås	083	Inge Kroken
040	Ida Cathrine Ruud	084	Anne Karin Torp
041	Tone Ystanes	085	Øivind Strand
	Oslo	086	Annebjørg Soleim
042	Nina Bachke	087	Hans D. Bakke
043	Trond Jensrud	088	Solveig Fredriksen Aasen

089	Åge Kristoffersen	137	Tove M. Lima
090	Berit Spigseth	138	Ruth Martinsen
091	Anne Else Nordsveen	139	Morten Istre
	Oppland		Telemark
092	Arne Kåre Os	140	Øystein Beyer
093	Hanne Grethe Kleiven	141	Jan Grini
094	Paal Mangerud	142	Lise Wiik
095	Astrid Kvarme	143	Finn Tallakstad
096	Olaug Ekroll Mølmshaug	144	Anne M. Blaker
097	Trond Veskje	145	Mette Ofstad
098	Diann Wallin	146	Hans Sundsvalen
099	Ove Skaret	147	Arne Storhaug
100	Rigmor Aasrud Jahren	148	Kjell A. Solberg
101	Ragnar Nordgreen	149	Kari Kile
102	Berit Aasen	150	Hilde Alice Vågslid
103	Gunnar Tore Stenseng	151	Turid Opedal
104	Synnøve B Klemetrud	152	Camilla Haakonsen
105	Rune Øygard		Aust-Agder
106	Liv Solveig Alfstad	153	Laila Øygarden
107	Bente J. Aamodt	154	Theis Salvesen
108	Randi Kampsveen	155	Wenche F. Strømsland
109	Olav Magne Thyri	156	Syvert Fossdal
110	Stein Knutsen	157	Inger Theresie Nytræ
111	Ole Hageløkken	158	Tellef Inge Mørland
112	Ida K Solheim	159	Randi Gunsteinsen
	Buskerud		Vest-Agder
113	Steinar Karlsen	160	Tor Ståle Stålesen
114	Lin Merete Carlsen	161	Stian Hamre
115	Anne Ålien Berg	162	Mette Gundersen
116	Trond Olufsen	163	Tom Rune Thorvaldsen
117	Roar Nordheim Larsen	164	Lillian Flønes
118	Gerd Johnsen	165	Eva Fuglestveit
119	Torgeir Micaaelsen	166	John Stensland
120	Ragnhild Røed	167	Trine N. Klungland
121	Terje Bråthen		Rogaland
122	Aud Watnebryn	168	Einar Jone Handeland
123	Lise Christoffersen	169	Edel Furuløkken
124	Anne Sandum	170	Tom Tvedt
125	Anders Jagland	171	Mette Stangeland
126	Randi Olsen	172	Odd Kristian Reme
127	Jan Halvard Brekko	173	Else Johanne Langøen
		174	Rein Osmundsen
128	Kjetil Holm Klavenes	175	Laila Thorsen
129	Inger Lise Fevang Jensen	176	Bjarne Austrheim
130	Svein Fjæstad	177	Helga Rullestad
131	Jan Kaworek	178	Leif E. Jørgensen
132	Harald Haug Andersen	179	Inghild Vanglo
133	Thorunn Stablum	180	Magnus Andreassen
134	Tom Espedalen	181	Bjørg Ravnøy
135	Nils Henning Hontvedt		Hordaland
136	Gerd Monsen	182	Gisle Handeland

183	Aud May Hundvin	231	Ellbjørg Skinderhaug
184	Oddbjørn Nesje	232	Sigmund Jessten
185	Vigdis Ravnøy	233	Helge Halvorsen
186	Per Rune Henriksen	234	Ellinor Sørum Øgaard
187	Helge Vågen	235	Olav Huseby
188	Anne-Grete Strøm-	236	Gunn Anita Paulsen
189	Olav Mongstad	237	Rolf Almåsbygg
190	Hilde M. Lydvo	238	Martin Moholt
191	Sigurd Grytten	239	Jan Nielsen
192	Aksel Kloster	240	Tore Paulsen Værnes
193	Svanhild Ericsson	241	Rita Ottervik
194	Trond Tystad	242	Rune Olsø
195	Magrete Ådland	243	Aase Sætran Hovland
196	Tetje Ohnstad	244	Jorun Tronhus
197	Turid Visnes	245	Hanne Moe Bjørnbet
198	Magne Rommetveit	246	Aina Holst
199	Jette L. Hansen	247	Geir Wage
200	Ivar Steinsland	248	Rolf Aas
201	Ingerid Nordaug	249	Gunn Karin Gjul
202	Magnus Johannessen	250	Gunn Inger Løvseth
203	Veslemøy Gullachsen		Nord-Trøndelag
204	Are Tomasgard	251	Merethe Storødegård
205	Siri Kaland	252	Arild Grande
	Sogn og Fjordane	253	Hildur Fallmyr
206	Knut O. Aarethun	254	Liv Thun
207	Liv S. Jacobsen	255	Alf Daniel Moen
208	Kolbjørn Kastet	256	Gerd J. Kristoffersen
209	Jostein Fredheim	257	Snorre Ness
210	Åshild Kjelsnes	258	Kåre Leira
211	Osvald Turlid	259	Greta Reitan
212	Gunnvor A. Sunde	260	Sigrun Risholt Nielsen
213	Aud Kari Steinsland	261	Svein Brækken
214	Kolbjørn Dyrli		Nordland
215	Nils P. Støyva	262	Geir Knutson
216	Norill Solheim	263	Gunn Lyngvær
	Møre og Romsdal	264	Sonja A. Steen
217	Ivar Betten	265	Aase Falch
218	Geir Inge B. Brekke	266	Guri Ingebrigtsen
219	Kåre Brøste	267	Lillian Hansen
220	Hege Merethe Gagnat	268	Ørjan Robertsen
221	Trygve Holm	269	Berit Pettersen
222	Reidar A. Jørgensen	270	Arnt Zimmermann
223	Bitten Linge	271	Trine F. Eriksen
224	Aud Solveig P. Malmedal	272	Jann Pettersen
225	Marit Syrstad Stavne	273	Elly Wolden
226	Ole Johan Vidhammer	274	Per Ohnstad
227	Gudny Fagerhol	275	Mildrid Søbstad
228	Kristine Austad Lunde	276	Arnt Frode Jensen
	Sør-Trøndelag	277	Trine Bränden Olsen
229	Per Kristian Skjærvik	278	Lisbeth Berg Hansen
230	Jostein Tårnes	279	Rune Pettersen

280	Nils Christian Steinbakk		327	Arve Bakke	Møre og Romsdal
281	Hilde Majala		328	Liv Barbro Ingebrigtsen	Møre og Romsdal
	Troms		329	Gunnar Krogstad	Sør-Trøndelag
282	Eli Skog		330	Kathinka Louisa Meirik	Sør-Trøndelag
283	Martin Henriksen		331	Bernt Hågensen	Nord-Trøndelag
284	Walborg Fossan		332	Elin Aune	Nord-Trøndelag
285	Paul Dahlø		333	Eivind Undrum Jacobsen	Nordland
286	Liv Helland Olsen		334	Britt Jonassen	Nordland
287	Eilif O. Larsen		335	Ellen Bergli	Troms
288	Synnøve Søndergaard		336	Reidar Østgård	Troms
289	Magnar Nilsen		337	Ulf Tore Isaksen	Finnmark
290	Gunn Tove Olsen		338	Inger Hansen	Finnmark
291	Torbjørn Evanger		339	Halvard Ingebrigtsen	AUF
	Finnmark		340	Gry Larsen	AUF
292	Evy-Ann Midttun		341	Grethe Ernø Johansen	Kvinnepolitisk styre
293	Hanne Nilssen		342	Anne Rygh Pedersen	Kvinnepolitisk styre
294	Bernt-Aksel Jensen		343	Egil Olli	Sametingsgruppa
295	Steinar Pedersen			Sentralstyret	
296	Ingalill Olsen		345	Thorbjørn Jagland	
297	Pål Haaheim Henriksen		346	Hill-Marta Solberg	
298	Hauk Johnsen		347	Jens Stoltenberg	
299	Eva Nielsen		348	Solveig Torsvik	
	Svalbard		349	Kjell Bjørndalen	
300	Bjørn Fjukstad		350	Jan Davidsen	
	Landsstyret		351	Grethe Fossum	
301	Gerd Skovdahl	Østfold	352	Susanne Bratli Grannes	
302	Morten Olsen	Østfold	353	Terje Moe Gustavsen	
303	Kjell Engebretsen	Akershus	354	Tore Hagebakken	
304	Anniken Huitfeldt	Akershus	355	Britt Hildeng	
305	Bjørgulv Froyn	Oslo	356	Yngve Hågensen	
306	Ann-Marit Sæbønes	Oslo	357	Grete B. Knudsen	
307	Nils Amund Røhne	Hedmark	358	Martin Arvid Kolberg	
308	Siv Tørudbakken	Hedmark	359	Solbjørg Lervik	
309	Torstein Rudihagen	Oppland	360	Bjørnar Olsen	
310	Lisbeth A. Larsen	Oppland	361	Karita Bekkemellem	
311	Nina Mjøberg	Buskerud	362	Aud Viken	
312	Rune Bugge Persson	Buskerud	363	Eva Kristin Hansen	
313	Sonja Mandt Bartholsen	Vestfold	364	Rolf Erling Andersen	
314	Bjørn Eriksen	Vestfold		Kvinnepolitisk styre	
315	Gunn Olsen	Telemark	365	Astri Aas-Hansen	
316	Halfdan Haugan	Telemark	366	Britt Hjelseth	
317	Per Åge Nilsen	Aust-Agder	368	Karen Irene Stangeland	
318	Solveig Solbakken	Aust-Agder	369	Liv Undheim	
319	Sylfest Lomheim	Vest-Agder		Sametingsgruppa	
320	Bjørg Johannessen	Vest-Agder	370	Per Solli	
321	Tore Nordtun	Rogaland	371	Magnhild Mathisen	
322	Eirin K. Sund	Rogaland		Stortingsgruppa	
323	Ranveig Frøiland	Hordaland	372	Inger Lise Husøy	
324	Bjørn Christensen	Hordaland	373	Aud Blattmann	
325	Tor Bremer	Sogn og Fjordane	374	Sigvald Oppebøen	
326	Siv Førde	Sogn og Fjordane	375	Leif Lund	

376	Einar Johansen	Haakon Lie
377	Aud Gaundal	Ivar Leveraas
378	Sverre Myrli	Jakob Grava
	Revisjonsnemnda	Kjetil Try
379	Esther Kostøl	Leif Haraldseth
380	Bjartmar Gjerde	Nils Totland
381	Sidsel Bauck	Odvar Nordli
	Regjeringen	Per Brunvand
382	Jørgen Kosmo	Randi Bratteli
383	Karl Eirik Schjøtt-	Reidar Hirsti
384	Otto Gregussen	Reiulf Steen
385	Hanne Harlem	Ronald Bye
386	Sylvia Brustad	Rune Gerhardsen
387	Ellen Horn	Siri Ulvin
388	Bjarne Håkon Hanssen	Sissel Rønbeck
389	Siri Bjerke	Solveig Svendsen
390	Olav Akselsen	Svein-Erik Oxholm
391	Tore Tønne	Tor Aspengren
392	Anne Kristin Sydnes	Tryggve Aakervik
393	Bjørn Tore Godal	Turid Birkeland
394	Trond Giske	Aase Bjerkholt
	Stortingsgruppas styre	Åshild Hauan
	Tom Thoresen	Børre Pettersen
	Berit Brørby	Sidsel Tjernshaugen
	Dag Terje Andersen	Margit Pedersen
	Oddbjørg Starrfelt	Reidar Karlsen
	Grete Fosslie	Tor Axelsen
	Vidar Bjørnstad	Knut Einar Eriksen
	Gunnar Skaug	Audun Solheim
	Kjell Opseth	Ketil Lindseth
	Ola Røtvei	Trine Eskeland
	Gunhild Øyangen	Anders Kristoffersen
	Haakon Blankenborg	Jens Petter Jensen
	Kirsti Kolle Grøndahl	Jan Inge Åsmul
	Asmund Kristoffersen	Magnus Midtbø
	Innenlandske gjester	Arve K. Mannfjord
	Alf Frotjold	Truls Gerhardsen
	Annemarie Lorentzen	Sture Arntzen
	Asbjørn Kristoffersen	Bente Halvorsen
	Aud Blegen Svindland	Evy Boverud Pedersen
	Björg Tenmann	Gerd-Liv Valla
	Björg Væring Bergh	Jan Kr. Balstad
	Britt Schultz	Per Gunnar Olsen
	Egil Knudsen	Rita Lekang
	Einar Førde	Knut Weum
	Einar Strand	Odd Strand
	Frank Andersen	Åge Garnes
	Frode Jahren	Morten Øye
	Gro Harlem Brundtland	Torbjørn Dahl
	Gunnar Berge	Jan Rudy Kristensen
	Herlof Gjerde	Arnfinn Nilsen

Roar Øvrebø		Grethe Mikaelson	Hedmark
Halle Jørn Hansen		Odd Erik Stende	Oppland
Synnøve Foldet		Monica Lunde	Oppland
Finn Erik Thoresen		Svein Bugge Persson	Buskerud
Ove Dalsheim		Rolf Sætre	Vestfold
Olav Støylen		Harald Olsen	Telemark
Tore Nordvik		Fritz Y. Jenssen	Aust-Agder
Peter Andre Moe		Herdis Meihack Engen	Vest-Agder
Lars A. Myhre		Kjell Sund	Rogaland
Erik Bratvold		Odd Ånensen	Rogaland
Turid Lilleheie		Roald Kvamme	Hordaland
Hildegunn Brune		Stian Nyhus	Hordaland
Gro Standnes		Per Bjarne Molnes	Sogn og Fjordane
Emil Raaen		Egil T. Ekhaugen	Møre og Romsdal
Sigmund Valberg		Jorodd Asphjell	Sør-Trøndelag
Jan Tore Berg-Knutsen		Stig Klomsten	Sør-Trøndelag
Thoralf Granerø		Svein J. Svensson	Nord-Trøndelag
Utenlandske gjester		Hans H. Hansen	Nordland
Robert Leingruber		Tor Arne Ljunggren	Nordland
Alfred Gusenbauer		Jarle Heitmann	Troms
Lene Jensen		John Erik Pedersen	Finnmark
Lembit Luts		Medarbeider	
Antti Kallimoäki		Jørund Ruud	Informasjon
Maurice Brand		Øystein Singsaas	Informasjon
Franz Thönnies		Mona Pozega	
Gareth Thomas		Ken Engen	Troms
Eva Adam		Shoaib Naeem	Buskerud
Juris Bojars		Karin Korlund	
Lars Stjernkvist		Ove Karolin Larsen	Informasjon
Anders Sundström		Lise Nyland	
Berith Andersson		Torkel Sandegren	
Runa Dahlström		Roar Thun	
Zoran Dijndjic		Svein Bjørn Aasnes	
Sonja Lokar		Brit Axelsen	
Maqo Lakrori		Tone M. Hemli	
Güngör Günkan		Marita H. Øverby	
Dragisa Burazan		Cecilie Karolin Larsen	
Bernard Tuyttens		Elin S. Kristiansen	
Peter Palshøj		Vigdis Ryenbakken	
Pavel Popovic		Bodil Kiil	
Natacha Milojevic		Trond Grøtting	
Nabil Kahder Saada		Aslak Berg	
Yahiaoi Lamine		Liv Merete Svensrud	
Goran Vesic		Lise Sørum	
George Kaitforis		Reidun Nymark	
Fylkessekretær		Jan Bøhler	
Bjørn Eriksen	Østfold	Frode Iversen	Informasjon
Åge Tovan	Akershus	Finn Jota	
Marit Wikholm	Akershus	Jarle Kilmork	
Merete J. Orholm	Oslo	Beret Bråten	
Idar Eliassen	Oslo	Karl Erik Høegh	

Johs. Skeide Larsen		Marcella Mariani
Trine A. Nilsen		Luis De La Torre
Kathrine Raadim	Hjelper for utel. gjester	Magnus Vahlquist
Ingrid Sagranden	Informasjon	Helena Bothorp
Tommy Skar	Informasjon	Jan Alderliesten
Rita Skjærvik		R. Dales
Eva Amble Larsen	Informasjon	Julia Wright
Eli Anne Hole	Informasjon	Berit Lagaard
Marianne Aa. Agdestein		Omar Kitmitto
Anne Marit Bjørnflaten	Informasjon	Gerhard Sabathil
Jonas Gahr Støre		Jan Eliassen
Norvald Mo		Sverre Berg Johansen
Jan Erik Larsen	Informasjon	Sverre Lodgaard
Tom Therkildsen		Torstein Moland
Hilde Singsaas		Svenn Are Jenssen
Svein Dybing	Informasjon	Tone Bratteli
Anne Haldorsen		Kåre Hagen
Anne Odden	Informasjon	Karsten Jakobsen
Øyvind Slåke		Gunnar Skirbekk
Snorre Wikstrøm		Liv Mjelde
Torill Wivegh	Informasjon	Per Kleppe
Tonje Westby	Hjelper for utel. gjester	Ellen Stensrud
Emsy Saoudi		Øyvind T. Hansen
Ragnhild Mathisen	Hjelper for utel. gjester	Kåre Myrvold
Gro Aakervik		Tove Haug
Håvard Aagesen	Hjelper for utel. gjester	Knut Endreson
Marina Rove Nilsen		Ståle Dokken
Kari Vikersveen		Tor Andersen
Frank Elvik	Informasjon	Karin Enodd
Lars Hjertaas		Jon Ivar Nålsund
Jan Frode Jakobsen		Bjørn Kolby
Vera Lissner		Erik Roth Nilsen
Karin Hederson	Tolker	Stein Reegård
Anne Bryn	Tolker	Knut Bodding
Hans P. Kjelsrud	Hjelper for utel. gjester	Magne Nedregård
Gry Arnås		Aase Morin
Revisor		Torstein Pedersen
Helge Bettmo		Jon Olav Altstad
Erik T. Christiansen		Bendiks H. Arnesen
Observatør		Erling Brandsnes
T. Hajnoczi		Gunnar Breimo
T. Nader		Mimmi Bæivi
Ib R. Andreassen		Erik Dalheim
Torben E. Simonsen		Sigrun Eng
René Söderman		Odd Eriksen
Francois-Xavier Reymond		Eirin Faldet
Bettina Wintermark		Gard Folkevord
Ulrich Lunscken		Reidun Gravdahl
Kristinn F. Árnason		Gunnar Halvorsen
Andrea G. Mochi Onory		Bent Hegna
Giorgio Visotti		Anders Hornslien

Laila Kaland
Ottar Kaldhol
Karin Kjølmoen
Rune E. Kristiansen
Karin Lian
Liv Marit Moland
Synnøve Konglevoll
Astrid M. Nistad
Tore Nordseth
Tomas Norvoll
Torny Pedersen
Jan Petter Rasmussen
Anne Helen Rui
Rita Tveiten
Ane S. Tømmerås
Signe Øye
Ingunn Yssen
Bård A. Berg
Hagbart Grønmo
Halvdan Skard
Terje Kristiansen
Jorunn Schmidt
Laila Roel
Fredrik Hveding
Johan Nyland
Gerd Wikstrøm
Grete W. Bjørlo
Svein Fjellheim
Sigmund Kvandal
Henry Valen
Hege Skeie
Elisabeth Fauskanger
Rikke Lind
Eilif Solberg
Marianne Seip Haugnes
Ellen Mo
Vidar Ovesen
Hege Marie Norheim
Øystein Mæland
Anne Lise Ryel
Randi Øverland
Berith I. E. Bergersen
Audun Tron
Sverre Bugge
Roger Ingebrigtsen

Sveinung Valle
Stein Lier-Hansen
Olav Soleng
Britt Schultz
Björg Sandal
Lars Erik Flatø
Espen Barth Eide
Raymond Johansen
Sigrun Møgedal
Torbjørn Giæver Eriksen
Tore O. Sandvik
Pål Berrefjord
Erlend J. Broli
Arve Helle
Kjetil Mjøsund
Wegard H. Harsvik
Sikke Næsheim
Jo Stein Moen
Eva Jupskås
Inger Marit Eira
Kai Aspheim
Kirstin Bjørsvik
Anne Cathrine Berger
Guro Birkeland
Tone Bråten
Margrete Cappelen
Ingjerd Eng
Line Engebretsen
Judith Fjereide
Kari Vørner Hagen
Tone Hansen
Turid Hellgren
Stein Hernes
Turi Monrad
Jørn Nygren
Erik Orskaug
Inger Næss Solberg
Inger Spangen
Reidun Steimler
Annelene Svingen
Tove Thorstensen
Anne Weimoth
Finn Lied

På vegne av de innenlandske gjestene hilste Reiulf Steen landsmøtet.

Deretter ble møtet hevet for lunsjpause fra kl 12.40.

Møte ble satt igjen kl 1445.

Forsamlingen sang "Gryr i Norden". Forsanger Vigdis Fossum og Erlend Rasmussen.

Thorbjørn Jagland ga ordet til lederen av det demokratiske partiet i Jugoslavia, Zoran Dijndjic som på vegne av de internasjonale gjestene hilste landsmøtet.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

036 Terje Strøm, Akershus søker om permisjon fra kl 1800 til 2230.

125 Anders Jagland, Buskerud søker om permisjon fra kl 1600 og ut dagen både torsdag og fredag.

066 Kjell Erik Øie, Oslo fra kl 1630 til 1830.

057 Helga Strømme, Oslo fra kl 1530 til 1730.

Vedtak: Søknadene innvilges.

SAK 8 – FORSLAG TIL NYTT PRINSIPP- OG ARBEIDSPROGRAM

Dirigenten ga deretter ordet til Thorbjørn Jagland som holdt følgende innledning til nytt prinsipp- og arbeidsprogram:

Jeg skal presentere det som etter min mening er et av de viktigste reformdokumentene på mange tiår.

Jeg vil sammenfatte programmet på følgende måte:

Arbeiderpartiet setter bekjempelse av fattigdom øverst på dagsordenen.

Vi legger fram en nødvendig reform av sykehusvesenet for å sikre alle tilgang til de nye behandlingsmetodene som kommer.

Vi vil ha full barnehagedekning, deretter noe gratis kjernetid for alle og vesentlig lavere priser.

Vi vil gå videre mot å skape en mer helhetlig skoledag som frigjør tid for barn og foreldre.

Arbeiderpartiet legger opp til en vesentlig økning av den statlige kulturinnsatsen.

Det blir en forsterking av vårt internasjonale engasjement og europeiske orientering.

Dette skal gjøres samtidig som vi skal videreføre de vedtatte planer for eldreomsorg, kreftomsorg og psykiatri.

For mange stridssaker sier noen?

Vel, i tilbakeblikk kan historikerne se hvem som skapte fremtiden og hvem som stod i veien for fremskrittet.

Et eksempel: I 1946, i et kapitalfattig Norge, var det bare staten som kunne modernisere norsk forsvarsindustri. Kongsberg Våpenfabrikk ble etablert. Men samfunnet forandret seg. I 1987 var kapitalbehovet for en refinansiering av bedriften på mellom 1 og 1,5 milliard kroner. Arbeiderpartiregjeringen kunne ikke ta ansvaret for å drive det videre. Noen fremtredende i den gamle garde mente saken var en nasjonal ulykke, både industripolitisk og sikkerhetspolitisk. De så saken som et beklagelig eksempel på forfallet i Arbeiderpartiet, og Gro og jeg fikk så ørene flagret.

Vel, i dag er Kongsberggruppen et multinasjonalt industrikonsern med hovedkontor i Norge og 3400 ansatte. Kongsberg er et høytteknologisk senter i Norge.

Dette var ikke uttrykk for forfall, men for handlekraft slik at et av landets viktige industrisamfunn kunne overleve. Kongsberg ble ikke en nasjonal ulykke, men et flaggskip for Norge.

Vi har ingen erfaring for at det er noen god strategi å sitte stille når nye realiteter trenger seg på.

Jeg skal snakke om de nye realiteter som gjør at vi må gjøre noen nye grep. For at den store fortellingen skal kunne fortsette. Fortellingen om utvikling av demokratiet, om arbeiderklassens frigjøring, om velferdsstatens rettferdighetsprosjekt.

Men la meg minne om noen viktige innsikter som vi har gjort oss gjennom de siste hundre årene.

For det første det Willy Brandt en gang sa om at skillet mellom ondt og godt ikke går mellom land og folkegrupper. Det går tvers gjennom hvert enkelt menneske. De fleste har om enn i forskjellige grader potensiale i seg til både det onde og gode. De ytre omgivelsene bestemmer i høy grad om mennesket blir godt eller ondt. Mennesket kan bli bedre når omgivelsene blir bedre.

Dette er den egentlige begrunnelsen for velferdsstaten. Millioner av rettsløse arbeidere ble gjennom den likestilte og selvbevisste statsborgere. Mye ondskap ble fordrevet eller redusert som følge av utjammingspolitikken framvekst. Fordi omgivelsene ble bedre.

Det finnes en lang rekke unntak fra regelen, men det er et faktum at mange av de skumle trekkene i dagens samfunnsbilde er forbundet med sosial elendighet.

I USA sitter det flere svarte ungdommer i fengsel enn det er som går på universiteter. Det er ikke fordi svarte er dummere eller mer kriminelle enn hvite. De sosiale forholdene for dem har vært vanskeligere.

Med andre ord: Når velferden når ut til alle, når vi tar ansvar for hverandre, skaper det ikke bare frihet for de mange, men det gir også et mer harmonisk samfunn.

Fordi alle kan delta.
Fordi alle blir inkludert.

Dette er filosofien bak forebygging. Forebygge kriminalitet, forebygge rusmisbruk, forebygge vold.

Denne filosofien må Arbeiderpartiet holde fast ved.
Derfor må vi sloss for den nordiske velferdsmodellen som når ut til alle.

Den andre innsikt jeg vil peke på er den til filosofen Immanuel Kant:
Tingene har verdi, men mennesket har verdighet.

Hvis grunnleggende menneskelige behov kun skal måles i penger som kan omsettes i et marked, får vi et kaldt samfunn.

Med grunnleggende menneskelige behov mener jeg ikke bare det selvfølgelig som utdanning, helse og eldreomsorg. Men også arbeid, bolig og kultur.

På disse områdene kan det ikke bare være effektivitet og hvor mye den enkelte kan betale som gjelder.

Hvis det koster noe ekstra at vi tar vare på hverandre, så betaler vi den prisen. Fordi vi får så uendelig mye igjen i form av menneskelig varme og harmoni.

Derfor er det ikke det samme hvem som utfører oppgavene bare kommunen betaler, som det heter. Hvis ikke kommunen opprettholder en stor egenproduksjon av tjenester mister den kontrollen og de private vil etter hvert få monopol.

Vi vil ikke tilbake til den situasjonen at grunnleggende menneskelige behov er prisgitt markedet.

Derfor må vi forsvare en sterk offentlig sektor som må bygge på noe mer enn effektivitet og penger.
Den må bygge på omsorg, kvalitet og varme.

Men vi må også ha med oss den tredje innsikten som jeg hadde tenkt å nevne, nemlig den til Karl Marx om at når teknologien endrer seg, blir ikke lenger de gamle eiendomsforhold og de gamle måter å organisere arbeids- og samfunnsliv på hensiktsmessige.

Den som vil drive velferdspolitikken må ha evne til gjøre reformer når samfunnsforholdene endrer seg.

Et eksempel: For noen år siden bestemte postverket seg for å legge ned det lokale postkontoret 2170 Fenstad. Dette var ledd i at postverket måtte omstille seg som følge av ny teknologi. Saken i Fenstad resulterte som mange andre steder i underskriftskampanjer og i Fenstad pakket man inn postkontoret i svart plast og drakk gravøl. I dag er det postfilial på Joker – butikken på Fenstad. Det gamle postkontoret var åpent mellom 10 og 16. Det nye er åpent mellom 9 og 18. Lederen for aksjonen sier nå: Jeg må bare innrømme at jeg tok feil.

Jeg må innrømme at han har rett.

Vi må stå fast på våre gamle idealer. Men vi må forholde oss til nye realiteter.

Vi står ovenfor nye teknologiske realiteter som gjør at vi må finne nye organisasjons- og eiermodeller for våre statsbedrifter, herunder sykehusene og Statoil.

Vi står ovenfor nye internasjonale realiteter som også taler for at det er nødvendig å gjøre grep for vår olje- og gassvirksomhet.

Og vi har å gjøre med nye europeiske realiteter som ikke Island akter å lukke øynene for, heller ikke Sveits eller nesten halvparten av SVs programkomite. Da bør heller ikke vi gjøre det.

Vi har fått nye sosiale klasseskiller. Norge er blitt søkkrikt, men flere er blitt fattige. Dette er en annen realitet og vi kan ikke sitte å se på det.

Vi skal leve med nye menneskelige og kulturelle relasjoner.

Norge er blitt et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn. Dette er også en realitet, og det var begrunnelsen for det nye KRL-faget (Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering). Vi ville skape et fellesfag for alle, men med respekt for hver enkelts religiøse ståsted. Det har kommet mange klager på at faget ikke tar nok hensyn til dette. Programkomiteen sier i utkastet til program at vi vil ta standpunkt til om faget må endres etter at evalueringen er ferdig. Den er nå ferdig. De fleste er fornøyd, men en del har innvendinger mot måten faget praktiseres på. Utgangspunktet for faget var at det skulle utvikle forståelse og respekt for andre med ulik tro og livssyn. At vi skulle bli bedre i stand til å ta vare på hverandre. Derfor må Arbeiderpartiet være villig til å foreta endringer i faget, herunder fagets navn for at fagets intensjon skal kunne oppfylles.

Slik arbeider en reformbevegelse.

Endrer på virkemidlene når erfaringene tilsier det.

DE NYE TEKNOLOGISKE REALITETER

Vi er midt inne i en informasjonsrevolusjon.

Den preges av nettverksbygging, desentralisering og flate organisasjoner.

Og framfor alt av internasjonalisering

Derfor måtte statsbedriftene få en friere stilling. For at de skulle bli i stand til å konkurrere i et åpent internasjonalt marked. Jeg vil påstå at hvis vi ikke hadde lagt om Telenor fra å være et forvaltningsselskap styrt av Stortinget til å bli et aksjeselskap hadde vi ikke hatt Telenor i dag. Nå er Telenor vårt viktigste teknologiselskap.

Vi må gå videre til hele den offentlige forvaltning.

Det er nødvendig med en sterk desentralisering til kommunene. Staten må avreguleres. Vi må få slutt på detaljregulering og kontroll.

Vi må også reformere partiet. Medlemmene må få mer makt bl.a. gjennom direkte avstemninger. I Buskerud deltok over 1100 partimedlemmer i en medlemsavstemning om stortingslista. Det viser at folk vil ha noe å si.

Partifeller,

Hvis programkomiteens forslag går igjennom, står vi foran en liten revolusjon i vårt demokratiske system.

Det blir en tydeligere stat. Staten skal styre der det trengs overordnet politisk styring.

Ellers blir makt desentralisert ut til kommuner.

Velgerne vil få mer å si gjennom direkte påvirkning.

Og vi vil klargjøre regjeringens og Stortingets ansvar i vårt parlamentariske system ved å gi regjeringen rett til å skrive ut nyvalg. Meningen er å få til klarere styring.

De som ikke vil ha noen reformer, må si hvordan de vil hankses med lavere valgdeltakelse, forvitring av partidemokrati, svarteperspill mellom Storting og regjering, og en uverdigg situasjon der sentrale myndigheter og fylkeskommuner skyver ansvaret for sykehusene over på hverandre slik at folk til slutt ikke skjønner hvem som har ansvaret.

Jeg vil anbefale Arbeiderparti å ta grep.
For demokratiets skyld.
For velferdens skyld.

Vi lever ikke bare i en informasjonsrevolusjon. Vi er også inne i en bioteknologisk revolusjon.
Derfor må vi endre eierform og organisasjonsmodell for sykehusene.

Sykehus er moderne informasjonsbedrifter. De må få en friere stilling. Som andre statsbedrifter.

Derfor foreslår vi å gjøre sykehusene til statsforetak.

Den medisinske utvikling vi ser gjør det nødvendig med en langt sterkere og overgripende styring, ikke av sykehusene, men av ressursene.

Hvordan opplever folk helsevesenet i dag?

De fleste som kommer på sykehus møter personell som gir av sitt beste. Det er ikke de ansatte det er noe galt med. Men det er noe galt med vesenet. Mange opplever å være kasteballer og ikke bli tatt på alvor. Som når en pensjonist skal gjennomføre operasjon for grå stær. Har reist over ti mil, møtt opp i tide, meldt fra at hun er kommet, spør hva som skjer og får til svar at legen som skulle ta seg av henne ikke er der den dagen. Men hun skal få ny avtale om noen uker.

Vi kan ikke ha slike forhold når ny teknologi og nye behandlingsmetoder krever enda mer av vårt helsevesen.

Vi kommer ikke utenom at sykehusene må spesialiseres i større grad. Alle behandlingsmetoder kan ikke være på alle sykehus. Det er bare en instans som kan foreta en slik overgripende styring av ressursene på vegne av fellesskapet. Det er staten.

Etter at det er gjort må det enkelte sykehus få frihet til å bruke sine ressurser på en best mulig måte slik at pensjonisten jeg snakket om slipper å oppleve liknende episoder.

Noen sier at dette vil bety sentralisering. Jeg svarer at hvis vi ikke gjør dette, får vi sentralisering. Markedet vil selvfølgelig tilby de nye behandlingsmetodene der det offentlige ikke strekker til. Da vil tilbudene bare komme der markedet er stort nok, dvs der det er mange nok kunder som har penger nok. Dette vil bli sentralisering. Hvis derimot staten påtar seg å styre ressursene kan spesialfunksjoner bli lagt ut til de forskjellige småsykehusene og få livets rett.

Og sykehusene skal ha en sterk lokal forankring med lokale styrer.

Frankrike har et statlig sykehusvesen. Det er Europas beste og består av over 1000 sykehus, de fleste av dem små.

Noen spør, ja men hva skjer med fylkeskommunen hvis sykehusene overføres til staten. Vi kan da ikke la være å gjøre de rette grepene for helsevesenet av hensyn til fylkeskommunen.

Andre sier, ja men vi må da ha et tredje nivå mellom staten og kommunene. Ja det tror også jeg.

Men spørsmålet er ikke så enkelt.

Vi har 5-6 nivåer.

Vi har staten.

Fylkene. Det er i tillegg dannet fem helseregioner fordi fylkesgrensene har vist seg ikke å være relevante for å drive helsepolitikk.

Vi har kommunene. Mange steder utvikler det interkommunale samarbeidet seg fordi kommunegrensene ikke passer så godt lenger.

Og i mange kommuner er det bydelsutvalg eller bygdeutvalg.

Og Staten er tilstedeværende overalt. Fylkesmannen har vokst fra 233 årsverk i 1976 til 1872 årsverk i 1999. Og det er ikke bare gjennom fylkesmannen vi har den regionale stat. Det skal visstnok eksistere over 300 statlige fylkesvise enheter, i tillegg til over 200 statlige regionale kontorer som omfatter enheter større enn fylket.

Det har utviklet seg et system som er uoversiktlig og udemokratisk.

Jeg mener at Arbeiderpartiet bør kjempe for å endre det i stedet for å bevare det. I demokratiets navn.

Programkomiteen går inn for:

En tydeligere stat.

Desentralisering til kommunene.

Sterkere kommuner.

Jeg har tillit til at landsmøtet formulerer det som er riktig når det gjelder mellomnivået. For det er nok klokskap og erfaring i denne salen til å klare det.

En ting er jeg sikker på: Dere vil si noe om at vi må få en opprydding på fylkesnivå. Få vekk dette udemokratiske dobbeltkjøret som staten har lagt seg til på fylkesnivå.

NYE ØKONOMISKE SKILLER

Jeg har allerede vært inne på de økende forskjellene og nyfattigdommen som den nye økonomien har skapt.

Vi skal ta fra de rike. Men det hjelper ikke hvis vi ikke har virkemidler til å hjelpe de fattige.

La oss da være klar over at hovedgrunnen til nyfattigdommen er at så mange blir slått ut av arbeidslivet. 10 prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder går nå på uføretrygd. Folk blir

uføretrygdet tidligere og tidligere i livet. Dette er de virkelig fattige. De må gå på lav trygd resten av livet.

De fleste av dem ønsker å jobbe og kan gjøre litt. Da må de få muligheten. Derfor bør staten støtte bedrifter økonomisk for å ta vare på folk med svak arbeidsevne der alternativet er uføretrygd. Det offentlige bør selv gå foran.

Det er behov for å tenke radikalt når det gjelder arbeidsmiljø. I dag er ikke problemet giftige stoffer og forurensing inne i bedriftslokalene som var noe av utgangspunktet for arbeidsmiljøloven på 70-tallet. Nå er det psykososiale problemer, slitasje og stress som er problemet. Ofte kombinert med dårlig privat livsstil.

Vi trenger en ny arbeidslivslov som ser på helheten i arbeidstakernes situasjon og som gir nye rettigheter. Ville det for eksempel ikke være fornuftig å gi arbeidstakerne rett til fysisk trening betalt av arbeidsgiver i arbeidstida? Mange har det, hvorfor ikke la alle få det.

Bolig er et annet felt som skaper ulikhet.

Tenk dere et ungt menneske som skal inn på boligmarkedet i dag. Eller trygdede på lav inntekt.

Vi opplever uverdige forhold på boligmarkedet. Bolig kan ikke overlates til markedet alene. Vi må få tilbake en sosial boligpolitikk.

Ikke gjør dette vanskeligere enn det er. Det må rett og slett bygges flere boliger. Særlig utleieboliger og studentboliger. Og subsidiene må rettes inn mot de som har det vanskelig på boligmarkedet.

Dette vil skape større likhet i samfunnet.

Det vil også vår barnehagepolitikk gjøre.

Vi vil ha full barnehagedekning innen 2003. Deretter skal alle få tilbud om noe gratis kjernetid. Staten skal betale 50 prosent av utgiftene, kommunene 20 prosent og foreldrene 20 prosent. Dette vil føre til vesentlig lavere utgifter for foreldrene. En barnehageplass som nå koster 4000 kr pr. måned vil etter dette koste 1800 kr. Det vil koste staten penger. Men jeg kan ikke tenke meg noen bedre måte å ta vare på hverandre og det er den beste fordelingspolitikk vi kan ha.

Jeg vil snakke om samfunnets aller fattigste. Under bispelokket, utenfor Børsen, på Plata på sjøsiden av Oslo S lever det mennesker med rusproblemer. De befinner seg utenfor samfunnet, jages fra sted til sted. Hvert eneste år dør mange av overdoser, bare i Drammen har 11 mistet livet på grunn av dette hittil i år.

Vi må få en opprustingsplan på dette området også.

Men da må vi få bedre styring. Det nytter ikke å overlate dette til frivillige organisasjoner alene som er opptatt av sin spesielle terapi eller behandlingsmetode ofte i konkurranse med andre.

Vi må ta grep og styre også på dette område.

NYE ØKONOMISKE REALITETER

Vi må ha evne til å se samfunnet nede på bakkeplan. Men vi må også se samfunnet i perspektiv. For å sikre nok verdiskaping slik at vi har noe å fordele, må vi ha evne til å se hvordan økonomien endrer seg.

Debatten om økonomisk politikk er perspektivløs. Den dreier seg stort sett om hvor mye oljepenger man skal bruke. Men alle vet at slingringsmonnet ikke er stort. Og det man krangler om er ikke nok til å stanse flyttestrømmen fra distriktene og presset på byene eller til å løse de voksende fattigdomsproblemer i landet vårt.

Vi trenger en langt mer offensiv næringslivs- og arbeidslivspolitik for å kunne hankses med disse utfordringene.

Det er her statens økonomiske handlefrihet kommer inn i bildet. Staten må være motor og drivkraft i utviklingen av både nytt og gammelt næringsliv.

Det har vært mye fokus på IT Fornebu som er helt nødvendig for å sikre landet et senter for teknologi og kunnskap. Men Tromsø og Trondheim, Narvik, Kongsberg har jeg allerede nevnt, har store muligheter. Derfor bør vi regionalisere forskningsmidlene og arbeidslivspolitikken slik at de regionale fortrinnene kan bli utnyttet.

Vi må skape nye muligheter med bioteknologi og IT som basis. Med utgangspunkt i disse to teknologiene kan vi nå ta fisken inn på land og fore den med gass.

Vi kan skape en ny næringsvei basert på hydrogen.

Og vi kan framfor alt få mye mer ut av våre naturressurser.

Og der vil jeg snakke rett fra leveren: Sannheten er at distriktene i dag utarmes fordi vi har fratatt oss selv muligheten til å få ut av markedet det markedet er i stand til å betale for bearbeide produkter.

En stor del av fisken går ubearbeidet til Europa fordi vi gjennom folkeavstemninger har valgt å stenge våre bearbejdede produkter ute fra det største fiskepisende marked i verden.

Landbruket er preget av overproduksjon og subsidier fordi vi har valgt å fokusere på beskyttelsestiltak i stedet for på kvalitetsprodukter som markedet vil ha.

Og gassen går i rør til kontinentet, mens europeerne overtar verdiskapningen deretter. Og nå vil noen at dette skal fortsette ved å nekte Statoil å inngå partnerskap og få inn eiere som kan bringe selskapet inn i hele verdiskapingskjeden helt fram til forbruker på kontinentet.

Den store taper i dette er distriktene fordi det er der råvarene produseres. Men generelt sett vil det lamme hele industrisamfunnet hvis dette fortsetter.

Snur vi det derimot rundt, kan vi med utgangspunkt i våre råvarer danne en entreprenørkultur som kan blåse nytt liv i distriktene og industrisamfunnet.

Fisken i havet og fisken fra oppdrettsanleggene er langt viktigere enn olje og gass. Men vi må ha adgang til markedene. Og staten må være motor i den forskningen som er nødvendig.

Landbruksorganisasjonene har skapt Tine, Gilde, Prior som representerer en fantastisk økonomisk infrastruktur, men som ikke kan realisere seg selv fullt ut før man utnytter det markedet er villig til å betale.

Det motsatte er her hjemme av enkelte på venstresiden blitt kalt markedsliberalisme. Slik kan man opprettholde en subsidieøkonomi og en beskyttelsespolitikk som holder på å ta strupetak på distriktene.

Og det verste av alt. Det vil ta et langsomt strupetak på næringsmiddelindustrien fordi råvarene vil bli for dyre til at den kan opprettholdes. Det ser man jo på svenskehandelen.

Og nå skal denne filosofien også gjelde Statoil.

Situasjonen for vår gassindustri er denne: Det europeiske gassmarked liberaliseres. Og Norge møter nye konkurrenter fra øst og sør.

Vi må ha en tung aktør som kan selge den norske gassen inn på markedet. Da må Statoil skaffe seg partnere og Statoil må få kjøpe noen SDØE-andeler slik at selskapet blir tungt nok. Det er ikke snakk om å gi bort andeler. Det er snakk om å selge. Andelene vil bli industrialisert og vi får mer igjen for dem.

1 prosent produktivetsforbedring av SDØE betyr 15 milliarder.

De som gjør det til ideologi at statens direkte eierandeler SDØE skal være akkurat like store som i dag og at Statoil skal være organisert akkurat som i dag, forvalter en ideologi som kan gå ut på å frarøve fellesskapet store verdier og distriktene mange arbeidsplasser.

SDØE-andelene har gått fra å utgjøre 37 prosent ved konsesjonsrunden i 1996 til 17 prosent ved siste konsesjonsrunde. Det skyldes en annen realitet, nemlig at vi har hatt behov for å drive ut marginale ressurser og dermed for ny teknologi. Selskapene fikk flere eierandeler for at det skulle bli lønnsomt å drive fram ny teknologi. Hadde vi ikke gjort dette hadde også staten frarøvet seg selv store verdier.

Debatten om hvor store eierandeler staten skal ta i hver konsesjonsrunde dreier seg ikke om ideologi, men om hva som er klokt for at staten skal få mest igjen for ressursene.

Det som er prinsippet, er at staten i utgangspunktet eier alle olje- og gassressursene. Staten har helt fra begynnelsen satt bort til private norske og utenlandske selskaper å drive ut ressursene.

Dette skal fortsatt være prinsippet. Hvis noen ønsker å lage en organisasjonsmodell som slår dette enda klarere fast, så gjerne for meg. Men vi må ordne oss slik at gassen kan nå fram til forbruker og at vi får mest mulig igjen for den.

Partifeller,

Vi lever i en internasjonal økonomi. La oss ikke bare ta problemene knyttet til det. La oss ta ut det som er mulig av de internasjonale markedene.

Staten har også en stor formue som den i partnerskap med privat kapital kan bruke til en offensiv politikk for å styrke norske eierposisjoner og norsk virksomhet ute.

Vår kapitalformue er faktisk også en ressurs som bør forvaltes på en offensiv måte både hjemme og ute for å styrke vårt næringsliv.

Dette handler om å styre. Gjenvinne styring over egen økonomi i en internasjonal virkelighet.

På samme måte som omorganisering av sykehusene og offentlig forvaltning handler om det samme. Forbedre våre virkemidler slik at politikken kan få ny kraft – til å tjene folket.

Alternativet - som er å sitte stille – er at mulighetene til styring svinner under bena våre.

Det er dette europapolitikk og utenrikspolitikk også handler om. Mer politisk styring.

Kofi Annan sa i sin tale til FNs milleniumsforsamling at vi ikke lenger lever i en internasjonal virkelighet, vi lever i en internasjonalisert virkelighet.

Med dette ville han si at alt er vevet i hverandre i en global økonomi.

Da trenger vi nye globale virkemidler.

For eksempel skatt på valutatransaksjoner for å dempe de hemningsløse valutaspekulasjonene.

Vi må ha sterke regler for handel som ta hensyn til miljø, arbeidstakere og forbrukere i WTO.

Vi må opprettholde bistanden fordi dette er nesten den eneste globale fordelingspolitikk som eksisterer. Det er en skam at ikke de rike landene har oppfylt FNs målsetting. Vi går videre mot 1 prosent.

Vi må gi u-landene adgang til markedene. U-landene må få mulighet til å omsette sine varer på de internasjonale markedene.

Det må bli en mer omfattende gjeldslette.

Norge skal være i front.

I bekjempelse av fattigdom og i kampen for fred.

Vi skal bruke vårt medlemskap i Sikkerhetsrådet til å kjempe fram en bred strategi for fred.

Der kampen mot fattigdom, mot landminer og spredning av håndvåpen står i front. Fordi dette ødelegger alt sosialt liv i store deler av verden. Og skaper konflikter.

Som jeg sa i begynnelsen. Mennesket formes av omgivelsene - om det blir godt eller ondt, om det har mulighet til å handle solidarisk eller ikke. I store deler av verden er virkeligheten brutalisert, av fattigdom og våpen.

Dette må vi få bukt med.

Jeg vil vende tilbake til Kofi Annan. Han ser regionaliseringen i verden som en stor fordel. Den skjer over hele verden i form av at land som hører hjemme geografisk og på andre måter slår seg sammen for å klare seg bedre.

Dette er kommet lengst i Europa. Og utviklingen går raskt videre.

12 nye land forhandler nå med EU om medlemskap. EU-kommisjonen sier i en rapport som kom for to dager siden at forhandlingene vil kunne være ferdige i 2002. Det vil være en lang formell prosess deretter i alle medlemslandene. Men opptak av nye medlemmer kan starte i 2004 – 2005. Midt i neste stortingsperiode vil det altså kunne bli klart at omtrent hele kontinentet blir medlem av EU. Tyrkia ønsker å følge etter. Endringene i Jugoslavia kan åpne opp for et nytt Balkan og disse landenes inntreden i Europa.

På Island har de to regjeringspartiene satt i gang en intern prosess for å vurdere hva Island skal gjøre i denne nye situasjonen.

Sveits skal ha folkeavstemming i mars neste år om landet skal søke om medlemskap i EU.

Når Island tenker, må vi våge å gjøre det.

Noen sier at vi visste alt det som nå skjer i 1994. Nei, vi gjorde ikke det. Noen på nei-siden sa at hvis EU utvides vil de kunne komme til å skifte standpunkt. Det man da tenkte på var tre øst- og sentraleuropeiske land. Ikke hele kontinentet.

Vi bør ikke frata oss selv og folket mulighet til å tenke gjennom saken på nytt hvis det skulle skje store ting neste stortingsperiode. Vi bør ikke frata Norge muligheten til å handle på rette tidspunkt for å ivareta rent nasjonale interesser.

Derfor bør ikke vi som har tenkt å være i ledelsen av nasjonen frata oss muligheten til å lede. For et lite land er det alltid klokt å ha handlefrihet i utenrikspolitikken.

Men to ting vil jeg gjenta: Det bør ikke bli snakk om å reise saken på nytt før det er en bredere enighet her hjemme og før utvidelsesprosessen er kommet i gang.

Før vi har en ny situasjon.

Til slutt tre særdeles viktige stikkord:

KULTUR – MILJØ – UTDANNING

Dette er de viktigste drivkrefter for positiv forandring.

Kulturlivet må aldri bli underlagt markedets jernhånd. Da får vi ensretting. Det er først og fremst en aktiv statlig kulturpolitikk som kan sikre mangfoldet. Vi legger opp til en sterk satsing på en offentlig kulturpolitikk for å støtte mangfoldet og nyskapingen i kulturlivet.

Hvis vi tar knekken på det kulturelle mangfoldet, ville det være nesten like katastrofalt som å ødelegge det biologiske mangfoldet i naturen.

For en tid siden pakket en gruppe forskere duk rundt 24 furutrær i Kvam kommune i Hordaland og Sigdal kommune i Buskerud så de var hermetisk lukket. Deretter gasset de trærne. Og hva fant forskerne. De fant 197 arter, 81 av dem nye i Norge, fem var for vitenskapen nye og aldri beskrevet før.

Slik er naturen. Et enormt mangfold som hele tiden fornyer seg. Slik er samfunnet også. Det fornyer seg hele tiden.

Det er vår oppgave å ta vare på dette mangfoldet. Gjennom vår miljøpolitikk og kulturpolitikk.

Og gjennom vår utdanningspolitikk.

Det er på tide å snakke om mangfoldet blant våre barn som må tas vare på. Særlig er det viktig å ta vare på evnene til de som kalles svake elever. For de har et enormt potensiale.

Montesorri sa at alle barn er lærenemme, så sant de ikke hindres i å forfølge sin egen lærelyst. Dette er hovedproblemet i skolen.

Da vil jeg henvise til Confusius (451 f. Kr.) som sa: Det jeg hører glemmer jeg, det jeg ser husker jeg, det jeg gjør forstår jeg.

Vi skal ikke bringe skolen tilbake til – en lærer bak kateteret skole - men tilbake til livet. Lære gjennom å gjøre. Dette roper mange elever etter. Særlig de som er såkalt skolesvake. Men de er ikke svake. Det er skolen som er svak.

Jeg tror at det som er bra for elever med problemer, kan være like bra for andre elever.

Derfor må vi nå få fokus på innholdet i skole. Vi må lytte til elevene og vi må fortsette å gjøre skoledagen mer hel. For å frigjøre barn og foreldres tid.

Miljø har det samme potensiale til forbedring som kultur og utdanning. Tenk hvilke forbedringer som sprang ut av de økte miljøkravene til industrien på 70- og 80-tallet. Mange spådde at industrien ville gå nenedom og hjem. Men det motsatte skjedde. Miljøkravene ga støtet til teknologiforbedringer slik at industrien overlevde.

Kyotoavtalen må vi se på som en drivkraft for å utnytte våre naturgitte fordeler. Alternative energikilder kan bli en ny næringsvei for Norge. Vi har mye vind. La oss få vind i seilene.

Vi er fra gammelt av en hydrogenasjon. Vi er i starten av en hydrogenperiode. La oss være foregangsasjon.

Gassen kan brukes ikke bare til å fore fisk, men til å drive busser og ferger. La oss sette i gang.

Partifeller,

Jeg vil slutte med Kofi Annans ord til FNs milleniumsforsamling:

”Vi må danne koalisjoner for forandring.”

Han snakket om en dynamisk koalisjon av regjeringer, næringsliv og det sivile samfunn for å bygge en global økonomi som tjener alle.

Vi må bygge en slik koalisjon her hjemme også.

Arbeiderpartiet må ta på seg denne oppgaven for å gjenskape et politisk og økonomisk sentrum.

Vi må gjenskape et velferdspolitisk sentrum ved å gå foran for nødvendige reformer i vårt offentlige helsevesen og i hele den offentlige sektor.

Vi må gjenskape et sentrum i økonomien.

Ved å danne et partnerskap mellom staten, fagbevegelsen og den produktive private kapitalen.

Det var dette sosialdemokratiske kompromisset som bar landet framover. Arbeiderklassens kompromiss med kapitalen ble grunnlaget for den sosiale utviklingen og velferdsstaten slik vi kjenner den i dag.

Velferdssamfunnet har gjort folket til en del av økonomien og gjensidigheten mellom arbeid og kapital er nå så høy at ingen kan sette seg utover den uten å bryte ned hele velferdssamfunnet. Driver politikerne overbud som presser priser og renter opp forsvinner arbeidsplassene og kapitalen til utlandet. Hvis kapitaleierne gir seg selv store fortjenester, stiller ikke lønnstakerne opp. Pris- og lønnskarusellen kommer i gang igjen med det som følge at markedene igjen undergraves og vi får arbeidsledighet og krise.

Nå bryter solidaritetsalternativet sammen fordi mange næringslivsledere og kapitaleiere ikke har skjønt denne hårfine balanse. Mens de hviler middag undergraver de seg selv.

Hvor kommer denne redselen for å dele i fra? Den kommer i hvert fall ikke fra markedet. For som jeg allerede har sagt. Solidaritetsalternativet, eller kompromisset mellom arbeid og kapital, er det som holder markedet stabilt i gang. Som sikrer både en jevn inntektsutvikling for lønnstakerne, en rimelig fortjeneste for kapitalen og som derfor sikrer fundamentet også for velferden.

Jeg kan ikke uttrykke meg klarere når jeg sier at det historiske kompromisset mellom arbeid og kapital, mellom regjering, fagbevegelse og næringsliv, er nøkkelen til morgendagens samfunn hjemme som ute.

Det var derfor jeg på landsmøtet for to år siden sa at den produktive kapitalen er vår venn. Det er en slik koalisjon Kofi Annan forsøker å opprette i verdenssamfunnet.

Denne koalisjonen har brutt sammen her hjemme som følge av arbeidsgivernes oppførsel og den meningsløse konkurransen i det politiske liv om hvem som kan bruke mest oljepenger. Det finnes bare ett påviselig resultat av dette og det er at det politiske og økonomiske sentrum i landet bryter sammen.

Den ekstreme høyrefløy vokser og det er pengeflytterne og bedriftsslakterne som dominerer det økonomiske spillet.

Det er dette som gjør at Svein Erik Bakke, en av dem som hviler middag, sier at nå unner jeg Carl I Hagen å bli statsminister.

Det er sammenheng i tingene.

Arbeiderpartiets oppgave må være å gjenskape et reelt politisk og økonomisk sentrum med utgangspunkt i et samarbeid med den virkelig produktive og arbeidende kapital.

Vi må, som jeg har vært inne på, særlig stille vårt økonomiske prosjekt til rådighet for distriktene for å skape en utvikling som ikke bygger på kvoter og råvaresalg, men på produktutvikling og verdiskaping. Vi må gjenreise et sterkt industri-Norge. Bare da kan folk fritt velge hvor de vil bo.

Det haster. For presset på byene vokser som følge av at distriktene utarmes. Med bolignød og sosiale problemer som følge.

Kofi Annan sa også dette på FNs milleniumsforhandling:

”På det nasjonale plan må vi gjennomføre reformer for å styre bedre, på det internasjonale plan må vi styre bedre sammen.

Vi må danne koalisjoner for forandring

Vi må stille mennesket i sentrum for alt vi gjør. Ingen oppgave er mer nobel, og intet ansvar større enn det å sette menn, kvinner og barn i hele verden i stand til å kunne leve et bedre liv.”

Det er dette programmet dreier seg om. Reformert nasjonalt og internasjonalt for å kunne styre bedre.

Ta ansvar for dette. Ansvar er ikke noe jeg har – det er ikke noe du har bare for deg og ditt. Vi må ta ansvar for hverandre.

Bare da kan den store fortellingen fortsette: om å ta vare på og styrke demokratiet, om arbeiderklassens frigjøring, om fortsatt bygging av velferd. Og denne fortellingen må nå ut til hele verden. Demokrati, frigjøring, velferd til hele verden.

Tre steinhuggere arbeidet i et steinbrudd med å hogge til hver sin steinblokk. En mann kom forbi og spurte hva de holdt på med:

Jeg hogger stein, sa den første.

Jeg lager trapp, sa den andre.

Jeg er med og skaper en katedral, sa den tredje.

Hvis jeg skal si en setning om den politiske situasjon, så er det denne. Hvis sentrumspartiene vil danse rundt gullkalven til høyrepartiene og pengeflytterne i stedet for å fortsette å være med oss å bygge en katedral av rettferdighet og solidaritet, så er det beklagelig.

Men jeg sier dere: Før ikke Arbeiderpartiet inn på denne brede vei.

Jeg føler sterkt at Arbeiderpartiet nå må passe på røttene sin.

Røttene er rettferdighet og sosialt ansvar. Å ta ansvar for hverandre. Det er å bygge på teknologi. På fagbevegelse og teknologi.

Men det er også å ha vilje til reformer.

Derfor har jeg den glede å presentere programforslaget.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

050 Thorbjørn Berntsen, Oslo søker om permisjon fra 2030 og ut dagen.

054 Shabez Tariq, Oslo søker om permisjon fra 1830 til 2300.

Vedtak: Søknadene innvilges.

Dirigenten opplyste at debatten vil bli delt inn i temavise bolker. Først temaene kultur, velferd og demokrati. (herunder det som omtales i kapittelet "Mer rettferdig fordeling", "Økonomi", "Identitet, kriminalitet, likestilling osv.")

Dirigenten ga ordet til Bård A. Berg, leder for samepolitisk råd som holdt følgende innledning:

Dirigent, partileder, statsminister - norske og samiske partivenner!

Samarbeidet mellom samebevegelsen og sosialdemokratiet har lange tradisjoner i Norge. Allerede i 1906 ble samene Isak Saba valgt inn på Arbeiderpartiets liste i Øst-Finnmark. Isak Saba sa samme år følgende om sitt syn på forholdet mellom arbeiderbevegelsen og samene: «De andre politiske partier her i landet har arbeidet paa at udslette den samiske nation af jorden. Sosialismen vil ikke gjøre det. Den vil broderskab mellom alle nationer.»

Da det første samiske landsmøtet ble avholdt i Trondheim i 1917 var ingen ringere enn den fremste agitator gjennom tidene i norsk arbeiderbevegelse - Martin Tranmæl - invitert til å innlede i spørsmålet om organisasjonsforhold. Martin Tranmæl pekte i sin innledning på at de moderne samfunnsforhold krevde at også samene måtte organisere seg. Dette ville skape solidaritet samene imellom, og ansvarsfølelse for felles interesser. Tranmæl mente en samisk organisasjonsstruktur måtte legges opp slik at det i hvert distrikt ble dannet foreninger, som så kunne gå sammen i fylkesforeninger og disse igjen i en lands-sammenslutning eller til og med et skandinavisk forbund. Vi kan trygt si at Martin Tranmæl i dette spørsmålet var forut for sin tid!

Ved flere stortingsvalg i 1920-årene inngikk ledende samepolitikere i Finnmark og Nordland samarbeid med Arbeiderpartiet. I Finnmark sto den samiske organisasjonspioneren Per Fokstad i spissen for samarbeidet, og utarbeidet blant annet et eget vedlegg til Finnmark Arbeiderpartis ordinære program. Per Fokstad arbeidet videre som kommunepolitiker for Arbeiderpartiet, ble ordfører i sin hjemkommune - og ble i etterkrigstiden i kraft av sin politiske tyngde utnevnt til viktige samepolitiske verv.

Etter 1930 fulgte noen tunge tiår for samepolitikken i Norge - «fimbulvinteren i samisk organisasjonshistorie», som denne perioden er blitt kalt. Fra og med 1950-tallet begynte det imidlertid å lysne igjen, som et resultat av såvel samiske anstrengelser som av endrede holdninger til minoriteter, i Norge og internasjonalt. De nye holdningene kom blant annet til uttrykk i statsminister Einar Gerhardsens 17.mai-tale til samene i "Sameradioen" i 1958. At statsministeren overhodet holdt en slik tale ble i nord-norsk presse sett på som en sensasjon. Einar Gerhardsen sa blant annet følgende i sin tale:

«Folkestyret i vårt land hviler ikke bare på vår grunnlov av 17. mai 1814. Den hviler også på menneskerettighetene slik de er utformet av De forente nasjoner for 10 år siden. Det er

rettigheter for det enkelte menneske og det er rettigheter for de enkelte grupper og de enkelte befolkningslag i nasjonen. Norge har godkjent disse menneskerettigheter og de har sin fulle gyldighet også for samene i vårt land.»

KJÆRE LANDSMØTE!

Jeg har brukt mye av min knapt tilmålte tid på å gi et tilbakeblikk på det lange samarbeidet mellom samebevegelsen og arbeiderbevegelsen i vårt land. At Arbeiderpartiet helt siden etableringen av Sametinget i 1989 har vært den største opposisjonsgrupperingen - og den eneste seriøse utfordrer til å komme i posisjon - forteller mye om de holdninger til samer og samepolitikk som finnes i vårt parti.

Arbeiderpartiet har de siste tiårene stått i fremste rekke for å sikre likeverdighet mellom samisk og norsk språk og kultur. I denne prosessen har man anerkjent at staten Norge opprinnelig er etablert på territoriet til to folk – samer og nordmenn – og at begge folkene har den samme rett og det samme krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk.

Arbeiderpartiet har erkjent at det samiske samfunnet i en lang periode har vært utsatt for en massiv fornorskning. Mange midler ble brukt for å oppnå målsettingen om at den samiske kulturen skulle bort. Det er derfor fremdeles et stort behov for en aktiv oppfølging fra de politiske myndigheters side for en effektiv sikring av den samiske kulturens framtid. Formålet er ikke å gi urfolk en særstilling, men å motvirke konsekvensene av tidligere negativ diskriminering og å oppnå reell likebehandling. I en slik sammenheng bør man også vurdere å gjøre flere menneskerettighetskonvensjoner til en del av intern norsk lov.

Samene bor i dag i hele landet. Den tradisjonelle samiske bosetning finner man fra og med Hedmark og nordover. Dette er et betydelig geografisk område, som gir store variasjoner i den samiske kulturens uttrykksform, blant annet med hensyn til språk og næringer. Mellom samene er det også stor spennvidde i beherskelse av samisk språk og følelse av tilhørighet til det samiske. Dette er ting man må ta hensyn til ved utformingen av en fremtidsrettet politikk som skal sikre den samiske kulturen.

Samtidig med å være bærere av en særegen, rik og variert kultur, er samene også vanlige borgere av landet. Kommunene er derfor helt sentrale når det gjelder å gi enkeltmenneskene de samiske språk- og kulturtilbud de har krav på - og rett til. Sentrale myndigheter bør - i nær dialog med Sametinget - bidra til at kommunene kan gjennomføre praktiske tiltak som sikrer at de av landets innbyggere som ønsker det kan få en trygg samisk fremtid.

Siden Sametinget ble opprettet har det vært tradisjon at Arbeiderpartiets Samepolitiske konferanse - der partiets ledende samepolitikere møtes - året før sametingsvalgene utformer et Samepolitisk Manifest, der man i detalj angir retningen for partiets arbeid med å fremme en utvikling i retning av reell likestilling mellom samisk og norsk kultur. Det Samepolitiske Manifest blir i neste omgang vedtatt på Arbeiderpartiets landsmøte. Slik er det også i år. Den samepolitiske konferansen behandlet i år også Samerettsutvalgets innstilling, og tok standpunkt til viktige sider ved innstillingen. Som landsmøtet vet har Arbeiderpartiet som parti ennå ikke sluttbehandlet Samerettsutvalgets innstilling. For å unngå en unødvendig debatt omkring disse spørsmålene her og nå har vi samepolitikere derfor tatt de punktene som berører dette ut av den versjon av Samepolitisk Manifest som skal vedtas av landsmøtet. Dette er spørsmål Arbeiderpartiet sikkert nok skal diskutere på en saklig og god måte når tiden er inne for dette.

Helt til slutt: I tillegg til Samepolitisk Manifest legger Arbeiderpartiets samepolitikere også fram forslag om et eget kapittel i vårt ordinære program, som vi har kalt «Samisk kultur - en del av kulturbildet i Norge». Dette forslaget kommer vi tilbake til i programdebatten.

Takk for oppmerksomheten!

Dirigenten ga ordet til helseminister Tore Tønne som holdt følgende innledning:

Hvorfor er det så viktig at staten nå overtar sykehusene?

1. Norge har gjennom generasjoner bygget opp et godt helsevesen. Vi har ansvaret for å utvikle det videre, slik at vi kan ha et enda bedre helsevesen i framtida. Det er en stor utfordring, men vi har også store muligheter.
2. Det dreier seg om å videreføre vårt velferdssamfunn. Vi har ansvaret for at det skjer ut fra våre verdier, basert på våre grunnprinsipper, bl.a. om likhet og solidaritet. Vi har brukt og skal bruke store deler av våre fellesressurser i helsesektoren. Da må vi også sørge for at vi får mest mulig igjen for de ressurser som settes inn, og at det vi får igjen fordeles på en rettferdig måte.
3. Sykehusene skal tjene befolkningen. De skal sikre at alle som trenger det, får gode og likeverdige tilbud om behandling når de trenger det. Det dreier seg om befolkningens trygghet og tillit. Det sier seg selv at sykehusene da må styres og drives ut fra befolkningens behov, med tydelig regional og lokal forankring. Dette er et offentlig ansvar. Derfor kan vi ikke akseptere noen form for privatisering av sykehusene. Vi kan heller ikke akseptere at offentlige sykehus, uansett eierskap, organiseres som aksjeselskaper. Det ville innebære en begrensning av eieransvaret, på et område hvor vi bare kan akseptere et fullt og ubegrenset ansvar.
4. Hvorfor er det da så viktig at staten overtar eierskapet? Jeg vil begrense svaret til fire hovedhensyn. (Ingen av disse har noe å gjøre med hvordan de nåværende eiere utøver sitt eierskap):
 - 4.1. For det første: behovet for klart ansvar. Sykehusene er uansett et offentlig ansvar. Slik skal det være også i framtida. For dem som trenger sykehustjenester – ja, for folk flest – er oppsplittingen av ansvar mellom forskjellige offentlige organer og forvaltningsnivåer både uinteressant og uforståelig. Den skaper uklarhet og utrygghet. (Slik kan det nok også være for mange av de medarbeidere som hver dag gjør en kjempeinnsats for å yte pasientene de best mulige tjenester.) Som hovedansvarlig for finansieringen, både av drift og investeringer, blir staten i realiteten ansvarlig for det hele. Da bør staten også formelt ta ansvaret – fullt og helt. Det vil forenkle og klargjøre beslutningsprosessene og gjøre det umulig å fraskrive seg ansvar.
 - 4.2. For det annet: hensynet til likhet i tilbud og kvalitet på sykehustjenester. Det er i dag store forskjeller, uforståelige og uforklarlige for folk flest. Forskjeller som vi politisk ikke kan akseptere. Slike forskjeller gir næring til privatisering, noe som vil øke forskjellene ytterligere. Vi kan ikke bare la det skje. Vi må ta ansvaret for å snu dette og

sikre at våre viktigste grunnverdier får gjennomslag på dette aller viktigste velferdsområdet.

Med staten som gjennomgående eier får vi langt større muligheter til det.

- 4.3 For det tredje må vi sikre at den norske befolkning får del i den medisinsk-teknologiske revolusjon som verden nå gjennomlever. Det er en nasjonal oppgave. Og som nasjon har vi gode økonomiske og kompetansemessige forutsetninger. Men da må vi også organisere oss på en slik måte at vi kan utnytte dem. Alle kan ikke gjøre alt! Da vil vi sakke akterut, de rikeste vil kjøpe seg andre løsninger, forskjellene vil øke og velferdsordningene undergraves. Vi må ta noen hensyn til at vi er knapt 4,5 mill. innbyggere. Det er gjennom bevisst spesialisering vi kan utvikle høykvalitets tilbud i framtida. På den måten kan vi også sikre den geografisk desentraliserte sykehusstrukturen vårt land er så avhengig av. Og med en slik funksjonsfordeling styrker vi også mulighetene til å opprettholde den lokale akuttberedskap.
- 4.4 For det fjerde må vi ta konsekvensen av at våre sykehus er våre mest kompliserte og krevende organisasjoner. De er hjørnestensbedrifter i lokalsamfunnet, og noen av dem er blant de største organisasjoner vi har, større enn i næringslivet. De er komplekse kunnskapsbedrifter og forskningsenheter, som skal levere de mest avanserte tjenester til befolkningen. Dette er ikke forvaltning! Staten skal ikke overta eierskapet for å bringe sykehusene fra fylkeskommunal til statlig forvaltning, men for å organisere dem som de kunnskapsbaserte tjenesteleverandører de faktisk er. Med en slik organisering av sykehusene, skapes det også forutsetninger for bedre organisering i sykehusene. Samt for reell desentralisering. Det er eierskap og eieransvar som skal samles, og forenes med finansieringsansvaret. Dette er klart avgrensede eierfunksjoner som ikke krever oppbygging av noe nytt statlig byråkrati. Alt som gjelder styring og ledelse, skal selvsagt delegeres og desentraliseres til det enkelte sykehusforetak. Basert på særskilt lovgivning må de være regionalt forankret, med regionale styrer.
5. Statlig eierskap og reorganisering må gjennomføres ut fra hensynet til befolkningen. Hvis Arbeiderpartiet blir oppfattet som å ville organisere sykehusene ut fra hensynet til forvaltningen, er vi dømt til å tape!
6. Gjennomføring og reorganisering av statlig eierskap er en meget stor og viktig sak. Men det bør ikke være noen stor stridssak. Det er vanskelige og krevende prosesser. Men de er på ingen måte umulige. Det er selvsagt mange uavklarte spørsmål. Men de finner vi gode svar på. Dette kan vi jo! Det er vår hjemmebane. Den må vi ikke overlate til våre politiske motstandere. Da taper vi. Men her er vi med for å vinne! Det skal vi klare. Saken er moden - det er utredninger nok – og det kommer flere. Men nå er det tid for beslutning og handling. Og det er nå vi har muligheten. Da må vi også bruke den!

Dirigenten ga ordet til Grete Fossum som presenterte Sentralstyret mindretallsinnstilling:

Om eierskap i sykehussektoren

Jeg har lyst til å minne om at en dissens eller et annet syn ikke er noen mistillit til ledelse. Det er bare forslag til en annen løsning på et problem.

Jeg tror vi alle kan være enig om at Norge har et godt helsevesen, og at vi ikke aksepterer sykehuskøer, ventelister og korridorpasienter. Vi er alle potensielle pasienter og ønsker å bli behandlet øyeblikkelig når vi blir syke. Vi vil ikke vente på legekantoret eller ligge på gangen i sykehuset. Og behandling skal ha beste kvalitet.

I mange år har fylkespolitikere våre sagt at helsevesenet og sykehusene trenger mer penger, og det fylkeskommunale systemet ikke har mulighet til å prioritere mer uten at det går utover andre viktige fylkeskommunale oppgaver. Alle helseministre har svart; at her trengs det bedre administrasjon og mer effektiv behandling av pasientene. Storting, regjering og fylkeskommunene på sin side har svart på den utfordringen fra Storting og Regjering ved å effektivisere, ved å behandle flere pasienter. De siste ti årene har det foregått en effektivisering av sykehusvesenet, som faktisk noen ganger har gått på sikkerheten og kvaliteten løs for den enkelte pasient. Skal de store utfordringene som sykehusene står midt oppe i løses, er det helt andre virkemidler enn eierskifte som må tas i bruk. Det blir ikke noe bedre sykehus av å skifte eier. Først og fremst handler det om å finne fram til en god og hensiktsmessig organisering, og en bedre utnyttelse av ressursene. Sykehus som egne rettssubjekt vil i realiteten bety en fraskrivelse av ansvar, og løser ikke de problemene vi har i helsevesenet i dag, snarere tvert imot. Erfaringer fra andre land viser nettopp dette. Utfordring ved valg av tilknytningsform for sykehusene er å finne en riktig balanse mellom behovet for politisk og demokratisk styring på den ene siden og sykehusledelsens behov for handlingsrom på den andre siden.

Mange i dette landet tror at alt blir bedre hvis staten overtar, noen partier mener faktisk at de fleste velferdsoppgaver bør styres av staten. AP kan ikke på den ene siden legge stor vekt på lokaldemokratiet og samtidig si at når det gjelder sykehus er det ikke ansvarlige dyktige ledere nok til å styre. Staten har ingen ”suksesshistorien” med å drive store, statlige forvaltningsområder. Det mest nærliggende er Rikshospitalet. Det har vært statlig sykehus i mange år, og hvis det hadde vært slik at staten hadde drevet dette på en fornuftig måte, så hadde Rikshospitalet stått frem som et sykehus, effektivt, under underskudd på budsjettet, og med flest behandlingsdøgn i året av alle sykehusene. Men slik er det jo ikke! NSB er et annet statsforetak. Jeg sier ikke mer.

Flertallet forslår at de store sykehusene skal være juridiske og økonomiske enheter. Det betyr at sykehuset må være konkurransedyktig på lik linje med private bedrifter, og prioritere oppgaver ut fra økonomiske vurderinger. Sykehus er ikke produksjonsbedrifter, men omsorg og velferdsbedrifter.

En fristilling av de offentlige eide sykehus vil svekke den demokratiske kontrollen.

La meg ta med noen viktige tilleggspunkter for hvorfor fylkessykehusene ikke bør overføres til staten:

Ved statlig overtakelse vil en kunne miste effekten av lokale tilpasninger og behovet for lokal og regional kunnskap. Styrken med regional styring av sykehusene er at en mye raskere kan foreta nødvendige justeringer på bakgrunn av den regionale kunnskapen.

Det lokale innsynet og den lokale styringsretten forsvinner til fordel for en statlig foretaksmodell med store fullmakter til en administrasjon som bare står ansvarlig for eieren – ikke brukeren.

En sentralisering av sykehussektoren vil øke faren for at ansvaret for driften avpolitiseres og at avstanden til primærhelsetjenesten vil øke. Resultatet kan i verste fall bli et lite helhetlig helsevesen – og større ulikheter.

Sykdom er ikke forretning! Behandling av våre sykdommer er omsorg fra samfunnet til den enkelte. En sentraldirigering av sykehusene kan føre til løsninger som ikke tjener befolkningen der de bor.

La meg til slutt få utfordre flertallet på en problemstilling: Kan man garantere mindre sykehuskøer, kortere ventelister og færre pasienter i korridorene etter at staten overtar sykehusene? Jeg bare spør!

Møte tok en kort pause

Møtet satt igjen 16.45.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

193 Svanhild Ericsson, Hordaland søker om permisjon fra 1645 og ut dagen.

022 Tone Aaslestad Hansen, Akershus søker om permisjon fra 2330 og ut dagen og i morgen fra 1130 til 1520.

102 Berit Aasen, Oppland søker om permisjon i morgen fra 0900 til 1800.

Vedtak: Søknadene innvilges.

Følgende forslag kom inn under debatten torsdag:

Forslag 1:

065 Tone T. Dahl, Oslo

Kvalifiseringslønn

Det bør innføres en ordning der alle langtidsledige som mottar dagpenger eller sosialhjelp til livsopphold gis tilbud om arbeidsrettet kvalifisering som utløser en kvalifiseringslønn og at midlene forvaltes av den innstans som i forveien har det økonomiske ansvaret for den enkelte. Tilbudet må være stående slik at manglende frammøte eller lignende ikke utløser rett til sosialhjelp/dagpenger.

Tilbudet må omfatte tett oppfølging overfor tiltaksdeltaker og arbeidsgiver, og suppleres med bistand til jobbsøk og annen opplæring.

Forslag 2:

049 Tom Pape, Oslo

Et næringsvennlig Norge – underpunkt:

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), nest siste avsnitt, etter setningen: Konkurransen i markedet skal styrkes og den offentlige etterspørselen stimuleres:

Arbeiderpartiet ser det som en demokratisk oppgave å unngå sosiale kommunikasjonskløfter og dominans fra sterke globale konserner i et bredbåndsbasert samfunn. Brukereide bredbåndsnett i boliger, bedrifter og institusjoner utgjør en viktig nasjonaløkonomisk ressurs som kan sikre innflytelse nedenfra. De gjør det også mulig å bygge ut bredbånd raskere i områder der slike nett mangler. Samtidig vil konkurransen i markedet styrkes ved at brukernet og ulike stamnett lokalt blir koblet sammen i hensiktsmessige fellspunkter.

Forslag 3:

060 Olav Tønsberg, Oslo

Samferdsel til beste for miljø og verdiskapning

Kapittel "Det økonomiske og økologiske grunnlaget" vedrørende avsnitt "Samferdsel til det beste for miljø og verdiskapning".

Forslag til tillegg side 69 linje 6:

For å redusere støy- og luftforurensningene fra veitrafikken, i verksettet tiltak med å senke fartsgrensa fra 80- eller 90- km/h til 70 km/h på innfartsveier til byer og andre tettbebygde strøk med stor trafikkbelastning.

Forslagets hensikt:

Forslaget shensikt er raskt å kunne redusere miljøulempene fra veitrafikken inntil permanente miljøskjermingstiltak blir gjennomført. En reduksjon av fartsgrensa vil føre til en momentan reduksjon av helsefarlig forurensing.

Begrunnelse:

Hellerud Arbeiderparti ser med stor uro på den økende forurensingen i form av støy, svevestøv og avgasser som en stadig økende biltrafikk forårsaker. Det er fastlagt at forurensingen er helsefarlig og at den medfører overhyppighet av asmatiske plager for befolkningen. Hellerud bydel, som ligger i Groruddalen i Oslo, har en gjennomgangstrafikk på 120 000 biler pr døgn (ÅDT). I tillegg er det en stor uregistrert trafikk innenfor bydelen. Veistrekningen E-6 fra bygrensa i nord-øst til Vålerengatunellen er en sterkt trafikk- og miljøbelastet veistrekning gjennom tett boligbebyggelse hvor det er målt de høyeste luftforurensningene i Oslo. Luftforurensningen har ligget 2-3 ganger over anbefalt normer. For trafikkantene blir det 32 sekunder ekstra kjøretid over 5 km ved reduksjon fra 80 – til 70 km/h. Målinger har vist at veikapasiteten er optimal når hastigheten på trafikken ligger mellom 60- og 70 km/h. Kostnadene for å gjennomført, men først ved akutt helsefare på dager med særskilte, vanskelige klimaforhold pålegger helsevernetaten i Oslo kommune at hastigheten reduseres til 70 km/h. Veistrekningen må utstyres med automatisk trafikkovervåking for at fartsgrensene blir overholdt.

Hellerud Arbeiderparti ber om tilslutning til forslaget. DnA må gjennom sitt program arbeide for at alle som bor i bymessige og andre tettbygde strøk, må skjermes mot plager forårsaket av luftforurensning fra biltrafikken. Fastsatte normer for luftforurensning bør danne grunnlaget for iverksettelse av det foreslåtte tiltaket.

Forslaget, som er vedtatt på årsmøtet (år 2000) til Hellerud Arbeiderparti og Oslo Arbeiderparti, er omarbeidet for tilpassing til DnAs prinsipp- og arbeidsprogram.

Forslag 4:

033 Gunvor Eldgard, Akershus

Sosialdemokrati 2000, tillegg og presisering

Side 31, linje 7

Etter setningen som sutter med ordet verdigrunnlag bør følgende tillegg takast med:
"Av historiske, kulturelle og pedagogiske grunner er det derfor nødvendig å ta omsyn til at Norge i lange tider har hatt tre skriftspråk innen skoleverket. I tillegg kommer et stort antall dialekter. Skal en nå målet for fellesskolen, må samfunnet sørge for å tilgodese disse språkformene i tilstrekkelig grad når det gjelder lærebøker elektronisk tilfang, læreplaner etc."

Side 95, linje 13. Setningen "Dette gjelder også for det samiske språket" blir bytta ut med:
"Dette gjelder både for bokmål, nynorsk og samisk."

Forslag 5:

039 Jan Tore Strandås, Akershus

Til innkomne forslag 9.2.7. Behandling av bygg og anleggavfall

For å kunne nå målsettingene om 90% gjenvinningsgrad uten å generere mer byråkrati enn nødvendig ber landsmøtet Miljøvernministeren tar initiativ til at krav om avfallsbehandling tas inn i plan- og bygningsloven. Da kan den infrastruktur som er bygget opp i den reviderte plan- og bygningsloven benyttes til å nå mål også innen avfallsområdet. Foretak blir da ansvarlig for materialer som benyttes i en bygning, bygningen som helhet samt avfall arbeidene genererer blir behandlet o samsvar med regelverket og at dette blir dokumentert. Alt kan legges inn i det samme systemet plan- og bygningsloven allerede krever, og byggenæringen vil ikke få noen nye systemer få noen nye systemer å forholde seg til. Foretakene blir på denne måten ansvarlige for å levere avfall til godkjent mottak og dokumentere dette. For å stimulere til mest mulig kildesortering og gjennom dette den beste samfunnsmessige gjenvinningsgraden, kan grønne avgifter benyttes. Men dette er igjen avhengig av at Miljøverndepartementet tar en gjennomgang av konsesjonsvilkårene til avfallsanleggene og tilpasser disse dagens miljømål.

Forslag 6:

036 Terje Strøm, Akershus

Fleksibelt folketrygdesystem – pensjonister som ressurs

Dagens alderspensjonssystem er et hinder for bruk av eldre som positiv ressurs i arbeidslivet. Dette illustreres med følgende eksempel:

- Pensjonister kan tjene 1 G pr. år, fordelt på 12 mnd. dvs. at man ikke kan tjene mer enn kr 4090 pr. mnd. i løpet av ett år, uavhengig om man tjener under 49.090 pr. år
- Pensjonen avkortes også ved inntekter som folkevalgt

Veterangruppa i Akershus Arbeiderparti mener at det er helt nødvendig med en fleksibilitet i pensjonssystemet som gir eldre muligheten til å bidra litt i arbeidslivet, og at reglene for inntekt må reguleres. Inntektstaket på 1 G beholdes, men det må åpnes for at man kan tjene inntil beløpsgrensen uavhengig av månedsbeløpet. På denne måten kan man benyttes eldre som ressurs i et stramt arbeidsmarked, f.eks i skolen eller i annen offentlig sektor.

Videre mener veterangruppa i Akershus Arbeiderparti at inntekter fra folkevalgte verv ikke skal regnes inn i inntektsgrensen på 1G. Eldre er en nødvendig og viktig ressurs i lokalpolitisk arbeid og det er svært viktig at man ikke skaffes økonomisk for å utøve folkevalgte verv.

Veterangruppa i Akershus Arbeiderparti vil i tillegg til ovennevnte forslå at man gjennom regjeringens program for fornyelse også gjennomgår folketrygdloven med tanke på forenkling

og økt fleksibilitet. Slik loven er bygget opp i dag er den svært vanskelig å forstå. Spesielt vil vi peke på de kompliserte samordningsbestemmelsene. Vi er bekymret for at regelverket nå er så komplisert at deler av befolkningen ikke får utbetalt rett ytelse.

Forslag 7:

030 Jan Kjærstad, Akershus

Omstilling i forsvaret

Det må legges til rette for omstillingen i statlig sektor og da særlig forsvaret, ved at det tas høyde for dette i statsbudsjettet slik at vi unngår å ta nødvendig midler til dette i statsbudsjettet, slik at vi unngår å ta nødvendige midler til dette fra ordinære lønnsmidler.

Begrunnelse:

Budsjettforslaget er i og for seg akseptabelt når en ser Forsvaret under ett, men trekker en fra beløpene for satsingen til forsvarets internasjonale deltakelse og Fregattkjøp blir det lite igjen til drift. Skal det i tillegg tas midler fra de ordinære lønnsmidlene til de personalpolitiske virkemidlene, vil dette ytterligere gå utover vårt vedlikehold av forsvarets kostbare materiell og svekke vår beredskap. Dette bekymrer ansatt, tillitsvalgte og lokalpolitikere for hva som skjer med vår forsvarsevne. Når vi opplever at vi er i ferd med å miste viktig kompetanse og at enkelte lokalsamfunn vil bli sterkt rammet ved eventuelle nedleggelse av viktige arbeidsplasser i distriktene.

Forslag 8:

018 Siri Hov Eggen, Akershus

Lesingen må ikke tape terreng, endringsforslag s. 95, linje 10

Forslag til nytt avsnitt 2 fra linje 26 til 35 "Innkjøpsordningen har vært bærebjelken for ny norsk skjønnlitteratur. Arbeiderpartiet vil styrke ordningen. Ved endringer i bransjeavtalen eller opphør av den, vil Arbeiderpartiet gå inn for fortsatt fastpris på bøker, og oppfordre til at boblebransjen sikrer en rimelig fordeling av bokkrona. Støtteordningene til litteratur må vurderes for å sikre at de kulturpolitiske målene nås. Støtteordningene må også vurderes i lys av nye salgs- og distribusjonsmuligheter for bøker via Internett. Momsfritaket på bøker skal opprettholdes".

Forslag 9:

197 Turid Visnes, Hordaland

Sosial boligbygging

Arbeiderpartiet må settes i gang prøveprosjekt i de største byene, hvor en bygger boliger som subsidiertes og at subsidiene følger boligen og ikke beboeren.

Begrunnelse:

- ta tilbake den sosiale profilen på boligbygging
- gi ungdom mulighet til egen bolig

Forslag 10

250 Gunn Inger Løvseth, Sør-Trøndelag

Ansvar og oppgavefordeling – organisering av offentlig sektor

Arbeiderpartiet ser at reformbehov og endringer av oppgavefordeling i offentlig sektor er nødvendig. For Arbeiderpartiet må noen grunnleggende verdier legges til grunn:

- **Hensyn til brukerne**
- **Hensyn til lokalt selvstyre, demokrati og deltakelse**
- **Mindre embetsstyring og sentralisering**

Samfunnsendringer, sagens uryddige oppgavefordeling og styringsforhold mellom staten kommunesektoren gjør at endringer er nødvendige. Vi må finne løsninger som gir helhetlig tjenestetilbud slik at fråsoner og ansvarsfraskrivelse unngås. Derfor må tjenestetilbudet legges på lavest mulig effektive nivå. I Norge har vi 435 kommuner hvor innbyggertallet variere fra under tusen til flere hundretusen. Dagens fylkeskommune ivaretar derfor spesialtjenester for alle kommunene. Som et eksempel nevnes den videregående skolen. Fylkeskommunen har løst sine oppgaver godt innefor de rammer den har hatt. Utviklingen har imidlertid gått i feil retning fra 1976 til i dag. Fylkeskommunen skulle i tillegg til tjenesteproducent være den regionale utviklingsaktør mens den regionale stat skulle drive legalitetskontroll. Dette har gått i motsatt retning.

Av hensyn til en klar rolle og ansvarsdeling og effektiv ressursbruk er det behov for å avgrense regional stats oppgaver til kontroll- og tilsyn, klagebehandling og veiledning i frohold til lov og regelverk. Det må foretaes en kritisk gjennomgang av hele forvaltningssystemet fra kommunenivå til departementsnivå med sine direktorater.

Det er behov for spesialisttjenester som organiseres utover primærkommunens tilbud.

Det er behov for å styrke regional planlegging.

Det er behov for å bedre kobling av næringspolitiske virkemidler opp mot et bredt regionalt utviklingsarbeid.

Det er behov for å desentralisere flere miljøvernoppgaver som gir mer myndighet til kommunene (både primær- og fylkeskommunen).

Det er behov for endringer i den regionale inndeling der dagens fylkesinndeling går på tvers av områder hvor det er naturlig å se næringsliv, bosettingsmønster og samferdselsstruktur i sammenheng.

Derfor er det fortsatt behov for et direkte folkevalgt nivå – ”den nye fylkeskommunen”.

Den regionale styring må basere seg på direkte valg for å sikre bred folkelig deltakelse. Dette vil bl.a. bedre mulighetene til en jevnere kjønnsfordeling og ungdomsrepresentasjon.

Sør-Trøndelag Arbeiderparti foreslår 3 direkte folkevalgte nivå – kommunal, regional og sentral.

Forslag 11

229 Per Kristian Skjærvik, Sør-Trøndelag

Et rettferdig skattesystem, side 52

Fradragsreglene må taes opp til ny vurdering. Da de ikke ivaretar hensynet til pendlere som må bruke bil p.g.a. for dårlig kollektivt tilbud, ubekvem arbeidstid eller hvor egen bil må stilles til disposisjon for arbeidsgiver. En bør også se på fradragsreglene for pendlere som bor borte fra hjemmet over en tid, slik at en får en rettferdig og fornuftig behandling av disse.

Forslag 12:

Halfdan Haugan, Telemark, Landsstyret

Ambulansetjenesten /statlig eigerskap

Dersom staten overtar sjukehus og vera sjukehuseigare, må også. Ambulansetjenesten ble eit stateleg ansvar.

Forslag 13:

243 Aase Sætran Hovland, Sør-Trøndelag

Side 95, linje 36 nytt avsnitt:

Musikk

Musikk skaper forståelse på tvers og språk og kultur.

I dagens konkurransesituasjon med tungt markedsført utenlandsk musikk er det imidlertid viktigere enn noen gang å legge forholdene bedre til rette for å fremme norsk musikk. For forståelsen av vår kulturarv er det viktig å ivareta både den tidligere og samtidens musikk.

Arbeiderpartiet vil vurdere en kvoteordning for norsk musikk på radio.

Arbeiderpartiet vil søke å gi norsk litteratur og norsk musikk like vilkår hva angår avgiftsbelegging samt arbeid for ei styrking av innkjøpsordninga for norsk musikk.

Forslag 14:

295 Steinar Pedersen, Finnmark

Prinsipper i samepolitikken.

Som et viktig grunnlag for sin samepolitikk legger Arbeiderpartiet til grunn at staten Norge opprinnelig er etablert på territoriet til to folk -samer og nordmenn - og at begge folkene har den samme rett og det samme krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk. Denne prinsipielle likeverdigheten er klart slått fast i grunnlovsparagraf 110 a.

Man har også erkjent at det gjennom lang tid var offisiell politikk at det samiske språket og den samiske kulturen skulle bort. Formålet med den nye politikken er ikke å gi samene en særstilling, men å rette opp de negative virkningene av det som har skjedd tidligere.

Samene bor i dag i hele landet. Den tradisjonelle samiske bosetning finner man fra og med Hedmark og nordover. Det gir rom for store kulturvariasjoner. Det må man ta hensyn til ved politikkkutformingene på dette området.

Kommunene er helt sentrale når det gjelder å gi enkeltmenneskene de samiske språk- og kulturtilbud de har krav på, og rett til. Sentralemyndigheter bør derfor i nær dialog med Sametinget, bidra til at kommunene kan gjennomføre praktiske tiltak for at de innbyggerne som ønsker det, kan ha en trygg samisk fremtid.

En aktiv distrikts- og regionalpolitikk er for å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur. Det gjelder både tradisjonelle næringer som reindrift, jordbruk og fiske, men i like høy grad moderne arbeidsplasser som informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Samerettsutvalget leverte i 1997 et forslag om fremtidig bruk og forvaltning av grunnen i Finnmark. Dette skal følges opp gjennom en tilsvarende utredning for området fra og med Troms til og med nordre del av Hedmark. I den politiske sluttbehandlingen vil man vektlegge

alle aktuelle momenter. Målsettingen er å komme frem til ordninger som alle kan leve med, og som skaper ro om rettighetsspørsmålene

Samiske kvinner har tradisjonelt hatt en sterk stilling i samfunnet. Utfordringen nå er å få kvinnene representert på lik linje med menn i de samepolitiske organene.

Rekruttering og utdanning av fagfolk med bakgrunn i samisk språk og kultur, er viktig innenfor alle deler av offentlig virksomhet. Det er også viktig at det blir gitt barnehagetilbud for samiske barn, tilpasset det enkelte barns samiske språk- og kulturbakgrunn. Tidlig språkopplæring er den sikreste vei til flerspråklighet

Et moderne samfunn har behov for aktive og engasjerte medier som holder et høyt nivå. Det gjelder både presse, radio, og TV. Sametinget er her en viktig premisseleverandør.

Samene er det eneste folket som bor i alle de fire Barentsregion-landene.

Barentssamarbeidet er viktig når det gjelder å styrke samenes muligheter til å fungere som ett folk på tvers av landegrensene. Spørsmålet om fullverdig samisk representasjon i Nordisk Råd bør nå settes på den politiske dagsorden.

Den samiske idrettsbevegelsen er i dag en viktig kulturformidler i ungdomsmiljøene på tvers av landegrensene. Dette arbeidet fortjener både oppmerksomhet og støtte også i fremtiden.

Staten i samarbeid med Sametinget har et klart informasjonsansvar om samiske forhold. Det er viktig at det lages informasjonsstrategier og iverksettes tiltak som bidrar til et økt, balansert fokus på samiske spørsmål.

I og med at Sametinget er det representative talerøret for samene i Norge, er det en høyt prioritert oppgave å øke velgeroppslutningen ved sametingsvalget. Valgordningen må også sikre størst mulig samsvar mellom stemmer og antall representanter som blir valgt.

I tråd med disse målsettingene har Arbeiderpartiets landsmøte også vedtatt et eget samepolitisk manifest. Der går man inn for konkrete tiltak på en rekke samfunnsområder for å fremme en utvikling i retning av reell likestilling mellom samisk og norsk kultur.

Forslag 15:

265 Aase Falch, Nordland

Prinsipper i Samepolitikken, nytt avsnitt etter tredje avsnitt:

I Norge er det tre samiskespråklige områder, nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Alle områdene har ulike språk, særlig gjelder dette sørsamisk område, hvor både tale- og skriftspråket er svært forskjellig fra de to andre områdene. Dette vil Arbeiderpartiet legge vekt på i sin politikk.

Forslag 16:

090 Berit Spigseth, Hedmark

Lønn til de med 100 % hjemmeboene funksjonshemmede

Lønn til pårørende som utfører de pleie- og omsorgsoppgaver den funksjonshemmede har krav på i eget hjem. Ordningen må være lovpålagt og finansiert av staten.

Forslag 17

101 Ragnar Nordgren, Oppland

Programforslaget, Avsnitt kulturarv s. 94-95

A. Nytt avsnitt linje 42

Arbeiderpartiet forutsetter at Staten tar et hovedansvar for forvaltning og vern av kulturminner som er fredet ved vedtak eller automatisk. Det skal utarbeides skjøtseles- og forvaltningsplaner for slike kulturminner, og iverksettes nødvendige vernetiltak for kulturvern som står i fare for å gå tapt.

B. Setningen som begynner på linje 39 endres: ”Arbeiderpartiet ønsker utarbeidet en samlet plan for bevaring, skjøtsel, forvatning og formidling av kulturminner inne kyst-, industri-, by- og bygdekultur.

Side 95. Tillegg tilje 8.

”Kulturarv skal gis en framtrødende plass i mønsterplanene for skoleverket. Den ikke-materielle kulturarven skal gis en plass, for eksempel i musikk-, dans- og dramafagene som bidrar til å bygge ned den mindreverdighetsfølelse som ofte knyttes til denne.”

Forslag 18:

065 Tone Dahl og 069 Ulrika von Sydow, Oslo

Statoil – SDØE tillegg:

Arbeiderpartiet ønsker at Statoil aktivt bidrar til utvikling av infrastruktur som muliggjør bruk av miljøvennlig gass i både industri og næringsliv samt i den enkelte husholdning.

Forslag 19:

181 Bjørg Ravnøy, Rogaland

Skolehelsetjenesten

Mitt innlegg dreier seg om skolehelsetjenesten, hvor jeg vil gi følgende tilleggsinformasjon. I 1995 startet Statens Helsetilsyn prosjektet "Videreutvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Dette munnet ut i en veileder med anbefalinger som skal bidra til å oppfylle regelverkets krav om faglig forsvarlig virksomhet og likhet i tjenestetilbudet.

I alt helsefremmende arbeid er det nødvendig å se på metoder, og om disse gir de ønskede resultater. Erfaring hittil viser at kampanjer er en dårlig metode for å endre atferd hos befolkningen, noe vi så langt har brukt mye penger på.

Statens Helsetilsyn har gjort noe med dette og heftet "DU bestemmer" er kommet ut i høst. Det gir en trinnvis beskrivelse av en ny arbeidsmetode for å endre atferd/holdninger hos ungdom og anbefalt bruk i skolen. Metoden har forsøkt i to fylker med godt resultat og hemmeligheten er bevisstgjøring og styrking av elevenes selvbildet og identitet.

Vi har altså en ny metode som virker, men som vil krev tid fordi den omfatter tre individuelle og tre gruppesamtaler med grupper med 8-10 deltakere. Metoden har vist seg å forebygge rus, røyk og spiseproblemer, selv om dette ikke er tema i opplegget, men heller positive sideeffekter. Jeg mener vi her må prioritere 1. linjetjenesten og gi de ressurser som er nødvendige slik at et langsiktig og godt arbeid med ungdom blir sikret framover.

Informasjonen om dette enestående opplegget kommer til skolehelsetjenesten med anbefaling om å bruke det i skolen. Dette sier noe om problemet som Sauda AP har beskrevet i saken. Og nå begynner altså kampen om å komme i posisjon og overbevise skolen om at dette virker og dette må vi sammen satse på og ikke minst sette av tid til.

Dette er tungvint, krevende og sløsing med helsepersonellens ressurser.

På denne bakgrunn utfordres helseminister Tønne og utdanningsminister Giske til å sette fokus på:

Sikre dette arbeidet gjennom skolens læreplan

Samarbeid mellom de aktuelle høyskolene

Et nytt helse- og sosialfag i skolen, der det utvida helsebegrepet vektlegges

Sikre tjenesten tilstrekkelig ressurser (personell)

Forslag 20

172 Odd Kr. Reme, Rogaland

Ny innledning (tillegg) på kap. Arbeid mot rusmisbruk s. 98

"Arbeiderpartiet vil fremme forslag i Stortinget om en statlig handlingsplan for arbeidet mot rusmisbruk. Handlingsplanen skal strekke seg over flere år, og vil innebære en meget betydelig forsterking av den samlede innsatsen på dette feltet."

Forslag 21:

057 Helga Strømme, Oslo

Side 59:

Barentssamarbeidet – endres til:

Samarbeidet i Barentsregionen må styrkes. Siden samarbeidet ble lansert, har en rekke mindre prosjekter blitt gjennomført, og det er i dag langt større kontakt over grensen enn for noen år siden. Så langt har den store næringslivssatsningen latt vente på seg. Det er viktig å holde fast ved visjonen om Barentsregionen som en samarbeidsregion i nord, med stort økonomisk, sosialt og kulturelt potensiale.

Norge er i en helt spesiell situasjon med sine relasjoner til Russland i nordområdene. Det har etter hvert utviklet seg sterke familiære bånd over grensen, og folk-til-folk-samarbeidet er voksende. Her finner vi bl.a. et aktivt kulturelt samarbeid og samarbeid innen utdanning og helse. Kommuner og fylkeskommuner er aktivt engasjert, og gir dette grasrotsamarbeidet dynamikk, som kan være et forbilde også for andre regioner. Å bygge opp et sivilisert samfunn, med nærmiljøengasjement, folkelige bevegelser og private organisasjoner, er en viktig del av et demokrati.

Ingen steder i verden markerer et større skille i levestandard enn grensen mellom Russland og Norge. Problemene i Nordvest-Russland kan langsiktig løses i et aktivt samarbeid mellom Russland, EU, EUs samarbeidspartnere i EØS, Norge og Island, samt USA og Canada. En bærekraftig utvikling i området må innebære et bredt spekter av tiltak basert på samarbeid mellom likeverdige partnere. I et slikt samarbeid er EUs nordiske medlemsland avgjørende aktører og premissleverandører for å sikre at Barentsregionen blir en viktig del av EUs nordlige dimensjon.

Dette er særlig viktig i tiltak for miljø og atomsikkerhet og for en langsiktig næringsutvikling.

Det er viktig å gjenskape den opprinnelige visjonen om Barentsregionen som en europeisk samarbeidsregion i nord, med stort økonomisk, sosialt og kulturelt potensiale.

Arbeiderpartiet vil styrke samarbeidet mellom nasjonale, regionale og lokale myndigheter på begge sider av grensen og legge vekt på de næringspolitiske sider ved samarbeidet. For å vise at det går an å skape resultater, vil Arbeiderpartiet satse på prosjekter der ressursgrunnlaget er tilstede, og hvor det vises vilje på brukersiden, for eksempel fiskeforedling, fiskebåtbygging, metallproduksjon, turisme, vei, jernbane etc. Arbeiderpartiet vil arbeide for at de prosjekter man deltar i blir gjennomført etter plan, og - om nødvendig – med norsk tilleggsinnsats dersom samarbeidspartnere skulle svikte under marsjen.

Arbeiderpartiet vil derfor i neste stortingsperiode arbeide for:

Å sette utviklingen av Nordkalotten på det politiske sakskartet.

Å utvikle politisk samarbeid mellom alle deler av Norge og Barents-området.

Å etablere informasjonstiltak for bedre forståelse mellom Barents-regionen og det øvrige Norge.

Å initiere utviklingsprosjekter for hjelp til selvhjelp.

Seminarer, workshops, informasjonstiltak for bedret kommunikasjon.

Å følge opp politiske målsettinger om utvidet samarbeid.

Å knytte kontakter for kommunikasjon og samhandling over landegrensene.

Næringslivsetablering/arbeidsplasser på russisk side.

Disse tiltakene må følges opp med konkrete handlinger. Arbeiderpartiet vil derfor arbeide for å sette i verk ulike tiltak innen faglige innsatsområder. Dette omfatter blant annet å satse på fjernundervisning i norsk og engelsk for å kunne bidra til utvidet næringssamarbeid. I tillegg bør det satses på kompetanse-utvikling innen bedriftsøkonomiske fag og handlsfag, samt samhandels-opplæring (toll osv.).

Andre innsatsområder omfatter:

Bevisstgjøring – skape menneskelig forståelse og samhandling.

Kongresshotellutvikling – legge mer aktivitet til området.

Faglige nettverk (Eks.: Politi, kriminalitet, leger – sykebehandling, lærere – opplæring/utdanning, fagforeninger – faglige rettigheter, kvinner – likestilling/medbestemmelse, skatteetaten – harmonisering av regelverket/forenklinger, etc.).

Informasjonsaktiviteter – faktaopplysninger, råd, veiledning, oppfølging.

Utviklingsseminarer – dagsordensetting, utvikle kjennskap om muligheter og begrensninger.

Turistutvikling – åpne områder med enestående natur for turistformål.

Kunnskapsoverføring – opplæring, fjernlæring, kompetanseutvikling i Russland.

Side 59: Solidaritet med verdens flyktninger: *OK som nå.*

Side 85: Menneskerettigheter. *OK som nå.*

Side 28, Norges rolle i Sikkerhetsrådet.

Norges plass i Sikkerhetsrådet gir en unik mulighet til å rette søkelyset mot uløste konflikter verden over. Norge har gjennom sin meglerrolle i ulike konflikter, blant annet Midtøsten og Balkan, vist at et lite land kan spille en sentral rolle i forsøk på å oppnå fred. Norge bør fortsette dette fredsengasjementet.

Det finnes mange uløste konflikter i verden i dag, noen med større sprengkraft enn andre. Disse bør vies spesiell oppmerksomhet da de ofte har vart i flere år, og krever en varig løsning. Som et forslag til løsning, kan det tas utgangspunkt i allerede vedtatte FN-resolusjoner. Norges rolle kan være å få disse resolusjonene iverksatt.

Menneskerettigheter er en viktig del av de sosialdemokratiske verdier, og disse har alltid spilt en vesentlig rolle i norsk utenrikspolitikk. Dette bør også være retningsgivende for Norges arbeid i Sikkerhetsrådet. Spesielt bør Norge sette søkelys på land der menneskerettighetsbrudd har blitt dokumentert av menneskerettighetsorganisasjoner, eksempelvis Amnesty International. Det bør være Norges overordnede målsetting å alltid tale de undertrykkedes sak.

Internasjonal fredsdag, side 28 – etter linje 19.

De fleste land i verden bruker enorme summer på militærutgifter. Dette er utgifter som for det meste har som formål å drepe mennesker. Utgifter som kan brukes til å fremme menneskelig velferd. Utgiftene er så høye at 8 minutters driftsstans av militæret vil være nok til å sikre alle mennesker rent drikkevann. Med det som bakgrunn, ønsker Arbeiderpartiet å fremme forslag om en internasjonal fredsdag. Formålet er blant annet å innføre full stans i krigsmaskineriet/militæret i én dag, og be landene om å overføre et tilsvarende beløp til et fond for humanitære aksjoner. Et slikt fond kan ha som formål å alltid bedre forholdene til de svakest stilte, uansett hvor i verden de befant seg.

Side 88: Nei til all rasisme!

OK med følgende tillegg:

Det samme gjelder tiltak mot kjønnslemlestelse, som også er forbudt etter norsk lov. Myndighetene må ha et overordnet ansvar for å forebygge og hindre brudd på elementære menneskerettigheter for kvinner, begått av grupper, overgrep som skyldes kulturelle eller religiøse tradisjoner.

Arbeiderpartiet mener det må utarbeides en ny lov mot etnisk diskriminering. FNs rasediskrimineringskonvensjon må innarbeides i norsk lov.

Side 11, nederst: tillegg uthevet:

”Over en milliard av klodens seks milliarder mennesker lever under den absolutte fattigdomsgrense; definert som en inntekt på mindre enn en dollar dagen. Nesten halvparten av jordas befolkning har en inntekt på under to dollar dagen.”

Nytt avsnitt øverst på side 12:

Norsk politikk og næringsliv er tradisjonelt vestvendt. Sør er med få unntak marginalisert i beslutningstakernes bevissthet og klientifisert i media. Det trengs en plan for innarbeiding av et sør-perspektiv på bred basis i det norske samfunnet, både i politisk debatt, næringsliv, forskning, utdanning og kultur. En slik plan kan bygge på ordninger som allerede foreligger, som for eksempel NORADs støtteordninger og Regjeringens konsultative organ for menneske-rettigheter og norsk næringslivs engasjement ute (KOMpakt). For å gi sør-perspektivet en mer sentral plass i norsk hverdag, er det imidlertid nødvendig at Staten tar et bredere initiativ for oppbygging av kunnskap om Sør i offentlig administrasjon og gjennom vridning av støtteordninger for utdanning og kultur, slik at norsk kontaktflate mot Sør blir

bedre. Det må tilrettelegges for sterkere fokus på globale problemstillinger i skoleverket på alle nivåer.

Side 53, øverst:

Sett inn "absolutt" foran fattigdom i tredje linje.

Forslag til tillegg på side 59, linje 8:

"I tråd med dette og et endret trusselbilde, er det viktig å opprettholde et Heimevern som er landsdekkende og identifiserbart. Heimevernet må tilføres flere ressurser og bedre materiell, og utdanning av befal og mannskaper må styrkes, samtidig som det stilles større krav til avdelingene."

Vi foreslår også følgende tillegg på side 59, linje 2.

"For å trygge personellet best mulig, vil Arbeiderpartiet skape ordninger som sikrer at de unge soldatene blir trent og ledet av erfarent og modent befal på troppsnivå."

Forslag om at følgende setning puttes inn i bolken om forsvar og sikkerhetspolitikk:

"Omstillingsprosessene i Forsvaret har hittil gått sakte og møtt motstand.

I forbindelse med reformene må det derfor sikres at forsvarsets ledelse organiseres på en måte som styrker den overordnede politiske styringen med Forsvaret, og sikrer at politiske vedtak iverksettes."

Forslag 22:

174 Rein Osmundsen, Rogland

Sykelønnsordningen, tilleggsforslag til tredje avnitt side 44

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet vil ikke møte utfordringene i arbeidslivet med straff eller negative virkemidler. Det er tillatt å være syk. Være virkemidler er konstruktive tiltak for et bedre arbeidsmiljø. Retten til full lønn under sykdom gir trygghet når folk blir syke.

Forslag:

Arbeiderpartiet vil ikke svekke sykelønnsordningen men satse på tiltak som fremmer helse og forebygger sykdom i arbeidslivet.

Forslag 23:

145 Mette K. Ofstad, Telemark

Eiendomsskatt

Forslag:

Lov om eiendomsskatt forandres slik at dersom en kommune innfører eiendomsskatt, må den gjelde for hele kommunen. Takstgrunnlaget må bygge på like forutsetninger og prinsipper. Det vurderes å endre begrepet eiendomsskatt til for eksempel brukerskatt eller annet egnet begrep.

Forslag 24:

145 Mette K. Ofstad, Telemark

Økt stipendandel fra Statens Lånekasse

Forslag:

Økt stipendandel fra Statens Lånekasse til 40% med en ytterligere økning om tre år.

Begrunnelse:

Gjeldsbyrden for unge studerende er etter hvert blitt en stor belastning. Gjelden blir tyngende samtidig som de unge skal ut på boligmarkedet etter endt utdanning. Til sammen blir dette en bryde som en økning av stipend andelen vil kunne avhjelpe. I og med at Regjeringen satser på økt utdanning for alle er et slikt grep et godt tiltak for å hjelpe de unge både gjennom utdanning og i etableringsfasen etter endt utdanning.

Forslag 25:

145 Mette K. Ofstad, Telemark

Økning av fysisk aktivitet.

Forslag:

Kragerø Arbeiderparti vil øke andelen av fysisk aktivitet pr. dag gjennom hele skoleløpet.

Begrunnelse:

Helsetilstanden blant befolkningen er synkende bl.a. fordi folk ikke beveger seg nikk. En stadig økende del av ungdommen trener aldri – med de følger det vil ha for framtidig helsetilstand. Alt for mange unge busser og blir kjørt til skolen. Kroppsøvingstimene er redusert til et par timer i uka. Det er vesentlig å legge spiren til gode treningsvaner allerede fra barndommen av. Det trengs sikker skolevei slik at elevene kan gå til skolen. Samtidig knesetter dette grunnregelen om en skolestruktur som har nærhet som en viktig bestanddel.

Forslag 26:

145 Mette K. Ofstad, Telemark

Helse og egenaktivitet

Forslag:

Kragerø Arbeiderparti vil legge tilrette for at folk flest kan bedre sin egen helse ved egenaktivitet. Derfor ønsker vi å gi skattefritak for egenandel ved dokumenterte trimutgifter slik det i dag gjelder for arbeidsgivere som får fratrukket for trimopplegg for ansatte.

Begrunnelse:

I dag er helsekøene lange. Mange lidelser kunne vært mindre og i flere tilfeller unngått ved regelmessig trim opp igjennom årene. For å stimulere til slik egenaktivitet ønsker vi å gi fratrukket på selvangivelsen for dokumenterte aktiviteter – ikke bare for arbeidsgivere, men også for enkeltmennesker. Dette vil kunne være en oppmuntring for uføretrygdede, pensjonister og andre i arbeidsforhold som ikke har slike tilbud fra arbeidsgiver.

Forslag 27:

140 Øystein Beyer, Telemark

Videreforedling av gass

Grenland er et nasjonalt tyngdepunkt for prosessindustri og bruker allerede i dag store mengder gass. Naturgass er av avgjørende betydning for videre industriell utvikling av fastlands-Norge. Videreutvikling av industrianleggene ved Hydro Porsgrunn er avhengig av gassleveranser, likedan trenger de petrokjemiske anleggene i Bamle å sikre langsiktige gassleveranser. Sementfabrikken i Brevik kan erstatte betydelige mengder kull dersom de får

tilgang til naturgass som energikilde. Industrien i Grenland trenger langsiktige forsyninger av gass, både som energikilde og råstoff. For industriene i Telemark og også for verdiskapningen i landet, vil dette være avgjørende.

Gassrørledning til Grenland er et av de høyest prioriterte områdene for Telemark Arbeiderparti og for fagbevegelsen i regionen. Dette framgår av både fylkesprogram og gjentagne årsmøtevedtak. DnA's landsmøte vil henstille til Sentralstyret, Stortingsgruppa og regjeringen å arbeide offensivt for foredling av mer gass i Norge slik at både eksisterende og ny industri får de nødvendige utviklingsmuligheter.

Forslag 28:

173 Else J. Langøen, Rogaland

Kultur, tillegg side 91 til linje 6:

Målet må være at 1 prosent av nasjonalbudsjettet bevilges til dette formål i denne perioden.

Forslag 29:

339 Halvard Ingebrigtsen, Landsstyret

Politiske uttalelser fra AUF

Situasjonen i Midtøsten

Oppblussingen av krisen i Midtøsten ble utløst av den israelske Likud- lederen Ariel Sharons besøk på tempelplassen på årsdagen for massakren i en flyktingsleir i 1982. Dette besøket var svært utidig og Arbeiderpartiet forstår de sterke reaksjonene dette vekket blant palestinerne. Arbeiderpartiet forsvarer likevel ikke lynsjingen av de to israelske politisoldatene. Israels svar på lynsjingen var å bombe palestinske byer, noe som først og fremst rammet sivile.

Israels bruk av militære styrker og skarpe skudd mot sivilbefolkningen i Gaza og på vestbredden er i strid med Geneve- konvensjonen. I den krisen som utspiller seg i Midtøsten i dag må Israel ta hovedansvaret for å stoppe voldshandlingene. Arbeiderpartiet uttrykker sin solidaritet med de som kjemper for en fredlig utvikling.

Norge må engasjere seg for å skaffe mat og effektive medisiner til palestinerne. Norge må være en pådriver for å få gjennomført en objektiv granskning av de to siste ukenes voldshandlinger i Midtøsten. Det blir ikke fred i området uten at Israel retter seg etter FNs resolusjoner, respekterer menneskerettighetene og gjennomfører Oslo- avtalen og de etterfølgende avtalene som er inngått med palestinerne i tiden etter 1994.

FN- resolusjonene 242 fra 1962 og 338 fra 1973 om at Israel må trekke seg tilbake fra de okkuperte områdene ligger til grunn for fredsprosessen, men er fortsatt ikke blitt oppfulgt av Israelerne. Overgrepene de siste ukene stiller hele fredsprosessen ovenfor den største krisen siden Oslo- avtalen ble inngått.

I de videre fredsforhandlingene er Israel nødt til å anerkjenne palestinsk suverenitet i de okkuperte områdene på Vestbredden, i Gaza og i Øst-Jerusalem, samt flyktingenes rett til å komme tilbake. Palestinerne må videre være fri til å reise gjennom Israel mellom Vestbredden og Gaza. Samtidig må palestinerne utvikle og styrke sine folkevalgte institusjoner slik at det nye Palestina blir en rettsstat som kan gi tyngde til palestinerne rettmessige krav. Arbeiderpartiet mener Norge må kreve umiddelbar stans i all våpenbruk og at israelske militærstyrker trekker seg tilbake fra palestinske områder.

Bedre forbrukerrettigheter

Barn, unge og voksne utsettes for en stadig sterkere kommersielt press. Reklame eller markedsføring i en eller annen form dukker opp i så å si alle hverdagslivet sammenhenger, og media, i offentlige rom – ja til og med på skolen. Arbeiderpartiet mener at det er på tide å sette en grense for reklame og kommersiell påvirkning.

I utgangspunktet skal reklame gi forbrukerne informasjon om varer og tjenester, slik at man kan foreta fornuftige valg. Det er ikke slik det fungerer i dag, der reklamens mål er å øke salget.

Arbeiderpartiet vil på bakgrunn av dette opprette et forbrukerfond finansiert av en reklameavgift. Dette vil være et viktig skritt i retning av et bedret forbrukervern.

En av de viktigste sidene ved bedret forbrukervern vil være å gi informasjon om hvordan varen er produsert. I Danmark har det nylig blitt opprettet en egen ”forbrukerinformasjon” som har som hovedoppgave å gi denne type informasjon, særlig gjennom merkeordningen ”Den røde prikk”. Gjennom denne merkingen ledes forbrukerne til en database som gir opplysninger om hvorvidt det brukes barnearbeid i produksjonen, arbeidernes vilkår i bedriften og de miljømessige sidene ved produksjonen. Det gis også opplysninger om hva varen inneholder av eventuelle helseskadelige tilsetningsstoffer eller materialer.

Arbeiderpartiet mener at en slik ordning vil gi mer makt til å kunne etterspørre de varene de synes er ”riktige”. Gjennom sine daglige valg av produkter har forbrukerne stor makt, og det er viktig at denne makten brukes til å vri produksjonen av varer og tjenester i en miljøvennlig og etisk retning. Derfor mener vi at en merkeordning som denne snarest må etableres i Norge, og at denne bør legges til et eget organ under Forbrukerrådet.

Ungdom er i dag en kjøpesterk gruppe. Arbeiderpartiet mener også at ungdom bør være en særskilt målgruppe når det gjelder å gi informasjon om rettigheter på forbrukerområdet. En ser ofte at de produktene som selges til ungdom, som for eksempel moteklær, er av alt for dårlig kvalitet. Mange kvier seg for å reklamere på varer de har kjøpt. Med en bedre informasjon om hva en har rett til å klage på vil også ungdom bli en sterk forbrukergruppe.

Det bør også settes klarere grenser for når, hvor og i hvor stor grad en kan utsettes for reklame. I dag finnes det for få begrensninger for dette.

Opphev dagens Irak-sanksjoner

FNs sikkerhetsråd vedtok i 1990 å igangsette sanksjoner mot Irak. Det internasjonale samfunn har gitt Saddam Hussein mulighet til å bytte olje mot mat. Han har likevel vist at han ikke er interessert i å gjøre noe med fattigdomsproblemet i sitt eget land. Formålet med sanksjonene var å ramme Saddam Husseins despotiske regime og å hindre irakisk opprustning. Spriket mellom politikkenes mål og politikkenes konsekvenser har lenge vært selve kjennetegnet på FNs Irak-politikk.

Siden 1998 har FNs sikkerhetsråd vært handlingslammet i Irak-politikken. USA og Storbritannia har vært de ivrigste pådriverne for å videreføre sanksjonspolitikken, mens Frankrike, Russland og Kina har gått aktivt inn for å oppheve de økonomiske sanksjonene på grunn av sivilbefolkningens lidelser. Arbeiderpartiet vil at Norge skal bruke sin plass i

sikkerhetsrådet til å ta initiativ til en dialog med USA og Storbritannia om sanksjonene mot Irak

De økonomiske straffetiltakene har i løpet av ti år kostet 1,5 millioner irakere livet, hvorav 225 000 av disse var barn under 5 år. Sanksjonene rammer først og fremst fattige, barn, gravide, syke, og eldre mennesker som ikke får nødvendig medisinsk hjelp

Gevinsten ved sanksjonene kan ikke på noen måte sies å veie opp prisen folket må betale. Irak har opplevd dramatisk fall i sivilbefolkningens levestandard, og regimet i Bagdad tjener på sanksjonene, fordi de kan bruke det i politisk propaganda ovenfor sitt eget folk. Sanksjonene bidrar ikke til at våpeninspektører får vende tilbake, noe som var en viktig målsetting med sanksjonene. Sanksjonene hindrer heller ikke Irak fra å bygge opp militærvesen og våpenlagre. En ren våpenembargo vil ha de samme effektene militært som de nåværende sanksjonene har.

Arbeiderpartiet mener andre sanksjonstyper må vurderes. Sanksjonstyper som verner sivilbefolkningen, og i stedet retter seg mer effektivt inn mot Saddam Husseins regime.

Arbeiderpartiet mener at det må legges vekt på å få i gang igjen våpeninspeksjoner, og å opprettholde våpenboikotten. I tillegg bør Iraks økonomiske disposisjoner overvåkes for å hindre at landet kjøper våpen eller våpenteknologi.

Arbeiderpartiet vil at Norge skal bruke sin plass i FNs sikkerhetsråd til å arbeide for å oppheve de økonomiske sanksjonene mot Irak, da dette har ført til en humanitær katastrofe for sivilbefolkningen. Hele befolkningen straffes av FNs isolasjon av landet. Saddam Husseins regime sitter like trygt.

Forslag 30:

339 Halvard Ingebrigtsen, Landsstyret

Endringsforslag fra AUF til programmet

Side 19, linje 39 til side 20, linje 3:

Avsnittet strykes.

Side 20, linje 46 ny setning:

De ulike politiske ungdomsorganisasjonene og frivillige organisasjonene må få større innpass i skolen.

Side 21, linje 18 ny setning:

Studenter bør ha muligheter til å velge om de vil bostedsregistrere seg i vertskommunen.

Side 31, linje 24 ny setning:

Derfor ønsker vi å fjerne prosentregelen på 15 % og utvide 14-dagersretten til politisk og organisatorisk fravær.

Side 31, linje 29 ny setning etter ”... vi gå videre”:

Et mål må være at tilbudet om skolefritidsordning er landsdekkende samt at egenandelen reduseres.

Side 32, linje 11-17 erstattes med:

Arbeiderpartiet mener at kunnskap om kulturer og livssyn kan formidles gjennom skolen på en bedre måte enn i dag. Arbeiderpartiet vil derfor at dagens kristendomsbaserte religionsfag erstattes av et nytt kultur og religionsfag. Faget bør vektlegge ulike religioner, kulturer og livssyn likt. Hvis dagens KRL-fag videreføres, må fritaksrett innføres.

Side 33, linje 15 ny setning:

Vi har som mål å erstatte det tradisjonelle karaktersystemet i grunnskolen med andre vurderingsformer.

Side 33, linje 36 ny setning:

Lærlinger må ha de samme rabattordningene som andre skoleelever.

Side 37, linje 7 tillegg:

Arbeiderpartiet mener at tiltak i kampen mot spiseforstyrrelser er å forby all reklame for slankemidler og kosmetiske inngrep. Arbeiderpartiet mener derfor det bør utarbeides en nasjonal tiltaksplan for forebygging og behandling av spiseforstyrrelser.

Side 45, linje 16 nytt avsnitt:

Arbeidsmarkedet er i sterk endring, og behovet for arbeidstakere innen helse, sosial og utdanning antas og øke sterkt. Det må derfor bli satt i verk tiltak for å gjøre disse yrkene mer attraktive for utdannings- og arbeidssøkende. Staten må i sterkere grad åpne for arbeidsinnvandring utenfor EØS-området for å løse våre sysselsettingsproblemer.

Rekruttering av arbeidstakere bør skje fra land som har overskudd på relevant arbeidskraft.

Side 48, linje 10 tillegg

Arbeiderpartiet vil heve stipendandelen til 40 % og innføre rentetak på studielånsrenta.

Side 48, linje 12 tillegg etter ”student”:

”..gjennom å øke kostnadsnormen slik at det blir” osv.

Side 48, linje 17 tillegg etter ”studielån”:

”...gjennom en inntektsgradert tilbakebetaling.”

Side 54, linje 35 tillegg:

I denne prosenten skal ikke tiltak overfor flyktninger i Norge inkluderes.

Side 54, linje 43, avsnittet endres til:

Arbeiderpartiet ønsker mottageransvar og resultatorientering i bistanden. Landene må selv skissere sine behov, legge strategier, og på sikt overta prosjektansvar. Vi vil fortsatt opprettholde langsiktig partnerskap for utvikling mellom Norge og noen enkeltland og bruke det flernasjonale systemet optimalt. Vi ønsker økt satsing på multilateral bistand gjennom UNDP. Vi ønsker også å vurdere mer regional tilnærming til bistanden.

Side 55, linje 15, nytt avsnitt inn:

Bistand må fremme demokrati og institusjonsutvikling. Det er derfor sunn bistandspolitikk at det også drives antikorrupsjonsarbeid. UNDPs satsing på ”good governance” er en linje Arbeiderpartiet mener bør vektlegges i bistand.

Side 55, linje 38 til 40 endres til:

Næringslivssatsingen i utlandet må derimot ikke betraktes som en del av bistandsbudsjettet. Ordninger med næringsrettet bistand bør inkluderes i eksisterende ordninger for næringslivssatsinger i utlandet.

Tillegg side 62, linje 29:

Arbeiderpartiet mener Norge skal være en foregangsland i miljøpolitikken.

Side 63, linje 6 ny setning etter "...målsettingene.":

Det må også utarbeides forpliktende kommunale og regionale klimahandlingsplaner.

Side 63, linje 7 ny setning etter "...innenlands.":

Norges egne utslipp bør utgjøre minst 50% av de klimagassreduksjoner vi har forpliktet oss til.

Side 63, linje 10: ny setning etter "...Norden.":

Inntil et kvotesystem er på plass, må all industri som slipper ut klimagasser betale samme CO2-avgift.

Side 66, linje 38 ny setning:

Målsetningen må være å redusere det totale energiforbruket i Norge. Vi vil derfor ha et offisielt mål for energibruk i Norge.

Side 67, linje 11 tillegg etter "...lønnsomt.":

, blant annet gjennom et gradert prissystem.

Side 67, linje 13 ny setning etter "...Husbanken":

Det bør også stilles krav til nybygg og eksisterende offentlige bygg om både energiøkonomisering og bruk av vannbåren varme.

Side 67, linje 46 og side 68, linje 1 og 2: Setningen strykes, og erstattes med:

Hensynet til naturen gjør at vi ikke bør bygge ut flere vassdrag i Norge.

Side 69, linje 5 tillegg:

Det vil være nødvendig med store investeringer i kollektivsatsingen i åra som kommer, dersom en skal lykkes i å få en mer miljøvennlig samferdselspolitikk. Staten må ta ansvar for å subsidiere kollektivtrafikken, slik at det blir økonomisk lønnsomt og tidsmessig effektivt å reise kollektivt. Særlig blant ungdom er det viktig å få innarbeidet kollektive reisevaner. Dette kan gjøres ved å innføre lavere priser på kollektivtransport for denne gruppen.

Side 70, linje 25 ny setning etter "...har krav på.":

Det private forbruket har de siste årene økt dramatisk, en økning som ikke kan fortsette. For Arbeiderpartiet er det et viktig mål å vri store deler av det norske forbruket over fra privat til offentlig forbruk.

Side 72, linje 36 ny setning:

Oljefondet bør endre navn.

SIDE 91, LINJE 26: TILLEGG

KULTUR SOM NÆRING

Kultursektoren representerer en viktig del av det norske samfunnet. Feltet er preget av stor aktivitet og engasjement. Noe avhengig av hvordan man definerer kultursektoren er mellom 3- og 5 % av yrkesbefolkningen sysselsatt i denne sektoren.

De økonomiske og ikke minst samfunnsøkonomiske gevinstene av de kulturelle aktivitetene innefor landets grenser, er vanskelig å måle. Derimot er det lettere å se gevinster i eksportmessig sammenheng. I andre land har man kunnet høste større økonomisk utbytte gjennom å støtte opp under kultur som næringsvirksomhet. Arbeiderpartiet mener vi bør ta lærdom av dette og legge til rette for å videreutvikle kultur som næring også i Norge.

Det er de siste årene satset sterkt på utdanning av kunstnere her til lands, både innen musikk og andre kunstgrener. Vi kan også være stolte av det høye nivået norske kunstnere har på flere områder. Innen både klassisk musikk, jazz og pop har Norge kunstnere og artister i verdensklasse. I sum gir dette et godt grunnlag for en videre satsning og tilrettelegging på feltet, slik at også det næringsmessige potensialet som ligger i sektoren kan realiseres. I tillegg til å styrke rammebetingelsene for kultursektoren, må det legges til rette for økt markedsføring av norsk kunst, musikk, film og litteratur overfor utlandet.

I en tid hvor Norge trenger satsning på nye områder, mener Arbeiderpartiet at kultur bør være en av dem.

Forslag 31:

177 Helga Rullestad, Rogaland

Oppdrettsnæringen side 79

I stede for at oppdrettskonsesjoner skal auksjoneres bort, må det heller etableres en form for leie av sjøareal. Leien må kunne justeres etter lønnsomheten på aktiviteten.

Arealavgiften kanaliseres til kommunene/regionen da disse har utgiftene med å tilrettelegge for oppdrettsvirksomheten samtidig som de går glipp av annen aktivitet på sjøarealene.

Kommunene/regionen vil dermed selv ta muligheter for å regulere aktivitetene på en slik måte at oppdrett, fiskeri og fiskefordeling kan samkjøres for å gi økt lønnsomhet og stabile arbeidsplasser.

Det må også sikres en tilbakeføring til fellesskapet ved eventuelt salg av konsesjoner vi kan ikke selge ut en naturressurs for evig og alltid.

Forslag 32

038 Tom Anders Ludvigsen, Akershus

Næring, energi, miljø

Punkt 2: ”Bedre forvaltning og økt verdiskaping” strykes.

Forslag 33

086 Annebjørg Soleim, Hedmark

Tilleggsforslag s. 65, linje 24:

Intensjonene i Plan- og bygningsloven og de utfyllende bestemmelser om arealdelen i kommuneplanen – må på en sterkere måte enn i dag – sikre både allemannsretten til strandsoner og hindre nedbygging av landskaps,- natur og friluftsområder også langs våre store innsjøer.

Forslag 34

032 Roar Solbakken, Akershus

Arbeidsinnvandring

Arbeiderpartiet ser det som svært viktig å igangsette arbeidet med en nasjonal tiltaks- og handlingsplan for målrettet arbeidsinnvandring til Norge. I denne sammenheng vil landsmøtet be sentralstyret å vurdere hvorvidt arbeidsinnvandring kan brukes som et virkemiddel for også å sikre bosetting i distrikts-Norge. Parallelt må myndighetenes innsats overfor arbeidsledige innvandrere og flyktninger styrkes.

Forslag 35

Siv Førde, Sogn og Fjordane

Praktisering av norsk asylpolitikk, 8:

Landsmøtet i Det norske Arbeiderparti ser alvorlig på påstandane om best på menneskerett i eit land som Norge, og krev at det vert sett ned ein uavhengig granskingskommisjon for å sjå på handsaminga av alle ayslsaker dei siste 5 åra. Dette for å kunne vurdere praksis i forhold til Det norske Arbeiderparti sitt program og nye formålsparagraf.

Sogn og Fjordane Arbeidarparti ber om at dette kravet teke med i programmet, under avsnittet "Solidaritet med verdens flyktninger".

Forslag 36:

039 Jan-Tore Strandås, Akershus

Uttalelse om konflikten i Midtøsten

Landsmøtet i Det norske Arbeiderparti vil ta sterk avstand fra de ugjerninger som begås mot det Palestinske folk – i Israel – i Gaza – på Vestbredden og i flyktningleirene u andre områder og land.

Det er ikke et sivilisert land verdig å møte stein med gevær og stridsvogner – sivil motstand med politi og militære kontrollposter, slik vi kjenner det fra totalitære regimer.

Vi underkjenner ikke Israels behov for å beskytte seg selv og sitt folk mot terrorisme og terrorhandlinger. Det problemet kan ikke løses ved å gjøre det alminnelige Palestinske folk til gisler for andres ugjerninger.

Forslag 37:

035 Gerd Grøtness, Akershus

Vedtektene, endringsforslag til §7 Landsstyret pkt. 8

Samme landsstyremøte som bestemmer nøyaktig tidspunkt for landsmøtet velger valgkomité for de valg som skal foretas på landsmøtet.

Forslag 38:

171 Mette Stangeland, Rogaland

Bistandspolitikk

Tillegg til første avsnitt "Bistand" side 54:

I tillegg kommer kostnadene knyttet til mottak og integrering av flyktninger, gjeldslettetiltak, næringslivsordninger og fredsarbeidet.

Forslag 39:

066 Kjell Erik Øye

Endring av Arbeidsmiljøloven §55a – kirken

Forslag til resolusjon

”Arbeidsmiljølovens §55a, tredje ledd, byger etter Arbeiderpartiets mening på en for lengst forlatt sammenknytning av verdslige og religiøse interesser, idet loven blander sammen oppgaver som er statens med hva som hører under kirkens domene.

I tråd med prinsippet om å skjelne mellom jus og kristen moral i religiøs forstand og med bakgrunn i prinsippene om rettferdighet, likeverd, likebehandling og ikke-diskriminering, vil Arbeiderpartiet oppheve bestemmelsen i Arbeidsmiljøloven §55a, tredje ledd, om adgang til å diskriminere homofile partnere/samboere ved ansettelse i kristelige stillinger.”

Forslag 40

066 Kjell Erik Øie, Oslo

Uttalelse mot helbredelse av homofile

Homofile er ingen sykdom

Forum for homofile og lesbiske i Arbeiderpartiet ber om at Landsmøtet 2000 vedtar følgende resolusjon:

"Forsøk på å endre menneskers seksuelle legning, fra homofil til heterofil, er etisk uforsvarlig og i strid med de verdier som ligger til grunn for samfunnets holdning til minoriteter.

"Behandling" av homofil legning strider mot retningslinjene i helsevesenet, om å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdier og integritet, og hører derfor ikke hjemme der."

Begrunnelse:

"Seksuell gjenopprettelse av homofile"

I 1998 ble det opprettet et landsomfattende tverrkirkelig nettverk, Kristent Forum for hjelp blant homofile, med formål "å bekjempe homofile følelser og helbrede dem som er motivert for å bli forandret. "Nettverket, som består av representanter for forskjellige kirkesamfunn og medisinske og teologiske faggrupper, støttes av et flertall av biskopene. Ansvarlige for prosjektet "Seksuell gjenopprettelse av homoseksuelle" er Jan Aage Torp, Sierskirken og Ragnhild Instebø, Tabernakelet i Bergen.

Forslag 41:

341 Grethe Ernø Johansen, Kvinnepolitisk styre

Handlingsplan for havbruk i Norge

Havbruksnæringa har i dag et stort omfang og har en vesentlig økonomisk verdi i Norge. Eksport av fisk er i dag nest største eksportvare etter olje/gass. Oppdrettsnæringa representerer ca. 40% av eksportverdien for fisk.

Norsk havbruksnæring er en næring som har gode forutsetninger for å være internasjonalt konkurransedyktig. Vi har mange fortrinn som en lite forurenset kyst og et sunt klima for produksjon av sjømat. Havbruksnæringa bygger på selvfornyende ressurser og kan med en bærekraftig forvaltning sikre fremtidig verdiskapning i generasjoner. Næringa har opparbeidet

seg verdifull kompetanse på flere områder. Et godt utviklet havbruk vil skape arbeidsplasser og være en viktig forutsetning for å opprettholde spredt bosetning langs kysten.

Det kan også være grunnlag for å vurdere å gi konsesjoner til andre deler av norsk fiskerinæring som for eksempel fiskeindustrivirksomheter som for tiden har svekket driftsgrunnlag og svak lønnsomhet. Disse er svært viktige for sysselsetting og bosetting i distriktene.

Det er viktig å ikke miste det forsprang vi har internasjonalt innen havbruk.

SND er distriktenes virkemiddel og redskap for utvikling. SND må fortsatt være et aktivt redskap for distriktene og kvinner skal fortsatt prioriteres innenfor denne rammen. SND må prioritere havbruk sterkere.

Tiltak:

Infrastruktur

Det er av stor viktighet å opprettholde/bygge ut infrastruktur i de områder hvor havbruksnæringa er lokalisert. Næringa må lokaliseres der de beste lokalitetene er, ikke der det nødvendigvis allerede finnes utbygget infrastruktur.

Lokal tilrettelegging

Kystsonenplanleggingen må kommunene ta tak i straks, slik at dette blir det verktøyet det er ment.

En må planlegge slik at en sikrer næringa lokaliteter som er egnet til havbruk.

Eventuelle konfliktområder må løses så tidlig som mulig.

Lokalleie/Utviklingsmidler

Det må bli innført lokalleie. Leien tilfaller direkte og i sin helhet til kommunene.

Føringen legges sentralt, også bestemmelsen av størrelsen på leien.

Konsesjoner og vilkår

Ved tildeling av konsesjoner må en også legge vekt på muligheten for samarbeid innenfor videreforedling.

Her må det være rom for både nye og allerede etablerte aktører.

Det er viktig at en i størst mulig grad sikrer lokalt eierskap

Utdanning/rekruttering

Det er viktig at skole og utdanning knyttes direkte til næringslivet. I et samspill vil en kunne få styrket rekrutteringen til å ta denne type utdannelse. Her kan nevnes eksempelvis elevbedrifter/partnerskapsavtaler etc.

Forskningsmidler

Forskningsmidler til havbruk skal økes betydelig til grunnleggende forskning, bedre ressursforvaltning og til anvendt forskning.

Vi vil ha et aktivt havbruk i Norge.

Forslag 42:

274 Per Ohnstad, Nordland

Programforslag side 7, linje 1

”Arbeiderbevegelsen har en stolt historie. Helt fra sin spede begynnelse kjempet den for frihet, likhet og solidaritet. Også i dag bygger Det norske Arbeiderparti på de samme slagordene.”

Forslag 43:

274 Per Ohnstad, Nordland

Tillegg til side 15 linje 10 – programforslag

Navn på det nye avsnittet : ”Ny tid”.

”Vi står på terskelen til en ny tid, med en helt ny ungdomskultur. Det som kjennetegner denne ungdomskulturen er en ny periode i de unges liv, - fra slutten av tenårene til midten av tenårene - som enkelte forskere har kalt for ”unge voksne”. I denne perioden synes de unge å vike fra det å ta ansvar som voksne.

Ungdommene er trendsettende når det gjelder bruken av mobiltelefon, Internett og den øvrige kommunikasjonsteknologien. Denne teknologien er i ferd med å revolusjonere landet vårt og den verden vi lever i. Livet er blitt lettere å leve. Samtidig er det skapt en individualisme og mange ensomme mennesker.

Dirigenten ba om at taletiden settes til 3 minutter.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

I tillegg hadde følgende ordet i programdebatten – kultur, velferd og demokrati:

- 135 Nils Henning Hontvedt, Vestfold
- 093 Hanne Grethe Kleiven, Oppland
Halfdan Haugan, Landsstyret
- 123 Lise Christoffersen, Buskerud
- 014 Svein Olav Agnalt, Østfold
- 295 Steinar Pedersen, Finnmark
- 172 Odd Kristian Reme, Rogaland
- 226 Ole Johan Vidhammer, M. & Ro.
Egil Olli, Landsst./Samet.
- 035 Gerd Grøtness, Akershus
- 265 Aase Falch, Nordland
- 153 Laila Øygarden, Aust-Agder
- 090 Berit Spigseth, Hedmark
- 192 Aksel Kloster, Hordaland
- 207 Liv S. Jacobsen, Sogn og Fj.
- 251 Merethe Storødegård, Nord-Tr.
- 042 Nina Bachke, Oslo
- 235 Olav Huseby, Sør-Tr.
Anne R. Pedersen, Landsst./Kv.
Ellen Horn, Regjeringen
- 162 Mette Gundersen, Vest-Agder
- 146 Hans Sundsvalen, Telemark
- 136 Gerd Monsen, Vestfold

- 007 Ann-Cathrin Becken, Østfold
299 Eva Nielsen, Finnmark
181 Bjørg Ravnøy, Rogaland
Susanne Bratli Grannes, Sentralst.
285 Paul Dahlø, Troms
Jan Davidsen, Sentralstyret
126 Randi Olsen, Buskerud
227 Gudny Fagerhol, Møre og Roms.
024 Kari Seljelid, Akershus
Solveig Solbakken, Landsstyret
073 Siri Austeng, Hedmark
182 Gisle Handeland, Hordaland
208 Kolbjørn Kastet, Sogn og Fj.

Dirigenten opplyste at man avbrøt debatten under dette temaet, og at resterende på denne talelisten flyttes til etter innleggene om Internasjonal politikk.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 090 Berit Spigseth, Hedmark søker permisjon fra 2030 og ut dagen
039 Jan Tore Strandås, Akershus søker permisjon fredag 0900 til 1300
062 Frode Jacobsen, Oslo søker permisjon fredag 0900 til 1600
190 Hilde M. Lydvo, Hedmark søker permisjon fra 2030 og ut dagen

Vedtak: Søknadene innvilges.

Dirigenten opplyste at resten av talerne flyttes til slutten, etter innlegg om internasjonal politikk.

Dirigenten ga ordet til Olje- og energiminister Olav Akselsen som holdt følgende innledning:

DIRIGENT - LANDSMØTE

Me har all grunn til å vera stolte. Noreg har all grunn til å vera stolt. Det me har fått til i løpet av dei 30 åra som er gått sidan me fann olja, er utan sidestykke – både i norsk og internasjonal historie.

Då me fann olja i slutten av 60-åra, var me heilt utan kunnskap på dette området. I dag er norske oljeselskap og norsk leverandørindustri heilt i verdstoppen.

Denne historia handlar fyrst og fremst om ein svært vellykka industripolitikk. Ein politikk som me i AP ikkje berre kan ta ansvaret for, men og store delar av æra for.

Då ein fann olja, sette ein seg nokre viktige mål. Oljeressursane skulle vera vår felles eigedom og koma heile folket til gode. Samstundes skulle ein byggja opp ein norsk industri basert på denne ressursen.

Dei vala som vart gjort då ein utforma politikken for å nå desse måla, var rette. Men politikken på dette området er ikkje den same i dag som i 1970, eller i 1980 eller i 1990. Politikken verkemidla har forandra seg heile tida for å tilpassa seg den verkelegheita og dei utfordringane oljenæringa til eikvar tid har stått overfor.

Men måla har stått - og står fast!

Det me må spørja oss om er: Har me i dag dei verkemidla som skal til for å møta dagens og morgondagens utfordringar?

Dei siste åra har det skjedd enorme endringar i den verkeligheita norsk oljenæring må forhalda seg til.

Då Berlinmuren fall, vart store delar av verda – som før var lukka – opna for dei internasjonale oljeselskapa. Dei har no langt fleire land å velga mellom når dei skal velga kvar dei skal investera.

Oljeindustrien er ein industri utan grenser. Norsk sokkel må derfor konkurrera med Azerbaidzjan og resten av det tidlegare Sovjet, med Midt-Austen, Vest-Afrika og Sør-Amerika. Våre felt – langt til havs – med ekstreme vêrtilhøve og enorme havdjup, må vera like attraktive som felt på land – med stabile vêrtilhøve og enkel geologi.

Oljeselskapa er blitt færre og større. BP og Amoco har slått seg saman. Exxon og Mobil har slått seg saman. Total, Fina og Elf har slått seg saman. Chevron og Texaco held på å slå seg saman.

Konkurransen er blitt mykje hardare – i Noreg og internasjonalt.

Sjøl om me har olje- og gassressursar i mange tiår enno, vil aktiviteten på norsk sokkel gå ned. Me finn mindre – det blir færre nye utbyggingar. Skal oljeselskapa og leverandørindustrien halda på arbeidsstokken sin – på kunnskapen sin – på det teknologiske miljøet sitt – må dei finna nye marknader i tillegg til det norske.

Skal dei utvikla seg vidare og halda på posisjonen i verdstoppen, må dei vera der utfordringane er. Dei må ut i verda.

Gassen blir stadig viktigare for Noreg og inntektene frå gass-sal vert snart større enn oljeinntektene våre. Gassmarknaden er i total forandring. Frå å vera monopolstyrt, med langsiktige salsavtaler, til full liberalisering med spottsal. Konkurransen blir hardare – prisane går ned.

Dei oljeselskapa som tener mest, er dei som eig heile verdikjeda – frå produksjon – via raffeneri – til bensinstasjonar. Slik vil det og bli med gass-selskapa.

I dag leverer me gassen på grensa til dei ulike landa, mens lokale selskap tar seg av verdiskapinga som ligg i å føra gassen fram til kundane.

Å eiga distribusjonsselskap blir viktigare. Også fordi det er desse som skal kjøpa gassen me sel.

Vår største konkurrent – russiske Gazprom – er i dag delvis eigd av våre største kundar – som Ruhrgas. Kvifor skal dei kjøpa gass av oss i framtida, når dei kan kjøpa av seg sjøl? Ved å gi Statoil dei rette verkemidla kan me sikra norsk gass sin posisjon i Europa.

SDØE – statens direkte økonomiske engasjement – er den del av oljefelta staten gir til seg sjøl. Staten betalar SDØE sin del av alle utgiftene og får SDØE sin andel av alle inntektene.

SDØE kan samanliknast med landbrukseigedomar. Dersom staten hadde eigd ei rekke gardsbruk rundt i landet, hadde verdien av desse vore heilt avhengige av den jobben forpaktaren gjer. På same måten er det nokon som forpaktar SDØE-andelane våre.

Kvar lisens har ein operatør, eit selskap som driv lisensen på vegne av dei andre som er med. Verdien av SDØE-andelane er heilt avhengig av den jobben operatøren gjer.

Staten har i dag SDØE-andelar i 155 lisensar. Det er berre tilfeldig at det ikkje er 150, 160 eller 170.

Verdien av SDØE er anslått til 500-600 milliarder kroner. I følge Statoil, som ivaretar Staten sine andelar, kan desse drivast langt meir effektivt med ei anna organisering. 1% forbetring er mange milliardar kroner. Det ville vera uansvarleg ikkje å vurdere dette.

Partifeller!

Virkeligheta har forandra seg. Det vil vera eit brudd med våre tradisjonar dersom me for fyrste gang i historia ikkje skulle endra rammevilkåra for å møte dei nye utfordringane.

Måla står fast! Me vil ha størst mogleg inntekt. Me vil la industrien få utvikla seg, me vil sikra sysselsettinga, me vil ta vare på kompetansen. Me vil gjera norsk sokkel attraktiv. Då må me ha verkemiddel som gjer det mogleg. Det vil fleirtalsinnstillinga gje oss.

Dirigenten ga ordet til Bjørgulv Froyn, Landsstyrerepresentant Oslo, som la frem mindretallets innstilling:

Kamerater - Landsmøtedelegater

Statoil- debatten er en viktig debatt og det valget vi gjør vil ha en avgjørende betydning for vår framtid. Mange har deltatt i debatten fram mot dette landsmøtet og mange har ønsket å gi oss råd for hva vi bør vedta. Jeg skal ikke kommentere alle disse rådene. Men de mange innleggene viser hvor stor sak vi har til behandling.

Jeg er glad for at også partiledelsen understreker betydningen av at denne saken blir debattert og at også de vektlegger debatten som en kvalitet partiet skal være stolt av.

Arbeiderpartiets grunnleggende utgangspunkt for olje og gassvirksomheten på norsk sokkel er at ressursene tilhører samfunnet. Olje og gassressursene skal forvaltes ut fra langsiktige nasjonale interesser, som inkluderer hensynet til fremtidige generasjoner.

Petroleumsvirksomheten skal legges opp i samsvar med krav til bærekraftig økonomisk og miljømessig utvikling

Fordi vi mener dette, er forvaltningen av ressursene viktig.

Jeg er sikker på at Arbeiderpartiet aldri vil akseptere at disse verdiene disponeres utfra kortsiktige økonomiske betraktninger. Derfor skal staten ha en sentral rolle både ved utforming av rammebetingelser og drift. Alle i partiet vil naturligvis bruke lovgivning, beskatning og konsesjoner for å ivareta det norske folks interesser i denne sammenheng. Men

kontroll og regulering er ikke nok, hvis vi skal ivareta våre mål for olje og gassvirksomheten. Da må staten også eie og drive, slik SDØE og Statoil er uttrykk for.

Jeg er enig i at Arbeiderpartiet ikke er på sitt beste når vi vegrer oss for å ta beslutninger eller lar ting skure og gå. Vi skal derfor fatte vedtak i dette landsmøtet. Men la det ikke bli slik at de som sier nei til en privatisering av Statoil skal oppfattes som de som vegrer seg for å ta framtidens utfordring på alvor. Et nei til privatisering er også et offensivt standpunkt for et sterkt Statoil. Et nei til privatisering er ikke å sitte stille!

Er vi en tvangssituasjon?

Det er påvist oljereserver for omlag 20 – 25 års drift og gassreserver for om lag 100 års drift på norsk sokkel. Det er all grunn til å forvente nye funn. Ut fra dagens viten forventes det færre store, men flere mindre funn. Ny teknologi gir grunn til optimisme for fremtiden på norsk sokkel. Oljebrønner som er stengt vil kunne åpnes for ny drift, takket være disse teknologiske fremskritt. En kan si mye om Kjell Inge Røkke, men han har nese for penger. Det er et interessant signal, når han selger seg ut fra oljeboomen i Mexicogolfen, for å satse på norsk sokkel.

Jeg registrerer at Landsstyrets flertall i stor utstrekning har valgt å basere sine synspunkter på Statoils argumenter i denne saken. Det er rimelig at Statoil blir hørt, men det er ikke gitt at samfunnets interesser i ett og alt korresponderer med Statoils ønsker.

Statoil ønsker å få tilført SDØE andeler, med den begrunnelse at det vil gjøre selskapet bedre rustet for internasjonale oppgaver. Sett fra bedriftens synspunkt er det lett å forstå. Hvem ville ikke hatt SDØE – andeler om de kunne få det!? For samfunnet blir problemstillingen noe annet.

Virksomheten på norsk sokkel, hvor Norge er grunneier og staten deltar direkte i utvinning, skiller seg fra olje/gassvirksomhet internasjonalt. Internasjonalt har vi selvsagt ikke skatteinntekter og SDØE, men kun en inntektskilde; nemlig et potensielt utbytte fra Statoils drift. Det kan ikke stikkes under en stol at Statoils internasjonale virksomhet hittil har gitt mer tap enn vinning. Det er realistisk å forvente at dette skal snu. Men det er helt urealistisk å tenke seg at Statoils internasjonale virksomhet kan komme til erstatning for olje og gassvirksomheten på norsk sokkel.

Fokus for norsk olje og gassvirksomhet de nærmeste årene må fortsatt være knyttet til norsk sokkel.

Statoil skal fortsatt gis muligheter til å delta i internasjonal oljeleting og utvinning, men denne virksomheten vil i lang tid være sekundær i forhold til virksomheten på norsk sokkel.

Når det gjelder gass, står vi heller ikke i noen tvangssituasjon. Liberaliseringen av de europeiske gassmarkeder, vil kunne medføre flere kjøpere av gass, men ikke nødvendigvis flere selgere.

Norge er selger av gass. Framtidens gassmarked er derfor mer et spørsmål om våre nye muligheter og ikke frykt.

NOPEF-leder Leif Sande skrev i Dagens Næringsliv om viktigheten av at Statoil kan få et langt liv etter at Nordsjøen er tom. Om det hersker det liten uenighet. Men det er ikke sikkert at Leif Sande eller jeg eller våre barn vil oppleve at Nordsjøen blir tom. Bare 20 % av de påviste ressurser er utvunnet. Engang vil de være oppbrukt, forutsatt at man ikke finner nye energikilder som kommer til erstatning for olje og gass.

Statoil er et virkemiddel og Arbeiderpartiet kan ikke gifte seg med et virkemiddel. Vi skal være særdeles opptatt av de menneskelige ressurser og den kompetanse disse har, men det vil være konservativt om vi skulle miste evnen til å se nye muligheter fordi vi har bundet oss til å satse på Statoil, selv etter at våre egne naturressurser er uttømt.

De samarbeidsordninger som allerede finnes i Nordsjøen og ellers, ivaretar ønsket om å dele på kapital, kompetanse og risiko. Ingen aktør, heller ikke Statoil behøver å endre sine eierforhold for å ivareta disse hensyn.

Vi vil også at Statoil i framtiden skal bygge allianser.

Denne saken berører kjernen i debatten om hva slags samfunn vi ønsker. Marked som styringsprinsipp har vunnet mye terreng de seinere åra. Nå kan det synes som vi er i ferd med å miste evnen til å sette politiske grenser. Derfor bør vi si nei til en defensiv privatisering av Statoil og konsentrere oss om å skape en offensiv politikk for optimal anvendelse av de ulike virkemidler staten har i petroleumssektoren, herunder konsesjons-politikken, skattepolitikken, SDØE og Statoil.

Som jeg sa innledningsvis er dette en viktig debatt. Vårt valg skal være med på å skape et godt grunnlag for at framtidens oljeinntekter i dette landet skal tjene folket. Vi vil et sterkt Statoil i framtiden – et sterkt Statoil for Norge.

Lykke til med debatten.

Landsmøtet tok pause kl 1900.

Kveldsmøtet ble satt igjen kl 2030.

Følgende hadde ordet i programdebatten – næring, energi og miljø:

- Grethe Fossum, Sentralstyret
- 140 Øystein Beyer, Telemark
- 139 Morten Istre, Vestfold
- 003 Sue Kristiansen, Østfold
- 294 Bernt-Aksel Jensen, Finnmark
- 168 Einar Jone Handeland, Rogaland
- 103 Gunnar T. Stenseng, Oppland
- 124 Anne Sandum, Buskerud
- 019 Øyvind Bakke, Akershus
- 263 Gunn Lyngvær, Nordland
- 156 Syvert Fossdal, Aust-Agder
- 081 Reidar Åsgård, Hedmark
- 188 Anne-Grethe Strøm-Erichsen, Hordaland
- 214 Kolbjørn Dyrli, Sogn og Fjordane
- 258 Kåre Leira, Nord-Trøndelag
- 043 Trond Jensrud, Oslo
- Halvard Ingerbrigtsen, Landsstyret/AUF
- Liv Undheim, KVPS
- Grete Knudsen, Sentralstyret
- 249 Gunn Karin Gjøl, Sør-Trøndelag
- 055 Saera T. Khan, Oslo
- 165 Eva Fuglestveit, Vest-Agder
- 287 Eilif O. Larsen, Troms

- 144 Anne M. Blaker, Telemark
128 Kjetil Holm Klavenes, Vesfold
177 Helga Rullestad, Rogaland
101 Ragnar Nordgreen, Oppland
Magnhild Mathisen, Sametingsgruppa
038 Tom Ludvigsen, Akershus
086 Annebjørg Soleim, Hedmark
Otto Gregussen, Regjeringen
198 Magne Rommetveit, Hordaland
Kjell Bjørndalen, Sentralstyret

Dirigenten opplyste at resten av talerne flyttes til slutten, etter innlegg om internasjonal politikk.

Dirigenten ga ordet til Hill-Marta Solberg som ga følgende innledning:

Kjære landsmøte,

Med fredsbygging, solidaritet og rettferdig fordeling som mål, har Arbeiderpartiet et stort internasjonalt engasjement. Vårt program reflekterer dette.

I denne korte innledningen til et svært tema, vil jeg berøre tre elementer i vårt internasjonale engasjement: europapolitikk, vårt forhold til Russland og solidaritet med verdens fattigste.

Europas framtid er også Norges framtid. Våre politiske, sikkerhetspolitiske og økonomiske interesser er nært og direkte knyttet til Europa.

Europa er inne i en omformingsprosess som sannsynligvis savner sidestykke i historien. Blokkdeling og motsetninger er erstattet av samarbeid. EU-utvidelsen vil endre europakartet. Om noen få år kan EU komme til å omfatte de fleste europeiske land. Dette er endringer i et omfang vi ikke så for oss i 1994.

Vi må også forholde oss til disse endringene. Å reise spørsmål om norsk medlemskap i EU på nytt bør likevel ikke skje før viktige endringer er et faktum. Utvidelsesprosessen må være i gang, og holdningen i folket må ha endret seg vesentlig.

Kanskje er det lite sannsynlig at dette inntreffer i neste stortingsperiode. Men vi kan ikke vite hvor raskt disse endringene kommer. Derfor må vårt program gi oss mulighet til å handle på det riktige tidspunkt.

Programutkastet slår fast at Norges samarbeid med Russland skal være en prioritert oppgave.

Konsekvensene av ustabilitet og sosial nød i Russland merkes først og fremst i Nord-Norge. Knapt noe sted i verden finner vi en velstandskløft maken til den over grensen mellom våre to land. Dette kan vi ikke slå oss til ro med.

Også EU trapper opp sitt samarbeid med Russland. Vi må være aktive overfor EU for å sikre at de norske prioriteringene kommer med. Politikken overfor Russland og Europapolitikken blir på denne måten to sider av samme sak.

Det er svært gledelig at statsminister Göran Persson sier han vil sette miljøspørsmålene i Barentsregionen høyt på dagsordenen når Sverige overtar formannskapet i EU fra nyttår.

Det er også i nord vi har det viktigste uløste spørsmålet i vårt bilaterale forhold, nemlig avgrensningen i Barentshavet. Samtidig er det kanskje her vi finner de største uutnyttede mulighetene for et nærmere samarbeid med vårt store naboland.

Vi må holde fast ved bærekraftig ressursforvaltning som en av hovedmålsettingene for Barentssamarbeidet, ikke minst i forhold til de store fiskeriressursene i området.

Partivenner,

Vi er en solidaritetsbevegelse. Kampen mot fattigdom skal stå øverst på vår dagsorden. Det er vårt verdivalg. Aldri har det blitt bevilget mer til norsk bistand, aldri har økningen vært større enn det vår regjering har foreslått for 2001.

Vi er konkrete – og setter barn og unge først. De neste 5 årene skal vi bruke til sammen 1 milliard kroner til vaksiner og en bedre helse for verdens fattigste barn – barn som uten vår konkrete innsats ville dø.

Alle norske barn vaksineres. 30 millioner barn får ikke vaksine – og 3 millioner av dem vil dø hvert år av sykdommer de kunne vært beskyttet mot. Dette kan og skal vi gjøre noe med.

12 millioner barn har blitt foreldreløse på grunn av Aids-epidemien. I 2010 regner man nå med at dette tallet vil ha steget til 44 millioner barn. Helsepersonell og lærere dør ut, arbeidsplassene blir stående tomme. Samfunn står i fare for å legges øde.

Dette er en sosial, økonomisk og politisk katastrofe – men først og fremst er det en menneskelig tragedie. Alle krefter må mobiliseres, og engasjere seg sammen i kampen mot denne dødelige sykdommen.

Mange Øst-Asiatiske stater har opplevd økonomisk vekst og reduksjon av fattigdom på 90-tallet. Bak denne utviklingen ligger en målbevisst og sterk prioritering av utdanning.

Men fortsatt står over 130 millioner barn i de fattigste landene utenfor grunnskolen. For mange av dem ligger eneste vei ut av fattigdommen nettopp gjennom utdanning.

Nødhjelp trengs for å lindre det akutte. Tepper og telt for å gi ly, mat og medisiner for å sikre overlevelse. Men utvikling og velferd er noe mer.

Vår hjelp må bli til selvhjelp. Gjennom handel og økonomisk vekst legges grunnlag for sysselsetting, - gjennom utdanning og demokrati bygges grunnlaget for rettferd og velferdsutvikling.

Bare på den måten kan de aller svakeste få krefter til å ta ansvar for sine egne liv, sine familier og sin framtid.

Deretter ga dirigenten ordet til Anniken Huitfeldt, Landsstyret Akershus, som la frem mindretallets innstilling:

Kjære landsmøte

I sin åpningstale snakket Thorbjørn om behovet for at vi på dette landsmøte samler oss. Samler kreftene og lager en plattform som gjør oss i stand til å gå løs på den viktigste oppgaven – snu meningsmålingene og vinne oppslutning for Arbeiderpartiet i 4 nye år.

Og jeg tror at dette landsmøte finner fram til gode løsninger når det gjelder fylkeskommunen, sykehus, og etter mitt syn tror jeg det er grunnlag for å komme fram til gode løsninger som kan samle oss også i EU-saken.

I debatten om Europa foreligger det 2 forslag og jeg anbefaler dere alle å lese dem begge grundig. For mens flertallet etter min mening så å si bare argumenterer for EU-medlemskap, tar mindretallet opp i seg sentrale argumenter som både taler for og mot medlemskap.

- Vi sier at vi må ha en åpen Europadebatt
- At spørsmålet om medlemskap kan komme i fremtiden, men først når det er bred enighet i folket.

Og jeg vet det er flere enn meg som stusser når de som sier de er for åpenhet i EU-saken, høres ut som de kommer med stadige kamprop fra ja-sidens skyttergraver. Derfor er det mange ja-folk som støtter mindretallet, slik mitt eget fylkesparti Akershus gjorde på vårt ledermøte da mindretallets innstilling ble vedtatt med 20 mot 5 stemmer.

I 1994 var det klart flertall for norsk EU-medlemskap i Akershus Arbeiderparti. Det er det nok fortsatt, men ja-folka ønsker ingen EU-strid nå.

Da vi tok opp medlemskapsaken i 1994, var det vesentlig ting som hadde skjedd innenfor EU-siden 72. Derfor var både ja og nei – folk i partiet enige om at en ny EU-debatt – ja det trengte vi. Slik er det ikke i dag.

For hvilke av nei-sidens argumenter i Arbeiderpartiet har forandret seg fundamentalt siden 1994?

Mange stemte nei i 94 fordi de mente at EU var dårlig på arbeidsledighet. På det området har EU styrket målsetningene, og ledighetene har gått noe ned. Men likevel er det mangel på instrumenter, som politikerne kan bruke i et system hvor kapitalen ikke skal styres, og det fremste målet i all økonomisk politikk er lave priser. Så noen forandringer har skjedd, men ikke store.

Mange stemte nei fordi de var skeptisk til maktkonsentrasjonene og motstandere av en europeisk statsdannelse. På det området er det stadig flere som har tatt til orde for det nei-sida var mest i mot: Europas forente stater. Og jeg tror det er en fordel å vite hva slag EU vi tar stilling til i fremtiden: Skal vi være medlem av en Europeisk stat eller en europeisk organisasjon?

Mange stemte nei fordi EU på begynnelsen av 90-tallet valgte å forsterke sitt interne samarbeid, isteden for å gjøre samarbeidet mindre tett, slik at de østeuropeiske landene raskt kunne bli medlemmer. Thorbjørn sa at i 1994 visste vi bare at Ungarn, Tsjekkia og Polen hadde medlemskap som mål.

Det er ikke riktig. I Arbeiderpartiets Europamelding fra 1994 står det at følgende land har medlemskap som mål: Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekia, Slovakia, Romania, Bulgaria, Tyrkia og Sveits. Og det er klart at det blir en ny situasjon den dagen EU er utvidet. Når det skjer er uklart og hvilken betydning det vil få med mange nye land for EU vet vi ikke i dag.

Mange var mot EU fordi Norge kan spille en viktig rolle i internasjonale fredsprosesser og internasjonale forhandlinger nettopp fordi vi står utenfor. I 1994 ble det påstått at vi kom til å bli isolert hvis vi stemte nei. For 4 uker siden slo vi EU-landet Italia i kampen om plass i sikkerhetsrådet. Og vi spiller en viktig rolle i mange internasjonale prosesser. Så på det internasjonale området må fordelene ved å stå utenfor hele tiden avveies mot ulemper ved å ikke kunne påvirke EU internt.

Så argumentene mot, er stort sett de samme. Slik at en ny EU-kamp nå vil være omkamp, og en omkamp tror jeg ikke vil styrke partiet.

Jeg skulle ønske at debatten om internasjonal politikk på dette landsmøtet handlet om noe annet enn ja eller nei til EU. Ikke fordi det som foregår i Europa ikke er viktig, men for de en stadig norsk EU debatt setter andre viktigere spørsmål i skyggen.

For vår internasjonale debatt burde handle om:

- hvordan vi kan drive videre initiativet for å vaksinere alle verdens barn.
- hvordan Norges kan bidra i ulike fredsprosesser
- og hva vi skal bruke vår nye plass i sikkerhetsrådet til

Partifeller: Kampen for et solidarisk Norge blir det viktigste i tiden fram mot valget. Derfor bør vi la EU-kampen ligge.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

182 Gisle Handeland, Hordaland søker permisjon fredag 0900 til 1015.

219 Kåre Brøste, Møre og Romsdal søker om permisjon fra 2230 og ut dagne

Vedtak: Søknadene innvilges.

Følgende hadde ordet i programdebatten – internasjonal politikk:

- 283 Martin Henriksen, Troms
Gry Larsen, Landsst/AUF
Anne Kristin Sydnes, Regjeringen
- 045 Karin Yrvin, Oslo
- 262 Geir Knutson, Nordland
- 241 Rita Ottervik, Sør-Trøndelag
- 047 Marit Nybakk, Oslo
- 063 Rina Marian Hansen, Oslo
Siv Førde, Landsstyret
- 201 Ingerid Nordaug, Hordaland
- 074 Bjørn Lodve Wikstrøm, Hedmark
- 039 Jan Tore Strandås, Akershus
- 221 Trygve Holm, Møre og Roms.
- 119 Torgeir Micaelsen, Buskerud
- 094 Paal Mangerud, Oppland

- 171 Mette Stangeland, Rogaland
- 292 Evy-Ann Midttun, Finnmark
Bjørn Eriksen, Landsstyret
- 145 Mette Ofstad, Telemark
- 230 Jostein Tårnes, Sør-Tr.
- 053 Ingrid Eide, Oslo
- 018 Siri Hov Eggen, Akershus
- 048 Kleiv Fiskvik, Oslo

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 067 Tone Viken Sumstad, Oslo søker permisjon fra 2315 og ut dagen
- 169 Edel Furuløkken Birkeland, Rogaland søker permisjon fra 2330 og ut dagen.

Vedtak: Søknadene innvilges.

Landsmøtet gikk deretter tilbake til talelista for de som gjensto under temaene velferd og økonomi, og nærings, energi og miljø. Dirigenten foreslo 2 minutters taletid.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten foreslo at landsmøtet skulle følge oppsatt kjøreplan og avslutte debatten kl 0045.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten ba om at taletiden settes til 2 minutter.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Følgende hadde ordet:

- 211 Osvald Turlid, Sogn og Fjordane
- 278 Lisbeth Berg Hansen, Nordland
- 260 Sigrun Risholt Nielsen, Nord-Tr.
- 248 Rolf Aas, Sør-Trøndelag
Grethe Fossum, Sentralstyret
Grethe E. Johansen, Kv.pol styre
- 243 Aase Sætran Hovland, Sør-Tr.
- 282 Eli Skog, Troms
- 163 Tom R.Thorvaldsen, Vest-Agder
- 238 Martin Moholt, Sør-Trøndelag
- 288 Synnøve Søndergaard, Troms
- 046 Sven Hugo Johansson, Oslo
- 016 Inger Christin Torp, Østfold
Bernt Hågensen, Landsstyret
- 196 Terje Ohnstad, Hordaland
- 115 Anne Ålien Berg, Buskerud
- 085 Øyvind Strand, Hedmark

- 224 Aud S. P. Malmedal, M. og Roms.
- 186 Per Rune Henriksen, Hordaland
- 272 Jann Pettersen, Nordland
- 185 Vigdis Ravnøy, Hordaland
Tore Nordtun, Landsstyret
- 259 Grete Reitan, Nord-Trøndelag
- 059 Nina T. Grønvold, Oslo
- 250 Gunn Inger Løvseth, Sør-Tr.

Dirigenten avsluttet debatten og opplyste at de fem delegatene som gjensto på talelisten ville man prøve å få plass til i morgen. Han ga så ordet til Thorbjørn Jagland som oppsummerte debatten.

Dirigenten tok opp de 43 forslagene som var kommet inn under debatten til behandling, disse ble oversendt til redaksjonskomiteen for programmet som skulle gi de to-tre forslagene over til de andre komiteene.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten foreslo så at Hefte 2 ble oversendt redaksjonskomiteen for programmet.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

246 Aina Holst, Sør-Trøndelag søker om permisjon fredag fra kl 0900-0930.

Vedtak: Søknaden innvilges.

Møtet slutt kl 01.05.

Fredag 10. november

Møtet ble satt kl. 0903.

Forsamlingen sang "Syng høyt kamerater".

Dirigenten ga ordet til protokollkomiteens leder Inghild Vanglo, Rogaland som la fram følgende innstilling:

Beretnings- og protokollkomiteen har i møte 10. november 2000 gjennomgått protokollen fra landsmøtets forhandlinger torsdag 9. november. Komiteen finner protokollen i orden og anbefaler den godkjent.

Oslo, 10. november 2000.

Inghild Vanglo, leder /s/
Stein Knutsen /s/

Arnt Zimmermann /s/
Hanne Nilsen /s/

Gunn Tove Olsen /s/

Svein Bjørn Aasnes, sekretær /s/

Vedtak: Enstemmig godkjent.

SAK 5 – INNKOMNE FORSLAG

Dirigenten tok heftet 1 Innkomne forslag opp til behandling, kapittel for kapittel:

Kapittel 1 – 5

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteene.

Kapittel 6 Kultur

Ordet i saken:

265 Åse Falch, Nordland

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteene.

Kapittel 7 – 17

Vedtak: Enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteene.

Dirigenten ga ordet til de talerne som gjensto fra debatten torsdag:

167 Trine N. Klungeland, Rogaland

005 Elisabeth Hatlem, Østfold

- 222 Reidar A. Jørgensen, Møre og Romsdal
274 Per Ohnstad, Nordland
203 Veslemøy Gullachsen, Hordaland

Dirigenten opplyste at representant nr. 080 Herdis Bragelien, Hedmark og 284 Walborg Fossan, Troms var ankommet møtet.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

228 Kristine A. Lunde, Møre og Romsdal søker om permisjon fra lørdag kl 1300 og resten av landsmøtet.

Vedtak: Søknaden ble ikke innvilget.

Møtet tok en kort pause til kl. 0958.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

010 Svein Høiden, Østfold søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen.

204 Are Tomasgard, Hordaland søker om permisjon inntil videre.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Forsamlingen sang "Vi rekker våre hender".

SAK 7 – DEN POLITISKE SITUASJONEN

Dirigenten ga ordet til Jens Stoltenberg som holdt følgende innledning til debatt om den politiske situasjonen:

Dirigenter,

Partifeller,

Kjære landsmøte,

Den siste tiden har vi fått oppleve at det går opp og ned i politikken.

Dessverre har det gått mest ned.

Da sier vi at det bare er snakk om meningsmålinger, og at det går opp og ned i politikken.

De siste dagene har vi fått melding om at det går litt opp igjen.

1Da sier vi *også* at det bare er snakk om meningsmålinger, og at det går opp og ned i politikken.

Men det er ikke helt den *samme* følelsen.

Det er ikke *likegyldig* for oss om det går opp eller om det går ned.

Det er faktisk ganske mye *hyggeligere* når det går opp. Og selv om målingene i dag ikke på noen måte er gode nok, føler jeg at stemningen er i ferd med å snu.

Resultatene kommer.

Og mandag begynner den lange valgkampen.

Sammen skal vi vinne valget!

Statsbudsjettet viste klart hva Arbeiderpartiet og Regjeringen vil. Et samlet parti og en samlet fagbevegelse stilte seg bak budsjettet.

Før fikk vi høre at vi var utydelige. Etter at budsjettet ble lagt fram hører vi ikke det lenger. Nå forhandler vi i Stortinget. Vi skal gi og ta. Vi tror det er mulig å få flertall for et godt budsjett. Fordi vi mener det er flertall i Stortinget for å satse på fellesskapet. At de som har mest bidrar mer, og at det skjer innenfor ansvarlige rammer slik at vi reduserer faren for nye renteøkninger.

Men da må vi unngå at partitaktikk settes foran hensynet til landets økonomi. Det må vi gjøre for å trygge norske arbeidsplasser og norske bedrifter, og ikke minst, for å bidra til at alle de som har stor gjeld ikke rammes av nye renteøkninger.

Dette er krevende forhandlinger. Men vi vet at vi har gode folk i stortingsgruppa til å gjøre jobben. Hill Marta og Dag Terje – dere skal vite at dere har dette landsmøtet i ryggen.

Stå på og lykke til!

Jeg er overbevist om at dette landsmøtet vil vise at vi er et parti som evner å drøfte vanskelige spørsmål, ha respekt for ulike meninger – men som også evner å fatte klare vedtak.

Vedtak som forandrer Norge.

Landet trenger et samlet og handlekraftig Arbeiderparti.

Et Arbeiderparti som er opptatt av folks hverdagsproblemer.

Et parti som tar ansvar og rydder opp når ting ikke fungerer.

Et parti som er til å kjenne igjen.

Et parti for rettferdig fordeling.

Et parti med omsorg for de som trenger det mest.

Et parti som løser nye oppgaver og møter nye utfordringer.

Som kan ta nye grep når det trengs. Som kan gå nye veier når det trengs.

Et parti med visjoner for Norge.

Partifeller. Det er et slikt parti vi ønsker å være.

Når vi gir stemme til vanlige menneskers behov, drømmer og håp, vil *de* gi sin stemme til oss.

Derfor skal vi lytte til det folk sier – og vi må bli enda flinkere til å gjøre nettopp det.

Vi skal være tydelige - men ikke lettvinde.

Vi skal være klare – men ikke for enkle.

Vi skal være på parti med de som strever i hverdagen. De som trenger vår solidaritet og samfunnets støtte.

2 Rettferdighet og fellesskap

Partifeller,

Landet vårt forandrer seg.

Tidligere var klasse og tilhørighet bestemt av arbeidets tøffe hverdag. Av sosiale skiller.

Vår oppgave var å skape en bedre hverdag for folk flest.

Og vi greide det. I dag har det store flertallet i Norge det godt.

De kan nå gjøre valg ut fra sine egne ønsker.

De har i dag likeverdige muligheter til å ta sine evner i bruk.

Det er frigjøring.

I dag har det store flertallet handlefrihet som enkeltmennesker.

De stiller krav til skolen og innholdet i jobben.

De stiller krav til god behandling hos legen – og åpne dører på sykehuset.

De stiller krav til gode veier, og til tog som går når de skal.

Kort sagt: De stiller krav som enkeltmennesker. Og de vil ha *valgfrihet* som enkeltmennesker.

Og da kommer det store spørsmålet:
Hva skal vi da med fellesskapet?
Hva skal vi da med sosialdemokratiet?
Har vi fortsatt en samlende visjon?
Ja, det har vi.
Vår politiske visjon kan samles i ett ord: *Rettferdighet*.

Over alt i verden – til ulike tider og i ulike land med ulik historie - er *dette* det viktigste skillet i politikken.
Skillet mellom de som vil kjempe mot store forskjeller og de som ikke vil det. Skillet mellom venstre og høyre.
Vi kan ikke lenger dele oss inn i like klare sosiale klasser.
Men det er kommet *nye* skillelinjer.
Få har beskrevet disse store forandringene bedre enn Reiulf.

Kapital skaper fortsatt skiller i Norge – men det gjør også *kunnskap*.
Det gjør utdanning.
Det gjør arv av bolig.
Det gjør hudfarge.
Det gjør helse.
Det gjør rusmisbruk.
Vi vil ha et samfunn som er mer rettferdig.

Arbeiderpartiet var den ledende kraften til å løfte flertallet til velferd.
Nå skal vi være den ledende kraften til å løfte mindretallet.

Derfor vil vi ha mer og bedre velferd.
Et sterkere og bedre helsevesen.
En god skole for alle.
Barnehager til alle barn.
Et Norge der alle har mulighet til å skaffe seg en god bolig.

Derfor vil vi ha en økonomi med arbeid til alle og sterke bedrifter.
Et arbeidsliv med plass til alle.

Derfor vil vi ha et samfunn som tar vare på vårt mest grunnleggende fellesgode – et rent miljø – og det greier vi ikke uten sterke fellesskap.
Sterke fellesskapsløsninger er en *forutsetning* for personlig frihet, for at alle mennesker skal kunne utnytte sine enestående egenskaper.
Og igjen ser vi det samme hovedskillet i politikken.
Vi har i årevis - i Norge og i andre land – fått høre fra høyresiden om hvordan fellesskapet hindrer enkeltmennesket. De lager nå som før en motsetning mellom det enkelte menneske og fellesskapet.
Det er vi uenige i. For det er jo nettopp gjennom fellesskapene at vi har skapt mer frihet for flere nordmenn enn noen gang før i historien.
Det er dette som er den sosialdemokratiske modellen. Mennesket lever i fellesskap med andre.
Verdien av *rettferdighet* rotfestet i det norske folk.
Folk er forskjellige. Det har vi alltid sagt. Og slik ønsker vi at det skal være.
Men vi har alltid bekjempet de forskjellene som skyldes sosial urett.
De forskjellene som går i arv.

Vi har slåss for at du skal ha rett til å bli den du er, og at du skal ha rett til å bli den du *kan* bli.

Vi skaper de viktigste verdiene i våre liv sammen med andre: Familien, arbeidsplassen, gata, og bygda, idrettsklubben, musikkorpsset, kommunen og nasjonen.

Vår oppgave er å gi mennesker rom og tid til å utvikle nære og ekte fellesskap.

Som i familiepolitikken.

Det er frigjøring når kvinner søker mot utdanning og arbeid av egen vilje.

Men det krever at forholdene blir lagt til rette – med alt det vi bygger opp av barnehager, skolefritidsordning, fødselspermisjoner og tidskonto.

Vi tror på folks valgfrihet. Derfor legger vi til rette for de valgene folk ønsker å ta. Og nå må vi gå videre for at folk skal få familieliv, arbeidsliv og hverdagsliv til å henge sammen.

Full barnehagedekning i 2003!

Partnerskapsloven handler *også* om frigjøring. Det nærmeste fellesskapet i våre liv handler om følelser og forpliktelser mellom ansvarlige mennesker, uansett kjønn eller seksuell legning.

Det skal samfunnet respektere og støtte. Det er et politisk valg – det er et verdivalg.

Vi skal legge til rette for alle de viktige fellesskapene som springer ut av den frivillige sektoren.

Det offentlige kan ikke bestemme notevalget for korpse eller spilleopplegget for fotballagene.

Men det offentlige skal ta ansvar for at det kan bygges fotballbaner. At korpse har et sted å øve.

Kommunen kan ikke lage musikken. Men den kan drive musikkskolen.

Fellesskapet skaper rammen. Menneskene fyller den.

Uten sterke fellesskap greier vi ikke å sikre likeverdige levekår i hele vårt langstrakte land.

Uten sterke fellesskap gir vi ikke valgfrihet til mennesker i distrikts-Norge.

Derfor har vi egne tilskudd til Nord-Norge. Derfor har vi jordbruksstøtte.

Som vi alle er med på å betale. Og som vi alle får noe igjen for ved at vi tar hele landet i bruk.

For noen år siden var det vanlig å høre: De nordiske land vil ikke greie seg i den nye økonomien. Skattene er for høye. Offentlig sektor er for stor.

Nå hører vi det motsatte; det er nettopp de nordiske landene som klarer seg best.

Og forklaringen forteller et stykke samfunnshistorie: Det er fordi så mange har utdanning.

Fordi kunnskapen er jevnt fordelt. Fordi det er gode velferdstilbud som gjør at man kan kombinere arbeid og familie.

Igjen ser vi: Fellesskap gir valgfrihet. Fellesskap stimulerer skaperevnen.

Men nå må vi se hva som skjer.

For akkurat nå pågår det et spill.

Vi møter nå partiet *for sterk nedsettelse av skatter og avgifter* med et tilsynelatende nytt budskap. Nå skal ikke bare skatter og avgifter ned. Nå skal også offentlige utgifter opp.

I et kvart århundre har Fremskrittspartiet vært sterke motstandere av den politikken som skritt for skritt har skapt et av verdens beste velferdssamfunn.

Og nå sier det partiet til velgerne:

Vil dere ha mer penger til velferd? Det skal dere få.

- Vil dere ha lavere skatter og avgifter? Det skal dere *også* få.

- Skal vi åpne slusene til oljefondet? Ikke noe problem.

- Er du redd for høyere renter? Glem det – vi har helt nye økonomiske lover å by på.

De er så gode at det nesten ikke er til å tro.

- Skal vi sikre folketrygden? Det er ikke så nøye – den regninga kommer senere.

Det krever noe å ta ansvar. Men vår oppgave er å ta den jobben.

Og enda viktigere; vi skal forklare hva *vi* vil. Hvordan *vi* vil ha det. Vi skal vise at det er *vår* politikk som fører fram.

Og da må vi minne om hva det betyr å ta ansvar for hverandre. At enkeltmenneske ikke betyr alene-menneske – men *medmenneske*.

3 Sosialdemokratisk lederskap i en ny tid

Partifeller.

Vi står nå ved et veiskille. Nå må vi velge.

Skal vi slå ring om fellesskapene, fornye dem og ta ansvar for hverandre?

Eller skal vi gi etter. Skattelette til de som har mest. Færre fellesskapsløsninger.

Vårt valg er klart: Vi vil ha gode fellesskap. Varme fellesskap. Fellesskap som møter folks behov i hverdagen.

Vi skal kjempe for rettferdig fordeling – og Regjeringen har tatt fatt på den jobben.

Odvar Nordli satte ord på det vi alle føler: Det er uverdige at 70.000 norske barn lever i fattigdom.

Odvar kan føle seg trygg.

Vi skal bekjempe den fattigdommen som skyldes at det fortsatt er mange med lave inntekter. Derfor har vi for annet år på rad foreslått lavere skatt for mange med lave inntekter.

Vi skal bekjempe den fattigdommen som skyldes at vi fortsatt har for mange arbeidsledige. Derfor slår vi ring om arbeidsmarkedstiltakene.

Vi skal bekjempe den fattigdommen som setter folk utenfor boligmarkedet. Derfor skal vi gjenreise den sosiale boligbyggingen. Husbankens utlånsrammer øker med 2 milliarder kroner. Mange tusen nye etableringslån til de som har det vanskeligst i boligmarkedet. To tusen nye student- og utleieboliger.

Vi skal bekjempe den fattigdommen som rusmisbruk påfører alt for mange mennesker og deres familier.

Vi skal bekjempe den fattigdommen som påfører stadig flere mennesker problemer med å skape mening i sine liv, og som gjør at antallet psykiske sykdomstilfeller vokser. Derfor bygger vi ut psykiatrien.

Rettferdig fordeling handler om at de som har mest bidrar mer. Derfor har vi foreslått skatt på aksjeutbytte. De 5 prosent rikeste i landet mottar nesten 90 prosent av utbyttet. De tåler å betale 14 prosent i utbytteskatt.

Partifeller – vår bevegelse brukte det forrige århundre til å avskaffe den åpne fattigdommen. Nå skal vi gå sammen om å avskaffe den skjulte.

Vi vil skape den nye arbeidsdagen – og Regjeringen er i gang med den jobben.

Aldri før har flere vært i arbeid.

Samtidig har vi fått et stort problem: Sykefraværet øker. Det handler ikke om kortidsfravær, men om kraftig økning i langtidsfraværet. Antallet uføretryggede øker også.

Dette er et stort nederlag. Fordi titusenvis av mennesker ikke får anledning til å bruke sine evner og anlegg, og ikke kan leve av egen inntekt.

Vi kan ikke ha et arbeidsliv som bare passer for dem som er 100 prosent friske, 100 prosent av tida.

Løsningen må komme på arbeidsplassene. Se hva de har fått til ved Hydro Aluminium Karmøy. Klubbleder Solveig Frøysnes forteller at de ansatte ikke bare har en rett, men en plikt til å fremme forslag som bedrer arbeidsmiljøet.

De ansatte har større ansvar. Arbeidsmiljøet er blitt bedre, sikkerheten er økt, sykefraværet går ned.

Det er denne veien vi må gå.

I arbeidet med *den nye arbeidsdagen* må vi tenke positivt.

Ny satsing på et bedre arbeidsmiljø.

En mer meningsfull arbeidsdag gjennom opplæring og videreutdanning.

Større muligheter til å variere arbeidstiden etter egne behov.

En ny seniorpolitikk som gjør det mulig å stå lenger i arbeid når folk ønsker det selv.

Vi skal bygge *den nye arbeidsdagen* skritt for skritt.

Vi gjør forsøk med lønnstilskudd til bedrifter for arbeidstakere med langvarige helseproblemer, slik at de har muligheten til å jobbe noe.

Vi skal legge til rette for at flere av de som er uføretrygdet og som selv ønsker det, kan komme tilbake i arbeid.

Trygdekantorene skal ta kontakt med de som ønsker å jobbe noe, men som kanskje ikke har krefter til å jobbe fullt. Regjeringen fremmer forslag om dette i neste uke.

Vi arbeider med å bedre ordningen for støtte til transport av funksjonshemmede til og fra arbeidsplassen.

I det nye arbeidslivet og den nye økonomien oppstår det nye forskjeller. Dette kaller på det faglig-politiske samarbeidet. Vi trenger en ny arbeidslivslov. Det er en hovedsak for Yngve og LO-kongressen.

Det er en hovedsak for partiet, for meg og for Regjeringen.

Eller som vi sier i partiprogrammet:

Arbeid er velferdens grunnlag – og velferd er arbeidets mål.

Partifeller - vi skal fornye offentlig sektor – og Regjeringen har tatt fatt på den jobben.

Vi har en god offentlig sektor i Norge.

Kloke hoder. Varme hender.

Tusenvis av mennesker står på – til alle døgnets tider.

Høyresiden tegner et bilde av offentlig ansatte som grå menn med grått hår på grå kontor.

Også grå menn på kontor kan gjøre nyttig arbeid.

Men hvem *er* egentlig de offentlig ansatte?

Jo, det er barnehageassistenten som tar godt vare på ungene våre.

Det er pleieassistenten som gir omsorg til våre eldre.

Det er læreren som gir kunnskap til våre barn.

Det er politibetjenten som skaper trygghet i gatene våre.

Det er forskeren som flytter grensene for ny kunnskap.

Det er skuespilleren som gir oss nye opplevelser.

Og nettopp fordi vi er fellesskapsløsningenes fremste forsvarere, skal vi også være de fremste *fornyere* av offentlig sektor.

Å bygge ut vår felles velferd handler om å bevilge mer penger. Men det handler også om å organisere arbeidet bedre.

Antall legeårsverk er økt med 50 prosent de siste ti årene og vi er nå det landet med flest leger per innbygger i Europa. Likevel opplever vi legemangel.

Norge ligger i verdenstoppen når det gjelder bruk av penger per elev, og vi har flere lærere per elev enn noe annet vestlig land. Fortsatt kan skolen bli enda bedre.

Sykehusene trenger nytt utstyr. Men samtidig står topp moderne utstyr ubrukt store deler av døgnet. Operasjonsstuer står tomme midt på dagen, og sykehuslegene behandler i dag færre pasienter enn før.

Slik kan vi ikke ha det.

Sosialdemokratisk lederskap betyr å rydde opp.

Det har det norske folk krav på.

Fornyelse betyr: Flere og bedre tjenester. Enklere regler. Mindre administrasjon. Og at tjenestene er der når vi trenger dem.

Derfor ønsker vi å gjennomføre den største sykehusreformen i norsk historie.

For å sikre likebehandling.

For å sikre en god arbeidsdeling.

For å stå rustet til å mestre en ny teknologisk revolusjon – den som kommer fra bio-og genteknologi. Samtidig skal vi sikre at sykehusene har en sterk tilknytning til de lokalsamfunnene de betjener.

Men la oss huske; helse er langt mer enn sykehus. Det er ikke et tegn på god helsepolitikk at flest mulig behandles på sykehus. Tore Tønne er ikke bare sykehusminister – han er først og fremst helseminister.

Vi må satse enda sterkere på forebygging. Vi må satse på de delene av vårt helsevesen som gjør at vi slipper å havne på sykehus. Det er vi i gang med. Fra neste år vil alle nordmenn vite hvem som er deres faste lege. Det er en viktig reform og en viktig rettighet.

En god skole er avhengig av gode lærere. Gjennom inntektspolitisk samarbeid, der ikke minst LO tok ansvar, greide vi i vår å løfte lærerlønningene.

Det er *også* fornyelse av offentlig sektor. Avtalen med lærerne innebærer en bedre organisering av skoledagen. En rektor på en videregående skole fortalte nylig at avtalen tok vekk behovet for å ansette vikarer. Det betyr mindre administrasjon, frigjorte penger og en bedre skole.

Vi har startet en omfattende reform av kommune-Norge.

Det skal bli mindre øremerking og detaljstyring fra staten. Dermed blir det mindre kontroll, rapportering og administrasjon. Både i staten og i kommunene.

Det betyr frigjorte penger og mer velferd. I tillegg betyr det økt lokalt selvstyre. Det blir mer meningsfylt å delta ved kommunevalg. Det er en fornyelse både av velferden og demokratiet. Eksemplene på fornyelse er mange.

Vi skal ha et nytt forsvar for en ny tid.

Et politi og et rettsvesen som setter inn kreftene der de trengs mest. Å oppklare saker. Rask reaksjon. Trygge gater, trygge lokalsamfunn.

Døgnåpne offentlige kontorer. Flere tjenester på nett. Selvangivelse. Byggetillatelse.

Registrering av bil. Betaling av bilavgifter og plass i barnehager og på SFO.

Penger spart på administrasjon er penger tjent for bedre tjenester.

Mer velferd.

Et enklere hverdagsliv.

Slik sikrer vi oppslutning om våre fellestjenester.

Slik skaper vi de nye fellesskapene.

Og så skal vi passe på: I velferdspolitikken snakker vi mye om antall plasser, om antall kroner, om antall kvadratmeter og antall enerom. Men ingen ting av dette gir i seg selv omsorg.

Vi må aldri la *enerom* bli *alenerom*.

Trygghet og omsorg er noe som bare kan *skapes* av mennesker.

Da trenger vi de kloke hodene og de varme hendene. Da må vi vite å verdsette de mange tusen som jobber i omsorgssektoren. Og da tenker jeg særlig på kvinnene.
For vi vet: Uten likestilling – ingen velferd. Uten velferd – ingen likestilling.

Partifeller – vi skal legge grunnlaget for verdiskaping i hele landet, og Regjeringen er i gang med den jobben.

Folk spør: Hva skal vi leve av etter oljen?

Tenk tilbake. I 1958 spurte regjeringen våre dyktigste geologer: Finnes det olje i Nordsjøen? Og svaret kom i en tjukk rapport fra Norges geologiske undersøkelser:

Sitat: ”Man kan se bort fra muligheten for at det skulle finnes kull, svovel eller olje på kontinentalsokkelen langs den norske kyst.”

Noen tiår senere er Norge verdens nest største oljeeksportør og Europas største gassprodusent. Hvem hadde tenkt at fiskeoppdrett skulle bli vår nest største eksportnæring – etter olje og gass, eller at noen av våre mest spennende bedrifter skulle drive med dataprogrammer og Internett?

Vi skal altså være litt ydmyke når vi i dag spør om hva vi skal leve av i framtiden.

Men noe vet vi: Felles for de nye næringene som har vokst fram er at de bygger på *kunnskap*. Vilje til å satse på forskning. Vilje til å ta hele landet i bruk.

Se på Island. Hvem skulle trodd at nettopp der vokser et av verdens ledende selskaper innen genteknologi fram? Men det er dette som skjer. Fordi Island har mennesker med mye kunnskap, mennesker med store visjoner.

Genteknologien baner nå vei mot historiske gjennombrudd i forståelsen av menneskenes helse.

Genet for brystkreft. Genet for schizofreni. Med ny kunnskap får vi nye muligheter for helbredelse og nye opplegg for god forebygging.

Vi skal være en del av denne revolusjonen. Regjeringen vil bidra til at vi får sterke kunnskapsmiljøer på dette området. Og at også vi kan utvikle nye næringer - innenfor klare etiske retningslinjer som respekterer verdien av det mangfoldige menneske.

Den nye teknologien skal være for alle. Vi skal sikre at kunnskapen er godt fordelt. At også jentene slipper til ved datamaskinene i skolen. At det legges bredbånd. I by og i bygd. At skolene og bibliotekene koples opp. I alle deler av landet.

Og vi skal være til å kjenne igjen.

Kunnskap til alle.

Det er rettferdig fordeling i mulighetenes samfunn.

Partifeller, vi skal trygge oppveksten til våre barn og unge – og Regjeringen er i gang med den jobben.

Barnas oppvekst handler om mer enn barnehager og skolen. Det handler også om livet *utenfor*.

Famililivet. Vennekretsen. Mulighetene til utfoldelse.

Vi får et økende antall elever med behov for spesialundervisning.

Disse behovene skapes vel så mye utenfor skolen som innenfor.

Barna våre møter utfordringer som *vi* aldri møtte.

De møter et enda sterkere forbrukspress.

De opplever et press fra mange kanter.

Noen ganger blir presset for sterkt.

Da begynner problemene for mange.

Våre barn og unge skal leve sine egne liv, gjøre sine egne valg.

Vår oppgave er å gi dem noe meningsfylt å velge mellom.
Da må vi ta dem på alvor. Da må vi møte dem med respekt.
Men samtidig skal vi være tydelige og klare på våre egne roller og det ansvaret vi har som voksne.

Et eksempel på akkurat dette samspillet er MOT – et prosjekt som har vokst ut av engasjementet hos noen av våre idrettsutøvere. Vi i Regjeringen så det da vi besøkte Trøndelag i forrige uke.

Det handler om å snakke så unge forstår.

Det handler om å bygge mot til å være seg selv. Mot til å si nei til de dumme valgene. Dette budskapet formidler MOT til elever på ungdomsskolen.

Vårt samfunn skal være preget av toleranse og respekt.

Vi skal ha toleranse for flertallets ønsker og mindretallets behov.

Men vi skal ikke ha toleranse for kriminalitet.

Omskjæring av unge jenter er kriminelt i Norge.

20 årige Kadra våget å stå fram.

Et ungt menneske med stort mot har vist oss hva det handler om.

Krenking av kvinner.

Krenking av menneskeretter og mennekseverd.

Kadras mot må bidra til at vi setter klare grenser for hva vi kan, og hva vi ikke kan akseptere i et flerkulturelt Norge.

Kadras mot må bli et bidrag til et nytt kapittel i historien om kvinners frigjøring i vårt land.
Hun har vår støtte i sin kamp.

Partifeller – vi skal føre kampen for en bærekraftig utvikling, og Regjeringen er i gang med den jobben.

Vi har høye ambisjoner i miljøpolitikken. Vi skal være et foregangsland.

På mange områder har vi lykket godt. Mange av de tradisjonelle utfordringene knyttet til naturvern og forurensning er løst på en god måte i Norge.

Men vi er ikke ferdige, og enda større utfordringer venter på oss.

Det gjelder særlig klimautfordringen.

Ingen land kan løse dette problemet alene.

Vi arbeider med å få på plass et helt nytt system for handel med utslippskvoter i Norge.

Det vil gi verdens mest avanserte system for registrering, håndtering og begrenning av klimautslipp.

Det er å være foregangsland i miljøpolitikken.

Vi skal ta i bruk gass i Norge, slik vi har forvaltet våre andre naturressurser. Og visjonen er klar; vi skal ligge helt i front med å bruke gass til kraftproduksjon med små eller ingen utslipp.

Da trengs det et teknologisk løft. Og de løftene er vi i ferd med å ta. Derfor har vi foreslått en kraftig økning til forskning på miljøvennlig bruk av gass.

På mandag drar Siri til Haag for en ny runde i de internasjonale klimaforhandlingene. Og uansett hva man måtte mene om gasskraft - så kan jeg love dere at det vi gjør skal skje innenfor de forpliktelser vi har påtatt oss innenfor klimakonvensjonen.

Miljøet er vårt mest grunnleggende fellesgode. Det finnes ikke privat eiendomsrett til ren luft og rent vann eller til vårt felles globale klima. Miljøet er vår felles eiendom. Derfor må vi forvalte det i fellesskap.

Partifeller - vi skal forvalte olje- og gassforekomstene til det beste for fellesskapet en ny tid og Regjeringen er klar til å ta fatt på den jobben.

Dette landsmøtet skal ta stilling til den framtidige olje- og gasspolitikken. Arbeiderpartiet har vært hovedarkitekten bak utformingen av norsk oljepolitikk helt siden starten på 1960-tallet. Vi har sikret fellesskapet store inntekter, og vi har utviklet en norsk oljeindustri fra ingenting til å være ledende i verden.

Dette hadde vi aldri fått til uten sterk statlig deltakelse.

Vi har lykket fordi vi har hatt evnen til å holde fast ved målene og endre virkemidlene i takt med at virkeligheten har forandret seg.

Vi har lykket fordi vi har hatt en blanding av norsk og utenlandsk, privat og statlig, deltakelse.

Men på ett område er det ingen blanding. Det gjelder eierskapet til naturressursene på norsk sokkel. Det er én, og bare én, eier av olje- og gassforekomstene.

Og det er staten. På vegne av fellesskapet.

Det er det ingen diskusjon om i Arbeiderpartiet.

Nå handler det om hvordan vi skal *forvalte* det vi eier sammen.

Staten eier alle fiskeriressurser i norske havområder.

Men staten eier ikke alle fiskebåtene.

Det vi gjør, er å fordele kvoter og regulere fisket.

Staten eier alle olje- og gassforekomstene.

Men vi eier ikke alle oljeplattformene.

Det vi gjør, er å fordele lisenser og regulere virksomheten. Hente inn skatteinntekter. Stille strenge miljøkrav. Godkjenne alle utbygginger og bestemme utbyggingstempo.

Ikke noe av dette gjør vi som eier av Statoil.

Vi gjør det som norske myndigheter og fordi staten er grunneier. Det skal staten fortsatt være.

Da vi startet opp i Nordsjøen ville vi ha et sterkt norsk oljeselskap. Da måtte staten inn som eier. Derfor fikk vi Statoil. Det begynte med én ansatt og en kassabeholdning som fikk plass i en sigareske.

I takt med virksomheten på norsk sokkel vokste Statoil år for år.

Nå vet vi at vi er i ferd med å passere toppen for nye utbygginger, og om noen år vil vi også passere toppen når det gjelder produksjon.

Da er utfordringen denne: Statoil fulgte med norsk sokkel på vei opp. Vi må unngå at selskapet følger sokkelen på vei ned.

Mens virksomheten i Norge flater ut, er den på vei opp mange andre steder i verden: I Det Kaspiske hav, i Vest-Afrika, i Latin-Amerika og i Asia.

Der skal Statoil også være.

Men det er forskjell på å drive i Nordsjøen og å drive i Vest-Afrika. Akkurat som det er forskjell på å legge rør i Nordsjøen til Kårstø og Kollsnes og å legge rør fra Det Kaspiske hav, gjennom Kaukasus og Tyrkia og fram til Middelhavet.

Det er mer risikofyllt. Det krever nye kunnskaper og nye teknologiske løsninger.

Derfor trenger Statoil nye partnere, ny kompetanse og mer kapital.

Det samme gjelder for å mestre de europeiske gassmarkedene.

Hittil har vi nøydd oss med å levere all norsk gass på stranda i Tyskland, Frankrike og Belgia.

Der tok andre over. Det kunne vi kanskje leve med i det gamle, gjennomregulerte gassmarkedet, der det stort sett bare var monopoler.

Men alt dette blir nå forandret. Fordi EU-landene har bestemt at de skal åpne opp gassmarkedene akkurat slik vi har åpnet opp på tele- og kraftområdet.

Derfor holder det ikke lenger å levere gassen på stranda. Skal vi sikre vår del av verdiskapningen må vi ha tilgang til rør, distribusjon, ja, vi må helt inn på kjøkkenet til den europeiske forbrukeren av norsk gass.

Det er dette den andre store selgeren av gass til Europa, russiske Gazprom, er i gang med. De har allerede utvidet sitt eierskap, de henter inn kapital og inngår partnerskap med andre på eiersiden.

Arbeiderpartiet tok ansvar for å gjøre Statoil til det selskapet er i dag.

Arbeiderpartiet skal ta ansvar for å gjøre Statoil til det selskapet kan bli i morgen.

Et ledende internasjonalt oljeselskap, med hovedkontor – og skatteplikt – i Norge.

Et teknologisk lokomotiv både på norsk sokkel og internasjonalt.

Et stort europeisk gasselskap.

Et selskap som er langt framme i jakten på nye og renere energikilder.

En god og trygg arbeidsplass for de titusenvis av menneskene som jobber der.

Mulighetene for å få til dette øker om vi utvider eierskapet i Statoil. Da kan også Statoil få dyktige partnere på eiersiden. Tilgang til nye kunder. Noen å dele risiko med. Et solid grunnlag for å utvikle seg videre.

Så har vi SDØE – statens direkte økonomiske engasjement.

SDØE er et redskap i oljepolitikken, ikke et mål i seg selv.

Derfor har størrelsen på SDØE-andelene variert mye.

I sin tid var det normalt at SDØE satt på om lag halvparten av lisensen i et norsk oljefelt. På 1990-tallet har det vært mye mindre. Det normale er nå rundt 15 prosent.

Men det betyr ikke at vi har gitt fra oss 85 prosent av ressursene!

Det betyr at vi gir norske og utenlandske selskaper større muligheter til å *utvikle* norske oljefelt.

Det øker muligheten for at vi finner olje og gass.

Det øker muligheten for at selskapene setter inn sine beste geologer og ingeniører og sin beste teknologi.

Det øker muligheten for å øke verdiene. Og det er jo disse verdiene vi så kan hente inn til fellesskapet og statskassa.

Nå ønsker vi å bruke noe av SDØE til å styrke Statoil. Det vil gi selskapet større tyngde.

Større slagkraft. Og det er jo i pakt med det Arbeiderpartiet alltid har ønsket – nemlig et sterkt Statoil. Det er andre som har vært opptatt av å svekke selskapet.

Og så vil jeg si: Vi legger ikke opp til å selge ut Statoil eller SDØE. Det vi legger opp til er at andre inviteres til å bidra med sin kapital, sin kunnskap og sin teknologi.

Vi vil *utvide* eierskapet.

Staten skal ikke eie mindre. Men Statoil skal bli større.

Det er *dette* denne saken handler om.

Og dette er hva vi foreslår.

Og det er vel det Ole Kristian Reme mente da han sa i debatten i går at det er bedre å eie 2/3 av et dobbelt så stort selskap enn å eie 100 prosent av et halvparten så stort selskap.

Det samme mener de som jobber i Statoil og fagforbundene som organiserer de ansatte i oljesektoren og leverandørindustrien.

Noen sier at dette er noe blårussen har funnet på. Vel, man kan si mye om Kjemisk, NOPEF og Fellesforbundet. Men blåruss er de ikke.

Jeg vet at dette er en vanskelig sak for mange. Derfor har vi tatt oss ekstra tid til å diskutere. Jeg har reist rundt, lyttet og diskutert med partifeller i hele landet. Det har vært nyttig for oss alle. Nå er tiden kommet for å konkludere. Og jeg håper på bredest mulig støtte til Landsstyrets forslag.

En løsning som gjør det mulig for Norge å ha en ledende olje- og gassindustri.

Trygge og gode arbeidsplasser. Og framfor alt - en bedre forvaltning av våre felles olje- og gassforekomster som vi eier sammen – og fortsatt skal eie i fellesskap.

4 Vårt internasjonale ansvar

Partifeller – visjonen om internasjonal solidaritet er like gammel som arbeiderbevegelsen selv.

Derfor skal vi ta medansvar ut over våre egne grenser, og det er viktig for denne Regjeringen. Fellesskap og solidaritet hjemme.

Fellesskap og solidaritet ute.

For meg er dette en livslinje i politikken – linjen mellom vår egen velferd og trygghet og ansvaret vi har for å bidra til en fredelig og rettferdig verden. Kutter vi denne linjen tar vi bort vår identitet. Vår medmenneskelighet og solidaritet. Og da står vi nakne tilbake.

Vi hører det stadig: At det er naivt å tro at Norge kan spille noen rolle i Midt-Østen og på Balkan.

Jeg husker avslutningen på Knut Frydenlunds bok ”Lille land – hva nå”.

Knut skrev:

“La oss bli ledet av de visjoner eller kanskje de naive forestillinger som gjør seg gjeldende i det norske folk om en verden der retten skal rå og ikke makten, og hvor alle skal ha et ansvar for hverandre.”

Ansvar for hverandre – slik Franz Widerbergs skikkelser sender budskap om til dette landsmøtet. Et brennende engasjement for fred og menneskeverd. Ikke likegyldighet og en kald skulder.

Det gjorde et dypt inntrykk å lytte til Jugoslavias nyvalgte president Vojslav Kostunica i forrige uke. Den folkevalgte presidenten sa det rett ut: Uten Norges innsats hadde ikke demokratiet vunnet fram så raskt.

Norges innsats var ledet av Norges utenriksminister.

Og Norges utenriksminister er partileder i Arbeiderpartiet.

Det er vi stolte av.

En førsteklasses utenriksminister.

En førsteklasses partileder.

Nå skal vi stiller opp for å vise at demokrati nytter i Jugoslavia ; med støtte til barnetrygd for de aller fattigste, fyringsolje før en kald vinter og støtte til hjemvendte flyktninger.

Men har vi råd?

Hastestøtte til Jugoslavia vil koste 135 millioner kroner.

Litt over 30 kroner per nordmann for å være med på å sikre freden.

Like mye som tre liter melk.

Har vi råd til det?

Eller ta kampen mot fattigdom.

Fremskrittspartiet vil at all statlig utviklingshjelp skal avvikles.

Det sier partiet som i forslag til nytt partiprogram sier de har avklart sitt menneskesyn.

Ikke dårlig – etter 25 år har partiet avklart sitt menneskesyn!

Litt av en avklaring.

Litt av et syn.

Tenk på det budskapet. Tenk på ansiktene i FN og i de landene som har stolt på Norges støtte i kampen mot fattigdom når den norske ambassadøren banker på døra:

Det er slutt.

Ikke mer støtte fra Norge.

UNICEF får hjelpe verdens barn uten oss.

Hilsen Norge.

Vi har helt andre verdier.

Det handler om moral og ansvar.

Det handler om vår egen sikkerhet.

For en fattig verden er en utrygg verden.

Vi har vist vei i arbeidet for å sikre vaksiner til alle barn.

30 millioner unger blir ikke vaksinert.

3 millioner av dem vil dø som en følge av det.

Det er 6 barn hvert minutt.

11 måneder etter at vaksineprogrammet kom i gang har de første vaksinene nådd fram til barn i 13 av verdens fattigste land. Om disse landene når de mål de har satt seg, kan det bety at 100.000 barneliv blir reddet.

Andre rike land følger nå Norges eksempel og bevilger penger.

Høyresiden i Norge vet hva de vil. De salderer budsjettene sine med kraftige kutt i bistandsbudsjettet. Og det gjør de for å finne penger til å gi lavere skatt til noen av de rikeste menneskene i verdens rikeste land.

Jeg har sagt det før; den forrige regjeringen vil bli husket for å ha gitt kontantstøtte til verdens rikeste barn. Vår regjering vil heller bli husket for å ha bidratt til å vaksinere verdens fattigste barn.

Fred i Europa. Tryggere nærområder. Aktivt samarbeid i Barnetsregionen og i Østersjøregionen.

Utvikle naboskapet til Russland. Det er vi i gang med.

I Europa er EU en drivkraft. Et utvidet EU vil gi et tryggere Europa.

Tenk på hvordan Europa har forandret seg de siste årene. Tenk på alt det som ligger foran oss.

Ville det ikke være unaturlig å programfeste hva vi *ikke* kan gjøre?

Jeg tror det er lite sannsynlig at Norge søker om medlemskap i EU i neste stortingsperiode.

Men vi må ikke stille oss slik at vi ikke har handlefrihet.

Om det skulle bli aktuelt å søke om medlemskap for tredje gang, må vi være trygge på at dette har bred tilslutning i folket. Og vi må gi EU tid til å komme i gang med utvidelsen.

Og alle vet: Kommer denne saken opp på ny vil den bli grundig behandlet i partiet, i Stortinget og der den hører hjemme – hos det norske folket i folkeavstemning.

5 Avslutning

Partifeller.

Norge har enestående muligheter. Vi er mulighetenes samfunn.

Å bygge fellesskap skritt for skritt – det er vårt kjennemerke.

Dikteren Åse Marie Nesse skriver:

”Visjonen av ei bedre verd,
er ei bedre verd – litt på veg.”

Ei bedre verd. Det er vårt visjon.

Litt på veg. Det er vår oppgave som parti og regjering.

Spiller det noen rolle hvem som har ansvaret – for hverdagslivene våre – for landet vårt og for Norges rolle i verden?

Det spiller en rolle.

Jeg ble sosialdemokrat fordi jeg tror på et samfunn som slår ring om fellesskapene.

Både de store, og de små.

Et samfunn der det å ta ansvar for hverandre er en viktig verdi.

En verdi som ikke kan måles i penger.

En verdi som handler om forholdet mellom mennesker.

Et samfunn der vi har toleranse for de som er annerledes.

Et samfunn der vi finner glede i å leve i et mangfoldig fellesskap.

Derfor valgte jeg Arbeiderpartiet.

Det er dette jeg vil sloss for.

Som tillitsvalgt i dette store partiet.

Som leder for et flott lag i regjeringa.

Norge er mulighetenes samfunn.

Sammen skal vi bruke mulighetene.

Dirigenten ga ordet til leder i Kvinnebevegelsen, Karita Bekkemellom Orheim som holdt følgende innledning:

Partifeller !

Hva er en familie? Hadde vi stilt dette spørsmålet for 10 til 20 år siden hadde svaret vært enkelt. Enkelte drømmer seg tilbake til de lykkelige femtiåra da mor sto blid, duftende av brøddeig og kjøttkaker og mottok trygge, glade barn som kom hjem fra skolen. Enkelte menn drømmer seg tilbake til en tid da middagen stod på bordet og barna lekte stille leker mens far leste avisen.

Vi må ikke romantisere fortiden. Vi må ikke glemme at femti og seksti åra også besto av trekkfulle leiligheter, vold i hjemmene som aldri ble snakket om, fedre som var fraværende både fysisk og følelsesmessig.

Vi må ikke glemme at femti og seksti åra også besto av kvinner som aldri fikk gjort noe med det de drømte om, sønner som slapp å hjelpe til med oppvasken og kvinner og menn som var innestengt i ekteskap som kun virket nedbrytende på mor, far og barn. Før var barn mer sammen med foreldrene heter det. Det er bare delvis sant. De rikeste familien hadde råd til å ha mor hjemme, men også råd til å betale noen for å passe barna. I de fattigste familiene har mor alltid måttet jobbe for å få endene til å møtes.

Fremtidens familie består av enslige mødre og fedre, samboere, gifte, enslige, homofile familier og mine, dine og våre barn. Fremtidens familie består av fedre som ønsker å bruke mer tid på sine barn og som anerkjenner mødres behov for et liv utenfor familien. Fremtidens familie består av mødre som anerkjenner fedre som omsorgspersoner og som ikke er redde for

å søke makt og innflytelse i arbeids- og samfunnsliv. Fremtidens familie ønsker i større grad å kombinere jobb og familie. Fremtidens familie ønsker barnehageplass til sine barn til en pris de har råd til. Fremtidens familie krever fellesskapsløsninger.

Arbeiderpartiet vil fortsette å levere barnehager. Alle som ønsker det skal få plass. Norske barns store fortrinn er at vi langt på vei har lyktes i å skape et samfunn der ulike barn møtes på samme arena og lærer respekt, mangfold og samhold. Vi må ha barnehager til en pris foreldre har råd til. 4500 for en barnehageplass er galskap og står i grell motsetning til en reell valgfrihet. Derfor har Arbeiderpartiet gått inn for å øke det statlige driftstilskuddet for derigjennom å bidra til å redusere foreldrebetalingen.

Vold mot kvinner og barn må aldri privatiseres. Vi har lang tradisjon i å støtte krisesenterbevegelsen og incestsentrene. Vi må også stå oppreist og jobbe mot en annen form for vold mot kvinner: Kjønnsmlemlestelse. Kultur, religion og historie må aldri få tilsløre hva dette dypest sett handler om: Menn behov for makt og for å kontrollere kvinner og kvinners seksualitet.

Jeg er av og til blitt kalt homominister. Det er en tittel jeg bærer med stolthet. Vi må ta på alvor at så mange som 25% av unge homofile har forsøkt å ta sitt eget liv. Vi må ta på alvor at et foreldet familiesyn gjør at ressurssterke homofile ikke får være omsorgspersoner for barn. For meg er dette ikke en verdikamp. Ikke om vi går opp eller ned et prosentpoeng på meningsmålingene. Jeg synes det er feil at vi kaller de med en annen seksuell legning enn oss selv for minoriteter.

Norske bedrifter trenger kvinner i ledelsen. I bedriftene i NHO-området har 78% av bedriftene ingen kvinner i ledelsen. Dette viser at næringslivet i liten grad har tatt konsekvensene av de endringene i kjønnsrollemønsteret som har funnet sted de siste 30 årene.

Kvotering handler om å hindre at menn stopper de gode, flinke og viktige kvinnene i å få de posisjoner de i kraft av sin kompetanse bør besitte. Kvotering handler om å hindre at menn reproducerer seg selv gjennom å oppnevne og å ansette sine egne. Kvotering handler om å sikre bredde og kompetanse. Jeg er villig til å bruke de styringsredskapene vi har. Vi skal ikke velge inkompetente kvinner, har en del sagt. Men jeg vil spørre tilbake om hvor kompetansen og fornuften har vært hos en del av de lederne vi har fått avslørt den siste tiden.

En av sosialdemokratiets viktigste ordninger for de som er i arbeidslivet er sykelønnsordningen. Den må ikke svekkes. Det må vi som menn og kvinner kunne enes om.

Målet om likelønn er langt fra oppnådd, og er gang på gang blitt nedvurdert. Kvinnedominerte yrker må få en verdsettelse som de fortjener.

Når kvinner får makt og posisjoner, må menn ta sin del av omsorgen. Dette er de blitt flinkere til. Men vi må fortsette arbeidet med å få menn til å ta mer ansvar hjemme. Fedrekvoten var et elegant og virkningsfullt virkemiddel. Det er på tide å se om ikke denne ordningen bør utvides. Karl-Eirik: Jeg håper vi kan få den neste utvidelsen i neste års statsbudsjett. Federollens utvikling kan ikke reduseres til et individuelt valg. Det er Høyresidens svar. Vi må fortsette vår kjærlige tvang.

Vi vil endre bidragsreglene slik at de blir mer rettfærdige og slik at menn straffes økonomisk om de velger ikke å ha samvær med barn etter et samlivsbrudd. Vi vil se på barneloven for å

sikre en utvikling der barnet har mye kontakt med både far og mor etter bruddet. Langt de fleste velger i dag delt foreldreansvar etter et samlivsbrudd. Flere og flere velger også ordninger som gir mye tid med begge foreldrene. En slik utvikling må gis næring. Det er denne virkeligheten som gjør at vi må se på barneloven med nye øyne.

Næringslivet ser av og til ut til å være mer opptatt av barn som fremtidige forbrukere enn som små barn som trenger å få lov til å være barn lengst mulig. Regjeringens mål er å minske det kommersielle presset mot barn og unge.

På bakgrunn av en utredning som nå er på trappene vil vi komme tilbake med tiltak som i større grad enn i dag kan beskytte ungene mot en slik utvikling. Men handelsstanden er ikke nødt til å vente på politikerne. Det er lov å stille kritiske spørsmål i egne rekker selv om man vil tjene penger. Selvjustis er god justis.

Folkehelsen har gjennomført en undersøkelse som viser at 70.000 barn i Norge må betraktes som fattige. Selv om det kan diskuteres om tallet er for høyt, er dette alvorlig. Dette er ikke fattige barn i tradisjonell forstand. De har mat, klær og tak over hodet. Men det er barn som av økonomiske grunner ikke har mulighet til å delta på de samme arenaer som andre barn.

Vi kan anta at mange av disse barna har foreldre som enten er langtidsledige, sosialklienter eller utenfor arbeidslivet på grunn av sykdom/uførhet. Svært mye av velferden i Norge er knyttet til deltagelse i arbeidslivet. I dag er det grunn til å anta at mange som med litt hjelp og tilrettelegging kunne ha vært i jobb, faller utenfor. Vi kan ikke ha et arbeidsliv som støter ut alle de som av ulike årsaker ikke kan jobbe 100 prosent.

For at de fattigste skal få mer, må de rikeste få mindre. Vi har sett at de rikeste har blitt stadig rikere, mens de fattigste har blitt hengende etter. Derfor har vi i statsbudsjettet foreslått endringer som trekker inn kjøpekraft hos de med høy inntekt og gir de med lavest inntekt høyere kjøpekraft.

Det sitter i dag omtrent 450 barn på asylmottak omkring i Norge. De drømmer om et sted å bo, venner å være sammen med og en meningsfylt framtid i et land de knapt hadde hørt om før de satte sine føtter på norsk jord. Men norske kommuner sier de ikke har plass til dem.

Jeg skulle ønske at vi fikk til en dugnad, hvor kommunene fordelte disse barna og ungdommene mellom seg, hvor frivillige organisasjoner aktivt tok del i å bygge et sosialt nettverk disse barna, hvor alle fikk verge og de som har behov for det fikk fosterfamilier og bo hos. Min appell går til alle her i salen om at dere forsøker å hjelpe de svakeste av de svake barna, til raskt å få hjelp til å få en bedre tilværelse.

Noen mener at kvinnebevegelsen kun skal være opptatt av likestilling og barnehager. Jeg ser det ikke slik. Kvinner er opptatt av alle samfunnsområder og ønsker å øve innflytelse der vi som kvinner kan og bør øve innflytelse. Vi mener noe om statlige sykehus, fylkeskommunen og Statoil. Kvinner som jobber i omsorgsykker er for eksempel opptatt av at vi får gode helsetjenester. Vi bidrar i partiets debatt. Debatt beriker. Ulike ståsted beriker. Derfor skal vi som kvinnebevegelse fortsette å se politikken utfra et kvinneperspektiv. Vi er opptatt av helhet. Da bidrar vi best til Arbeiderpartiets store styrke: Vi leverer der andre snakker.

Jeg er stolt over å sitte i regjeringen Stoltenberg. Jeg er stolt over å ha en sjef som har stått oppreist og fortsatt å slåss for det han tror på i en meget vanskelig tid. Jeg er stolt over å ha en

sjef som nesten raskere enn meg griper tak i barne- og likestillingsperspektivet i politikken. Takk skal du ha Jens.

Vi bygger velferdsstaten sten for sten og det skal vi fortsette med. Vi har ingen grunn til å bøye nakken. Nå skal vi rette ryggen, forme morgendagens samfunn i stolthet over vår egen historie. Det er ikke bare partiledelsens oppgave – den tilhører hver enkelt av oss. Sammen skal vi løfte partiet fordi det er det viktigste redskapet vi har til å løfte samfunnet.

Dirigenten ga ordet til leder i AUF, Eva Kristin Hansen som holdt følgende innledning:

Kjære Landsmøte!

Europa er rammet av den verste stormen og flommen på mange, mange år. York i England opplever den verste flommen på 375 år. Det her er ikke et uvanlig fenomen de siste årene. Vi husker uværet Mitch, orkanen Floyd og ikke minst El Ninjo som drepte titusenvise mennesker. Situasjonen er alvorlig.

Det er sjelden jeg ser nytte i å sitere den engelske kongefamilien, men nå har de faktisk gjort seg fortjent til det. Prins Charles sa nemlig for noen dager siden noe veldig riktig. ”Dette uværet skyldes vår manglende respekt for naturen og miljøet.” Det tror jeg Prins Charles har helt rett i. Tony Blair støtta det her. Det er på tide å innse årsakene til at vi ser klimaet endre seg år for år. Det er på tide å innse at vi selv snart må ta ansvar.

Vi snakka om miljø for ti år siden. Vi snakka om at dersom vi ikke gjør noe med miljøproblemene nå, vil vi merke det på høyere temperatur, mildere vintre, og mer og kraftigere uvær. Problemet er at vi bare snakka og ikke klart å finne de forpliktende politiske løsningene.

Men nå kan vi ikke lenger si at ” om vi ikke gjør noe nå, vil dette skje om 10 eller 20 år”. Faktum er at vi ser klimaet forandre seg år for år. Hvert eneste år, mens vi diskutere bensinprisa, kontantstøtte og fylkeskommune forandrer klimaet seg. Temperaturen stiger og nedbøren øker i de nordligste områdene på kloden. Vi kan ikke lenger snakke om ”dersom vi får en global oppvarming”, kjære landsmøte den globale oppvarminga er i full gang!

Arbeiderpartiet har fått mye kjeft for sin miljøpolitikk. AUF har også vært kritisk, og det skal vi være. Men på mange områder i miljøpolitikken har Ap den beste politikken! Rovdyr – AP har funnet en balanse i konflikten mellom rovdyr og sauene, strandsonen – vi sier nei til privatisering, og går lengst av alle partier i kampen for allemannsretten – friluftslivspolitikken og i vernet av det biologiske mangfoldet. Igjen er vi best. Vi bør i enda sterkere grad utvikle denne delen av partiets miljøpolitikk. Men den totale miljøprofilen til Ap kan bli mye bedre!

Den utviklinga vi ser i verden i dag, med stadig flere naturkatastrofer og ustabil klima, tror jeg vi skal tolke som et tegn på at miljøsaken kommer til å bli svært viktig i årene som kommer, enten vi vil eller ikke. Og derfor trenger vi troverdighet i miljøpolitikken. Sentrumspartiene har lyktes med å legg all fokus på gasskraft og ved hjelp av én eneste sak

overbevist velgerne om at de er miljøbevisste. Det velgerne ikke får vite er at forbruket aldri har økt mer enn under Bondeviks styre. Bondevik klart ikke å gjøre noe med klimagassutslippene da han satt som statsminister, de fortsatte å øke. At sentrumspartiene er mer miljøvennlig enn oss er en myte vi må klare opp i.

MEN: jeg tror ikke det øker vår troverdighet når våre svar er gasskraftverk, lavere bensinavgift og moms på kollektivtrafikk.

Jens Stoltenberg sa fra Stortingets talerstol 22.mars i år, i regjeringens tiltredelseserklæring at *"Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken."*

Det er mer enn en symbolsk setning. Det anser jeg som et bevis på at Arbeiderpartiet har ambisjoner i miljøpolitikken. Jeg mener det er helt avgjørende at Arbeiderpartiet i dagens situasjon VISER VILJE til å prioritere miljøvern.

I Kyotoavtalen har Norge som kjent forpliktet seg til å *øke* klimagassutslippene med 1% i forhold til 1990-nivå. Selv om vi fikk lov til å øke utslippene er vi langt fra å nå våre forpliktelser. Vi har allerede økt utslippene med over 10%.

Svaret har hittil vært å vente på kvotesystemet. Men de skal i følge avtalene kun være et supplement til nasjonale tiltak. Det betyr: Vi må redusere her til lands. Absolutt ingen har hittil klart å komme med et svar på hvor disse kuttene skal komme. Heller ikke sentrumsregjeringa som markedsførte seg som "miljøregjeringa" hadde noe svar på dette. Vi må gå foran og vise ansvar. Vis at det er mulig å kutte utslippene i Norge.

Energi

Energi er en av de viktigste faktorene for miljøet. Vi bruker å være god til å skryte av hvor flink vi er, som kun bruker såkalt "ren" vannkraft. Og det er helt riktig at vannkraft er mye renere og bedre for miljøet enn kullkraft, gasskraft eller kjernekraft. Men det finnes ikke en eneste energikilde som ikke medføre en eller annen form for belastning på naturen. Gasskraft – klimagassutslipp, det samme med kullkraft, vindkraft - visstnok "estetisk forurensing" for noen, kjernekraft – farlig.

Derfor kan ikke løsningen på den økende energibruken være å stadig produsere mer og mer. Norge ligger jo allerede helt i verdenstoppen når det gjelder energibruk. Slik det er nå, finnes det ingen målsettinger på hvor mye energi Norge skal bruke. Vi lager prognoser over framtidig bruk og produserer etter det. Nå må vi stoppe opp og tenke oss om. Vi bør lage et offisielt mål for hvor mye energi Norge skal bruke. Uten å sette ned mål, vil vi aldri oppleve å få ned forbruket.

Bistand

Kjære Jens, i regjeringa sin tiltredelseserklæring sa du følgende:

"Flertallet i Norge lever i velferd og trygghet. Det gjør ikke flertallet i verden.

I dag lever halvparten av jordas befolkning i fattigdom.

Det er en skam.

Verden kan bekjempe fattigdom. Virkemidlene finnes. Det kreves politisk vilje til å ta dem i bruk. Regjeringen vil styrke det norske bidraget." Bedre kunne det ikke blitt sagt. Vi er så enige: Det er en skam. Derfor er jeg stolt over at vi støtte opp om vaksineprosjektet for

verdens fattigste barn. Derfor er jeg stolt over at Thorbjørn og Jens har sagt at vi står fast på målsettingen om at 1 prosent av BNI skal gå til bistand.

Men: Landsmøtet i Arbeiderpartiet vedtok det her allerede i 1996. Det står der fremdeles som et løfte til våre velgere. Vi sa det igjen i budsjettforslaget for 2001; målet om en prosent skulle opprettholdes, mens andelen ble på 0,89%. Kjære landsmøtet, vi må få opp tempoet.

Det kreves politisk vilje å stå ved sine mål. Vi må vise at vi kan levere og at våre løfter blir politikk når det er vi som styrer. Verdens fattige fortjener det! Kvalitet i bistanden er stikkordet for at en reduksjon i fattigdom skal finne sted. Og kvalitet er viktig om vi skal få til den ønskede utviklingen for bedre fordeling mellom nord og sør. Vi må tørre å være kritiske og vi skal stille krav til bistanden. Det er vi som skal følge opp at midlene vi bevilger går til de formål vi har fastsatt.

Virkemidlene finnes og vi skal gi vårt bidrag. For - løfter er til for å holdes.

Utdanning/ungdom

Arbeiderpartiet har mye vi skal være stolte av når det gjelder utdanningspolitikk, men vi skal hele tiden tenke framover.

I dag er over 75% av de som står i inkassokø hos Lånekassa unge mennesker som har gjeld fra videregående opplæring. Det er ikke lik rett til utdanning når enkelte er nødt til å påføre seg selv stor studiegjeld i en alder av 16 år. Vårt mål er en full finansiert videregående opplæring. Gratis lærebøker er et viktig skritt på veien. Derfor må vi nå verne denne ordningen. Men vi må sørge for at vi også gjør lærebøker tilgjengelig på Internett og at vi legger bedre til rette for bruk av elektroniske læremidler.

Vi må gjøre noe med dagens studiefinansiering.

Den sosiale utjevningfunksjonen Lånekassa skal ha bør komme i form av inntektsavhengig tilbakebetaling. Dette er viktig fordi vi ser at personer med like lang utdanning og like stort studielån ofte har helt forskjellig inntekt. Dersom vi ønsker å legge forholdene til rette for at folk skal velge yrker som tradisjonelt har vært lavtlønna, er dette den måten som vil gi muligheter for å gjøre nettopp det.

Kostnadsnormen blir som regel indeksregulert hvert år. I dag får studentene så lite i støtte at de aller fleste ser seg nødt til å jobbe ved siden av studiene. Dette går dessverre ofte utover studieprogresjonen.

Vi må derfor øke kostnadsnormen. Det er helt nødvendig for at de skal kunne holde hjulene i gang.

Valgdeltagelsen blir stadig lavere også blant unge. Skolene skriker opp om uengasjerte elever, men allikevel opplever de politiske ungdomsorganisasjonene å slite med få lov til å komme inn på skolene og fortelle om hva vi står for. Jeg aner ikke hvor mange telefoner jeg hadde med rektorer for å få lov til å komme inn på skoler, da jeg var ungdomssekretær i AUF i Sør-Trøndelag. Vi ser også at de som er engasjert sliter med at de føres prosentvist fravær over an lav sko og at en på enkelte skoler står i fare for å miste karakterene etter en valgkamp. Hvor er logikken? Hvis vi ønsker engasjert ungdom, må vi legge til rette for det.

Blant velgere under 30 år har FRP rundt 30% oppslutning, mens vi har under 20%. Samtidig er det stadig flere unge som sier at de vil sitte hjemme. Dette er en skremmende utvikling som

MÅ snus. Jeg tror IKKE ungdom er opptatt av budsjettbalanse, fylkeskommunen eller statlig sykehus. Jeg tror ungdom bryr seg om hvor mye det koster å reise med bussen, hvor ofte toget går, hvor mye de må betale for skoleboka si og om de har råd til å få seg et sted å bo og om de har noe å gjøre i fritida. Ungdom er også, ofte i langt større grad, opptatt av rettferdighet i verden.

Under Operasjon Dagsverk jobbet 120 000 norske skoleelever inn ca 20 millioner kroner til HIV og AIDS informasjonskampanjer i den tredje verden. Dette vitner om en engasjert ungdomsmasse.

Og - skal vi få ungdom engasjert, skal vi få oppslutning blant ungdom, MÅ vi satse på de sakene ungdom er opptatt av. Og – vi må også tørre å slippe til ungdom i partiet, å slippe ungdom inn på listene ved kommune-, fylkestings- og Stortingsvalg. Vi trenger unge ansikter for å engasjere ungdom!

Vi må satse på framtida!

Dirigenten opplyste at representant 004 Rolf Tore Hildebrandt, Østfold og representant 204 Are Thomsgard, Hordaland har tiltrer møtet.

Følgende forslag ble fremmet under debatten til Innkome forslag og til den politiske situasjonen:

Forslag 44:

279 Rune Pettersen, Nordland

Prosessindustrien i Nordland

Regjeringen må se nærmere på konsekvensene av de foreslåtte avgiftsøkningene som spesielt rammer prosessindustrien i Nordland. Herunder må det vurderes følgende tiltak:

- trekke tilbake forslaget om el-avgift for kraftkrevende industri
- erstatte CO₂-avgiften med forpliktende avtaler mellom bedrifter og staten om utslippsreduksjoner
- trekke tilbake forslaget om konjunkturavgiften eller gi den en slik form at den ikke rammer de bransjer eller distrikter som ikke trenger nedkjøling.

Forslag 45:

269 Berit Pettersen

Auksjon av oppdrettskonsesjon

1. Auksjonsprinsippet legges ikke til grunn fro tildeling av nye oppdrettskonsesjoner.
2. Landsmøtet ber Regjeringen finne andre løsninger i forhold til konsesjonstildeling / og inntekter
 - Det settes fast pris på konsesjoner. Inntektene går til Staten – sikrer et de som kun er ute etter konsesjon for slag siles ut.
 - Det innføres omsettingsavgift dersom salg foretas før det har gått for eksempel 5 år.
 - Det utarbeides kriterier for tildeling i tråd med våre målsetninger.

- Det innføres arealavgift som i sin helhet går til kommunesektoren. Denne må gjøres avhengig av lønnsomhet og arealbruk.

Forslag 46:

172 Odd Kr. Reme, Rogaland

Palestina stat nødvendig for fred

Arbeidet med å finne en rettferdig fredsløsning i Midtøsten har de siste ukene opplevd sitt største tilbakeslag siden Oslo-avtalen ble undertegnet for syv år siden. Likud-lederen Ariel Sharons provokasjon utløste den nye voldsbølgen, som så langt har tatt livet av over 150 palestinere og et tiltalls israelere. Mange tusen palestinere er skadd. Arbeiderpartiet reagerer sterkt mot militær maktbruk fra israelsk side. En betydelig del av dødsofrene er ubevæpnede barn og ungdom. Selv om det er grunnlag for kritikk av voldsbruk også på palestinsk side, hviler det et betydelig større ansvar på den parten som bruker et statlig militært maktapparat mot sivile.

Et flertall blant israelerne støtter i følge meningsmålinger opprettelsen av en palestinsk stat. Denne uken har statsminister Barak også tatt til orde for at Israel skal støtte en palestinsk statsdannelse. Dette kan gi håp om en fredelig løsning. Men partenes forventninger om fred, og palestinerenes forventninger om en egen stat og opphør av okkupasjonen har så langt ikke blitt innfridd. Vi har også sett at sosiale og økonomiske forhold til tross for massiv bistand, har utviklet seg i en negativ retning i de palestinske områdene. Den økonomiske situasjonen har blitt dramatisk forverret gjennom en 60 dager lang blokade av Vestbredden og Gaza. Omfattende brudd på internasjonal lov gjennom bygging av israelske bosettinger på palestinsk land har ytterligere bidratt til en spent situasjon i området og undergravet forhandlingsprosessen.

Arbeiderpartiet vil fortsatt bidra til å gjøre en innsats for fredsarbeidet i området, sammen med alle gode krefter som arbeider for en rettferdig fred og begge parters rett til statsdannelse og sikkerhet. Dette må skje i tråd med FNs sikkerhetsrådsresolusjon 242 og 338. Det internasjonale samfunnet må stille de samme krav til å etterleve internasjonal lov og menneskerettigheter til så vel palestinske som israelske myndigheter. Det internasjonale samfunnet må ikke operere med doble standarder i forhold til internasjonale konflikter. En rettferdig fred er bare mulig ved at okkupasjonen opphører.

Forslag 47:

298 Hauk Johnsen, Finnmark, fremmet følgende forslag for seg selv, 264 Sonja A. Steen, Nordland, 285 Paul Dahlø Troms, 206 Knut O. Aarehun, Sogn og Fjordane, 226 Ole Johan Vidhammer, Møre og Romsdal

Samferdsel og infrastruktur

Landsmøtet ber vår regjering og Stortingsgruppe jobbe for å

- øke innsatsen til vedlikehold og investeringer av vei, havner og farleder utover det som er forslått i "Nasjonal transportplan"
- ruste opp våre stamflyplasser og kortbanenett
- sikre årlige midler til utbedring av rasutsatte veier i distriktene
- redusere/differensiere diesel- og bensinavgiftene
- prioritere trafiksikkerhet på skoleveien
- redusere flyprisene med 20 %

God infrastruktur og gode samferdselsløsninger er nødvendig for å opprettholde et aktivt næringsliv og der gjennom en livskraftig bosetting i distriktene. Forutsigbarhet og sikker

fremkommelighet er en forutsetning for trygghet og trivsel for befolkningen som bor i distriktene. Bedre vei-, flyplass- og havneforhold er spesielt viktig for å styrke næringslivets konkurranseevne i disse områdene.

Forslag 48:

162 Mette Gundersen, Vest-Agder

Regjeringas forslag til momsreform

Landsmøtet ber regjeringen om å utsette momsreformen. Videre ber landsmøtet om en konsekvensutredning som tar sikte på mer forutsigbare og helhetlige rammebetingelser for servicenæringen, før forslaget eventuelt fremmes på nytt.

Begrunnelse:

Regjeringens forslag på å innføre moms på tjenester, medfører store økonomiske omveltninger for bl.a reiselivs-, fritids og transportnæringene. Det er fra bransjene selv gjort flere beregninger på at flere arbeidsplasser vil gå tapt dersom denne reformen vedtas. Videre er det slått fast at statens inntekter ikke vil stå i forhold til de konsekvenser servicenæringen vil møte ved en innføring av reformen. Reiselivsbransjen er inne i en nedgangsperiode og en innføring av en ny avgift vil sette bransjen under ytterligere press. Reformen bør derfor ikke komme nå.

Forslag 49:

080 Herdis Bragelien, Hedmark

Barnehager (fornyelse)

Det bør vurderes å nedsette et utvalg som utreder barnehagen som en del av utdanningssystemet. (Slik det er i Sverige)

Forslag 50:

061 Tove Heggen Larsen, Oslo

Barnehager

Det nedsettes et utvalg som får til oppgave å gjennomgå hele barnehagesektoren.

Utvalget skal dokumentere ny kunnskap og kompetanse i et barnehagefelt som er inne i en sterk omstillingsprosess- og vurdere barnehagenes plass i framtidens utdanningssamfunn.

Forslag 51:

Kjell Engebretsen, Akershus/Landsstyret

Boligpolitikk

Muligheten for å gi betydelig større skattefradrag for renter på boliglån til førstegangsetablering bør utredes.

Forslag 52:

297 Pål H. Henriksen, Finnmark

Kommuneøkonomi

Landsmøtet ber regjeringen legge frem et forslag/program hvor kommuneøkonomien styrkes betydelig ut over dagens nivå og forslag til statsbudsjett for 2001.

Forslag 53:

175 Laila Thorsen, Rogaland

Rett forelderansvar ved skilsmisse og samlivsbrudd

Regelverket som gjelder ved samlivsbrudd må endres. Rett forelderansvar og delt omsorg er ikke en og samme sak.

Forslag:

1. Barnehageloven må endres slik at delt forelderansvar ligger til grunn ved barns fødsel.
2. Regelverket som gjelder ved samlivsbrudd må endres slik at delt omsorg blir lovens utgangspunkt ved samlivsbrudd.

Forslag 54:

202 Magnus Johannessen, Hordaland

Endringsforslag til partiprogrammet

Rettelse – i utsendt hefte 2 over endringsforslag til partiprogrammet side 148, har følgende setning i forslaget fra Stord Arbeiderparti falt ut:

Siste setning før begrunnelse skal være:

"På denne bakgrunn meiner Hordaland Arbeiderparti at nye oppdrettsløyver ikkje skal auksjonerast ut"

Forslag 55:

169 Edel Furuløkken Birkeland, Rogaland

Innføring av Omsorgslønn

1. Regjeringen må endre lovverket slik at omsorgslønn gis som kompensasjon når far må ta permisjon uten lønn ved mor's langvarige sykdom og behandlingstilbud.
2. Lovverket må endres slik at far har rett til permisjon for å overta den daglige omsorgen for mindreårige barn.
3. Forslaget foreslås oversendt:
 - Redaksjonskomiteen
 - Kvinnepolitisk styre sentralt for oppfølging

Forslag 56:

296 Ingalill Olsen, Finnmark

Auksjon av oppdrettskonsesjoner

Nei til Auksjon av oppdrettskonsesjoner. Oppdrettskonsesjoner skal ikke tildeles etter auksjonsprinsippet. Det er likevel viktig å tilbakeføre midler fra næringa som er tildelt en svært verdifull konsesjon fra det offentlige. Disse midlene må komme samfunnet og næringa til gode. Det innføres derfor fra 2001 en arealavgift for hver konsesjon – gamle som nye. Inntekten av denne avgiften kan fordeles ved at den i sin helhet tilbakeføres kommunenes næringsfond for utvikling av lokalt næringsliv. Eventuelt kan en viss prosentandel tilbakeføres kommunenes næringsfond for utvikling av lokalt næringsliv, mens resten tilføres et FOU-fond for utvikling av havbruksnæringa.

Forslag 57:

170 Tom Tvedt, Rogaland

4.27 tilleggsforslag

Bedrifter over 30 ansatte blir pålagt å ha 1 funksjonshemmede.

Følgende hadde ordet i debatten:

5 min. innlegg:

- 307 Nils Amund Røhne, Hedmark
- 001 Arne Øren, Østfold
- 306 Ann-Marit Sæbønes, Oslo
- 255 Alf Daniel Moen, Nord-Tr.
- 269 Berit Pettersen, Nordland
- 303 Kjell Engebretsen, Akershus
- 206 Knut O. Aarethun, Sogn og Fj.
- 223 Bitten Linge, Møre og Roms.
- 143 Finn Tallakstad, Telemark
- 323 Ranveig Frøiland, Hordaland
- 172 Odd Kristian Reme, Rogaland
- 336 Reidar Østgård, Troms
- 313 Sonja Mandt Bartholsen, Vestfold
- 329 Gunnar Krogstad, Sør-Trøndelag
- 317 Per Åge Nilsen, Aust-Agder
- 309 Torstein Rudihagen, Oppland

Møtet tok pause 1300.

Møte ble satt igjen kl 1500.

Forsamlingen sang "Ta hverandre i handa og hold!".

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

093 Hanne Grethe Kleiven, Oppland søker om permisjon fra 1500 til 1700.

059 Nina Tangnæs Grønvold, Oslo søker permisjon fra 1500 til 1700.

Vedtak: Søknadene innvilges.

Debatten fortsatte med følgende talere:

- 127 Jan Halvard Brekko, Buskerud
- 298 Hauk Johnsen, Finnmark
- 163 Tom R. Thorvaldsen, Vest-Agder
- 356 Yngve Hågensen, Sentralstyret

Fra representant nr. 370 er taletiden 3 minutter:

- 370 Per Solli, Sametingsgruppa

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

068 Kristian Kristiansen, Oslo søkte om permisjon inntil videre.

Vedtak: Søknaden innvilges.

Debatten fortsatte med følgende talere:

366 Britt Hjelseth, Kvinnepolitisk styre

Dirigenten foreslo at det ble satt strek etter innlegg fra 366 Britt Hjelseth, Kvinnepolitisk styre.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Debatten fortsatte med følgende talere:

284 Walborg Fossan, Troms
242 Rune Olsø, Sør-Trøndelag
088 Solveig F. Aasen, Hedmark
191 Sigurd Grytten, Hordaland
044 Andreas Halse, Oslo
311 Nina Mjøberg, Landsstyret/Buskerud
017 Ragnar Kristoffersen, Akershus
277 Trine Brænden Olsen, Nordland
157 Inger Theresie Nytræ, Aust-Agder
142 Lise Wiik, Telemark
132 Harald Haug Andersen, Vestfold
266 Guri Ingebrigtsen, Nordland
012 Fred Willy Iversen, Østfold
297 Pål Haaheim Henriksen, Finnmark
109 Olav Magne Thyri, Oppland
215 Nils P. Støyva, Sogn og Fjordane
175 Laila Thorsen, Rogaland
217 Ivar Betten, Møre og Romsdal
Trond Giske, Regjeringen

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

025 Kjell Berglund, Akershus søkte permisjon fra 2000 og ut dagen.

065 Tone Dahl, Oslo søkte permisjon fra 1900 og ut dagen.

Vedtak: Søknadene innvilges.

Debatten fortsatte med følgende taler:

291 Torbjørn Evanger, Troms
229 Per Kristian Skjærvik, Sør-Trøndelag
279 Rune Pettersen, Nordland
065 Tone T. Dahl, Oslo
194 Trond Tystad, Hordaland
072 Hans Kolstad, Hedmark
275 Mildrid Søbstad, Nordland
112 Ida K. Solheim, Oppland
116 Trond Olufsen, Buskerud

- 358 Martin Kolberg, Sentralstyret
- 296 Ingalill Olsen, Finnmark
- 015 Torill Bergene, Østfold
- 129 Inger Lise Fevang Jensen, Vestfold
- 319 Sylfest Lomheim, Landsstyret/Vest-Agder
- 163 Mette Gundersen, Vest-Agder

Dirigenten foreslår 2 ½ minutt taletid etter pausen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Møtet tok pause kl 1900.

Møtet ble satt igjen kl 2030.

Debatten fortsatte med følgende taler:

- 161 Stian Hamre, Vest-Agder
- 179 Inghild Vanglo, Rogaland
Kathinka Meirik, Landsstyret/Sør-Trøndelag
- 145 Mette Ofstad, Telemark
- 139 Morten Ise, Vestfold
- 061 Tove Heggen Larsen, Oslo
- 002 Sverre Hervik, Østfold
- 169 Edel F. Birkeland, Rogaland
- 184 Oddbjørn Nesje, Hordaland
- 059 Nina T. Grønvold, Oslo
- 245 Hanne Moe Bjørnbet, Sør-Trøndelag
- 128 Kjetil Holm Klavenes, Vestfold
- 014 Svein Olav Agnalt, Østfold
- 080 Herdis Bragelien, Hedmark
- 063 Rina Marian Hansen, Oslo
- 189 Olav Mongstad, Hordaland
- 164 Lillian Flønes, Vest-Agder
- 219 Kåre Brøste, Møre og Romsdal
Grethe Ernø Johansen, Landsstyret/Kvinnepolitisk styre
- 257 Snorre Ness, Nord-Trøndelag
- 151 Turid Opedal, Telemark
- 210 Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane
- 060 Olav Tønsberg, Oslo
Eirin K. Sund, Landsstyret/Rogaland
- 052 Stephen Anene, Oslo
- 178 Leif E. Jørgensen, Rogaland
- 200 Ivar Steinsland, Hordaland
- 158 Tellef Inge Mørland, Aust-Agder
- 159 Randi Gunsteinsen, Aust-Agder
- 195 Margrete Ådland, Hordaland
- 183 Aud May Hundvin, Hordaland

Debatten avsluttet kl. 2200.

Deretter ga dirigenten ordet til Jens Stoltenberg som oppsummerte debatten.

Dirigenten ba om at innleverte forslag ble oversendt til redaksjonskomiteene.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Møtet sluttet kl. 2220.

Lørdag 11. november 2000

Møtet ble satt kl. 0900.

Møtet startet med et kulturelt innslag – "en smakebit fra sang- og musikkskolelandet Norge" med representanter fra sang- og musikkskolene.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

160 Tor Ståle Staalesen, Vest-Agder søker om permisjon fra 0900 til 1700.

Vedtak: Søknaden innvilges.

Dirigenten ga ordet til protokollkomiteens leder Inghild Vanglo, Rogaland som la fram følgende innstilling:

Innstilling fra beretnings- og protokollkomiteen:

Beretnings- og protokollkomiteen har i møte 11. november 2000 gjennomgått protokollen fra landsmøtets forhandlinger fredag 10. november. Komiteen finner protokollen i orden og anbefaler den godkjent.

Oslo, 11. november 2000.

Inghild Vanglo, leder /s/
Stein Knutsen /s/

Arnt Zimmermann /s/
Hanne Nilsen /s/

Gunn Tove Olsen /s/

Svein Bjørn Aasnes, sekretær /s/

Vedtak: Enstemmig godkjent.

SAK 4 – INNSTILLING FRA REVISJONSNEMNDEN/GODSKJENNING AV REGNSKAPET FOR 1998 OG 1999

Dirigenten ga ordet til revisor Helge Bettmo som la fram følgende revisjonsberetning for Det norske Arbeiderparti:

Revisjonsberetning for 1998

Vi har revidert årsoppgjøret for Det norske Arbeiderparti for 1998 som viser et årsunderskudd på kr. 1 179 196. Årsoppgjøret, som består av resultatregnskap, balanse og noter, er avgitt av Det norske Arbeiderpartis ledelse.

Vår oppgave er å granske partiets årsoppgjør, regnskap og behandlingen av dets anliggender for øvrig.

Vi har utført revisjonen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god revisjonsskikk. Vi har gjennomført de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige for å bekrefte at

årsoppgjøret ikke inneholder vesentlig feil eller mangler. Vi har kontrollert utvalgte deler av grunnlagsmaterialet som underbygger regnskapspostene og vurdert de benyttede regnskapsprinsipper, de skjønnsmessige vurderinger som er foretatt av ledelsen, samt innhold og presentasjon av årsoppgjøret. I den grad det følger av god revisjonsskikk har vi gjennomgått partiets formueforvaltning og interne kontroll.

Etter vår mening er årsoppgjøret gjort opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, og gir et forsvarlig uttrykk for partiets økonomiske stilling pr. 31. desember 1998, og for resultatet av virksomheten i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk.

Oslo, 22. mars 1999
Ernst & Young AS

Helge Bettmo /s/
statsautorisert revisor

Revisjonsberetning for 1999

Vi har revidert årsregnskapet for Det norske Arbeiderparti for regnskapsåret 1999 som viser et underskudd på kr. 200 052. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av partiets sentralstyre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonene i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk omfatter revisjon også en gjennomgåelse av partiets formueforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter gir et uttrykk for partiets økonomiske stilling 31. desember 1999 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiklig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 22. mars 1999
Ernst & Young AS

Helge Bettmo /s/

statsautorisert revisor

Dirigenten ga ordet til Esther Kostøl i Revisjonsnemnda som la fram følgende innberetning:

REVISJONSNEMNDAS INNBERETNING TIL LANDSMØTET

Revisjonsnemnda består av:

Esther Kostøl
Bjartmar Gjerde
Sidsel Bauck

Varamedlemmer:

Asbjørn Kristoffersen
Åsa Solberg Iversen

I henhold til Regnskapsloven av 1998 og partiets lover behandler landstyret partiets regnskaper og årsberetninger. Revisjonsnemnda skal levere sin årsberetning til landsstyret for regnskapet for 1999. Revisjonsnemnda har gitt innspill til endringer i vedtektene for å bringe vedtektene i samsvar med Regnskapsloven av 1998.

I perioden foreligger regnskap for DnA, inkludert regnskap for Roselotteriet og Aktuelt Perspektiv. Dette er nytt av året da Roselotteriet og Aktuelt Perspektiv tidligere har vært egne, selvstendige regnskaper. Det organisasjonsmessige ansvaret for kontroll med partiets regnskaper og økonomiforvaltning er tillagt revisjonsnemnda. Regnskapsloven av 1998 har endret forutsetningen for behandling av regnskapet. Det vises til note 1, endring av regnskapsprinsipper, i regnskapet for 1999.

Både revisor og økonomileder har deltatt på revisjonsnemndas møter, etter behov har andre representanter fra partikontoret deltatt. Nemnda har fortløpende sendt utskrifter av sine møteprotokoller til sentralstyret.

Revisjonsnemndas hovedoppgave er å kontrollere om de økonomiske disposisjoner som er foretatt er i h.h.t. gjeldende vedtak fattet av styrende organer. Nemnda har gjennomgått sentralstyrets og landsstyrets protokoller.

DnA's regnskap for 1998 viser et underskudd på kr. 1.179.196,-.

DnA's lotterivirksomhet for 1998 viser et overskudd på kr. 7.205,- etter at kr. 450.000,- ble overført til DnA.

Aktuelt Perspektiv's regnskap for 1998 viser et overskudd på kr. 221.333,-
Egenkapitalen er på 85 mill. og tilsvarer 81,7 % av totalkapitalen.

DnA's regnskap for 1999 viser et underskudd på kr. 200.052,-

Egenkapitalen er på kr.84,8 mill og tilsvarer 84,8 % av totalkapitalen.

Aktuelt Perspektiv ble i løpet av 1999 avviklet, i h.h.t. vedtak i sak 26/99 i sentralstyret. Regnskapet er belastet med kr. 3.268.927,- for Aktuelt Perspektiv for regnskapsåret 1999. Roselotteriet ga et positivt bidrag til resultatet for 1999 med kr. 1.768.581,-. Det vises til note 2 i regnskapet for 1999.

I h.h.t. vedtak fattet i sentralstyret i sak 10/98 kan kostnadene til Utredningssekretariatet dekkes av partiets egenkapital. Kostnadene til utredningssekretariatet er belastet regnskap for 1999 med kr. 2.313.245,-.

I sentralstyresak 89/98 ble det fattet vedtak om at partiets jubileumsgave til LO skulle finansieres ved å bruke jubileumsfondet på nok 2,1 mill. og at øvrige kostnader skulle dekkes over driften. DnA's regnskap for 1999 er belastet med kr. 1.000.000,- til dette formål.

Revisjonsnemnda har hatt tilgang til alt relevant materiale og fått svar på de spørsmål som de har stilt.

Revisjonsnemnda vurderer det slik at DnA har en sunn økonomi. Arbeidet med økonomiforvaltningen foregår etter gjeldende lover, regler, retningslinjer og vedtak. Samarbeidet mellom ledelsen, revisjonsnemnda, revisor og økonomileder har vært godt.

Revisjonsnemnda legger med dette fram sin beretning for 1998 og 1999 for landsmøtet.

Med dette legger revisjonsnemnda fram regnskapet for 1998 for godkjenning, samt regnskapet for 1999 til orientering.

Esther Kostøl
Leder

Bjartmar Gjerde

Sidsel Bauck

Vedtak: Regnskapet for 1998, enstemmig godkjent.
Regnskapet for 1999, tas til orientering.

Dirigenten ga ordet til beretningskomiteens leder Inghild Vanglo, Rogaland som la frem følgende innstilling fra beretningskomiteen:

SAK 3 – INNSTILLING FRA BERETNINGS- OG PROTOKOLLKOMITEEN

Beretnings- og protokollkomiteen har gjennomgått partiets beretning for perioden 01.07.98 – 30.06.20, og fremmer følgende innstilling:

Beretningen for 1998 – 2000 gir en bred oversikt over partiets virksomhet i perioden. Den politiske virksomheten har vært drevet i tråd med partiets program og aktivitetsplaner. Arbeidet har vært preget av kommune- og fylkestingsvalget og at partiet i løpet av perioden igjen overtok regjeringsansvaret. Det har i perioden vært en stor aktivitet i forberedelsene til nytt partiprogram.

Landsstyret

Landsstyret har i perioden hatt 7 møter.

De har drøftet:

- ▶ Det fordelingspolitisk programmet
- ▶ Forberedelser til kommune- og fylkestingsvalget
- ▶ Innkomne forslag og arbeidsordning for landsmøtet 1998
- ▶ Utnevning av æresmedlemmer
- ▶ Regnskap og innberetninger for 1996 og 1997
- ▶ Landsmøtet 1998
- ▶ Den politiske situasjon
- ▶ Programarbeidet
- ▶ Revidert nasjonalbudsjett
- ▶ Det politiske grunnlaget for valgkampen
- ▶ Kommune- og fylkestingsvalgkampen
- ▶ Orientering om Kosovo
- ▶ Presentasjon av programrådslaget
- ▶ Arbeidet med det økonomiske opplegget i Stortinget i høst
- ▶ Analyse av valget og arbeidet framover
- ▶ Statlig eierskap i petroleumssektoren
- ▶ Arbeidet i organisasjonen
- ▶ Landsmøtet og Landskvinnekonferansen 2000

Landsstyret har avgitt uttalelser om:

- ▶ Samarbeid for en stabil og trygg økonomi
- ▶ Velg varig velferd
- ▶ Trygg velferden – arbeid og utdanning må lønne seg
- ▶ Statsbudsjettet år 2000 for velferd og rettferdig fordeling
- ▶ Oljen og gassen vår felles eiendom

Sentralstyret

Sentralstyret har vært samlet i 40 møter, og 2 faste utvalg, 1 råd og 4 arbeids- og referansegrupper har vært i arbeid.

Samarbeidskomitèen DnA/LO

Har i perioden hatt møter hver mandag, unntatt noen uker i sommerhalvåret, og har i perioden behandlet en rekke faglig/politiske saker.

Organisasjonsarbeidet

I perioden har arbeidet med programforslaget stått sentralt i arbeidet i organisasjonen. Det har vært stor aktivitet og mange organisasjonsledd og medlemmer har deltatt.

Medlemsutvikling

Virksomheten i avdelingene varierer sterkt. Komitèen registrer at verveaktiviteten i perioden har vært sterkt varierende. Det har i perioden ikke vært gjennomført noen kampanjer, men

partikontoret har utarbeidet vervebrosjyren ”Til deg” som har vært veldig etterspurt i forbindelse med offensiver i lag, kommune- og fylkespartier. I 1998 fikk partiet 2 882 nye betalende medlemmer og i 1999 fikk vi 3 374 nye betalende medlemmer. Komitèen registrerer at medlemstaller fra 1998 til 1999 ble redusert med 1 657 medlemmer.

Programarbeidet

Sentralstyrets forslag til program for Rettferdig fordeling ble lagt fram for Landsstyret i september 1998. Deretter ble programforslaget sendt ut til en bred behandling i partiorganisasjonen fram mot landsmøtet.

Utredningssekretariatet har fungert som sekretariat for sentralstyret i utarbeidelsen av rådslagsheftene Sosialdemokrati 2000 og Nytt syn på alderdom og pensjon. Rådslaget Sosialdemokrati 2000 ble presentert på landsstyrets møte i september 1999. Partiprogrammet ”Samråderett” og ”Rettferdig fordeling” ligger til grunn for debattopplegget – Sosialdemokrati 2000. Komitèen registrerer at det i denne programprosessen for første gang også er satt i gang debatt på internett gjennom et debattverktøy der både medlemmer og ikke-medlemmer har kunnet delta.

Utredningssekretariatet og faggruppene har som supplement til programdebatten utarbeidet 8 temahefter.

Det har kommet inn langt over 400 innspill til programmet fra fylkespartier, lag, enkeltpersoner og andre.

Informasjonsarbeidet

Informasjonsarbeidet på partikontoret har i perioden blitt omorganisert og styrket, og man har satset på både ekstern og intern informasjon.

Partikontoret holder åpent til kl. 20.00 på hverdager, slik at tillitsvalgte, medlemmer og velgere har muligheter til god kontakt med det serviceapparatet som partikontoret representerer. Bruk av ny teknologi og internett gjør at partiet har blitt mer åpent og at våre tillitsvalgte og ansatte er mer tilgjengelige for dialog enn tidligere.

J@aglandbrev og St@tsministeren som sendes som e-post til alle som registrerer seg har bidratt til å sette den politiske dagsorden.

Den interne informasjonen har blitt kraftig styrket, først og fremst gjennom medlemsbladet ”Medlemskontakt” som i 2000 kommer ut med 6 utgaver. Medlemmer kan også registrere seg som mottakere av såkalte @-brev.

Per juni 2000 har vi ca 2 000 abonnenter på medlemsbrev og ca 4 000 abonnenter på J@aglandbrev/St@tsministeren.

Faktaflak produseres i hovedsak i regjeringsapparatet og sendes ut av partikontoret på mail.

Den interne informasjonen til fylkessekretærene har blitt styrket gjennom ”Treffpunkt Fylkene – Youngstorget”.

I perioden har partiet gitt ut debattboka ”Sosialdemokrati 2000 – Om ryggmarg, kompromiss og grønne slagord”, som er en del av partiets programdebatt. Komiteen registrerer at boka fikk god medieomtale.

Partiet har i perioden satset betydelig økonomiske og menneskelige ressurser på internett. Partiet har i samarbeid med fylkespartiene investert i nye teknologiske løsninger, som har bidratt til at partiet ligger helt i front på dette området.

Trafikken fra uke til uke på partiets hjemmeside varierer mye i forhold til hvordan partiet blir fokusert i mediebildet, men trenden over tid viser likevel fortsatt vekst i alle målbare størrelser.

Sentralstyret vedtok på møte i februar 1999 å nedlegge partiets ukeavis Aktuelt Perspektiv.

Valgkampen 1999

Hovedmålene for valgkampen 1999 var at den skulle gi økt valgdeltakelse, en større andel Arbeiderpartirepresentanter og rettferdig kvinnerepresentasjon.

Det ble lagt vekt på hovedbudskap, målgrupper, virkemidler og arbeidsformer. Valgkampen ble lagt opp med bakgrunn i Program for rettferdig fordeling som ble vedtatt på landsmøtet 1998 under hovedparolen ”Trygg velferden – arbeid og utdanning må lønne seg”.

Det ble utarbeidet mye materiell til valgkampen, og de første trykksakene ble sendt ut i organisasjonen tidlig på våren og de siste kom på plass i starten av august 1999.

Det ble utarbeidet ”Håndbok for Arbeiderpartiets valgmedarbeidere i kommune- og fylkestingsvalgkampen 1999”, egen fakta- og argumentperm fordelt på 20 ulike tema, logomappe, konvolutter og plakater. AUF utarbeidet en egen førstegangsvelgertrykksak.

Det ble utarbeidet et eget ”Skoleringshefte for valgkampmedarbeidere”. I mai 1999 ble det gjennomført 5 regionale førstekandidatsamlinger.

I forkant av TV-debattene under valgkampen ble det tilrettelagt for og gjennomført medietrening på partikontoret for våre debattanter i de store fjernsynsdebattene.

Arbeiderpartiet fikk framgang i 174 kommuner. Partiet fikk 7 fylkesordførere, 1 fylkesrådsleder og 5 fylkesvaraordførere, 164 ordførere, samt 8 bydelsutvalgsledere i Oslo. En må helt tilbake til 1922 for å finne en lavere valgdeltakelse i kommunestyrevalg. Fylkestingsvalgene har aldri hatt lavere deltagelse. Vel 60 prosent av de stemmeberettigede stemte ved kommunestyrevalget og nær 57 prosent deltok i fylkestingsvalget.

Faglig/politisk arbeid

Det har i perioden vært arrangert 2 store faglig/politiske konferanser, og en felles sekretærkonferanse for sekretærene i LO, DnA og AOF. Første torsdag hver måned arrangerer Samarbeidskomiteen forkostmøter i Folkets Hus, Oslo.

1. mai 1999 ble preget av LOs 100-årsjubileum. Parolen var: ”Fred på Balkan – solidaritet med flyktingene”.

For 1. mai 2000 ble det sendt ut en oppfordring til alle deler av bevegelsen om å lagt 1. mai til en familiefest hvor kampen om paroletekster vek for hovedbudskapet: Solidaritet, menneskeverd og rettferdig fordeling i internasjonalt perspektiv.

1.mai-merket viste ”Arbeiderkvinnen” med utgangspunkt i Nils Aas bauta på Sørmarka.

www.1.mai.org ble gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom Arbeiderpartiet, LO, AOF, AUF og Norsk Folkehjelp. Totalt var det 40 000 som besøkte vår nye 1. mai side. På siden kunne man også registrere seg i 1. mai tog på internett, og i toget deltok det 1.800 personer som gikk under 152 forskjellige paroler.

Komiteen registrerer at 1. mai-kampanjen vakte stor internasjonal oppsikt, og den ble derfor nominert til SIME-prisen for årets beste kampanje på nettet. Det er en internasjonal pris for internettbransjen. Kampanjen vant ikke, men fikk likevel meget stor oppmerksomhet.

I samarbeid med Norsk Folkehjelp ble det gjennomført en innsamlingsaksjon til aktivitetshus i Mostar-regionen i Bosnia og den innbrakte til sammen 430 000 kroner.

Samepolitisk råd

Rådet har avviklet 6 møter i perioden. Samepolitisk råd har samarbeidet nært med Sametingsgruppen gjennom flere fellesmøter. I perioden har rådet avviklet den 2. ordinære samepolitiske konferansen i Tromsø, og forberedt utarbeidelsen av forslag til nytt samepolitisk manifest.

Kvinnebevegelsen

Kvinnepolitisk styre har i perioden avviklet 22 møter. Arbeidet i perioden har vært preget av partiets programarbeid. Kvinnebevegelsens innspill heter ”Kvinner i en ny verden”. Den 34. Landskvinnekonferansen ble arrangert i Oslo 11. – 13. september 1998. Det har i perioden vært avholdt 5 ledermøter hvor lederne av de kvinnepolitiske styrene på fylkesnivå har deltatt. Kvinner Kan-kursene til kvinnebevegelsen har blitt ettertraktet vare ute i verden, og spesielt har de blitt brukt i de nye, skjøre demokratiene i Øst-Europa.

Komiteen mener beretningen viser en stor og omfattende aktivitet i kvinnebevegelsen.

Kommunalpolitisk utvalg

I kommunesektoren har partiet som før, et nært samarbeid med de folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner, så vel som med Norsk Kommuneforbund, El & It-forbundet og Kommunenes Sentralforbund.

Beretningen gir god oversikt over saker som landskommunalutvalget har arbeidet med.

Komiteen vil bemerke at når det gjelder fylkesstyrene i KS, er det i beretningen uteglemt at Ivar P. Volden er leder i fylkesstyret i Sør-Trøndelag.

Om regjeringens arbeid

Regjeringen Stoltenberg tiltrådte 17. mars 2000. Den budsjettavtalen som ble inngått med sentrumspartiene om Statsbudsjettet for 2000 har vært utgangspunkt for Regjeringens økonomiske politikk og fordelingspolitikk i år.

Regjeringen har gått tungt inn for å videreutvikle og fornye offentlig sektor med sikte på å gjøre den bedre og sterkere. På de få månedene som har gått siden Regjeringen tiltrådte har den kommet et godt stykke på vei i dette viktige arbeidet. Et eget regjeringsutvalg, ledet av Jørgen Kosmo, er en pådriver i prosessen.

Komiteen har merket seg at Regjeringen har gitt seg selv to år på å etablere en modell for offentlig sykehusdrift som er mer robust og mer effektiv enn i dag.

Undervisning er en prioritert sak for Regjeringen. Reformen for etter- og videreutdanning vil blant annet sikre mulighetene til de som av forskjellige årsaker ikke har fått tatt utdanning. Regjeringen har derfor lagt fram forslag om voksnes rett til gratis grunnskole og til fullført videregående opplæring.

Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF)

AUF kan se tilbake på to aktive og innholdsrike år. Landsmøtet i 1998 vedtok fire hovedmål for AUF på områdene miljø, internasjonal solidaritet og toleranse, deltakelse og rettigheter og organisasjon. Disse målene har vært retningsgivende for AUFs politiske arbeid i perioden.

Komiteen registrerer at medlemsutviklingen i AUF har vært god i perioden. I 1998 hadde AUF 7507 medlemmer og i 1999 8224 medlemmer. AUF har i perioden styrket arbeidet med IT og Internett. AUF har i gang et arbeid for å skrive organisasjonen samlede historie gjennom de siste hundre år. Boka skal være ferdig til jubileet i 2003.

Oppsummering, forslag til vedtak:

Med dette vil Beretnings- og protokollkomiteen anbefale at landsmøtet godkjenner Beretningen for perioden 01.07.1998 – 30.06.2000.

Oslo, 10. november 2000.

Inghild Vanglo /s/
leder

Arnt Zimmermann /s/

Gunn Tove Olsen /s/

Stein Knutsen /s/

Hanne Nilsen /s/

Svein Bjørn Aasnes /s/
sekretær

Vedtak: Enstemmig godkjent.

SAK 6 - LOVENDRINGER OG SAK 9 – ARBEIDET I ORGANISASJONEN

Dirigenten ga ordet til Solveig Torsvik som innledet til debatt om utfordringer i organisasjonen og herunder forslag til nye vedtekter.

I boka "Hvordan bruke en nordmann", gir Odd Børretzen en solid veiledning til alle som vil forstå hvordan en nordmann lever og tenker. Blant mye annet beskriver han vår trang til å organisere oss. Og, at det finnes om lag like mange foreninger i Norge, som det er mennesker. Som eksempel kan du melde deg inn i jaktforeningen, fiskeforeningen, eller i jakt og fiskeforeningen. Antagelig har Odd Børretzen rett. Vi har en lang tradisjon for å lage små fellesskaper. Slik vi også i 50 år har valgt å bygge samfunnet i et stort fellesskap.

FAFO-prosjektet – Det 21. århundrets velferdssamfunn – som LO fikk i samband med sitt 100 års-jubileum, tok også fatt i norsk organisasjonsliv. Vi får der bekreftet at folk vil oppleve sosialt fellesskap, vil delta i noe interessant og lærerikt, og at organisasjonslivet er svaret på at man føler ansvar for å gjøre noe for andre, eller forandre på ting. Når folk velger bort å delta, er grunnen først og fremst opplevelsen av at tida ikke strekker til.

Både Børretzens observasjoner og forskernes undersøkelser gir innsikt som betyr noe, både for politikk og for politisk organisering. Folk vil ta ansvar for hverandre i tråd med ideen bak et solidarisk velferdssamfunn. Og, folk vil gi av seg selv, når det gir sosialt fellesskap og mening. Det frivillige organisasjonsliv er selve limet i mange lokalsamfunn. Men folk er blitt mer gjerrige på bruk av sin fritid.

I noen år nå, har det vært spekulert i hvilket årstall partiene vil være tomme for medlemmer. Et dramatisk scenarie, men først og fremst et varsel som krever alvorlig omtanke for både demokrati og parti. Med vårt programforslag, vedtektsendringer for partiet, og det pågående valglovarbeid, tas det nå tak i muligheter til å snu trenden. Både politisk og organisatorisk. Kun hvis verden sto stille, ville det være en passende strategi å la alt være som det var. Berlinmurens fall, kunnskapen om klodens miljøutfordringer, en rivende teknologisk utvikling, internasjonalisering og EU-samarbeidet – forbyr det.

Som parti og arbeiderbevegelse har vi mye å være stolte over i det forrige århundre. Om det samme skal kunne sies om 100 år er opp til oss sjøl. Nettopp det har gjort det ekstra spennende å forberede, og å delta i all debatten rundt vårt nye program.

Av og til opplever vi at fortidas ideer til virkemidler og politiske grep, blir tolket, og lagt ut for å skulle rettferdiggjøre å gjøre det samme i dag. Slik ønsker man å "forklare" at det som skjer i dag ikke er riktig og ordentlig sosialdemokratisk politikk. Eller som det heter: Vi kjenner ikke partiet igjen. Historien tas til inntekt for egne aktuelle standpunkter, og man lar seg ikke distrahere av en ny og ofte besværlig virkelighet.

Standpunktene kan gjerne ha vært tatt før det ble vanlig med 2 biler pr. familie, før dyre feriereiser ble alminnelig for de fleste, TV på barnerommet, oppdagelsen av alle miljøtruslene

og Arve Juritzens tilbud om å bli millionær. Og definitivt før vi fikk egen mailadresse, strikkhopping, scoringsvarsel på mobiltelefonen, og før LO fikk medlemmer med årlige millioninntekter. Og – da vi fortsatt til en viss grad kunne gjemme oss bak fjellene for en utvikling vi ikke hadde lyst å være del av .

Om mange er enige med Kristin Halvorsen i at budsjettprosessen i Stortinget nå er spill og spetakkel, vil mange antagelig også nikke gjenkjennende til et utsagn om at det politiske liv nå er for opptatt av å finne "syndebukker". I tur og orden skyldes det på kommuner, fylkeskommuner, staten, markedet, EU, eller budsjettet for alt som er leit og trist, eller det vi ikke kan gjøre noe med. Nå er min mening at vi heller ikke i denne sammenheng kan overvurdere medias makt. Men i motsetning til når dagens konkurranseutsatte medier faktisk bidrar med kynisk og overflatisk "rapportering", har det politiske miljø her et åpenbart eget ansvar.

Politikken må gjenopprette tillit og skaffe ny energi til seg selv, ved å ta ansvar. – Ved å ville, men også ved å tørre å velge. Gjennom å bli tydeligere i sin samfunnskritikk. Men også gjennom å bli flinkere til å gjøre det klart hva politikken ikke kan gjøre noe med. Og ved å bli klarere på hva og hvor "blusset" må skrues ned, for å kunne satse på nye områder. Ved å slutte å sette likhetstegn mellom forandring og forverring, og ved å åpne seg opp for all den kunnskap hver og en og samfunnet som helhet har. Ved å bruke den til å forbedre og forsterke samfunnet, og slik gjøre oss i stand til å møte forandringer og utfordringer.

Mange føler og opplever nå at virkeligheten påvirker politikken, mer enn politikken påvirker utviklingen. Antagelig kommer vi nærmere sannheten ved å forstå og virke i et samfunn der politikk har fått nye arbeidskår. For å utvikle et medmenneskelig samfunn, med rettfærdigere fordelt levestandard, med økonomiske sikkerhetsnett, og med vilje til å bidra til internasjonal solidaritet, er det – som før – små og store politiske initiativer som er svaret. Vi ser jo i dag, som for 50 år siden at politiske beslutninger både kan føre samfunnet i riktig retning, men også i feil retning. Og, vi ser at andre og ikke-demokratiske krefter overtar, når politikken svikter.

Folks opplevelse eller følelse av samfunnsutviklingen kan likevel ikke velges bort. En undersøkelse i Sverige nylig viste at folk mente at det gikk bra i landet. Det går riktig bra hos svenskene, etter den økonomiske krisen på begynnelsen av 90-tallet, som kostet 260 000 arbeidsplasser i offentlig sektor og nesten 400 000 i privat. Men kun om lag ¼ av svenskene mente at det var politikken som bidro til det. I mange brev og samtaler med folk dukker det samme opp her hos oss. Følelsen av avmakt og utrygghet. Kanskje også det at mens mange før var opptatt av at de manglet noe, er mange i dag utrygge fordi de føler at de er i ferd med å miste noe. Hvis det er kapitalen, utlandet, byråkratiet eller tilfældigheter som styrer, kan jeg like godt stemme Fremskrittspartiet.

Vi både er, og må utvikle oss som et moderne ideparti. For alle som ser at rettfærdig fordeling, mellommenneskelig ansvar og framgang for samfunnet ikke er motsetninger, men heller hverandres forutsetninger. Våre ideer for en samfunnsutvikling der vi tar vare på alles ressurser, er den utvikling som gir hver og en trygghet og muligheter. Og den som gir oss styrke til å møte samfunnsforandringene i et sterkere fellesskap.

Vi må – mer enn til nå – komme oss opp og ut av triste kjellerlokaler - være et parti i folks hverdag. Med all den forskjellighet hverdager består i. Hvor du bor, hvor du kommer fra og

hvor mye penger du har skal ikke avgjøre om du opplever respekt i et fellesskap, som både krever at du bidrar og som samtidig stiller opp i hverdagen og gir trygghet. For at alle skal ha frihet til å leve sine liv, må fellesskapet sikre tryggheten som alle trenger. Utdanningstilbud, helsesjekk, eldreomsorg, barnehager skal være der når det trengs. Friheten til å leve ditt liv skal være der om din hverdag leves i Groruddalen i tykkeste Oslo, som kystfisker i Finnmark eller som lulesame innerst i Hellemofjorden.

Politikken må ta mer hensyn til den økende forskjellighet i måten folk lever og vil leve på. Og hvis folk ikke opplever at vi har oppdaget nettopp det, vil mange velge bort så vel politikk, som ideen om et solidarisk fellesskap. Løsningen på hverdagens opplevde utfordringer vil søkes utenfor, hvis eksempelvis kvalitet og åpningstider i offentlig service som barnehager ikke samsvarer med foreldres arbeidstid. Ikke "bare" de som har levd en stund, skal føle trygghet for at velferdssamfunnet er der og fungerer. Også nye generasjoner – velferdssamfunnets barnebarn - må overbevises om at de kan ha tillitt til vårt prosjekt. At ingen i lengden vil være tjent med at velferdssamfunnet omdannes til et vær deg selv nok-samfunn!

Mens vårt politiske miljø kanskje er i ferd med å innse behovet for å ta 3. steg. Fra jordbruks-samfunnet gjennom industrisamfunnet og til informasjonssamfunnet. Er noen samfunnskjennere i gang med å sette ord på det som kanskje er begynnelsen på det som vil avløse informasjonssamfunnet.

Flere her fikk møte danske Rolf Jenssen som bidro på vår kulturkonferanse i regi av utredningssekretariatet i programarbeidet. Han ser for seg "drømmesamfunnet"! Han mener å se at vi er i bevegelse ut av det rasjonelle og logisk vitenbaserte samfunn, og over i hva han beskriver som "historiefortellernes epoke".

Forbrukere betaler gjerne 15 – 20 prosent mer for egg fra frittgående høns. Folk kjøper historiene bak eggene som dyreetikk, bygderomantikk og de gode gamle dager, sier han. Veldig mange flere enn før har fått råd til å kjøpe livsstil og nostalgi. Hans beskrivelser er til å kjenne seg igjen i for mange. Vi kan bare bli klokere av å lytte og lære av framtidforskningens funn. Og – det slår meg at vi fortsatt snakker om bruk av ny teknologi, mens teknologiutviklingen antagelig av mange nå tas med den største selvfølgelighet.

På noen områder er forskjellene mellom folk mer enn tydelige i Norge i dag. Mens "gammel ungdom" fortsatt sitter på barnerommet, og kan se langt etter egen bolig, har andre eget tak over hode både på fjellet, ved sjøen og på havet. Her har vi sett, at markedet alene er totalt uten evne til å sikre en rettferdig fordelt livsstandard. Like lite som markedet kan sikre mangfold, miljøansvar og frihet. Våre boligpolitiske redskaper – Husbanken & boligsamvirket er blitt 50 år. De har stått seg godt og er populære. Men uten god gammeldags vilje til å drive tomtepolitikk hjelper det lite. Ungdom er uavhengig av solidaritet fra et veletablert flertall.

Alt det nye, raske forandringer, skaper også skiller mellom folk. Mellom de av oss som ser på det som spennende og fremgangsrikt for seg, sine, sitt miljø og lokalsamfunn. Og, de av oss som opplever det som ekskluderende og farlig. Noen spør seg: Vil det bli plass til meg i det nye arbeidsmarked, i det nye samfunnet? For oss er det viktig å gi alle tro på framtida. Å slå fast at hver og en er betydningsfull. Og at samfunnet kun kan bli sterkere av at alle er med. Økonomisk fremgang og ny kunnskap må brukes til å gi alle mulighet til å delta i samfunnslivet. Selv om vi skulle ha råd til det, ville samfunnet bli dårligere om vi valgte å skyve eldre, syke, funksjonshemmede, flyktninger og foreldre med små barn ut av

arbeidslivet. Vi trenger både færre og mindre forskjeller mellom folk. Og uavhengig av kjønn, tro, seksuell legning, eller etnisk bakgrunn. Toleranse er bra, men må følges opp av evne og vilje til politiske initiativ, om alle i praksis skal få sin rettsmessige del i livsstandard og samfunn. Det er vår ide for samfunnsutviklingen og det vi må samle oppslutning rundt.

Om mye er til diskusjon i vårt parti, står vårt menneskesyn fast. Det kan aldri være gjenstand for kompromisser.

Noen spekulerer i om vi nå lever i et mett marked, der folk ikke føler noe behov for verken politikk, demokrati eller felles ideer. I alle fall går medlemstallene ned i de politiske partier. Stadig færre tar seg bryet med å delta ved valg. Og i arbeidslivet velger om lag 45 % å være uorganisert. Men det finnes også eksempler som motsier at det partipolitiske liv går mot slutten. Det kom inn over 5000 forslag til vårt debattopplegg før programforslaget ble lagd. Møtevirksomheten har vært stor. Mange enkeltpersoner har gitt oss råd med på veien. Også slik bekreftes det at politisk engasjement ikke automatisk kanaliseres gjennom de politiske partier. Og i alle fall ikke bare gjennom de tradisjonelle organisasjonstilbud. På den annen side har 32 nye betalende medlemmer registrert seg som AP-medlemmer hver uke i år. Det er folk som vil ta standpunkt, også ved å melde seg inn i et politisk parti.

Inspirert av Næringslivets ukeavis som melder at 92 % av topplederne er menn. Og – av vår egen landskvinnekonferanse i september, er jeg sikker på at diskusjonene om likestilling og familiepolitikk må føres med styrke inn i det nye 2000. Her har hele partiet et stort ansvar. Særsilt for å legge til rette for kvinners deltagelse i politikk.

I arbeidslivet er kvinner dømt til å tape, hvis hverdagen består i en jobb tilpasset menn uten familieansvar. Derfor er et arbeidsliv som oppmuntrer til familieansvar både hos kvinner og menn så viktig. Barnehager, SFO, foreldrepermisjoner, fedrekvoter, fri ved barns sykdom og tidskontordning er "nyvinninger" utviklet og satt i stand av folk som har villet noe mer enn å tolere kvinner i yrkeslivet.

Når vår nye regjering har dobbelt så mange kvinnelige statssekretærer som Bondevik-regjeringen, er det fordi det betyr noe. Fordi vi vil det sånn.

På landsmøtet er det 49 % kvinner og 51 % menn.

I uker og måneder nå har vi fått uttallige spørsmål om det ikke ville være lurt at vi i partiet sluttet å diskutere. Av taktiske grunner, sjølsagt. Ville ikke AP ha tjent på å la disse debattene ligge? Men, da må vi spørre hva er alternativet? Å ikke diskutere! Å la de krevende spørsmål ligge? Problemet er neppe at vi bidrar til å fatte for mange beslutninger. Heller for få, eller at det er for mye som skjer uten at vi gjør noe. Imens går utviklingen.

Et åpent ordskifte er jo selve grunnlaget for politikken. For å finne løsninger på folks og samfunnets utfordringer. Vårt parti har ofte vært kjennetegnet av at de vedtak vi har gjort, har blitt norsk hverdag. Vi kan ikke begrense oss til å opptre som politiske kommentatorer. Det er nettopp med et aktivt og debatterende demokratisk parti, vi kan føle oss trygge på at vi gjør de riktige beslutninger.

Vi har valgt å kle opp partiet med nye vedtekter, for det nye århundre. Navne dissens. Formålsparagrafen er gitt fornyet politisk språk og innhold. Og, det er lagt stor vekt på at vedtektene skal gi rom for styrkede aktivitetsmuligheter, med økt rom for lokal kreativitet og

handlinger. Videre har det vært viktig å styrke det enkelte medlems muligheter til å bidra og delta.

I alt dette ligger det en erkjennelse av at vår organisasjonsmessige styrke, vil avhenge av at vi fortsetter å utvikle våre tilbud, i tråd med moderne menneskers krav til å låne oss en del av sin fritid og sitt engasjement.

Med et ønske om en mer aktiv 1. mai-feiring, oppfordret vi til kulturfylte familiearrangementer i år. Sammen med AUF, LO, AOF og Norsk Folkehjelp lagde vi en innsamlingsaksjon, og tok i bruk internett. Innsamlingen gikk til aktivitetshus i Mostar-regionen i Bosnia, og vi fikk inn 430 000 kroner. 40 000 besøkte vår 1. mai-nettside, og 1800 deltok i nettoget. Ambisjonen må være å styrke slikt arbeid.

- Ideen om interesselag er et svar på manges behov for – på sosialdemokratisk grunn – å delta og bidra på et felt der de har særskilt interesse av å være med, slik kan noen bidra til oss med sin interesse og kunnskap, samtidig som de får tilbake fra det sosialdemokratiske partifelleskap. Hvorfor har ikke vi et tilbud til og behov for et interesselag av småbedriftsledere?
- Ideen om nettlag er å ta teknologien i bruk, for å gi nye arenaer for politisk debatt.
- Uravstemninger gir hvert enkelt medlem større påvirkningsmulighet.

Når vi avslutter i morgen søndag, er det 43 uker igjen. 301 dager, 7224 timer. Vi er i gang med den lange valgkampen. Grunnlaget ligger i valganalysegruppas arbeid etter siste valg. I den kunnskap vi har skaffet oss ved hjelp av Bo Krogvik og våre søsterpartier. Og gjennom samråd med tillitsvalgte og ansatte i alle våre fylkespartier.

Valgprogrammet er klart. I dag består det av 35 955 ord, og det blir neppe færre. Framover skal vi vektlegge det prinsipielle i sakene, og opportunistisk stemmefiske kan aldri bli vår bane.

Vi vil eksempelvis ikke kunne konkurrere med andre partier om å tilby de laveste bensinpriser, men kunne konkurrere om å tilby de billigste barnehage tilbud. Rett og slett fordi barnas oppvekstvilkår er viktigere for oss! Det er viktig, at vi føler at det vi bidrar med hører framtida til og at det er viktig!

Om noe er sikkert er det at også valget neste år vil bli mye av et medievalg. Når det blir arrangert dueller framfor diskusjoner, har det muligens med at det i dueller er viktigere å være rask på avtrekkeren, enn å være klok.

Kanskje slutter folk å stemme hvis politikken mer og mer oppleves som underholdning og til og med dårlig underholdning. Det er heller ikke opplagt at TV-serien: "Kampen om taburettene", vil vinne i konkurransen om folks oppmerksomhet.

Det er mye å undre seg over i ei tid da mediene i sin kamp om å vinne seere og lyttere ser ut til å legge langt mer vekt på å vekke oppsikt, enn å gi innsikt.

På spørsmål fra næringslivets ukeavis svarer eksempelvis Alf R. Jacobsen som er redaksjonsleder i Brennpunkt, at programmet hans er det mest seriøse fjernsyn som produseres i Norge i dag. Foranledningen er kritikk knyttet til programmet som fikk mange til å lure på om Statsministeren egentlig hadde vært KGBs utsendte. Alf R. Jacobsen kan umulig ha rett. Det må være en grov undervurdering av norsk fjernsynsproduksjon.

Hva skjer om politikken drukner i mediastøy. Med taktikk, person fiksering, konfliktfokusering og "smarte vinklinger"? Vi har for lite debatt om nettopp det. Og kanskje fordi det er et vågestykke å skulle bidra, uavhengig av om du deltar som politiker eller tilhører det sentralkjøkken som mye journalistikk i dag tilberedes i. Var det Erling Læg Reid som sa at norske aviser er like like som i Russland under Stalin?

I det sylskarpe medielys geni- og idiotforklares politikere, idrettsfolk og andre i tur og omgang. For mange har det dreid seg om stang inn eller stang ut for å bruke fotballspråket.

Vårt eget informasjonsarbeid nå, legges opp for å søke å møte nye krav til hastighet, åpenhet og folks variasjon i behov for kontakt, informasjon og kommunikasjon. I realiteten er vi vel i ferd med å erkjenne, at alle tillitsvalgte og ansatte i praksis er informasjonsmedarbeidere. For å bidra også til politikk med mer tid, har vi gitt ut boka Sosialdemokrati 2000, og et nytt medlemsblad sendes alle medlemmer.

Vår internettsatsning er videreutviklet med dialog demokrati, med debattmuligheter, og ble en viktig tilleggsarena i programarbeidet. Fylkespartiene gjør nå en kjempemessig jobb med egne hjemmesider, og det er all grunn til å gjøre stas på våre fylkessekretærer som har tatt solide initiativer på et krevende felt. Sammen kan vi bare bli ennå bedre!

Om mye er i forandring er det i alle fall noe som står seg. Høyresida i norsk politikk sier fortsatt:

Senk skattene – mest for de høytlønte

Reduser velferden – mest for de lavtlønte

Og vi må fortsatt si: Samfunnet trenger ikke mer egoisme. Men mer samfunnsengasjement, flere politiske initiativer, og flere medmennesker.

Følgende hadde ordet i debatten:

033 Gunvor Eldegard, Akershus

065 Tone T. Dahl, Oslo

012 Fred Willy Iversen, Østfold

310 Lisbeth A. Larsen, Oppland

134 Tom Espedalen, Vestfold

253 Hilde Fallmyr, Nord-Trøndelag

226 Ole Johan Vidhammer, Møre og Romsdal

120 Ragnhild Røed, Buskerud

039 Jan Tore Strandås, Akershus

Møtet tok pause 11.20.

Møtet satt 11.40.

Dirigenten foreslo at det skulle settes strek etter innlegget til 280 Nils-Christian Steinbakk, Nordland.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Debatten fortsatte med følgende talere:
280 Nils-Christian Steinbakk, Nordland

Følende forslag ble fremmet under debatten:

Forslag 58:

065 Tone Dahl, Oslo

Bydelsparti, tillegg til § 3

"Bydelsparti" må inn ette bostedslag.

Forslag 59:

243 Aase Sætran Hovland, Sør-Trøndelag

Nye vedtekter – retningslinjer for kommunepartier, § 3 Årsmøte

Til årsmøtet i kommunepartiene inviteres alle medlemmer med tale og forslagsrett. Alle har også stemmerett hvis ikke annet er fastlagt i lokale vedtekter.

Forslag 60:

195 Margrethe R. Ådland, Hordaland

Forslag til nye vedtekter

Paragraf 6 – landsmøte – punkt 2: Landsmøte delegater.

Fordeling av delegater til landsmøtet skal være i henhold til dagens vedtekter.

Retningslinjer for kommunepartier, hefte 4 side 19:

Paragraf 3 Årsmøtet

For kommuner som har representantskap må vedtektene opprettholdes slik de er i dag når det gjelder hvem som skal møte på årsmøtet.

Forslag 61:

065 Tone Dahl, Oslo

Bydelsparti – ny paragraf § 4 (de resterende forskyves)

1. Er det flere partiavdelinger i samme bydel, danner disse en fellesorganisasjon bydelsparti.
2. Bydelspartiets navn skal være Arbeiderparti med bydelens navn foran.

Dette må følges opp i de passende § utover.

Forslag 62:

012 Fred W. Iversen, Østfold

Paragraf 12 Almennelige bestemmelser punkt 12

Valgbarhet oppnås ved betalt kontingent.

Forslag 63:

264 Sonja A. Steen, Nordland

Opprettelse av fiskeripolitisk utvalg

For at DnA skal ha den nødvendige kontakt med fiskerinæringen oppretter partiet fiskeripolitisk utvalg.

Forslag 64:

264 Sonja A. Steen, Nordland

Frikjøp av fylkespartilederne

Vi vil ha mer politikk og mindre administrasjon i DnA. Derfor bør fylkespartilederne ha som sin fremste oppgave å reise rundt til lokallagene; sette seg inn i lokale problemstillinger, inspirere til politiske innsats og være bindeledd til det sentrale partiapparatet. Kontakten med grasrota i partiet må styrkes.

På denne bakgrunn må DnA vurdere å frikjøpe lederne i fylkespartiene.

Forslag 65:

Anne Rygh Pedersen, Landsstyret/Kvinnepolitisk styre

Forslag fra Landskvinnekonferansen til landsmøtet

På landskvinnekonferansen ble det fremmet forslag om endring av ”Retningslinjer for kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti” som gjelder Landskvinnekonferansen:

Landskvinnekonferansen består av 150 representanter. Det foreslås en endring slik at Svalbard Arbeiderparti skal ha minst 1 representant av disse så sant et partilag er aktivt på Svalbard. Dette sammenholdes med Lover for Det norske Arbeiderparti §6, punkt 2, som gjelder landsmøtet.

Forslaget ble enstemmig vedtatt på Landskvinnekonferansen og oversendes herved til landsmøtet som forslag til sak 6.

Forslag 66:

172 Odd Kr. Reme, Rogaland

Formålsparagrafen

Det norske Arbeiderparti vil skape et rettferdig samfunn som sikrer alle mennesker likeverd. Vi bygger på verdiene frihet, likhet og solidaritet. Vårt mål er en verden uten krig og fattigdom, der frie og likestilte mennesker har innflytelse på sine livsvilkår. Dette krever at menneskene lever i harmoni med naturen og at kapitalistisk utbytting er avskaffet.

Vi vil videreutvikle vårt land som et demokratisk samfunn, og vi samarbeider med mennesker som kjemper for demokrati og menneskerettigheter i andre deler av verden. Arbeiderpartiet vil stimulere toleranse og mangfold stimuleres, og bekjempe alle former for diskriminering. Vi vil bygge på et samvirke mellom arbeid og kapital. Arbeiderpartiet vil på grunnlag av vårt sosialistiske grunnsyn samle, organisere, aktiviseres og dyktiggjøre det jevne lag av folket, reise dets vilje til selvhevdning, solidaritet og samfunnsansvar og sikre samfunnsmakten for folk flest.

For å virkeliggjøre formålet, vil Det norske Arbeiderparti søke oppslutning i demokratiske valg. Våre sosialdemokratiske verdier skal være retningsgivende for vårt politiske arbeid.

Forslag 67:

225 Marit Syrstad Stavne

Formålsparagraf i vedtektene

Ta ut setningen: ”Vi vil bygge på et samvirke mellom arbeid og kapital”.

Forslag 68:

Anne Rygh Pedersen, Kvinnepolitisk styre

Vedtektene

Tillegg til §6 Landsmøtet, punkt 8, setning nr. 5: ”Det sentrale kvinnepolitiske styret og ledermøtet deltar på Landskvinnekonferansen med tale- og forslagsrett.

Tillegget er altså ”og ledermøtet” og det er en vedtektsendring av gjeldende praksis.

Forslag 69:

280 Nils-Christian Steinbakk, Nordland

§2 Medlemskap.

Beholdes uendret: Medlem kan enhver bli som er enig i formålet og tar lojalt del i partiets og avdelingens arbeid.

§ 6 Nominasjon til kommunestyrevalg, side 21, 6.4 tillegg:

I de kommuner som har en parlamentarisk styreform skal listeforslaget i tillegg omfatte forslag på byrådsleder.

Forslag 70:

280 Nils-Christian Steinbakk, Nordland

§12 Alminnelige bestemmelser, side 10

12.12 Valgbarhet til tillitsverv og utnevning til politiske stillinger kan oppnås etter 1 måneds medlemskap. Oppstår det tvil.....

§6 Nominasjon til fylkestingsvalg, side 15

6.5 Tillegg:

I de fylker som har en parlamentarisk styreform skal listeforslaget i tillegg omfatte forslag på Fylkesrådsleder.

§2 Organisasjonsoppbygging, side 19

Partiavdelingene Består kommunepartiet av flere avdelinger, kan det dannes representantskap. Representantskapet..... - § blir da i samsvar med §4 Kommunepartiene side 5.

§7 Kommunestyregruppene, side 21 – 22

7.8 De som i følge kommuneloven er inhabile ved behandlingen av en sak, kan ikke ta del i behandlingen og avstemninger i saken i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet.

Dirigenten foreslo at alle forslagene ovenfor som var kommet inn til denne debatten skulle oversendes Redaksjonskomiteen for lov- og organisasjonssaker.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

169 Edel Furuløkken Birkeland, Rogaland søker om permisjon fra kl. 1500 og ut dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget

Debatten fortsatte med følgende talere:

- Anne Rygh Pedersen, landsstyret/Kvinnepolitisk styre
172 Odd Kr. Reme, Rogaland
296 Ingalill Olsen, Finnmark
035 Gerd Grøtnes, Akershus
067 Tone Viken Sumstad, Oslo
101 Ragnar Nordgreen, Oppland
222 Reidar A. Jørgensen, Møre og Romsdal
020 Kari Hauge, Akershus
021 Jan T. Gundersen, Akershus
264 Sonja A. Steen, Nordland
103 Gunnar Tore Stenseng, Oppland
225 Marit S. Stavne, Møre og Romsdal
025 Kjell Berglund, Akershus
003 Sue Kristiansen, Østfold
281 Hilde Majala, Nordland
218 Geir Inge B. Brekke, Møre og Romsdal

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

- 022 Tone Aaslestad Hansen, Akershus søker om permisjon søndag fra kl 0900-1000.
053 Ingrid Eide, Oslo søker om permisjon søndag fra kl 1030 og resten av møtet

Vedtak: Søknadene innvilget.

Møte tok lunsjpause fra kl 1300.

Møte ble satt igjen kl 1508.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

- 003 Sue Kristiansen, Østfold søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Forsamlingen sang "Vi rekker våre hender".

Debatten fortsatte med følgende talere som hadde 3 minutter taletid:

- 203 Veslemøy Gullachsen, Hordaland
136 Gerd Mømsen, Vestfold
243 Aase Sætran Hovland, Sør-Trøndelag
195 Margrete Ådland, Hordaland
129 Inger Lise Fevang Jensen, Vestfold
294 Bernt-Aksel Jensen, Finnmark
Solveig Solbakken, Landsstyret/Vest-Agder
186 Per Rune Henriksen, Hordaland
071 Bernt Olav Neskvern, Hedmark
193 Terje Ohnstad, Hordaland
040 Ida Cathrine Ruud, Akershus
165 Eva Fuglestveit, Vest-Agder
293 Hanne Nilssen, Finnmark

- 134 Tom Espedalen, Vestfold
- 240 Tore Paulsen Værnes, Sør-Trøndelag
- 057 Helga Strømme, Oslo
- 283 Martin Henriksen, Troms
- 235 Olav Huseby, Sør-Trøndelag
- 289 Magnar Nilsen, Troms
- 162 Mette Gundersen, Vest-Agder
- 038 Tom Ludvigsen, Akershus
- 053 Ingrid Eide, Oslo
- 179 Inghild Vanglo, Rogaland

Dirigenten ga ordet til Thorbjørn Jagland som introduserte Alfred Gusenbauer fra Østerrike som hilste landsmøtet.

Dirigenten ga ordet til Solveig Torsvik som oppsummerte debatten.

Møtet slutt kl. 1645.

Søndag 12. november 2000

Møtet ble satt 0900.

Forsamlingen sang "At jorden er en stjerne". Forsanger Vigdis Fossum og Erlend Rasmussen.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

291 Torbjørn Evanger, Troms søker permisjon fra kl. 1415 og ut dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Dirigenten opplyste at delegat 068 Kristian Kristiansen, Oslo var kommet tilbake til møtet.

Dirigenten ga ordet til protokollkomiteens leder Inghild Vanglo, Rogaland som la fram følgende innstilling:

Dirigent, partivenner

Protokollkomiteen har hatt et møte tidlig i dag morges, og vi har gått igjennom protokollen fra gårsdagens møte.

Innstilling fra beretnings- og protokollkomiteen:

Beretnings- og protokollkomiteen har i møte 12. november 2000 gjennomgått protokollen fra landsmøtets forhandlinger lørdag 11. november. Komiteen finner protokollen i orden og anbefaler den godkjent.

Oslo, 12. november 2000.

Inghild Vanglo, leder /s/
Stein Knutsen /s/

Arnt Zimmermann /s/
Hanne Nilsen /s/

Gunn Tove Olsen /s/

Vedtak: Enstemmig godkjent.

Dirigenten ga ordet til leder av reisefordelingskomiteen Per Gunnar Sveen, Hedmark som la fram følgende innstilling:

Til det 58. ordinære Landsmøte i Det norske Arbeiderparti er det kommet 300 representanter av i alt 300 innkalte, herav 16 vararepresentanter.

De oppførte reiseutgifter er kontrollert så langt det har vært praktisk mulig.

Reisefordelingskomiteen har for reise Gardermoen – Oslo T/R godkjent flytogbillett kr. 120 x 2 = kr. 240,-. I noen tilfeller er det ført opp drosjeutgifter, riktignok for korte strekninger, men disse har ikke blitt godkjent der kvittering har manglet og ingen forklaring er vedlagt. Det skal svært gode grunner til at reisefordelingskomiteen skal kunne godkjenne bruk av drosje. Det har også vært tilfeller hvor bruk av egen bil er ført opp for en lengre strekning og reisefordelingskomiteen har godkjent et beløp som tilsvarer prisen for togreise T/R samme strekning.

For Oslodelegasjonens vedkommende er det godkjent en T/R-reise med Oslo Sporveier kr. 20,- x 2 =kr. 40,- pr. representant.

Reisefordelingen utgjør kr. 1387,- pr. representant og komiteen ber om fullmakt til å foreta reiseoppgjør i overensstemmelse med dette.

Oslo, 10.11.2000

I Reisefordelingskomiteen:

Per Gunnar Sveen
leder

Anne M. Blaker

Reidar A. Jørgensen

Lise Sørum
sekretær

SAK 10 – REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLING

Dirigenten ga ordet til leder for redaksjonskomiteen for organisasjons- og lovsaker, Martin Kolberg som la fram følgende innstilling:

Organisatoriske forslag:

Forslag fra 264 Sonja A. Steen, Nordland:

Oppnevnelse av fiskeripolitisk utvalg.

For at DnA skal ha den nødvendige kontakt med fiskerinæringen oppretter partiet fiskeripolitisk utvalg.

Redaksjonskomiteens innstilling: Oversendes sentralstyret.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Behandling av dissens - Forslag på endring av partiets navn:

Ingen i redaksjonskomiteen fremmet dissensen fra Anniken Huitfeldt om å endre partiets navn til Arbeiderpartiet Sosialdemokratene.

<p>LOVER FOR DET NORSKE ARBEIDERPARTI Revidert på landsmøtet i 1996</p> <p>§1 Formål.</p> <p>Det norske Arbeiderparti setter seg som mål å skape et samfunn, der det økonomiske, sosiale og kulturelle liv bygger på solidaritet og samvirke og der kapitalistisk utbytting er avskaffet. For å nå fram til dette målet, ser partiet det som sine viktigste oppgaver å vinne folket for det sosialistiske grunnsyn, samle, organisere, aktivisere og dyktiggjøre det jevne lag av folket, reise dets vilje til selvhevdning, solidaritet og samfunnsansvar og på demokratisk grunn vinne samfunnsmakten for det arbeidende folk. Partiets sosialistiske grunnsyn er uttrykt i det prinsipielle programmet og dets arbeidslinjer i arbeidsprogrammet.</p>	<p>FORSLAG TIL VEDTEKTER FOR DET NORSKE ARBEIDERPARTI <u>Landsmøtet 2000</u></p> <p>§1 Formål.</p> <p>Det norske Arbeiderparti vil skape et rettferdig samfunn som sikrer alle menneskers likeverd. Vi bygger på verdiene frihet, likhet og solidaritet. Vi ønsker en verden uten krig og fattigdom, der frie og likestilte mennesker har innflytelse på sine livsvilkår, der menneskene lever i harmoni med naturen, og der kapitalistisk utbytting bekjempes.</p> <p>Vi i Arbeiderpartiet vil videreutvikle vårt land som et demokratisk samfunn, og vi samarbeider med mennesker som kjemper for demokrati og menneskerettigheter i andre deler av verden. Arbeiderpartiet vil stimulere toleranse og mangfold og bekjempe alle former for diskriminering. Vi vil bygge på et samvirke mellom arbeid og kapital, og ut fra vårt grunnsyn vil vi utvikle folkets vilje til samfunnsansvar og samfunnsmakt.</p> <p>For å virkeliggjøre formålet vil Det norske</p>
--	---

§2 Medlemskap.

Medlem kan enhver bli som er enig i formålet og tar lojalt del i partiets og avdelingens arbeid.

§3 Partiavdelingene.

Som avdelinger i partiet blir tatt opp bostedslag, bydelspartier, faglige partilag på arbeidsplasser, elevlag ved utdanningsinstitusjoner, kvinnelag og ungdomslag, når disse godkjenner partiets programmer og lover.

§4 Kommunepartiene.

1. Er det flere partiavdelinger i samme kommune, danner disse en fellesorganisasjon kommunepartiet.
2. Består kommunepartiet av 4 eller flere avdelinger, skal det dannes representantskap med mindre fylkespartiets har gitt dispensasjon.
3. Kommunepartiets navn skal være Arbeiderparti med kommunens navn foran.

§5 Fylkespartiene.

1. Kommunepartiene i samme fylke danner et fylkesparti.
2. Fylkespartiets navn skal være Arbeiderparti med fylkets navn foran.
3. Oslo Arbeiderparti utgjør et eget fylkesparti.
4. Fylkespartiene er landspartiets organisasjonsheter.

§6 Landsmøtet.

1. Landsmøtet er partiets høyeste myndighet. Det holdes ordinært hvert annet år. Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret bestemmer det, eller når fylkespartier som representerer minst 2/5 av partiets medlemmer krever det.
2. Landsmøtet består av 300 representanter. 200 av disse fordeles på fylkespartiene i forhold til

Arbeiderparti søke oppslutning i demokratiske valg. Våre sosialdemokratiske verdier skal være retningsgivende for vårt politiske arbeid.

§2 Medlemskap.

Medlem kan enhver bli som er enig i partiets formål.

§3 Partiavdelingene.

Som avdelinger i partiet blir tatt opp bostedslag, interesselag, faglige partilag på arbeidsplasser, studentlag ved høyere utdanningsinstitusjoner (SSF-lag), kvinnelag og ungdomslag (AUF-lag) når disse godkjenner partiets programmer og vedtekter.

§4 Kommunepartiene.

1. Er det flere partiavdelinger i samme kommune, danner disse en fellesorganisasjon, kommunepartiet.
2. Består kommunepartiet av flere avdelinger, kan det dannes representantskap
3. Kommunepartiets navn skal være Arbeiderparti med kommunens navn foran.

§5 Fylkespartiene.

1. Kommunepartiene i samme fylke danner et fylkesparti.
2. Fylkespartiets navn skal være Arbeiderparti med fylkets navn foran.
3. Oslo Arbeiderparti utgjør et eget fylkesparti.
4. Fylkespartiene er Det norske Arbeiderpartis organisasjonsheter.

§6 Landsmøtet.

1. Landsmøtet er partiets høyeste myndighet. Det holdes ordinært et og halvannet til to og et halvt år etter siste landsmøte. Nøyaktig tidspunkt fastsettes av landsstyret. Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret bestemmer det, eller når fylkespartier som representerer minst 2/5 av partiets medlemmer, krever det.
2. Landsmøtet består av 300 representanter.
Svalbard Arbeiderparti skal ha en representant av disse, så sant minst et partilag er aktivt på Svalbard. De resterende 299 representanter fordeles Representantene fordeles på fylkespartiene i forhold til det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de siste to år forut for landsmøtet. ~~Svalbard Arbeiderparti skal ha minst en representant av~~

det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de siste to år forut for landsmøtet. Svalbard Arbeiderparti skal ha minst en representant av disse, så sant minst ett partilag er aktivt på Svalbard. De resterende 100 representantene fordeles på fylkespartiene i forhold til det stemmetall partiet oppnådde i det enkelte fylke ved siste stortingsvalg forut for landsmøtet.

3. Ordinært landsmøte skal kunngjøres senest sju måneder før det trer sammen. Framlegg som en vil ha behandlet på landsmøtet, må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti eller av et fylkespartis årsmøte eller representantskaps- møte og skal sendes inn til Sentralstyret senest fire måneder før møtet. Framlegg fra en partiavdeling eller et kommuneparti skal sendes inn til Sentralstyret gjennom fylkespartienes styrer. Landsstyret har forslagsrett.

4. Representantene til landsmøtet velges på møter i fylkespartiene, der en også drøfter sakslista for landsmøtet. Hvor særlige forhold gjør seg gjeldende, kan representanter velges av kommunepartiene etter fordeling foretatt på fylkespartienes møte.

Representantenes fullmakter blir utferdiget av vedkommende styre og skal sendes sentralstyret senest åtte uker før landsmøtet tar til.

Fullmaktene skal før landsmøtet trer sammen være gjennomgått av en nemnd som Sentralstyret oppnevner.

5. Landsstyret og det sentrale kvinnepolitiske styrets medlemmer deltar på landsmøtet med tale og forslagsrett, men uten stemmerett. Partiets stortingsgruppe og sametingsgruppe velger en representant for hver påbegynt 10. medlem. Disse har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett. Sekretærene ved partikontoret har rett til å være med i forhandlingene på samme vilkår.

6. Sentralstyret fastsetter regler for reisefordeling mellom de valgte utsendingene.

7. Landsmøtet vedtar selv arbeidsordning og saksliste for møtet.

Sakslista skal inneholde:

- a) Innstilling fra fullmaktsnemnda.
- b) Valg av møtets funksjonærer og nemnder.
- c) Innstilling fra en landsmøtevalgt nemnd om årsmeldingene.
- d) Innberetning fra revisjonsnemnda med oversikt over partiets økonomiske stilling samt godkjenning av regnskapet for landsmøteperioden etter innstilling fra Landsstyret.
- e) Behandling av de framlegg som er kommet inn.
- f) Fastsettelse av strategiske satsingsområder innenfor politiske og organisatoriske arbeidsområder i landsmøteperioden.
- g) Valg av sentralstyre, sentralt kvinnepolitisk styre og revisjonsnemnd.

disse, så sant minst ett partilag er aktivt på Svalbard.

*Dissens - Sigurd Grytten:
Landsmøtet består av 300 representanter. 200 av disse fordeles på fylkespartiene i forhold til det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de siste to år forut for landsmøtet. Svalbard Arbeiderparti skal en representant av disse, så sant minst et partilag er aktivt på Svalbard. De resterende 100 representantene fordeles på fylkespartiene i forhold til det stemmetall partiet oppnådde i det enkelte fylke ved siste stortingsvalg forut for landsmøtet.*

3. Ordinært landsmøte skal kunngjøres senest sju måneder før det trer sammen. Forslag som en vil ha behandlet på landsmøtet, må være vedtatt innsendt av en partiavdeling, et kommuneparti, årsmøte i AUFs fylkeslag eller av et fylkespartis årsmøte eller representantskapsmøte. De skal sendes inn til sentralstyret senest fire måneder før møtet. Slike forslag fra en partiavdeling, et kommuneparti eller årsmøte i AUFs fylkeslag skal sendes inn til sentralstyret gjennom fylkespartienes styrer. Landsstyret har forslagsrett.

4. Representantene til landsmøtet velges på møter i fylkespartiene. Hvor særlige forhold gjør seg gjeldende, kan representanter til landsmøtet velges av kommunepartiene etter fordeling foretatt på fylkespartienes møte.

Representantenes fullmakter blir laget av fylkespartiets styre og skal sendes sentralstyret senest åtte uker før landsmøtet tar til. Før landsmøtet trer sammen, skal fullmaktene være gjennomgått av en nemnd som sentralstyret oppnevner.

5. Landsstyret og det sentrale kvinnepolitiske styrets medlemmer deltar på landsmøtet med tale og forslagsrett, men uten stemmerett. Partiets stortingsgruppe og sametingsgruppe velger en representant for hver påbegynt 10. medlem. Disse har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.

6. Sentralstyret fastsetter regler for reisefordeling mellom de valgte utsendingene.

7. Landsmøtet vedtar selv arbeidsordning og saksliste for møtet.

Sakslista skal inneholde:

- a) innstilling fra fullmaktskomite
- b) valg av møtets funksjonærer og komiteer
- c) framlegg av årsberetningene
- d) framlegg av godkjente årsregnskaper i landsmøteperioden
- e) framlegg av revisors årlige revisjonsberetninger og kontrollkomiteens årlige beretninger i landsmøteperioden
- f) prioriterte politiske og organisatoriske saker i

8. Samme år som landsmøtet holdes det landskvinnekonferanse. Den består av 150 representanter. Disse blir fordelt på fylkene etter samme prinsipp som deltakelse på partiets landsmøte. Representantene velges på fylkespartienes årsmøter. Det sentrale kvinnepolitiske styret deltar på landskvinnekonferansen med tale- og forslagsrett. Landskvinnekonferansen skal fatte politiske vedtak. Landskvinnekonferansen har forslagsrett overfor partiets landsmøte.

§7 Landsstyret.

1. Landsstyret er partiets høyeste myndighet mellom landsmøtene. Det har ansvaret for at partiets virksomhet blir drevet i samsvar med lovene og landsmøtets vedtak.
2. Landsstyret består av partiets sentralstyre, av 2 representanter fra AUF og 2 representanter fra Kvinnebevegelsen, som velges av AUF og Kvinnebevegelsen selv, og av 2 representanter fra hvert av fylkespartiene. Fylkespartienes representanter skal være den til enhver tid sittende leder og en av nestlederne/styremedlemmene, slik at begge kjønn blir representert. Kvinnepolitisk leder bør vurderes som kandidat på linje med en av nestlederne/styremedlemmene. Vararepresentanter skal være de som er valgt på sist avholdte årsmøte i fylkespartiet. I tillegg deltar en representant fra partiets sametingsgruppe med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.
3. Landsstyret har møte når Sentralstyret bestemmer det, eller når minst halvparten av de øvrige medlemmene krever det.
4. Landsstyret behandler partiets regnskaper.
5. Utgiftene til Landsstyrets virksomhet dekkes av landspartiet.
6. Landsstyret utnevner partiets æresmedlemmer etter forslag fra organisasjonen og innstilling fra DNAs administrasjon.

landsmøteperioden
g)behandling av de framlegg som er kommet inn
h)valg av sentralstyre, sentralt kvinnepolitisk styre og kontrollkomite.

8. Samme år som det er landsmøte, holdes det landskvinnekonferanse. Den består av 150 representanter. **Svalbard Arbeiderparti skal ha en representant av disse, så sant minst et partilag er aktivt på Svalbard. De resterende 149 representanter fordeles** på fylkene etter samme prinsipp som deltakelse på partiets landsmøte. Representantene velges på fylkespartienes årsmøter. Det sentrale kvinnepolitiske styret **og ledermøtet** deltar på landskvinnekonferansen med tale- og forslagsrett. Landskvinnekonferansen skal fatte politiske vedtak. Landskvinnekonferansen har forslagsrett overfor partiets landsmøte.

§7 Landsstyret.

1. Landsstyret er partiets høyeste myndighet mellom landsmøtene. Det har ansvaret for at partiets virksomhet blir drevet i samsvar med vedtektene og landsmøtets vedtak.
2. Landsstyret består av partiets sentralstyre, to representanter fra AUF og to representanter fra kvinnebevegelsen, som velges av AUF og kvinnebevegelsen selv, og to representanter fra hvert av fylkespartiene. Fylkespartienes representanter skal være den til enhver tid sittende leder og en av nestlederne/styremedlemmene, slik at begge kjønn blir representert. Kvinnepolitisk leder bør vurderes som kandidat på linje med en av nestlederne/styremedlemmene. Fylkespartiene velger også to varamedlemmer til landsstyret. I tillegg deltar en representant fra partiets sametingsgruppe med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.
3. Landsstyret har møte når sentralstyret bestemmer det, eller når minst halvparten av de øvrige medlemmene krever det.
4. **Samme landsstyremøte som bestemmer tidspunkt for landsmøtet** ~~Siste ordinære landsstyremøte for landsmøtet~~ velger valgkomité for de valg som skal foretas på landsmøtet
5. Revisor framlegger sin revisjonsberetning, og kontrollkomiteen framlegger sin beretning for landsstyret. Landsstyret skal godkjenne Det norske Arbeiderpartis årsregnskap og årsberetning senest seks måneder etter regnskapsårets utgang.
6. Utgiftene til landsstyrets virksomhet dekkes av landspartiet.

§8 Sentralstyret.

1. Sentralstyret skal lede og ha ansvaret for partiets virksomhet. Det skal se etter at landsmøtets og landsstyrets vedtak blir gjennomført. Det avgjør alle

§8 Sentralstyret.

1. Sentralstyret skal lede og ha ansvaret for partiets virksomhet. Det skal se etter at Landsmøtets og Landsstyrets vedtak blir gjennomført. Det avgjør alle administrasjonsspørsmål.
2. Sentralstyret består av 18 landsmøtevalgte medlemmer. En representant for AUFs sentralstyre og en representant for det sentrale kvinnepolitiske styret tiltrer Sentralstyret med fulle rettigheter.
3. Av Sentralstyrets faste medlemmer blir leder, to nestledere og sekretær valgt ved særskilt valg.
4. Viktige politiske spørsmål legger Sentralstyret fram for Landsstyret, enten i møte eller ved skriv. Melder det seg slike spørsmål og tiden blir for knapp til å behandle dem på denne måten, gjør Sentralstyret vedtak med ansvar overfor Landsstyret.
5. Sentralstyret velger en representant til AUFs sentralstyre.

§9 Revisjonen.

1. Til å sørge for revisjon av Det norske Arbeiderpartis regnskaper og årsoppgjør velger landsmøtet en revisjonsnemnd på 3 medlemmer og 2 varamedlemmer, bosatt i eller ved Oslo.
2. Til å utføre revisjonsarbeidet tilsetter Landsstyret etter innstilling fra nemnda en statsautorisert revisor eller et revisjonsselskap av statsautoriserte revisorer.
3. I den utstrekning det følger av god

administrasjonsspørsmål.

2. Sentralstyret består av 19 landsmøtevalgte medlemmer, blant disse leder av kvinnepolitisk styre. En representant for AUFs sentralstyre tiltrer sentralstyret med fulle rettigheter.
3. Av sentralstyrets faste medlemmer blir leder, to nestledere og sekretær valgt ved særskilt valg.
4. Sentralstyret utnevner partiets æresmedlemmer etter forslag fra organisasjonen og innstilling fra DNAs administrasjon.
5. Sentralstyret skal behandle Det norske Arbeiderpartis årsregnskap og årsberetning i god tid slik at dette kan godkjennes av landsstyret senest seks måneder etter regnskapsårets utgang. Alle sentralstyremedlemmene skal undertegne årsregnskapet og årsberetningen. Har et medlem innvendinger mot regnskapet eller beretningen, skal vedkommende undertegne med påtegnet forbehold og gi nærmere redegjørelse i årsberetningen.

§ 9 Rådgivende uravstemninger.

1. Landsstyret kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Landsstyret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Partiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av landsstyret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§ 10 Regnskap, revisjon og kontroll

1. Partiets regnskap skal avlegges i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.
2. Landsmøtet velger en kontrollkomité på tre medlemmer med to varamedlemmer. Komiteen står ansvarlig overfor landsmøtet. Komiteen har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak fattet av styrende organer. Kontrollkomiteen skal hvert år avgi beretning til landsstyret for foregående kalender år til landsstyret. Kontrollkomiteen skal legge fram sine årlige beretninger for landsmøteperioden til landsmøtet.
3. Etter innstilling fra kontrollkomiteen tilsetter landsstyret en statsautorisert revisor eller et revisjonsselskap av statsautoriserte revisorer til å utføre revisjonsarbeidet.
4. Kontrollkomiteen og revisor har rett og plikt

revisjonsskikk, skal revisor granske regnskaper og årsoppgjør. Revisor skal følge de instruksjoner og pålegg som gis av organene i Det norske Arbeiderparti, såvidt de ikke strider mot bestemmelser gitt i lov, i Det norske Arbeiderpartis lover og retningslinjer, eller god regnskapsplikt. Instruks for revisjonen fastsettes av Revisjonsnemnda.

4. Endelig godkjenning av Det norske Arbeiderpartis regnskaper gjøres av Landsmøtet etter innstilling fra Landsstyret. Årlig godkjenning av regnskapene gjøres av Sentralstyret etter innstilling fra Revisjonsnemnda.

5. Revisjonsnemnda og revisor har rett og plikt til å møte på Landsmøtet og i Landsstyret og Sentralstyret når regnskapene blir behandlet.

6. Revisjonsnemnda står ansvarlig overfor Landsmøtet. Nemnda skal hvert år avgi innberetning til Sentralstyret om sitt arbeid. For Landsmøtet legges det fram innberetning for landsmøteperioden.

§10 Suspensjon og eksklusjon.

1. Kommunepartiene har rett til å foreslå at enkeltmedlemmer og partiavdelinger som gjør brudd på partiets lover, retningslinjer eller program blir suspendert eller ekskludert. Vedtak om suspensjon eller eksklusjon kan først gjøres etter at fylkespartiet har uttalt seg om saken. De suspenderte eller ekskluderte har rett til å anke til Sentralstyret. Sentralstyrets vedtak kan kreves lagt fram for Landsstyret til endelig avgjørelse. De suspenderte eller ekskluderte skal, så langt det er mulig, ha adgang til å forklare seg for alle de instanser som behandler saken.

2. Suspenderte medlemmer utestenges for den periode som bli bestemt i det enkelte tilfelle.

3. Når kommunepartiene unnlater å gå fram som bestemt i punkt 1, kan fylkespartiene eller Sentralstyret suspendere enkeltmedlemmer og partiavdelinger. Bare Landsstyret har rett til å foreta eksklusjon i slike høve, men først skal de høre meningen til det kommuneparti som medlemmet eller partiavdelingen hører til.

§11 Alminnelige bestemmelser.

1. Medlemskap i Det norske Arbeiderparti forplikter til full og aktiv solidaritet fra alle partimedlemmers side.

2. Partiet kan ikke tillate at det dannes organiserte fraksjoner som arbeider mot partiet og partiets vedtak. Det er uforenelig med medlemskap i partiet å være medlem av eller yte støtte til organisasjoner som i sin virksomhet motarbeider partiets kandidater.

3. Et partimedlem som er suspendert kan ikke

til å møte på landsmøtet, i landsstyret og sentralstyret når regnskapene blir behandlet.

§11 Suspensjon og eksklusjon.

1. Kommunepartiene har rett til å foreslå at enkeltmedlemmer som bryter med partiets vedtekter, retningslinjer og program blir suspendert eller ekskludert. Kommunepartiet kan først gjøre vedtak om suspensjon eller eksklusjon etter at fylkespartiet har uttalt seg om saken. Fylkespartiet uttaler seg på grunnlag av forslag og saksframstilling fra kommunepartiet. Suspenderte eller ekskluderte medlemmer har rett til å anke til sentralstyret. Sentralstyrets vedtak kan kreves lagt fram for landsstyret til endelig avgjørelse. De som foreslås suspendert eller ekskludert, skal ha rett til å bli hørt av alle de instanser som behandler saken. Slik forklaring skal være skriftlig.

2. Suspenderte medlemmer utestenges for den periode som blir bestemt i det enkelte tilfelle.

3. Når kommunepartiene unnlater å gå fram som bestemt i punkt 1, kan fylkespartiene eller sentralstyret suspendere enkeltmedlemmer. Bare landsstyret har rett til å foreta eksklusjon i slike tilfeller, men først skal de høre meningen til det kommuneparti som medlemmet hører til.

§12 Alminnelige bestemmelser.

1. Medlemskap i Det norske Arbeiderparti forplikter alle partimedlemmer til å støtte opp om partiets formål.

2. Det er ikke tillatt å danne fraksjoner som arbeider mot partiet og partiets vedtak. Det er uforenelig med medlemskap i partiet å være medlem av eller yte støtte til organisasjoner som i sin virksomhet motarbeider partiets politikk og kandidater.

3. Et partimedlem som er suspendert, kan ikke være medlem av noen partiavdeling.

4. Partimedlemmer som har adgang til det, bør stå tilmeldt Landsorganisasjonen i Norge.

5. De medlemmer som stiller som kandidater ved valg til offentlige tillitsverv, er forpliktet av programmet som partiet har lagt fram for velgerne. Hvis noen med offentlig verv trer ut av partiet,

være medlem av noen partiavdeling uten at Sentralstyret godkjenner det.

4. Partimedlemmer som har adgang til det, bør stå tilmeldt Landsorganisasjonen i Norge.

Oppstår det tvil om forståelsen av denne bestemmelsen, skal saken bringes inn for Samarbeidskomiteen mellom

Landsorganisasjonen og Det norske

Arbeiderparti, som avgjør tvisten med bindende virkning.

5. De medlemmer som stilles som kandidater ved valg til offentlige tillitsverv, er forpliktet av det program partiet har lagt fram for velgerne. Hvis noen som har offentlig verv trer ut av partiet, regnes han ikke som representant for partiet lenger.

6. Regler for valg av utsendinger til partimøter, medlemmer av representantskap o.l. skal gi lik rett for alle partiavdelinger i forhold til medlemstallet.

7. Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent.

8. Ved alle offentlige valg skal partiet, også kommunene, nytte denne listebetegnelse: Det norske Arbeiderpartis liste.

9. Partiets stortingsrepresentanter danner en gruppe som behandler alle viktige saker som skal opp til behandling i Stortinget. Sentralstyret sørger for at stortingsgruppa blir konstituert, og det skal være representert i gruppestyret og på stortingsgruppas møter.

10. Partiets representanter i Stortinget, fylkestingene, kommunestyrene og andre liknende offentlige tillitsverv, må følge partiets lover, retningslinjer og program.

11. Valgbarhet oppnås etter 3 måneders medlemskap. Medlemskap regnes fra det tidspunkt medlemmet er registrert og kontingenten er betalt. Kontingentinnbetalingen må kunne dokumenteres ved framleggelse av gyldig medlemskort, kvittering fra post eller bank eller fra kasserer i partiavdeling/kommuneparti.

§12 Kontingenten.

1. Landsmøtet fastsetter medlemskontingenten og bestemmer hvor stor andel som skal gå til lokallaget, kommunepartiet, fylkespartiet og landspartiet.

2. Sentralstyret treffer bestemmelser om innkreving av kontingenten.

regnes vedkommende ikke som representant for partiet lenger.

6. Regler for valg av utsendinger til partimøter, medlemmer av representantskap o.l. skal gi lik rett for alle partiavdelinger i forhold til medlemstallet.

7. Det norske Arbeiderpartis organer skal arbeide aktivt og planmessig for likestilling mellom kjønnene.

Ved ansettelse i partiet skal en etterstrebe en balanse mellom kvinner og menn.

8. Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent.

I organer der AUF er representert på bakgrunn av bestemmelser i disse vedtektene, regnes representantene fra AUF ikke med når bestemmelsen i dette punkt skal anvendes.

9. Ved alle offentlige valg skal partiet nytte denne listebetegnelse: Det norske Arbeiderpartis liste .

10. Partiets stortingsrepresentanter danner en gruppe som behandler alle viktige saker som skal opp til behandling i Stortinget. Sentralstyret sørger for at stortingsgruppa blir konstituert. Sentralstyret skal være representert i gruppestyret og på stortingsgruppas møter.

11. Partiets representanter i storting, regjering, fylkesting, kommunestyre og andre offentlige tillitsverv må følge partiets vedtekter, retningslinjer og program.

12. Valgbarhet **til tillitsverv** oppnås etter en måneds medlemskap. Oppstår det tvil om valgbarhet, skal kvittert medlemskort fremvises hvor betalingsdato fremgår.

13. Partiavdelinger som i hovedsak gjennomfører sin aktivitet ved bruk av datanettverk, må ved årsmøter og møter med personvalg gjennomføre disse møtene på en slik måte at de som skal delta i debatten og voteringene, er til stede i samme rom når debatt og votering foregår.

§13 Kontingenten.

1. Landsmøtet fastsetter medlemskontingenten og bestemmer hvor stor del som skal gå til lokallaget, kommunepartiet, fylkespartiet og landspartiet.

2. Sentralstyret vedtar hvordan kontingenten skal innkreves.

§14 Æresmedlemskap.

Partimedlemmer som har gjort en helt ekstraordinær innsats i partiarbeidet, kan utnevnes til æresmedlemmer. Forslag til utnevnelse kan fremmes både av lag, kommunepartier og fylkespartier, og forslaget fremmes med skriftlig uttalelse fra nivået/-ene over, før det kommer til partiets administrasjon, som innstiller på utnevnelsen som endelig foretas av sentralstyret. Æresmedlemmer er fritatt for betaling av

§13 Æresmedlemskap.

Partimedlemmer som har gjort en helt ekstraordinær innsats i partiarbeidet kan utnevnes til æresmedlemmer. Forslag til utnevnelse kan fremmes både av lag, kommunepartier og fylkespartier, men forslaget må gå organisasjonsmessig riktig vei med skriftlig uttalelse fra nivået/-ene over, før det kommer til partiets administrasjon som innstiller på utnevnelsen som endelig foretas i Landsstyret. Æresmedlemmer er fritatt for betaling av medlemskontingent og har for øvrig de samme rettigheter og plikter som andre partimedlemmer.

§14 Direkte medlemskap.

1. Fylkespartiene kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner som er bosatt i kommuner der det ikke er noen partiorganisasjon.
2. Et partimedlem som er suspendert, kan ikke stå som direkte medlem.

§15 Lover og retningslinjer.

1. Organisering av virksomheten i partiavdelingene, kommunepartiene, kommunegruppene, fylkespartiene og partiets kvinnebevegelse, skjer etter bestemmelsene i partiets lover og de retningslinjer som er vedtatt av Landsmøtet. Disse retningslinjene regnes i så henseende som en del av partiets lover.
2. Endringer i disse lovene kan bare vedtas av et landsmøte. For gyldig vedtak kreves flertall blant de avgitte stemmer.

RETNINGSLINJER FOR DET NORSKE ARBEIDERPARTIS FYLKESPARTIER

§1 Formål.

Fylkespartiene arbeider for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, lover og vedtak. De skal

medlemskontingent og har for øvrig de samme rettigheter og plikter som andre partimedlemmer.

§15 Direkte medlemskap.

1. Fylkespartiene kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner som er bosatt i kommuner der det ikke er noen partiorganisasjon.
2. Det norske Arbeiderparti kan ta opp som direkte medlemmer enkeltpersoner når det ikke er naturlig å stå tilsluttet en partiavdeling. I disse tilfellene tilfaller hele kontingenten Det norske Arbeiderparti.
3. Direkte medlemmer i henhold til punkt 1 og 2 kan delta ved uravstemninger på det nivå i organisasjonen en står tilsluttet.

§16 Vedtekter og retningslinjer.

1. Organisering av virksomheten i partiavdelingene, kommunepartiene, kommunegruppene, fylkespartiene og partiets kvinnebevegelse skjer etter bestemmelsene i partiets vedtekter og de retningslinjer som er vedtatt av landsmøtet. Disse retningslinjene regnes som en del av partiets vedtekter.
2. Endringer i disse vedtektene kan bare vedtas av et landsmøte. For gyldig vedtak kreves det flertall blant de avgitte stemmer **delegatene i landsmøtet.**
3. Endring av partiets formålsparagraf må ha tilslutning fra 2/3 av ~~avgitte stemmer~~ **delegatene i landsmøtet.**

RETNINGSLINJER FOR

DET NORSKE ARBEIDERPARTIS

FYLKESPARTIER

§1 Formål.

Fylkespartiene arbeider for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak. De skal i samarbeid med sentralstyret og de tilsluttede kommunepartier lede og samordne partiets politiske virksomhet og organisasjonsarbeid i fylkene. Samarbeid med kvinnebevegelsen og AUF er en viktig del av dette arbeidet.

§2 Årsmøtet.

i samarbeid med sentralstyret og de tilsluttede kommunepartier, lede og samordne partiets politiske virksomhet og organisasjons- og agitasjonsarbeidet i fylkene.

§2 Årsmøtet.

Utsendingene til fylkespartiårsmøtene skal velges av kommunepartiene etter innstilling fra partiavdelingen.

Fylkespartiene kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om stemmerett m.v. for Kvinnepolitisk styre og utsendinger fra AUF til sine årsmøter.

Kommunepartiene må i størst mulig grad følge innstillingene fra lagene. I fylkespartienes lover gis regler for valg av utsendingene. Her fastsettes også tid for årsmøtene. På årsmøtene legges fram årsmelding og regnskap, en behandler budsjett og arbeidsplan for kommende år og foretar de lovbestemte valg.

Representantskapet kan behandle regnskap, budsjett og arbeidsplan der dette er ønskelig. Årsmøtene i fylkespartiene kunngjøres minst to måneder i forveien. Framlegg som ønskes behandlet, må være styret i hende senest en måned før årsmøtet.

Ved årsmøtene gjennomføres reisefordeling for de valgte utsendingene.

Andre fylkesmøter blir innkalt så ofte styret mener at det trengs, eller når minst halvparten av de tilmeldte kommunepartier krever det.

Utsendingene til møter og konferanser får utgiftene sine dekket av de organisasjonene de tilhører.

1. Fylkesårsmøtet er fylkespartienes høyeste myndighet. Det holdes ordinært i første kvartal **hvert år eller annethvert år**. Ekstraordinært fylkesårsmøte avholdes når representantskapet bestemmer det, eller når kommunepartier som representerer minst 2/5 deler av medlemmene, krever det.

2. Størrelse på fylkesårsmøtet og antall representanter fra det enkelte kommuneparti fastsettes av fylkespartiets styre på bakgrunn av innbetalt kontingent de to siste årene før møtet. Representantene til fylkesårsmøtene skal velges på møter i kommunepartiene etter innstilling fra partiavdelingene. Representantenes fullmakter blir laget av kommunepartiens styrer og skal sendes fylkespartiet innen frist fastsatt av fylkespartiet. Kommunepartiene må i størst mulig grad følge innstillingene fra lagene.

Fylkespartiene kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om representasjon fra AUFs fylkesledd til sine årsmøter.

3. Fylkesårsmøtet skal kunngjøres minst tre måneder i forveien. Forslag som ønskes behandlet må være styret i hende minst en måned før møtet. Forslag en vil ha behandlet på fylkesårsmøtet må være vedtatt innsendt av et partilag, et kommuneparti, årsmøtet i et AUF-lag eller av et kommunepartis årsmøte eller representantskapsmøte. Forslag skal sendes fylkespartiets styre senest en måned før møtet. Styret har ~~i fylkespartier uten representantskap forslagsrett til årsmøtet. I fylker med representantskap har representantskapet forslagsrett.~~ I fylkespartienes vedtekter fastsettes også tid for årsmøtene. På årsmøtene legges fram årsmelding og regnskap, en behandler budsjett og arbeidsplan for kommende år og foretar de vedtektsbestemte valg. Representantskapet kan behandle regnskap, budsjett og arbeidsplan der dette er ønskelig og vedtektsfestet i de lokale vedtekter.

4. **Fylkesårsmøtet eller** representantskapet velger ~~på første samling etter fylkesårsmøtet valgkomité/~~ nominasjonskomite for perioden til og med neste fylkesårsmøte. **Der hvor disse velges for to-års perioder kan AUF foreslå suppleringsvalg for sin/sine representanter en gang i perioden.**

5. **Styret og** Kvinnepolitisk styre deltar på fylkesårsmøtet med tale- og forslagsrett. Det samme gjør medlemmer av fylkespartiets representantskap og fylkestingsgruppa der det er vedtektsfestet at disse skal møte på fylkesårsmøtet.

§3 Styret.

Fylkespartiene ledes av et styre på 7, 9 eller 11 medlemmer. Den/de tilsatte sekretærer, forbereder

§3 Styret.

Fylkespartiene ledes av et styre på 7, 9 eller 11 medlemmer med minst 5 varamedlemmer. Et av styremedlemmene velges som studieleder. De tilsatte sekretærer deltar i styrets møter med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

Av styrets medlemmer dannes et arbeidsutvalg på minst 4 medlemmer. Leder, nestleder, sekretær og leder i Kvinnepolitisk styre er selvskrevne medlemmer av arbeidsutvalget. AUFs fylkeslag tiltrer styret med ett medlem som deltar med fulle rettigheter. Fylkespartiets styre peker ut ett medlem til å delta i AUFs fylkesstyre med fulle rettigheter.

Kvinnepolitisk utvalg på fylkesnivå velges av og deltar i fylkespartiets organer i overensstemmelse med : Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i DNA.

§4 Representantskapet.

1. Fylkespartiet kan opprette representantskap. Representantskapet skal særlig arbeide med politiske saker i fylkeskommunen og saker av felles interesse for kommunepartiene. Etter vedtak i styret kan fylkestingsgruppa ta del i representantskapets behandling av fylkeskommunale saker. Er dette fastsatt i fylkespartiets vedtekter, møter fylkestingsgruppas medlemmer med tale-, forslags- og stemmerett.
2. Representantskapets medlemmer velges av kommunepartiene i forhold til deres medlemstall. Kommunepartiens ledere skal være blant fylkespartiets representantskapsmedlemmer. I tillegg velger AUFs fylkeslag og fylkespartiets kvinnepolitiske styre minst 5 representanter hver.
3. Fylkespartiets styre er også styre for representantskapet og tiltrer representantskapet med fulle rettigheter. Fylkespartiets leder er ordstyrer i representantskapets møter.
4. Reiseutgifter til representantskapets møter dekkes av kommunepartiene. Fylkespartiets årsmøte kan bestemme at reiseutgiftene skal dekkes ved reisefordeling.

§5 Nominasjon til stortingsvalg.

1. Sentralstyret fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran stortingsvalg.
2. Styret for fylkespartiet, eventuelt representantskapet, der det er opprettet, velger en nominasjonskomité på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer.

saker til styrets møter og deltar i styrets møter med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

AUFs fylkeslag tiltrer styret med ett medlem som deltar med fulle rettigheter.

Blant styrets medlemmer kan det dannes et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget skal være et saksforberedende organ for styret. Arbeidsutvalget skal utgjøre et mindretall av styrets medlemmer. Der det opprettes arbeidsutvalg, skal leder av kvinnepolitisk styre være medlem av arbeidsutvalget.

Kvinnepolitisk styre på fylkesnivå velges av årsmøtet og deltar i fylkespartiets organer i samsvar med Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i DNA.

§4 Representantskapet.

1. Fylkespartiet kan opprette representantskap. Etter vedtak i styret kan fylkestingsgruppa ta del i representantskapets behandling av fylkeskommunale saker. Er dette fastsatt i fylkespartiets vedtekter, møter fylkestingsgruppas medlemmer med tale-, forslags- og stemmerett.
2. Representantskapets medlemmer velges av kommunepartiene i forhold til medlemstall.
3. AUFs fylkeslag er representert med minst 5 representanter. Kvinnepolitisk styre er medlemmer av representantskapet.
4. Fylkespartiets styre er også styre for representantskapet og tiltrer representantskapet med fulle rettigheter

§5 Nominasjon til stortingsvalg.

1. Sentralstyret fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran stortingsvalg.
2. Representantskapet, der det er opprettet, eller fylkesstyret velger en nominasjonskomité/ valgkomité på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer.
3. Alle partiavdelinger og kommunepartier oppfordres innen fastsatt frist å fremme forslag overfor nominasjonskomiteen på kandidater de

3. Alle partiavdelinger og kommunepartier oppfordres innen fastsatt frist å fremme forslag overfor nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes partiavdelingene og kommunepartiene.
5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Fylkespartiets styre bestemmer om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Nominasjonen av partiets kandidater ved stortingsvalg kan foretas i samsvar med de offentlige nominasjonslover. Hvis de offentlige nominasjonslover fravikes, skal det i fylkespartiets vedtekter være bestemt om nominasjonen skal foretas av årsmøtet. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for partiavdelingene og kommunepartiene.

§6 Nominasjon til fylkestingsvalg.

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran fylkestingsvalg.
2. Styret for fylkespartiet, eventuelt representantskapet, der det er opprettet, velger en nominasjonskomite på 9 medlemmer med minst 5 varamedlemmer.
3. Alle partiavdelinger og kommunepartier oppfordres innen fastsatt frist å fremme forslag overfor nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til liste som sendes alle kommunepartier til behandling. Listeforslaget skal også omfatte forslag på fylkesordfører og varaordfører.
5. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende nominasjonskomiteen sine endringsforslag.
6. Nominasjon av partiets kandidater ved fylkestingsvalg kan foretas i samsvar med de offentlige nominasjonsregler. Hvis de offentlige nominasjonsregler fravikes, skal de i fylkespartiets vedtekter være bestemt om nominasjonen skal foretas av årsmøtet. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for partiavdelingene og kommunepartiene. Nominasjonsmøtet nominerer

- ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes partiavdelingene og kommunepartiene.
5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Fylkespartiets styre bestemmer om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
7. Nominasjonen av partiets kandidater ved stortingsvalg kan foretas i samsvar med de offentlige nominasjonslover. Hvis de offentlige nominasjonslover fravikes, skal det i fylkespartiets vedtekter være bestemt om nominasjonen skal foretas av årsmøtet. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for partiavdelingene og kommunepartiene.
8. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av fylkesstyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§6 Nominasjon til fylkestingsvalg.

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen foran fylkestingsvalg.
2. Representantskapet der det er opprettet, eller fylkesstyret velger en nominasjonskomité/ valgkomite på 7 - 9 medlemmer med varamedlemmer.
3. Alle partiavdelinger og kommunepartier oppfordres innen fastsatt frist å sende forslag til nominasjonskomiteen på kandidater de ønsker nominert.
4. Nominasjonskomiteens forslag til liste sendes partiavdelingene og kommunepartiene. Listeforslaget skal også omfatte forslag på fylkesordfører og varaordfører.
5. Nominasjonskomiteens foreløpige listeforslag med eventuelle dissenser er offentlig. Fylkespartiets styre bestemmer om resultatet av behandlingen i kommunepartiene skal være offentlig.
6. Kommunepartiene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.
7. Nominasjon av partiets kandidater ved fylkestingsvalg kan foretas i samsvar med de offentlige nominasjonsregler. Hvis de offentlige nominasjonsregler fravikes, skal det i fylkespartiets vedtekter være bestemt om nominasjonen skal foretas av årsmøtet. Utsendingene til nominasjonsmøtet velges etter at nominasjonskomiteens endelige listeforslag er lagt fram for partiavdelingene og kommunepartiene. Nominasjonsmøtet nominerer først partiets kandidater til fylkesordfører og fylkesvaraordfører.

først partiets kandidater til fylkesordfører og fylkesvaraordfører.

§7 Fylkestingsgruppene.

1. Styret i fylkespartiet skal etter et fylkestingsvalg innkalle til et fellesmøte mellom partiets representanter i det nye fylkestinget og partistyret, representantskapet, der det er opprettet, for å konstituere fylkestingsgruppa. Fellesmøtet utpeker partiets kandidater til fylkesutvalg, hovedutvalg og andre viktige styrever, råd og utvalg. Øvrige valg avgjøres av gruppemøtene.

2. Medlemmer av fylkespartiets styre har rett til å delta i gruppas møter med tale-, forslags- og stemmerett. Så vidt mulig skal fylkespartiets styre være representert i samtlige av gruppas møter.

3. Alle viktige saker som skal opp i fylkestinget, drøftes i gruppemøter. Det føres protokoll fra møtene og gruppa skal legge fram årsmelding for fylkespartiet.

4. Vedtak i fylkestingsgruppa eller i fylkespartiet er bindende i alle saker som har betydning for gjennomføring av partiets program, ved valg og i saker av større økonomisk eller sosial betydning. Oppstår det tvil om hvorvidt en sak kommer inn under denne bestemmelse, avgjøres det av fylkestingsgruppa eller fylkespartiet.

5. Viktige saker skal legges fram for drøfting i representantskapet, der det er opprettet. Partistyret, gruppestyret eller et flertall av gruppas medlemmer kan be om at saker av prinsipiell betydning eller programsaker blir lagt fram for representantskapet til behandling. Gruppestyret skal i slike saker fremme innstilling til representantskapet.

6. Fylkespartiets styre utpeker de som skal tiltre fylkesutvalgsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.

7. Partiets representanter i fylkesutvalg og andre fylkeskommunale utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som i det foregående er trukket opp for fylkestingsgruppa.

8. Partistyret skal i samarbeid med fylkestingsgruppa sørge for god kontakt med partiets representanter i fylkeskommunale styrever og utvalg for å fremme et godt og planmessig arbeid.

8. Rådgivende avstemning over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av fylkesstyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§7 Fylkestingsgruppene.

1. Styret i fylkespartiet skal etter et fylkestingsvalg innkalle til et fellesmøte mellom partiets representanter i det nye fylkestinget og partistyret eller representantskapet for å konstituere fylkestingsgruppa. Fellesmøtet utpeker partiets kandidater til fylkesutvalg, hovedutvalg og andre viktige styrever, råd og utvalg. Øvrige valg avgjøres av gruppemøtene.

2. Medlemmer av fylkespartiets styre har rett til å delta i gruppas møter med tale-, forslags- og stemmerett. Så vidt mulig skal fylkespartiets styre være representert i samtlige av gruppas møter.

3. Alle viktige saker som skal opp i fylkestinget, drøftes i gruppemøter. Det føres protokoll fra møtene, og gruppa skal legge fram årsmelding for fylkespartiet.

4. Vedtak i fylkestingsgruppa eller i fylkesstyret er bindende. Ønsker noen å stå fritt i forhold til slike vedtak, må fylkestingsgruppa eller fylkespartiet ta avgjørelse om dette.

5. Viktige saker skal legges fram for drøfting i fylkespartiets styre eller representantskapet. Partistyret, gruppestyret eller et flertall av gruppas medlemmer kan be om at programsaker eller saker av prinsipiell betydning blir behandlet og avgjort av representantskapet. Gruppestyret skal i slike saker fremme innstilling til representantskapet.

6. Fylkespartiets styre utpeker de som skal tiltre fylkesutvalgsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.

7. Partiets representanter i fylkesutvalg og andre fylkeskommunale utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som i det foregående er trukket opp for fylkestingsgruppa.

8. Fylkesstyret skal i samarbeid med fylkestingsgruppa sørge for god kontakt med partiets representanter i fylkeskommunale styrever og utvalg for å fremme et godt og planmessig arbeid.

9. Fylkeskommunale saker skal behandles i fylkespartiets representantskap når styret i fylkestingsgruppa ber om det, og når partistyret bestemmer det.

10. De som i følge loven er inhabile ved behandlingen av en sak, kan ikke ta del i behandlingen og avstemninger i saken i fylkestingsgruppa eller i fylkespartiet.

9. Fylkeskommunale saker skal behandles i fylkespartiets representantskap når styret i fylkestingsgruppa ber om det og når partistyret bestemmer det.

§8 Kommunalutvalg.

1. Årsmøtene i fylkespartiene skal velge et kommunalutvalg. Det skal hjelpe fylkespartienes styre med å hevde en kommunalpolitikk i fylket som er i samsvar med Det norske Arbeiderpartis program og retningslinjer.
2. Kommunalutvalget skal i samarbeid med styret planlegge kommunalkonferanser og hjelpe til med å fremme samarbeid mellom kommunegruppene.

§9 Kontingenten.

Fylkespartienes andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

§10 Revisjon.

Til å utføre revisjonsarbeidet engasjerer styret en autorisert revisor eller et revisjonsselskap av autoriserte revisorer. Årsmøtet velger en kontrollkomite på 3 medlemmer med 2 varamedlemmer som har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i henhold til gjeldende vedtekter og vedtak. Kontrollkomiteen skal avgi beretning til årsmøtet om sitt arbeid.

§11 Vedtekter.

Vedtekter for fylkespartiene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis lover og bestemmelser i disse retningslinjer, og må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av partiets sentralstyre. De skal inneholde bestemmelser om at fylkespartienes eiendeler skal tilfalle Det norske Arbeiderparti for det tilfelle at fylkespartiet blir oppløst.

§ 8 Kontingenten

Fylkespartienes andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet

§ 9 Revisjon.

Til å utføre revisjonsarbeidet engasjerer styret en autorisert revisor eller et revisjonsselskap av autoriserte revisorer. Årsmøtet velger en kontrollkomite på tre medlemmer med to varamedlemmer som har som oppgave å kontrollere om de økonomiske disposisjoner er gjort i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak. Kontrollkomiteen skal avgi beretning til årsmøtet om sitt arbeid.

§ 10 Vedtekter.

Vedtekter for fylkespartiene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og retningslinjer, og de må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av partiets sentralstyre. De skal inneholde bestemmelser om at fylkespartienes eiendeler skal tilfalle Det norske Arbeiderparti dersom fylkespartiet blir oppløst.

§ 11 Rådgivende uravstemninger

1. Representantskapet eller styret, der det ikke er representantskap, kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Representantskapet/ styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Fylkespartiets administrasjon har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av representantskapet/styret.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§ 12 Kvinnepolitisk arbeid på fylkesnivå.

Kvinnebevegelsens rettigheter og plikter reguleres av Retningslinjer for kvinnebevegelsen og det

§ 12 Kvinnepolitisk arbeid på fylkesnivå.
Kvinnebevegelsens rettigheter og plikter reguleres av «Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitisk arbeidet i DnA.»

RETNINGSLINJER FOR

DET NORSKE ARBEIDERPARTIS KOMMUNEPARTIER

§1 Formål.

Kommunepartiene skal i samarbeid med partiavdelingene arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, lover og vedtak.

§2 Organisasjonens oppbygging.

Partiavdelingene i en kommune danner kommunepartiet. Har kommunepartiet fire eller flere avdelinger skal det dannes representantskap, med mindre fylkespartiet har gitt dispensasjon.

Representantskapet skal bestå av partiavdelingenes ledere og representanter fra partiavdelingene.

Partiavdelingene velger medlemmer til representantskapet i forhold til det antall medlemmer fra avdelingene som kommunepartiet har mottatt kontingent for året forut for det arbeidsår representantskapet velges for. Nye avdelinger velger representanter i forhold til antall medlemmer ved stiftelsen eller innmeldingen i kommunepartiet. I kommunepartier som ikke har representantskap, har alle medlemmer av avdelingene i kommunen tale-, forslags- og stemmerett på kommunepartiets møter.

§3 Årsmøter.

Kommunepartiets representantskap holder årsmøte til den tid som er fastsatt i kommunepartiets vedtekter. Møtet kunngjøres

kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti.

RETNINGSLINJER FOR DET NORSKE ARBEIDERPARTIS KOMMUNEPARTIER

§1 Formål.

Kommunepartiene skal i samarbeid med partiavdelingene arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer som partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak.

§2 Organisasjonens oppbygging.

Partiavdelingene i en kommune danner kommunepartiet. **Består kommunepartier av flere avdelinger, kan det dannes representantskap.**

Er det flere partiavdelinger i samme bydel kan disse danne et bydelsparti. Bydelspartiets navn skal være Arbeiderparti med bydelens navn foran. Kommunepartiet utarbeider retningslinjer for disses arbeid.

Representantskapet skal bestå av representanter fra partiavdelingene.

Partiavdelingene velger medlemmer til representantskapet i forhold til det antall medlemmer som har betalt kontingent året forut for det arbeidsår representantskapet velges for. Nye avdelinger velger representanter i forhold til antall medlemmer ved stiftelsen eller innmeldingen i kommunepartiet. I kommunepartier som ikke har representantskap, har alle medlemmer av avdelingene i kommunen tale-, forslags- og stemmerett på kommunepartiets møter.

§3 Årsmøter.

Til årsmøtet i kommunepartiene inviteres alle medlemmer **med tale- og forslagsrett. Som hovedregel har alle stemmerett hvis ikke annet er fastlagt i lokale vedtekter.** Møtet kunngjøres minst fire uker før det avholdes. Årsmøtet behandler årsmelding fra styret, avdelingene, kommunestyregruppa m.v. Videre behandles

minst 4 uker i forveien.

Avdelingene skal i god tid før årsmøtet velge representanter til representantskapet for kommende arbeidsår.

Der det ikke er representantskap, møter alle medlemmer på årsmøtet. Årsmøtet behandler årsmelding fra styret, avdelingene, kommunestyregruppa m.v. Videre behandles regnskap, innkomne forslag og valg i samsvar med kommunepartiets vedtekter.

Forslag som partiavdelingene ønsker behandlet på årsmøtet, må sendes partistyret senest 2 uker før årsmøtet.

Styrets medlemmer har ikke stemmerett på årsmøtet ved behandling av beretning og regnskap.

Kommunepartiet kan i sine vedtekter nedfelle bestemmelser om stemmerett m.v. for Kvinnepolitisk styre på sine årsmøter.

§4 Representantskapet.

1. Representantskapet er kommunepartiets høyeste myndighet mellom årsmøtene, og tar avgjørelser i alle saker som ikke er tillagt partistyret eller kommunestyregruppa.

I representantskapets møter er det bare de valgte representanter som har stemmerett, men andre partimedlemmer kan innbys til å delta med tale- og forslagsrett. Partistyrets medlemmer har stemmerett, selv om de ikke er valgte medlemmer av representantskapet.

2. Møter i representantskapet skal holdes så ofte styret bestemmer det eller når kommunestyregruppa ber om det.

3. Medlemmer av partiets kommunestyregruppe har rett til å ta del i representantskapets behandling av kommunale saker med tale- og forslagsrett. Før slike saker legges fram for representantskapet, skal kommunestyregruppa fremme innstilling i de enkelte saker. Om kommunepartiet bestemmer det, kan kommunale saker behandles i fellesmøter av representantskapet og kommunestyregruppa. I så fall har både representantskapets og kommunestyregruppas medlemmer stemmerett.

§5 Styret.

1. Kommunepartiets styre består av 5, 7 eller 9

regnskap, innkomne forslag og valg i samsvar med kommunepartiets vedtekter.

Forslag som partiavdelingene ønsker behandlet på årsmøtet, må sendes partistyret senest to uker før årsmøtet.

Styrets medlemmer har ikke stemmerett på årsmøtet ved behandling av beretning og regnskap.

§4 Representantskapet/ Medlemsmøtet.

1. Representantskapet/medlemsmøtet er kommunepartiets høyeste myndighet mellom årsmøtene. Det tar avgjørelser i alle saker som ikke er tillagt partistyret eller kommunestyregruppa. Avdelingene skal i god tid før årsmøtet velge representanter til representantskapet for kommende arbeidsår.

I representantskapets møter er det bare de valgte representanter som har stemmerett, men andre partimedlemmer kan innbys til å delta med tale- og forslagsrett. Partistyrets medlemmer har stemmerett, selv om de ikke er valgte medlemmer av representantskapet.

2. Medlemsmøter/ møter i representantskapet skal holdes så ofte styret bestemmer det, eller når kommunestyregruppa ber om det.

3. Medlemmer av partiets kommunestyregruppe har rett til å ta del i representantskapets behandling av kommunale saker. De har da tale- og forslagsrett. Før slike saker legges fram for representantskapet, skal kommunestyregruppa fremme innstilling i de enkelte saker. Om kommunepartiet bestemmer det, kan kommunale saker behandles i fellesmøter av representantskapet og kommunestyregruppa. I så fall har både representantskapets og kommunestyregruppas medlemmer stemmerett.

§5 Styret.

1. Kommunepartiets styre består av 5, 7 eller 9 medlemmer. Blant disse er leder, nestleder, kasserer, studieleder og sekretær.

2. AUF i kommunen tiltrer styret med ett medlem som har tale-, forslags- og stemmerett. Der det er flere AUF-lag i kommunen, velges AUFs

medlemmer. Blant disse er leder, nestleder, kasserer, sekretær og studie-leder. Til styret velges minst 5 varamedlemmer.

2. AUF i kommunen tiltrer styret med ett medlem som har tale-, forslags- og stemmerett. Der det er flere AUF-lag i kommunen, velges AUFs representant av et felles styremøte.

Kvinnepolitisk styre skal være representert i kommunepartiets styre og andre organer i overensstemmelse med: Retningslinjer for det kvinnepolitiske arbeid i DNA.

3. Partistyret skal lede partiarbeidet i kommunen og sikre en god kontakt mellom partiets kommunegrupper og partiavdelingene. Lederen i kommune-gruppa bør ta del i partistyrets møter.

§6 Nominasjon til kommunestyrevalg.

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen.

2. Representantskapet (medlemsmøtet) velger en nominasjonskomite på minst 5 medlemmer med varamedlemmer, etter forslag fra partistyret.

3. Partistyret ber alle partiavdelinger innen en fastsatt frist å sende nominasjonskomiteen forslag på medlemmer de ønsker nominert.

4. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til liste, som sendes alle partiavdelinger til behandling. Listeforslaget skal også omfatte forslag på ordfører og varaordfører.

5. Partiavdelingene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende nominasjonskomiteen sine endringsforslag.

6. Representantskapet foretar den endelige nominasjon. Der det ikke er et representantskap, er det et fellesmøte av alle partiets avdelinger som foretar den endelige nominasjon. På nominasjonsmøtet legger nominasjonskomiteen fram sitt endelige forslag til liste, der det er innarbeidet de endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Nominasjonsmøtet fastsetter, før det tar fatt på selve nominasjonen, hvor mange som skal kumuleres. Ordfører og varaordfører nomineres først. De skal kumuleres.

7. Ved nominasjon kan det ikke stilles opp kandidater som tar forbehold om å stå fritt i visse saker og møtet kan heller ikke gi slikt tilsagn.

8. Partiets kommunevalgprogram må sluttbehandles før nominasjonene finner sted.

§7 Kommunestyregruppene.

1. Styret i kommunepartiet skal umiddelbart etter et kommunestyrevalg innkalle partiets representanter i det nye kommunestyret til et fellesmøte med partistyret for å konstituere kommunestyregruppa.

2. Partistyret og gruppestyret innstiller i fellesskap overfor representantskapet (medlemsmøtet) på

representant av et felles styremøte. Kvinnepolitisk styre skal være representert i kommunepartiets styre og andre organer i samsvar med retningslinjer for det kvinnepolitiske arbeid i DNA.

3. Partistyret skal lede partiarbeidet i kommunen og sikre en god kontakt mellom partiets kommunegrupper og partiavdelingene. Lederen i kommunestyregruppa skal ta del i partistyrets møter.

§6 Nominasjon til kommunestyrevalg.

1. Fylkespartiets styre fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen.

2. Medlemsmøtet/representantskapet velger en nominasjonskomite på minst fem medlemmer med varamedlemmer, etter forslag fra partistyret.

3. Partistyret ber alle partiavdelinger innen en fastsatt frist å sende nominasjonskomiteen forslag på medlemmer de ønsker nominert.

4. Nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til liste, som sendes alle partiavdelinger til behandling. Listeforslaget skal også omfatte forslag på ordfører og varaordfører.

5. Partiavdelingene skal innen en nærmere fastsatt tidsfrist sende sine endringsforslag til nominasjonskomiteen.

6. Medlemsmøtet/representantskapet foretar den endelige nominasjon. På nominasjonsmøtet legger nominasjonskomiteen fram sitt endelige forslag til liste, der det er innarbeidet de endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Før det tar fatt på selve nominasjonen, fastsetter nominasjonsmøtet hvor mange som skal kumuleres. Ordfører og varaordfører nomineres først. De skal kumuleres.

7. Ved nominasjon kan det ikke stilles opp kandidater som tar forbehold om å stå fritt i visse saker, og møtet kan heller ikke gi slikt tilsagn.

8. Partiets kommunevalgprogram må sluttbehandles før nominasjonene finner sted.

9. Rådgivende avstemming over kandidater kan holdes etter retningslinjer fastsatt av partistyret, før nominasjonskomiteen fremmer sitt første nummererte listeforslag.

§7 Kommunestyregruppene.

1. Styret i kommunepartiet skal umiddelbart etter et kommunestyrevalg innkalle partiets representanter i det nye kommunestyret til et fellesmøte med partistyret for å konstituere kommunestyregruppa.

2. Partistyret og gruppestyret innstiller i fellesskap overfor medlemsmøtet/representantskapet på partiets kandidater til formannskapet og andre kommunale styrever, utvalg og råd.

3. Kommunestyregruppa skal i samarbeid med partistyret arbeide etter partiets program, vedtekter og vedtak. Gruppa er ansvarlig overfor

partiets kandidater til formannskapet og andre kommunale styrer, utvalg og råd.

3. Kommunestyregruppa skal i samarbeid med partistyret arbeide etter partiets program, lover og vedtak. Gruppa er ansvarlig overfor kommunepartiet.

4. Kommunepartiets leder og inntil 2 andre styremedlemmer utpekt av partistyret tiltrer kommunestyregruppa med tale-, forslags- og stemmerett. Kommunepartiets leder eller annet styremedlem utpekt av styret tiltrer formannskapsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.

5. Gruppa holder møter så ofte det trengs og skal foran hvert møte i kommunestyret gå gjennom møtets saksliste.

6. Det føres protokoll på gruppas møter. Gruppa legger fram en årsmelding for årsmøtet i kommunepartiet.

7. Vedtak i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet er bindende i alle saker som har betydning for gjennomføring av partiets program, ved valg og i saker av større økonomisk og sosial betydning. Oppstår det tvil om hvorvidt en sak kommer inn under denne bestemmelse, avgjøres det av kommunestyregruppa eller av kommunepartiet. Ønsker noen å stå fritt i slike saker, må kommunestyregruppa eller kommunepartiet ta avgjørelse om dette.

8. De som i følge kommunestyreloven er inhabile ved behandlingen av en sak, kan ikke ta del i avstemninger i saken i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet.

9. Partiets representanter i kommunale styrer og utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som i foregående punkt 3 - 8 er trukket opp for kommunestyregruppa.

10. Partistyret skal i samarbeid med styret for kommunestyregruppa sørge for at det blir holdt fellesmøter av partiets representanter i kommunale styrer og utvalg for å fremme et godt og planmessig samarbeid mellom gruppene.

11. Kommunale saker skal behandles av representantskapet (medlemsmøtet) når styret for kommunestyregruppa ber om det, når et flertall i kommunestyregruppa krever det eller når partistyret bestemmer det.

§8 Revisjon.

Årsmøtet velger 2 revisorer med vararevisorer. Disse reviderer regnskapet og gir innberetning til årsmøtet.

§9 Kontingenten.

Kommunepartiernes andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

kommunepartiet.

4. Kommunepartiets leder og inntil to andre styremedlemmer utpekt av partistyret tiltrer kommunestyregruppa med tale-, forslags- og stemmerett. Kommunepartiets leder eller annet styremedlem utpekt av styret tiltrer formannskapsgruppa med tale-, forslags- og stemmerett.

5. Gruppa holder møter så ofte det trengs og skal foran hvert møte i kommunestyret gå gjennom møtets saksliste.

6. Det føres protokoll på gruppas møter. Gruppa legger fram en årsmelding for årsmøtet i kommunepartiet.

7. Vedtak i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet er bindende. Ønsker noen å stå fritt i forhold til slike vedtak, må kommunestyregruppa eller kommunepartiet avgjøre dette.

8. De som i følge loven er inhabile ved behandlingen av en sak, kan ikke ta del i **behandlingen og** avstemninger i saken i kommunestyregruppa eller i kommunepartiet.

9. Partiets representanter i kommunale styrer og utvalg skal danne grupper. Disse gruppene skal organiseres og arbeide etter de regler som er trukket opp for kommunestyregruppa i foregående punkt 3 - 8.

10. Partistyret skal i samarbeid med styret for kommunestyregruppa sørge for at det blir holdt fellesmøter av partiets representanter i kommunale styrer og utvalg. Dette skal fremme godt og planmessig samarbeid mellom gruppene.

11. Kommunale saker skal behandles av medlemsmøtet/representantskapet når styret for kommunestyregruppa ber om det, når et flertall i kommunestyregruppa krever det, eller når partistyret bestemmer det.

§8 Revisjon.

Årsmøtet velger to revisorer med vararevisorer. Disse reviderer regnskapet og gir innberetning til årsmøtet og til fylkespartiet.

§9 Kontingenten.

Kommunepartiernes andel av kontingenten fastsettes av landsmøtet.

§10 Vedtekter.

Vedtektene for kommunepartiet vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis lover og bestemmelser i disse retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av styret i vedkommende fylkesparti. De skal inneholde en bestemmelse om at kommunepartiets eiendeler skal tilfalle vedkommende fylkesparti for det tilfelle at kommunepartiet blir oppløst.

§ 11 Kvinnepolitisk arbeid på kommunenivå.

Kvinnebevegelsens rettigheter og plikter reguleres av «Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i DnA.»

RETNINGSLINJER FOR PARTIAVDELINGENE

§1 Formål.

1. Partiavdellingene skal arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer partiet har lagt fram i program, lover og vedtak.
2. Medlem kan enhver bli som er enig i formålet og tar lojalt del i partiets og avdelingens arbeid.

§2 Årsmøter.

1. Partiavdellingene skal holde sine årsmøter innen utgangen av 1. kvartal. Årsmøtet må kunngjøres med minst 2 ukers varsel.
2. Sakslista skal omfatte årsmelding og regnskap med revisorenes innstilling. Det skal dessuten

§10 Vedtekter.

Vedtektene for kommunepartiet vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. For å være gyldige må vedtektene godkjennes av styret i vedkommende fylkesparti. De skal inneholde en bestemmelse om at kommunepartiets eiendeler skal tilfalle vedkommende fylkesparti dersom kommunepartiet blir oppløst.

§ 11 Rådgivende uravstemning

1. Representantskapet/ medlemsmøtet kan vedta å søke råd i viktige politiske og organisatoriske saker i form av rådgivende uravstemning blant partiets medlemmer.
2. Representantskapet/ styret har ansvaret for at det utarbeides et beslutningsgrunnlag som i tilstrekkelig grad belyser saken som skal avgjøres.
3. Kommunepartiets styre har ansvaret for at uravstemningen gjennomføres på en forsvarlig måte, etter nærmere retningslinjer fastsatt av representantskapet/medlemsmøtet.
4. Vurdering av rådgivende uravstemning skal alltid gjøres i forkant av sakers behandling.

§ 12 Kvinnepolitisk arbeid på kommunenivå.

Kvinnebevegelsens rettigheter og plikter reguleres av retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti.

RETNINGSLINJER FOR PARTIAVDELINGENE

§1 Formål.

1. Partiavdellingene skal arbeide for Det norske Arbeiderparti etter de retningslinjer partiet har lagt fram i program, vedtekter og vedtak.
2. Medlem kan enhver bli som er enig i formålet.

§2 Årsmøter.

1. Partiavdellingene skal holde sine årsmøter innen utgangen av første kvartal. Årsmøtet må kunngjøres med minst to ukers varsel.
2. Sakslista skal omfatte årsmelding og regnskap med revisorenes innstilling. Det skal dessuten velges styre, eventuelt medlemmer av partiets representantskap m.m. og to revisorer med

velges styre, eventuelt medlemmer av partiets representantskap m.m. og 2 revisorer med vararevisorer.

3. Forslag som ønskes behandlet må sendes styret minst en uke i forveien.

4. Ekstraordinært årsmøte kan innkalles av styret eller når minst 2/5 av medlemmene ber om det.

§3 Styret.

1. Styret består av 5 eller 7 medlemmer. Blant disse skal leder, kasserer, sekretær og studieleder velges ved særskilt valg. Det velges et tilstrekkelig antall varamedlemmer.

2. Styret skal innkalle til regelmessige møter og aktivisere medlemmene til å ta del i parti- og opplysningsarbeidet.

§4 Kontingenten.

1. Medlemmene skal betale kontingent etter de satser som landsmøtet vedtar.

2. Partiavdelingenes andel av kontingenten bestemmes av landsmøtet.

3. Medlemmer skal ha medlemskap i et lag i den kommunen de er bosatt og har sin stemmerett ved offentlige valg.

I tillegg kan man bli medlem i et annet lag mot å betale den andel av kontingenten som tilfaller laget ut fra landsmøtets vedtak. Slike medlemmer teller ikke med ved fastsettelse av antall representantskapsmedlemmer for laget, men kan velges som representant for laget eller til tillitsverv i lagsstyret.

Faglige partilag på arbeidsplassen.

Ved dannelsen av faglige partilag på arbeidsplassen har alle medlemmer fulle rettigheter i arbeidsplasslaget uten hensyn til bostedsadresse. Alle medlemmer teller med ved fastsettelse av antall representantskapsmedlemmer for laget. Faglaget velger medlemmer til representantskapet i den kommunen hvor arbeidsplassen ligger.

§5 Alminnelige bestemmelser.

1. Alle vedtak i partiavdelingene gjøres med alminnelig flertall.

2. Er det bare en partiavdeling i en kommune, skal denne påta seg de plikter og ha de rettigheter som kommunepartiet ellers har.

vararevisorer.

3. Forslag som ønskes behandlet, må sendes styret minst en uke i forveien.

4. Ekstraordinært årsmøte kan innkalles av styret eller når minst 2/5 av medlemmene ber om det.

§3 Styret.

1. Styret består av 5 eller 7 medlemmer. Blant disse skal leder, kasserer, studieleder og sekretær velges ved særskilt valg. Det velges et tilstrekkelig antall varamedlemmer.

2. Styret skal innkalle til regelmessige møter og aktivisere medlemmene til å ta del i partiarbeidet.

§4 Kontingenten.

1. Medlemmene skal betale kontingent etter de satser som landsmøtet vedtar.

2. Partiavdelingenes andel av kontingenten bestemmes av landsmøtet.

3. Medlemmer skal som hovedregel ha medlemskap i et lag i den kommunen de er bosatt og har sin stemmerett ved offentlige valg.

I tillegg kan man bli medlem i et annet lag mot å betale den andel av kontingenten som tilfaller laget ut fra landsmøtets vedtak. Slike medlemmer teller ikke med ved fastsettelse av antall representantskapsmedlemmer for laget, men kan velges som representant for laget eller til tillitsverv i lagsstyret.

§5 Alminnelige bestemmelser.

1. Alle vedtak i partiavdelingene gjøres med alminnelig flertall.

2. Er det bare en partiavdeling i en kommune, skal denne påta seg de plikter og ha de rettigheter som kommunepartiet ellers har.

3. Ved dannelsen av interesselag har alle medlemmer fulle rettigheter i interesselaget uten hensyn til bostedsadresse. Alle medlemmer teller med ved fastsettelse av antall representantskapsmedlemmer for laget. Interesselaget velger medlemmer til representantskapet i den kommunen interesselaget har sin adresse.

§6 Vedtekter.

Vedtektene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis lover og bestemmelser i disse retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. De skal inneholde en bestemmelse om at partiavdelingens eiendeler skal tilfalle vedkommende kommuneparti, eventuelt fylkesparti, for det tilfelle at partiavdelingen blir oppløst.

§ 7 Kvinnepolitisk arbeid på lagsnivå.

Kvinnebevegelsens rettigheter og plikter reguleres av «Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og for det kvinnepolitiske arbeidet i DnA.»

RETNINGSLINJER FOR DET SAMEPOLITISKE ARBEIDET I DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Formål:

Det samepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti har som mål å arbeide for å virkeliggjøre et samfunn der de sosialdemokratiske verdiene solidaritet og likeverd mellom menneskene skal være bærebjelkene. Det samepolitiske arbeidet skal

4. Ved dannelsen av faglige partilag på arbeidsplassen har alle medlemmer fulle rettigheter i arbeidsplasslaget uten hensyn til bostedsadresse. Alle medlemmer teller med ved fastsettelse av antall representantskapsmedlemmer for laget. Faglaget velger medlemmer til representantskapet i den kommunen hvor arbeidsplassen ligger.

5. Partiavdelinger som i hovedsak gjennomfører sin aktivitet ved bruk av datanettverk, må ved årsmøter og møter med personvalg gjennomføre disse møtene på en slik måte at de som skal delta i debatten og voteringene er til stede i samme rom når debatt og votering foregår.

§6 Vedtekter.

Vedtektene vedtas av årsmøtet. De skal bygge på Det norske Arbeiderpartis vedtekter og bestemmelser i disse retningslinjer og må ikke stå i strid med dem. De skal inneholde en bestemmelse om at partiavdelingens eiendeler skal tilfalle vedkommende kommuneparti, eventuelt fylkesparti, dersom partiavdelingen blir oppløst.

§ 7 Kvinnepolitisk arbeid på lagsnivå.

Kvinnebevegelsens rettigheter og plikter reguleres av ”Retningslinjer for kvinnebevegelsen og for det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti.”

Tillegg til eksisterende retningslinjer:

Etter at fristen for nominasjonen til sametingsvalget er over foretar et ordinært fellesmøte mellom Samepolitisk råd og Sametingsgruppen nominasjon av presidentkandidat og visepresidentkandidat til Sametinget.

være en pådriver for aktivt å sette de saker som samer er opptatt av på den politiske dagsorden. Arbeidet skal bidra til at Det norske Arbeiderparti fortsatt skal være den ledende kraft i det samepolitiske arbeidet i Norge.

ORGANISERING AV ARBEIDET

På kommunenivå

Der det er flere samiske medlemmer på kommunenivå kan disse danne et samepolitisk utvalg. Utvalget skal bestå av leder, nestleder og sekretær, som velges ved særskilte valg. Det velges også 3 vararepresentanter. Utvalget har til oppgave å være pådriver for samepolitisk arbeid i kommunepartiet, holde nær kontakt med samene i kommunepartiet som er innmeldt i samemantallet og bidra til innmelding i samemantallet. Hvis det er få samiske medlemmer i kommunepartiet, bør det i stedet for et utvalg velges en person som skal være samepolitisk kontakt.

Utvalgets navn skal være Samepolitisk utvalg i ..., med kommunepartiets navn etter. Utvalget møter på årsmøtet i kommunepartiet med tale- og forslagsrett. Leder av samepolitisk utvalg eller dennes vararepresentant skal være representert i styret i kommunepartiet.

Alle kommunepartistyrene i Nord-Norge og andre kommuner der dette er naturlig skal ha samepolitiske kontaktpersoner. Kommunepartiet har ansvaret for å legge praktiske og økonomiske forhold til rette for et aktivt samepolitisk arbeid.

På valgkrets nivå

På valgkrets nivå skal det etableres et Samepolitisk forum som skal bestå av de samepolitiske utvalgene på kommuneplan og kommunepartiens kontaktpersoner. Forumets navn skal være DnAs samepolitiske forum i valgkrets nr. og navn. Til å lede forumet på valgkrets nivå skal det velges et styre på 3 - 5 medlemmer. Leder, nestleder og sekretær velges ved særskilt valg. Der kretsen er representert i Sametinget møter representanten(e) i forumet med fulle rettigheter. Forumet velges av representanter for de samepolitiske utvalg på kommuneplan og kommunepartiens kontaktpersoner. Leder av forumet eller nestleder skal delta i fylkespartiet styre med fulle rettigheter og i årsmøtet med de samme rettigheter som øvrige styremedlemmer. Er det flere valgkretser i et

fylke, velger forumene i fellesskap den som skal representere forumene i fylkespartiets styre og årsmøte.

Samepolitisk forum har ansvar for å være pådriver for det samepolitiske arbeidet i valgkretsen, holde nær kontakt med eventuell representant i Sametinget og de samepolitiske forumer i kommunepartiene.

Samepolitisk forum på valgkrets nivå skal være ansvarlig for kontakten mellom DnAs samepolitiske utvalg og samene i fylkespartiet, bl.a. gjennom Samepolitisk konferanse for partiets medlemmer i fylket som står i samemantallet.

Beretning om arbeidet legges fram for fylkespartiets(enes) årsmøte(r). Der DnA har ansvaret sendes beretningen til DnA.

Samepolitisk forum har forslagsrett til fylkespartiets årsmøte.

Fylkespartiet har økonomisk og administrativt ansvar for det samepolitiske arbeidet.

Fylkespartiet dekker utgiftene til arbeidet i det samepolitiske forumet. Tilskuddet som Sametinget betaler til listene etter et valg skal gå til det samepolitiske forumet i valgkretsen.

Nominasjonsprosessen til Sametinget på valgkrets nivå

Forumet er ansvarlig for gjennomføringen av nominasjonsprosessen, planer for valgkampen, lage program for valgkretsen og for å gjennomføre valgkampen. Nordland Arbeiderparti, Troms Arbeiderparti og Finnmark Arbeiderparti har sammen med forumene i sine valgkretser ansvaret for den praktiske gjennomføringen av nominasjonsprosessen.

DnAs samepolitiske råd fastsetter tidsfrister for nominasjonsprosessen som vedtas endelig av Sentralstyret.

Forumet på valgkrets nivå/nominasjonskomiteen utarbeider et foreløpig forslag til valgliste som sendes alle registrerte samiske partimedlemmer i valgkretsen. Kommunepartiene får en representant til valgmøtet for hver 5. påbegynte medlem som står i samemantallet.

Kommunepartiene skal sørge for å få valgt og sende representanter til nominasjonsmøtet.

Forumet sender ut liste til medlemmene over tidsfristen som gjelder for nominasjonsprosessen. Innen en nærmere fastsatt tidsfrist skal medlemmene sende forumet/nominasjonskomiteen sine

endringsforslag. Nominasjonsmøtet foretar den endelige nominasjonen. På nominasjonsmøtet legger forumet/nominasjonskomiteen fram sitt endelige forslag til valgliste, der det er innarbeidet endringsforslag som komiteen har sluttet seg til. Ved nominasjon kan det ikke stilles opp kandidater som tar forbehold om å stå fritt i visse saker, og møtet kan heller ikke gi slikt tilsagn. Valgkretsens valgprogram må sluttbehandles før nominasjonene kan finne sted.

På sentralt nivå

Det norske Arbeiderparti's samepolitiske råd

Sentralstyre nedsetter et samepolitisk råd etter innstilling fra den samepolitiske konferansen. Det velges ikke vararepresentanter. DnAs samepolitiske råd har ansvaret for å holde nær kontakt med de samepolitiske forumene på valgkrets nivå, de samepolitiske utvalgene på kommunenivå og samepolitisk rådgiver i Regjeringen når vi har regjeringsmakt. På partikontoret opprettholder en dagens ordning hvor en politisk rådgiver, i tillegg til andre oppgaver, også skal være sekretær for det samepolitiske råd.

Det samepolitisk rådets mandat

Samepolitisk råd skal bistå Sentralstyret med utredningsarbeid og råd i samepolitiske spørsmål. Rådet har rett til å fremme saker for Sentralstyret og få dem behandlet. Så fremt leder for rådet ikke er medlem i Sentralstyret gis vedkommende møterett i slike saker. Samepolitisk råd skal gi råd til våre aktuelle fraksjoner på Stortinget og politisk ledelse i aktuelle departement. Samepolitisk råd skal også ha kontakt med og gi råd til Arbeiderpartiets gruppe i Sametinget. Aktuelle representanter fra våre fraksjoner på Stortinget eller politisk ledelse i aktuelle departement kan inviteres til møtene.

Samepolitisk manifest

Forslaget til manifest diskuteres på den samepolitiske konferansen og blir deretter oversendt Sentralstyret. Sentralstyret oversender forslaget til behandling i Landsstyret. Landsstyret oversender forslaget til Landsmøtet for endelig behandling.

DnAs samepolitiske konferanse

Rådet skal rett etter et sametingvalg og med to års mellomrom innkalle til samepolitisk konferanse. Til konferansen innkalles de samepolitiske forumene - maksimum 2 personer fra hver - på valgkrets nivå, Sametingsgruppa og Det norske Arbeiderparti's samepolitiske råd samt partiledelsen. Utgiftene for Sametingsgruppa må dekkes av gruppa selv. Konferansen bør diskutere forslagene til Samepolitisk manifest og bidrag til partiets ulike valgprogrammer. Konferansen bør videre diskutere og vedta opplegg for valgkampen og ta opp til debatt andre aktuelle samepolitiske saker. Dersom DnAs samepolitisk råd finner det nødvendig og Sentralstyret godkjenner det, kan det innkalles til ekstraordinær konferanse. Den samepolitiske konferansen vedtar det politiske grunnlaget for sametingsvalget. Dette legges til grunn for den videre behandling av de samepolitiske målsetninger som vedtas på Landsmøtet.

RETNINGSLINJER FOR KVINNEBEVEGELSEN OG DET KVINNEPOLITISKE ARBEIDET I DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Formål:

Det kvinnepolitiske arbeidet i Det norske Arbeiderparti har som mål å virkeliggjøre et samfunn der det økonomiske, sosiale og kulturelle liv er bygget på solidaritet og likestilling. Det kvinnepolitiske arbeidet skal sikre representasjon av kvinner i politiske fora og bidra til å skape et arbeidsmiljø i partiet som kvinner kan trives i. Kvinnebevegelsen skal fungere som en pådriver i partiet og sette de saker som kvinner er opptatt av på den politiske dagsorden. Kvinnebevegelsen skal utgjøre en støtte funksjon og et nettverk for kvinner og sørge for skolering, bevisstgjøring og rekruttering.

Organisering av arbeidet:

Kvinnepolitisk arbeid på lagsnivå.

Formelt navn: Lagets navn først, så kvinnepolitisk ansvarlig/styre. Nåværende kvinnelag og kvinnegrupper beholder det

navnet de har.

Kvinnelag kan fungere som egne partilag. Det kvinnepolitiske arbeidet i arbeiderlaget kan organiseres i kvinnegrupper, et kvinnepolitisk styre eller ved valg av en kvinnepolitisk ansvarlig som skal ha et særlig ansvar for å stimulere til kvinnepolitisk arbeid i laget, og som skal være kontaktledd mellom kvinnene i laget og det kvinnepolitiske arbeidet på kommune- og fylkesnivå.

Laget skal sørge for at gruppa, det kvinnepolitiske styret eller den kvinnepolitiske ansvarlige er representert i styret i laget med fulle rettigheter. Laget er ansvarlig for å legge til rette for et aktivt kvinnepolitisk arbeid

Kvinnepolitisk styre på kommunenivå.

Formelt navn: Kommunepartiets navn, så kvinnepolitisk styre (eventuelt kvinnepolitisk ansvarlig).

Kommunepartiets årsmøte skal velge et kvinnepolitisk styre. Styret skal bestå av tre til syv personer. Varamedlemmer velges der det er hensiktsmessig. Leder og sekretær velges ved særskilte valg.

Styret har til oppgave å være pådriver for likestillingsarbeid og kvinnepolitikk i kommunepartiet, holde nær kontakt med kvinner i kommunestyret, bidra til rekruttering av kvinner til partiet og i samarbeid med kommunepartiets studieleder sørge for skolingstilbud til kvinnene.

Styret skal være et bindeledd mellom kvinnene i kommunepartiet og kvinnepolitisk styre på fylkesnivå. Det er også ansvarlig for å holde god kontakt med lagene.

I små kommunepartier kan det eventuelt velges en kvinnepolitisk ansvarlig i stedet for et kvinnepolitisk styre.

Leder av kvinnepolitisk styre eller vararepresentant (alternativt kvinnepolitisk ansvarlig) deltar i styret i kommunepartiet med fulle rettigheter. I de kommunepartier hvor det dannes arbeidsutvalg, skal kvinnepolitisk leder være medlem av arbeidsutvalget.

Alle medlemmene i kvinnepolitisk styre møter på kommunepartiets representantskapsmøter med fulle rettigheter. Alle medlemmene i kvinnepolitisk styre møter på kommunepartiets årsmøte med tale- og forslagsrett.

Beretning om det kvinnepolitiske arbeidet legges fram for kommunepartiets årsmøte og behandles på samme måte som beretningen for partiets øvrige arbeid.

Kvinnepolitisk styre har forslagsrett til kommunepartiets årsmøte.

Kommunepartiet har det økonomiske og administrative ansvaret for det kvinnepolitiske arbeidet. Kommunepartiet har ansvaret for at kvinnepolitisk styre/den kvinnepolitiske ansvarlige sikres tilstrekkelig økonomiske ressurser for et aktivt kvinnepolitisk arbeid.

Kvinnepolitisk styre på fylkesnivå.

Formelt navn: Fylkespartiets navn, så kvinnepolitisk styre.

På fylkespartiets årsmøte skal det velges et kvinnepolitisk styre. Det kvinnepolitiske styret skal bestå av 7, 9 eller 11 kvinner. Varamedlemmer velges der det er

hensiktsmessig. Det skal velges leder og nestleder ved særskilte valg.

Kvinnepolitisk styre har ansvar for å være pådriver for det kvinnepolitiske arbeidet i fylkespartiet, holde nær kontakt med kvinnene i fylkesting og kvinnene i kommunepartiene, bidra til å rekruttere kvinner til partiet, i samarbeid med fylkespartiets studieleder gi kvinnene tilbud om skolering og bidra til å skape et arbeidsmiljø i fylkespartiet slik at kvinner kan trives.

Kvinnepolitisk styre skal være ansvarlig for kontakten mellom det sentrale kvinnepolitiske styret og kvinnene i fylkespartiet gjennom årskonferanser og andre fellesmøter for kvinnelige partifeller i fylket.

Leder i kvinnepolitisk styre eller vararepresentant skal være representert i fylkespartiets styre med fulle rettigheter. Nestleder i kvinnepolitisk styre er vararepresentant. Leder i kvinnepolitisk styre skal være medlem av fylkespartiets arbeidsutvalg, jfr. §3, avsnitt 2 i retningslinjer for fylkespartiene i Det norske Arbeiderparti.

Alle medlemmene i kvinnepolitisk styre møter på fylkespartiets representantskapsmøter med fulle rettigheter.

Alle medlemmene i kvinnepolitisk styre møter på fylkespartiets årsmøte med tale- og forslagsrett. Årsberetning om det kvinnepolitiske arbeidet legges fram for fylkespartiets årsmøte (enten som en del av fylkespartiets beretning eller som egen

beretning) og behandles på samme måte som beretningen for fylkespartiets øvrige arbeid.

Kvinnepolitisk styre har forslagsrett til fylkespartiets årsmøte.

Fylkespartiets årsmøte velger representanter til Landskvinnekonferansen.

Fylkespartiet har økonomisk og administrativt ansvar for det kvinnepolitiske arbeidet. Fylkespartiet skal sørge for at det kvinnepolitiske styret sikres et eget budsjett og en forutsigbar økonomi, samtidig som det kvinnepolitiske styret må disponere tilstrekkelige administrative ressurser til at det er mulig å planlegge og drive et aktivt kvinnepolitisk arbeid i fylkespartiet.

En person på fylkespartikontoret, fortrinnsvis partisekretæren, skal ha Kvinnebevegelsen som sitt ansvarsområde, og ha plikt til å møte på kvinnepolitisk styres møter og føre protokoll for styret.

I de fylker der det er hensiktsmessig dannes et arbeidsutvalg blant medlemmene i det kvinnepolitiske styret. Leder og nestleder skal være medlemmer i arbeidsutvalget.

Sentralt kvinnepolitisk styre.

Formelt navn: Det norske Arbeiderparti, Kvinnepolitisk styre.

Partiets landsmøte velger et kvinnepolitisk styre som består av 11 medlemmer. Det velges ikke varamedlemmer. Leder, to nestledere og sekretær velges ved særskilte valg. Disse utgjør arbeidsutvalget. Leder av Kvinnebevegelsen eller en vararepresentant skal sitte i partiets sentralstyre med fulle rettigheter. En av nestlederne er vararepresentant.

Kvinnepolitisk styre skal være pådriver for det kvinnepolitiske arbeidet i partiet og sørge for å sette saker som kvinner er opptatt av på den politiske dagsorden. Styret skal sørge for at det blir utviklet skoleringsiltak for kvinner, og ellers bidra til å skape et stimulerende politisk miljø og arbeidsformer som vil gjøre det lettere å trekke flere kvinner med. Kvinnepolitisk styre har ansvaret for å holde nær kontakt med kvinnepolitisk styre i fylkene og Arbeiderpartiets kvinner på Stortinget og i Regjeringa, og gjennom dette også kontakt med de kvinnepolitiske styrene/ansvarlige på lokalplan.

Partiet har økonomisk og administrativt ansvar for det kvinnepolitiske arbeidet. Partiet skal sørge

for at det kvinnepolitiske styret sikres eget budsjett og en forutsigbar økonomi, samtidig som styret må disponere tilstrekkelige administrative ressurser til at det er mulig å planlegge og drive et aktivt kvinnepolitisk arbeid. Kvinnepolitisk sekretær skal velges på partiets Landsmøte som et av medlemmene i det kvinnepolitiske styret. Kvinnepolitisk sekretær har daglig tilhold på partikontoret.

Ledermøter.

Styret skal minst to ganger i året sammenkalle lederne av de kvinnepolitiske styrene på fylkesnivå til Ledermøter. Nestleder i kvinnepolitisk styre på fylkesnivå er vararepresentanter, og hun innkalles som fast representant dersom leder sitter i det sentrale kvinnepolitiske styret.

Ledermøtet skal brukes til informasjonsutveksling mellom fylkene og mellom fylkes- og sentralt nivå. Ledermøtet skal også drøfte og uttale seg om viktige og aktuelle politiske saker.

Landskvinnekonferansen.

Landskvinnekonferansen holdes samme år som partiets ordinære landsmøte. Den består av 150 representanter. Disse blir fordelt på fylkene etter samme prinsipp som deltakelse på partiets landsmøte. Representantene velges på fylkespartienes årsmøte. Det sentrale kvinnepolitiske styret deltar på Landskvinnekonferansen med tale- og forslagsrett.

Landskvinnekonferansen skal fatte politiske vedtak. Landskvinnekonferansen har forslagsrett overfor partiets landsmøte.

Partiets landsmøte.

Det sentrale kvinnepolitiske styret tar del i partiets landsmøte med tale- og forslagsrett.

Partiets landsmøte behandler beretning om arbeidet i kvinnepolitisk styre og foretar valg av det sentrale kvinnepolitiske styret .

VEDLEGG

Anbefalt praksis i fylkespartiene og kommunepartiene – kvinnepolitisk arbeid.

Samspill og samarbeid.

Det bør fra fylkes- og kommunepartiens side

Landskvinnekonferansen.

Landskvinnekonferansen holdes samme år som partiets ordinære landsmøte. Den består av 150 representanter. **Svalbard Arbeiderparti skal ha en representant av disse, så sant et partilag er aktivt på Svalbard. De resterende 149 representanter** blir fordelt på fylkene etter samme prinsipp som deltakelse på partiets landsmøte. Representantene velges på fylkespartienes årsmøte. Det sentrale kvinnepolitiske styret **og ledermøtet** deltar på Landskvinnekonferansen med tale- og forslagsrett.

arbeides aktivt med å få til et aktivt og godt samarbeid og samspill mellom de ulike leddene i Kvinnebevegelsen. Et slikt samarbeid og samspill vil tjene hele partiorganisasjonen og sikre en helhetlig, god politikk som ivaretar hele partiets interesser og meninger. Kvinnebevegelsen har også selv et ansvar for å få dette samarbeidet og samspillet til å fungere.

Representasjon fra Kvinnebevegelsen. Kommune- og fylkespartiene bør sørge for at det i samarbeid og forståelse med Kvinnebevegelsens organer sikres representasjon fra Kvinnebevegelsen også i ulike fora hvor lover og retningslinjer ikke regulerer dette.

Dette er fora som valgkomiteer, nominasjonskomiteer, valgkamputvalg, ulike komiteer under årsmøtene og utvalg som jobber mellom årsmøtene.

Kvinnebevegelsens organer må sikres representasjon på samlinger og skolingstiltak i regi av fylkes- og kommunepartiet. Det må være et mål for partiets organer at også Kvinnebevegelsen skal være representert der ting skjer eller blir bestemt. Og det er i den forbindelse viktig å huske at det ikke alltid er nødvendig at det er kvinnepolitisk leder eller en annen fra styret som representerer Kvinnebevegelsen. Det viktigste er at Kvinnebevegelsen og partiet gjennom et samarbeid finner ut hvordan Kvinnebevegelsen best kan representeres.

Spesielt i forhold til valgkomiteens arbeid. Kvinnebevegelsen skal ha sin representant i valgkomiteen som skal sette sammen nye styrer og utvalg og som foreslår representasjon til ulike fora. Noen huskereglene i så måte:

- Kvinnepolitisk ansvarlig/kvinnepolitisk leder (lokalt/kommunenivå) bør velges som representant til årsmøtet i fylkespartiet.
- Kvinnepolitisk leder/kvinnepolitisk ansvarlig (lokalt/kommunenivå) bør være blant de aktuelle kandidatene til å sitte i representantskapet i fylkespartiet.
- Leder av fylkespartiets kvinnepolitiske styre bør velges som representant til Landskvinnekonferansen.
- Leder av fylkespartiets kvinnepolitiske styre bør velges som representant til landsmøtet i partiet.
- Alders- og geografisk fordeling er også viktig i kvinnepolitiske fora, men engasjement og vilje til å påta seg ansvar og plikter er like viktig.

Økonomiske og administrative ressurser.

Partiet har det økonomiske og administrative ansvaret for at Kvinnebevegelsen fungerer godt på alle nivåer og da er det en enkel huskeregel:

- Kvinnebevegelsen har samme behov for ressurser til å gjøre sin jobb som det øvrige partiet har. Det er derfor viktig at partiet sørger for tilstrekkelige ressurser til Kvinnebevegelsens arbeid slik de gjør til sitt eget arbeid i samsvar med partiets totale økonomisituasjon, og at de sørger for at Kvinnebevegelsen blir ivaretatt når det skal søkes om aktivitetsmidler, støtte fra AOF etc.

Studiearbeidet.

Kvinnebevegelsens studiearbeid på de ulike nivåene er en del av partiets totale studiearbeid og bør derfor innarbeides i de vanlige studieplanene.

Det er partiets studieleder som har det overordnede ansvaret også for Kvinnebevegelsens studiearbeid, og studielederen bør i samarbeid med Kvinnebevegelsens organer utarbeide et tilfredsstillende studietilbud for kvinnene i partiet. Særlig viktig er det at kvinner i folkevalgte verv integreres i dette arbeidet.

Informasjonsflyten.

Informasjonsflyten er like viktig i Kvinnebevegelsen som i partiet, og det er derfor nødvendig at partiet har en bevisst holdning til hvordan informasjon fra de ulike leddene i Kvinnebevegelsen blir viderebehandlet. All informasjon skal gå veien om partiorganisasjonens vanlige ledd, men det kan i mange tilfeller være hensiktsmessig å sende ut informasjonen direkte også til Kvinnebevegelsens tillitsvalgte.

Det er også viktig å vite hvem som skal ha tilsendt eller bli gjort oppmerksom på informasjonen, derfor er det av avgjørende betydning at partiet til enhver tid har en oppdatert oversikt over de kvinnepolitiske ansvarlige, lederne i kvinnepolitiske styrer, kvinnegrupper og -lag etc. De som skal være med i slikt informasjonsnettverk er:

- På sentralt nivå: Hele det kvinnepolitiske styret.
- På fylkesnivå: Hele det kvinnepolitiske styret.
- På kommunenivå: Lederne i kvinnepolitisk styre (eventuelt kvinnepolitisk ansvarlig).
- På lagsnivå: Kvinnepolitisk ansvarlig og lederne i alle kvinnegrupper og -lag.

Nettverksbygging er viktig også utover den vanlige skriftlige informasjonsflyten. På alle

nivåer i partiet bør det tas initiativ til å etablere kvinnenettverk.

Følgende hadde ordet under behandlingen av vedtektene:

Lover for Det norske Arbeiderparti:

§1, Formål:

172 Odd Kristian Reme, Rogaland

Vedtak: Redaksjonskomiteenes innstilling enstemmig vedtatt.

§2, Medlemskap:

280 Nils-Christian Steinbakk, Nordland

Vedtak: Redaksjonskomiteenes innstilling vedtatt med stort flertall.

§3-5:

Vedtak: Redaksjonskomiteenes innstilling enstemmig vedtatt.

§6, Landsmøtet:

Vedtak: Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling vedtatt med overveldende flertall.

§7-16:

Vedtak: Enstemmig vedtatt

Retningslinjer for fylkespartiene:

§1-12:

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Retningslinjer for kommunepartier:

§1-12:

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Retningslinjer for partiavdelinger:

§1-7:

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Retningslinjer for det samepolitiske arbeidet:

Vedtak: Redaksjonskomiteenes tillegg enstemmig vedtatt.

Retningslinjer for Kvinnebevegelsen og det kvinnepolitiske arbeidet:

Landskvinnekonferansen:

Vedtak: Redaksjonskomiteenes tillegg enstemmig vedtatt.

Møtet tok pause kl. 0945.

Møtet satt igjen kl. 1025.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

176 Bjarne Austerheim, Rogaland søkte om permisjon fra kl. 1415 og ut dagen.

284 Walborg Fossan, Troms søkte om permisjon fra kl. 1415 og ut dagen.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Dirigenten ga ordet til leder for redaksjonskomiteen for prinsipp- og arbeidsprogrammet Hill-Marta Solberg som la fram redaksjonskomiteens innstilling, deretter til Siri Austeng, Hedmark som la fram dissensen under ”Reformer i den offentlige forvaltning” side 18, linje 1 til side 19, linje 4 (se under), og til Eva Kristin Hansen, AUF som fremholdt dissensen fra programforslaget under ”Bærekraftig energiforsyning og -forbruk” side 68, linje 26 og 27:

Våre verdier

Frihet, likhet og solidaritet

side 7 – helt først

Arbeiderpartiets visjon er en rettferdig verden uten fattigdom, i fred og i økologisk balanse, der menneskene er frie og likestilte og har innflytelse på sine livsvilkår.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 7 linje 9 endring:

Alle skal ha de samme muligheter og den samme frihet til å nå sine mål og forme sitt liv. Dette må skje i ansvarlighet overfor den enkelte, fellesskapet, kommende generasjoner og den naturen vi er en del av.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 7 linje 10 endring:

Sosial klasse, kjønn, etnisk tilhørighet eller *seksuell orientering* skal ikke begrense folks muligheter.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

VÅRE UTFORDRINGER

Demokratiet må fornyes og politikken gjenvinne styringskraft

side 9 linje 7 tillegg:

Gjennom statlig detaljstyring, stor grad av kontroll på alle områder, og manglende samsvar mellom økonomi og velferdsbehov, er det lokale selvstyret blitt redusert, noe som også svekker grunnlaget for lokal meningsdannelse.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 9 linje 25 tillegg

.....som mål. *De statlige sektorene må samordnes på en bedre måte. Arbeidsdelingen mellom politikk og forvaltning må gjøres klarere.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Velferdsstaten må fornyes

side 11 linje 29 tillegg:

.....mindre tid til papirarbeid. *Arbeidet må organiseres annerledes og kostbart utstyr benyttes større deler av døgnet.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Fordelingen må bli mer rettferdig

side 12 linje 42 tillegg:

.....skattepolitikken, boligpolitikken, *nærings- og samferdselspolitikken*, utdannings- og.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

En utvikling som er økologisk og økonomisk holdbar

Side 13 linje 42-43 endring:

Derfor må vi *ta vare på og videreutvikle det eksisterende næringslivet, samtidig som vi må legge grunnlaget for vekst i nye næringer.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Identitet bygget på solidaritet og toleranse

Side 14 endre overskrift til

Identitet bygget på solidaritet, toleranse og *aksept*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 14 linje 30 endring:

De prøver å bygge makt og innflytelse med utgangspunkt i rasisme, *frykt for annerledeshet* og intoleranse....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

Mer demokrati

Reformer i den offentlige forvaltningen

side 17 linje 40 tillegg:

...og tydeligere stat. *Det statlige byråkratiet må reduseres, dette er en forutsetning for større lokalt selvstyre. De statlige tilsynsordninger må gjøres mer effektive og forenkles.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 18 linje 1 til side 19 linje 4 erstattes med:

- Eierskapet til sykehusene må overføres til staten for å sikre en mer helhetlig planlegging og klarere ansvarsforhold i sykehusvesenet. Ved statlig eierskap skal sykehusene skilles ut av forvaltningen, eies hundre prosent av staten og organiseres som statlige foretak. Dette skal fastlegges i egen lov. Hvert foretak skal ha et regionalt basert styre, oppnevnt av eieren og med tilknytning og tilhørighet i den befolkningen de skal tjene.
- I forbindelse med denne reformen må det skje et økonomisk oppgjør mellom staten og fylkeskommunen.

Det er fortsatt behov for et direkte folkevalgt regionalt nivå til å løse felles oppgaver. Men det kan ikke være som nå, når oppgaver desentraliseres til kommuner og overføres til staten.

Oppgavefordelingsutvalget har levert sin innstilling. Utgangspunktet for alle forslagene er at oppgavefordelingen og organiseringen av forvaltningsnivåene bør gjennomgå betydelige endringer.

Arbeiderpartiet mener det er behov for vesentlige forandringer. Staten og kommunene må være de sentrale delene av velferdssystemet, men en del oppgaver trenger regionale løsninger. Siktemålet må være at oppgavene løses nærmest mulig brukeren, at systemet blir effektivt med minst mulig byråkrati, og at det preges av klare ansvarsforhold.

I denne reformprosessen må også statlige organer både på det sentrale og det regionale nivå inngå. Den regionale stat skal gjennomgå med sikte på en betydelig styrking av det kommunale selvstyret.

Reformprosessen må avsluttes før kommunevalget i 2003.

Dissens fra Siri Austeng og Syvert Fossdal første kulepunkt erstattes med:

De nåværende fylkeskommunale sykehusene skal fortsatt eies av det regionale nivå. Sykehusene må organiseres og fristilles slik at de samlede ressurser, både arbeidskraft/ kompetanse og penger, utnyttes best mulig. Arbeidsdelingen sykehusene imellom må bli bedre og uhensiktsmessige profesjonsgrenser må løses opp. Folkevalgte organer må ha ansvar for overordnede prioriteringer, og for funksjonsdelingen sykehusene imellom. Primær- og sekundærhelsetjenestene må ses i sammenheng. Helseregionene må organiseres slik at de får ansvar og myndighet til å foreta slike avveininger og til å iverksette regionens helseplaner.

Ordet i saken:

050 Thorbjørn Berntsen, Oslo som leverte følgende forslag til side 17

Nytt siste kulepunkt: Dette gjelder spesielt fylkes- og regionalplanlegging og arealbruken.

Hill-Marta Solberg, red.kom.

Thorbjørn Berntsen trakk sitt forslag.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt mot 82 stemmer.

Større ansvar til kommunene

side 19 linje 6 endring:

ny overskrift

Større ansvar *og frihet* til kommunene

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Oppløsning av Stortinget og opprettelse av forfatningskommisjon

side 20, linje 7 tillegg:

I en slik sammenheng er det også naturlig at grunnlovens språk moderniseres.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Bredere rekruttering av folkevalgte

side 20 linje 18 tillegg:

...tilrettelegging av de folkevalgtes arbeid. *Det må legges stor vekt på å utvikle arbeidsformene slik at flest mulig har anledning til å ta på seg politiske oppgaver.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 20 linje 28-30 erstattes med:

Arbeiderpartiet vil endre lovverket for å sikre at et bredest mulig utvalg av befolkningen er representert blant de folkevalgte. Vi vil fortsatt bruke kjønnskvoltering som et virkemiddel for å få flere kvinner i sentrale verv.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 20 linje 33 tillegg:

Politikken domineres i dag av mennesker fra offentlig sektor. Dette har blant annet sammenheng med mulighetene for deltakelse i politisk arbeid, også før man eventuelt blir folkevalgt. Derfor vil Arbeiderpartiet styrke rettighetene til politisk deltakelse som frikjøp og rett til permisjon fra arbeid.

Ordet i saken:

065 Tone T. Dahl, Oslo – opprettholdt sitt forslag.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Organisasjoner og frivillige krefter

side 21 linje 5 tillegg:

Kommunene og bydelene kan for eksempel styrke folks innflytelse ved jevnligte grendemøter eller lokale møter i bydelene, der formålet er at politikerne skal få folks synspunkter på noen hovedtemaer.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 21 linje 8 tillegg:

Spesielt viktig er det å trekke representanter fra næringsliv, organisasjoner, institusjoner og interessegrupper inn i de demokratiske prosessene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 21 linje 9 nytt avsnitt:

I Norge har vi lang tradisjon for at frivillige og ideelle organisasjoner i stor grad har bidratt til utvikling av velferdsgoder til alle. Dette gjelder særlig innenfor området helse, utdanning og kultur. Slike positive bidrag til videre utvikling av velferdsgodene må tas vare på og stimuleres.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 21 linje 18 tillegg:

Politiske og frivillige organisasjoner bør kunne trekkes mer inn i skolen, både i grunnskolen og på videregående nivå.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Arbeiderpartiet vil endre sin arbeidsform

side 21 linje 45 tillegg:

Bruk av ny teknologi må imidlertid ikke legges opp slik at noen blir stående helt utenfor fellesskapet, uten mulighet til å delta på like vilkår.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 21 på linje 45 tillegg

Arbeiderpartiet vil ha som arbeidsform en stor grad av rådslag innad i sitt parti, på alle nivå.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Mangfold i mediene

side 22 linje 30 tillegg:

NRK har flere radio- og TV-kanaler, sendeteknologien må bygges ut slik at så stor del av befolkningen som mulig blir i stand til å få inn kanalene.

Ordet i saken:

191 Sigurd Grytten, Hordaland – opprettholdt forslag fra Arbeiderpartiet i Bergen om ”Tubinskatt”.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt med endringer.

Internasjonalt

Side 23 linje 12 til side 26 linje 17 erstattes med:

Europasamarbeidet i endring

En viktig del av arbeidet for et sterkere globalt demokrati er oppbyggingen av regionalt samarbeid. Samarbeidet i Europa er mest utviklet og en viktig kraft i arbeidet for en bedre organisert verden. Andre regioner i verden følger i Europas fotspor. Arbeiderpartiet vil at Norge skal ta medansvar for utviklingen på det kontinentet vi er del av. Europas framtid er også Norges framtid. Og i arbeidet for endringer på global basis er våre naboer ofte nære samarbeidspartnere og allierte.

Den Europeiske Union (EU) er sentrum for samarbeidet i vår verdensdel. Gjennom et nært og forpliktende økonomisk og politisk samarbeid legges grunnlaget for fred mellom land som flere ganger gjennom historien har vært hverandres bitreste fiender. *EU er samtidig et forsøk på å møte globaliseringens behov for økt styring på tvers av landegrensene. Men EU er langt fra perfekt, og heller ikke ferdig bygget. EU står foran betydelige utfordringer hva angår utvidelse av antall medlemsland og innlemmelse av nye samarbeidsområder. En hovedutfordring for EU-landene er å sikre folkets innflytelse i beslutninger som er viktig for EUs innbyggere.* Målet må være et EU som ivaretar demokratiske prosesser, som er representativt for befolkningen i medlemslandene, og som er i stand til å fatte effektive beslutninger for fellesskapet.

Norges tilknytning til EU bygger i dag på EØS-avtalen og konsultasjonsordninger avledet av denne, samarbeidsformer innenfor NATO, samt samarbeid på politi- og justissektoren gjennom avtalen om norsk medlemskap i Schengensamarbeidet.

EU-samarbeidet utvikles hele tiden. Stadig flere saksområder omfattes av samarbeidet, og det forhandles om medlemskap med tolv nye stater. Det vil antakelig ikke stoppe der. EU kan om noen år omfatte det aller meste av Europa og ha opptil 30 medlemsland. Et EU-samarbeid som omfatter Sentral- og samt Baltikum betyr større stabilitet i Europa. Det er positivt for det europeiske samarbeidet og for Norge. *Et tettere samarbeid mellom EU og landene i Sentral- og Øst-Europa kan styrke den demokratiske utviklingen i disse områdene, slik EU har hatt en positiv innvirkning på den demokratiske utviklingen i flere av sine medlemsland siden starten. Samtidig innebærer utvidelsen mot øst store utfordringer innenfor områder som landbruk og*

arbeidsmarkedspolitik. Det er enda ikke klart når søkerlandene blir fullverdige medlemmer og hvilke virkning utvidelsen vil få for EU.

I takt med at antallet saksområder og medlemsland øker, endres også beslutningsprosessene i EU.

Flere av forandringene som skjer, foregår på områder der Norge har liten eller ingen formell innflytelse. Det indre markedet, som Norge er del av gjennom EØS-avtalen, er basert på regelstyring og direktiver. Men utviklingen i EU vrir fokus bort fra regelstyring og over i prosessorientert samarbeid, som for eksempel samarbeidet om utenriks-, forsvars- og sikkerhetspolitikk og på justisområdet. Dette samarbeidet ligger i hovedsak utenfor EØS. Det samme er tilfellet for arbeidet med den økonomiske og monetære union. EØS-avtalen sikrer ikke norsk adgang til de nye samarbeidsområdene i EU, og dens relative betydning har avtatt som følge av den økende bredden i EU-samarbeidet. Særordningene som Norge har oppnådd i forhold til forsvars- og sikkerhetspolitikk og Schengen-samarbeidet er viktig, men gir ikke full innflytelse.

Siden vi tok stilling til EU i 1994, har EU iverksatt siste fase i Den økonomiske union (ØMU). Fra 2002 vil medlemslandene bruke Euro som felles valuta. *Dette vil bety en vesentlig omstilling for norsk næringsliv, ettersom de fleste av våre viktigste handelspartnere inngår i Euro-sonen.* Ledigheten i Euro-området har gått noe ned i det siste, *men Norge ligger fortsatt vesentlig lavere enn gjennomsnittet av Euro-landene.* EU har styrket målsettingen om økt sysselsetting *for å kompensere for at det enkelte lands evne til å føre en nasjonal sysselsettingspolitikk gjennom en uavhengig rente- og valutapolitikk har blitt redusert grunnet ønsket om prisstabilitet og sentralbankens uavhengige rolle.* Norges forhold til EUs økonomiske samarbeid må *ikke minst* vurderes i lys av hvorvidt EU lykkes i å føre ledigheten ned på et vesentlig lavere nivå.

Norge har utenfor EU mindre muligheter for interne konsultasjoner med EU-landene enn det medlemslandene har. Dette kan bidra til å svekke vår innflytelse innenfor flere av de områder EU-samarbeidet omfatter. *Med et stadig tettere utenriks- og sikkerhetspolitisk samarbeid innen EU stiller dette Norge overfor nye utfordringer.* Samtidig fører økt koordinering innad i EU-kretsen til at medlemslandene har mindre handlefrihet til å fremme sine saker i internasjonale organisasjoner innenfor blant annet miljø og handel. *Utenfor EU har Norge derfor i enkelte situasjoner større mulighet til å fremføre egne standpunkter enn dersom vi var medlem.* Arbeiderpartiet mener at Norge må utnytte de muligheter vår nåværende tilknytningsform gir, både til nær koordinering med EU der det er ønskelig og til å føre en egen politikk der det er formålstjenlig. *Bare slik kan vi dempe faren for utenrikspolitisk marginalisering av Norge i lys av utviklingen innad i EU.* Vi må derfor hele tiden føre en åpen debatt hvor fordelene ved å stå utenfor avveies mot ulempene.

Arbeiderpartiet mener at Norge må ha handlefrihet i forhold til mulige endringer i tilknytningsform. *Det betyr at en ny søknadsprosess kan startes opp i neste stortingsperiode, med sikte på en søknad tidligst i 2005-2006.* En ny vurdering av spørsmålet om EU-medlemskap vil bare være aktuelt dersom vi har sett at EU-utvidelsesprosessen faktisk er i gang, og en ny medlemskapssøknad forutsetter at det har skjedd vesentlige endringer i det norske folks holdning til spørsmålet.

Dersom det blir aktuelt å endre Norges forhold til EU, vil Arbeiderpartiet *etter grundig debatt i partiorganisasjonen*, behandle saken på et landsmøte, og eventuelt tilrå at det avholdes ny folkeavstemning.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

Fornyelse av velferden

side 30 linjene 14 - 15 endring:

Samtidig vil vi videreutvikle de offentlige tjenestene og fremme

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 31 linje 2 tillegg:

For å sikre aktiv deltakelse fra innbyggere og de som jobber i offentlig sektor må det stimuleres til å utvikle forsøkordninger og løsninger. Det bør vurderes å etablere en sentral ”Idebank” som kan tilby rådgivning, prosjektledelse, evaluere resultatene og kvalitetssikre gjennomføring.

For å sikre høyere kvalitet er det viktig å gi de ansatte større ansvar og innflytelse på egen arbeidsplass.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

Opprustning av skolen

side 31 linje 6 endring:

Fellesskolen skal ha rom for alle, *blikk for den enkelte*, uavhengig av sosial bakgrunn evne eller verdigrunnlag.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 31 linje 7 endring:

...god skole som legger til rette for læring hos elevene, og som gjør dem i stand til å tilegne seg den kunnskap og utvikle de egenskaper som er nødvendig ...

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side.31 linje 12 tillegg:

.....lik rett til utdanning. Ulik tilgang på kunnskap må ikke skape grunnlag for nye sosiale skiller i samfunnet, og med det også ulik deltakelse i de fora hvor beslutninger fattes.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 31 linje 20 endring:

...sosiale faktorer, *samfunnets* og arbeidslivets behov..

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 31 linje 38 tillegg:

Alle barn må sikres trygg skolevei og trygg ferdsel i eget nærmiljø.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 31 linje 43 tillegg:

SFO må bygges ut i alle kommuner. Tilbudet i SFO bør være trygt og legge vekt på et godt miljø. Kommunene må ha et tilbud innen skolefritidsordningen også i skoleferier, for å sikre elevene et tilbud i perioder hvor foresatte er på arbeid.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 32 linje 1 endring:

IKT må bli en integrert del av de fleste fag, *men på en slik måte at det ikke ekskluderer elever som kan ha vansker med å mestre dette.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 32 linje 11 til 18 endring:

Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering ble innført for å skape en felles arena hvor elever med ulik tro og livssyn var sammen, hvor man kunne oppnå dialog, toleranse og innsyn i ulike trosretninger. Barn og unge trenger felles kunnskap om den nasjonale kulturen og om hverandres religion og livssyn for å kunne fungere godt i et flerkulturelt samfunn. Evalueringen av faget viser at mange er fornøyd, men det er også enkelte som har innvendinger mot måten det praktiseres på. Arbeiderpartiet vil understreke at faget skal legges opp og praktiseres slik at det bidrar til å utvikle forståelse, respekt for andre og evne til dialog mellom mennesker med ulik tro og livssyn. Vi vil gjøre de endringer som er nødvendig for at intensjonene med faget skal oppfylles, i denne sammenhengen vil det også være aktuelt å endre fagets navn. Undervisningen i faget skal ikke være forkynnende. Arbeiderpartiet vil holde fast ved at dette skal være et fellesfag.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 32 linje 33 tillegg:

Organiseringen av arbeidet i skolen må skje på en slik måte at mest mulig tid blir brukt sammen med elevene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 32 linje 38 endring og tillegg:

Arbeidet mot mobbing i skolen må fortsettes *og intensiveres. For å forebygge mobbing og mestre problemet, er det behov for en fortsatt kompetanseheving i skolen på dette området.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 2 endring:

Ordet ”lærer” byttes ut med ordet ”undervisningspersonell”.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Videregående opplæring

side 33 linje 27 tillegg:

.. økt sterkt. *Det er likevel et behov for bedre rekruttering til en del nødvendige fagutdanninger.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 31 endring.:

Dette mener vi har vært en *nødvendig* utvikling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 35 tillegg:

Arbeiderpartiet vil se positivt på forsøksvirksomhet med alternative undervisningsformer og samarbeid mellom skole og arbeidsliv.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 35 tillegg:

Elever med spesielle lærevansker og funksjonshemming bør få et større spekter av valgmuligheter i fag og linjer.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 33 linje 36 tillegg:

Lærlinger må ha de samme rabattordningene som skoleelever.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 37 tillegg:

Arbeiderpartiet vil videreutvikle låneordningen for skolebøker, *dette vil på sikt innebære at skolebøker og annet læremateriell skal være gratis i den videregående skolen.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 40 tillegg:

Dessuten er det mange elever i den videregående skolen som må flytte og bo på hybel under skolegangen. For å forhindre at disse elevene slutter før opplæringen er gjennomført, må det legges til rette et tilbud om praktisk og sosial støtte utenom skoletiden.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 33 linje 41 tillegg:

Arbeiderpartiet vil innføre et skille mellom gyldig fravær og skulk i den videregående skolen, og utvide retten til fravær for politisk og organisatorisk virksomhet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Mer penger til helse og omorganisering av sykehusene

side 34 linje 20 tillegg:

Befolkningen skal ha et likeverdig sykehusstilbud. Vi vil arbeide målbevisst for å fjerne store geografiske forskjeller i ventetid for behandling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 34 linje 39 tillegg:

Den offentlige tannhelsetjenesten skal være god både i kvalitet og omfang. Vi vil gjennomgå ordninger for økonomisk tilskudd til behandling, for personer med svak økonomi.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 35 linje 22 tillegg:

.....godt representert i styrene. *Ordningen med pasientombud må bestå.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 36 linje 34 endring:

...etableres flere tilpassede bo og arbeidstilbud.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 37 linje 3 til 8 erstattes med:

Voksne som har med barn og unge å gjøre, må få mer kunnskap om tidlige symptomer og tegn. *Både skolen og helsevesenet må bli flinkere til å sette dette problemet på dagsorden. Helsevesenet må styrke kunnskapen i alle ledd og et virkemiddel til dette vil være å etablere faglige nettverk i primærhelsetjenesten, og ved at enkelte sykehus skal tilby høyspesialisert behandling. Det må også jobbes mot de holdninger i samfunnet som fremmer spiseforstyrrelser.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 37 linje 13 tillegg:

.....og fordeling av arbeidet. *En hovedutfordring i helse- og omsorgssektoren er å utnytte helsepersonellens kompetanse på en best mulig måte, og unngå strid profesjonene imellom.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 37 linje 13 tillegg

Arbeiderpartiet vil også jobbe for å redusere ufrivillig deltidsarbeid.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 37 linje 19 tillegg:

...ved hjelp av tileggskurs og norskundervisning.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 37 linje 21 endring:

... påvirker vår fysiske og psykiske helse, *vår evne til å mestre dagliglivet,.....*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 37 linje 30 nytt avsnitt

Helsestasjonene i Norge møter alle barn i alderen 0 – 18 år. En tverrfaglig innsats knyttet til helsestasjonene kan gi de som har ekstra behov et tilbud tidligst mulig. I et samfunn med stadige oppbrudd og sterkere sentralisering er det nødvendig å bygge opp og styrke sosiale nettverk. Gjennom helsestasjonene kan det bygges opp systemer som støtter barn og foreldre slik at de oppnår god fysisk, psykisk og sosial helse.

Arbeiderpartiet vil styrke skolehelsetjenesten, og arbeide for en nærmere integrering av målsettingene i skolehelsetjenesten gjennom skolens læreplan.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Barnehageplass til alle som ønsker det

side 38 linje 23 tillegg:

...på en best mulig måte. *Det skal utarbeides finansieringsmodeller som gjør det økonomisk enklere å ha en mer fleksibel åpningstid.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 38 linje 26 tillegg:

Arbeiderpartiet må arbeide for å bedre kjønnsbalansen blant de ansatte i barnehage og skole, av hensyn til barna og behovet for rollemodeller.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 38 linje 31 tillegg:

Nytt underkapittel

Barn og unge som har vanskelige levekår

Noen barn og unge er utsatt for omsorgssvikt, overgrep og mobbing. Mentale lidelser, deriblant spiseforstyrrelser, kan i verste fall være livstruende problemer. Rusmisbruk forekommer, og enkelte utøver kriminalitet og vold.

Det er anslått at 70.000 barn i Norge lever under fattigdomsgrensen. Det vil si at familiene ikke har råd til det andre tar som en selvfølge. Arbeiderpartiet vil arbeide for å bedre disse barnas situasjon.

Samfunnet må utvikle en bedre forståelse av forhold i familie, skole, nærmiljø og storsamfunn

som medvirker til at slike problemer oppstår. En slik utvidet forståelse må omsettes i tiltak som kan påvirke eller fjerne disse.

Det forebyggende arbeidet må styrkes. Voksne som har med barn og unge å gjøre, må få bedre kompetanse om hvordan de kan oppdage det når noen viser tegn på å være utsatt for belastninger eller er i ferd med å utvikle problematferd. Dette gjelder ikke minst ansatte i skolen og ledere i barne- og ungdomsorganisasjoner.

Offentlig sektor er ikke samordnet slik at de totale ressurser og hjelpemuligheter kan utnyttes best mulig overfor de som har problemer. Dette vil Arbeiderpartiet endre. Om nødvendig vil vi foreta endringer i lovverket.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Barnevernet skal gi trygghet og utvikling

side 38 linje 45 tillegg:

.....sikre kvaliteten i barnevernsinstitusjoner. *Arbeiderpartiet vil understreke det offentliges ansvar for alle slike institusjoner.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 39 linje 3 tillegg:

.....kan behandles hurtig. *Arbeiderpartiet mener ventetiden for barnevernsaker må begrenses. Det må bli mer og bedre ressursbruk til kompetanse/fagfolk innen barnevernet. Avlastning i større målestokk må gis til foreldre som trenger hjelp. Hjelp i krisesituasjon må prioriteres.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

En aktiv alderdom

side 39 linje 9 endring:

overskriften endres til:

En trygg og aktiv alderdom.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 39 linje 23 endring:

...deltakelse på eldresentre og ellers i samfunnslivet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 39 linje 23 tillegg:

Aktivitører bør være en del av bemanningen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 39 linje 26 endring:

....ulike typer for funksjonshemninger.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 39 linje 40 endring:

.....behandlingstilbud og rehabiliteringstjenester skal

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 40 linje 16 tillegg:

Det samme kan bofellesskap der den enkelte bor for seg selv, men hvor det er tilsyn og felles måltider.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 40 linje 26 tillegg:

Nytt underkapittel:

Deltakelse og like muligheter ved funksjonshemming

Mange i yrkesaktiv alder har en funksjonshemming som får innvirkning på flere livsområder og som forutsetter tilrettelegging på de fleste samfunnsområder. Arbeiderpartiet vil fortsatt arbeide for full deltakelse og likestilling for funksjonshemmede.

Arbeiderpartiet vil fortsatt styrke politikken overfor funksjonshemmede med særlig vekt på å endre forhold av sosial, fysisk, økonomisk, kulturell og strukturell art som hindrer full deltakelse og likestilling. Samtidig vil vi videreføre og forbedre tiltak som letter funksjonshemmedes situasjon i hverdagslivet.

Ordet i saken:

306 Ann-Marit Sæbønes, Landsstyret/Oslo

...i yrkesaktiv alder – tas ut.

170 Tom Tvedt, Rogaland

Arbeiderpartiet vil sikre funksjonshemmede arbeid ved å konkret arbeid for dette i samarbeid med de funksjonshemmedes organisasjoner, næringslivets arbeidstakerorganisasjoner samt stat og kommune, slik at vi sikrer de funksjonshemmede arbeid i ordinære bedrifter.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling samt forslag fra Ann-Marit Sæbønes og Tom Tvedt enstemmig vedtatt.

Mindre byråkrati, mer samråd

side 41 linje 11 tillegg:

De enkelte oppgaver må også samordnes slik at ansvaret blir klart. Tiltakskjeder som for eksempel i rusomsorgen må samordnes og organiseres slik at kjeden ikke blir brutt fordi ansvaret ligger på forskjellige nivåer.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 41 linje 37 tillegg:

..... i døgnet gjennom Internett. *Innføring av IKT for å øke tilgjengeligheten må ikke føre til at offentlige kontorer yter et dårligere tilbud til de som ikke har Internett.* Også de faktiske åpningstidene.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

Mer rettferdig fordeling

Et arbeidsliv med plass til alle

side 43 linje 44 endring:

Det innebærer at arbeidslivet må organiseres inkluderende, og *skatte-* og trygdesystemet må legge til rette

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 44 linje 14 tillegg:

Folk som har en viss arbeidsevne bør kunne fortsette i arbeidslivet på deltid i stedet for å bli helt uføretrygdet. Dersom arbeidsaktiviteten er av et slikt omfang at det kan bli snakk om avkortning i uføretrygden, må regelverket mykes opp slik at det blir lettere å kombinere trygd og arbeid uten å tape økonomisk på dette.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 44 linje 16 tillegg:

...positiv retning. *Vi må også være villige til å vurdere endringer i regelverket på området. Arbeiderpartiet vil ikke svekke arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordningen, men satse på tiltak som fremmer helse og forebygger sykdom i arbeidslivet.* En forutsetning....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 44 linje 39 endring:

...deltakelse i det ordinære arbeidslivet

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 44 linje 43 endring:

...bedre skyssordninger, *arbeid med bistand og annen personlig støtte*, bedre tilrettelegging ..

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 45 linje 4 endring:

..Arbeiderpartiet vil forbedre støtten til *og tilbudet om* utdanning for enslige forsørgere, ved å lempe på kravet om

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 45 linje 16 tillegg:

Arbeiderpartiet går inn for å styrke arbeidsmarkedsbedrifter i arbeidet med å gi plass til alle i arbeidsmarkedet. Disse bedriftene har gjennom en årrekke arbeidet med attføring av personer til nytt arbeid. I tillegg driver disse bedriftene arbeidstrening og annet tilpasningsarbeid.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Fleksibilitet og permisjonsordninger i arbeidslivet

side 46 linje 19 tillegg:

Arbeidstakervernet for gravide bør styrkes.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Læring gjennom hele livet

side 47 etter linje 5 nytt avsnitt:

Arbeiderpartiet vil også legge til rette for at den enkelte skal kunne ta etter- og videreutdanning uavhengig av geografisk avstand til høyskoler og universitet. Det må satses på flere desentraliserte universitets- og høyskoletilbud, studier over Internett og elektroniske klasserom.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 47 linje 9 endring:

Strykenasjonale.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Økonomisk mulighet til å ta utdanning

side 48 linje 11 endring:

...videregående *opplæring*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 48 linje 12 tillegg:

...student *gjennom å øke kostnadsnormen* slik at det blir.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 48 linje 23 tillegg:

Det bør øremerkes billige tomter til studentboliger.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 48, linje 24 tillegg:

Arbeiderpartiet vil søke å finne løsninger som styrker studentenes rettigheter i vertskommunen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Bolig til alle

side 48 linje 38 tillegg:

...boforhold. Derfor må kommunesektoren fortsatt være et viktig redskap for å nå våre boligpolitiske mål.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 49 linje 4-5 endring:

Samtidig bør både stat og kommune kunne bruke eller omregulere en større andel av sine egne tomtearealer eller bygningsmasse til boligformål.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 49 linje 11 tillegg:

Arbeiderpartiet vil at eieren av en bolig skal ha mulighet til å eie den tomte vedkommende har bygget sin bolig på. Ordningen med festetomter bør derfor avvikles.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 49 linje 12 endring:

Arbeiderpartiet vil styrke Husbanken slik at den kan bidra til å gjøre.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 49 linje 40 nytt avsnitt:

Arbeiderpartiet vil motarbeide klasseskiller basert på bostandard og fortsatt arbeide for mangfold i bomiljøene. Støtte- og finansieringsordninger for utleieboliger og lavinnskuddsboliger utformes slik at de ikke fører til utvikling av spesielle/avgrensede boligområder for svakstilte. Bedring av bostøtten for varig vanskeligstilte er en forutsetning for en rimelig balanse mellom boutgifter og inntekt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Et solidarisk pensjonssystem

side 51 linje 12 tillegg:

Det er viktig at et nytt pensjonssystem legger til rette for at eldre kan arbeide.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kamp mot global fattigdom

side 53 linje 12 tillegg:

..... av befolkningen. *Det må i størst mulig grad legges etiske normer til grunn for handel.*
Framfor alt.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 54 linje 9 endring:

...for sine produkter, *samtidig som de gis mulighet til å skjerme sine markeder i oppbyggingsfasen for industri.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 54 linje 14 nytt avsnitt:

Det er et særlig mål å sikre mattilførselen til u-landenes egne innbyggere, å stimulere "sør-sør" handelen og å overføre teknologi slik at landene i Sør blir mindre avhengig av import av industriprodukter fra Nord. På den måten kan de bygge opp sin økonomi slik at de blir beredt til å delta i verdenshandelen på lik linje med de nåværende i-landene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 54 linje 17 tillegg:

Norge må jobbe for at sosiale standarder og krav om miljøvennlig produksjon blir en del av WTO-avtalen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 54 linje 43 endres til:

Arbeiderpartiet ønsker mottageransvar og resultatorientering i bistanden, hvor fokus rettes mot landenes egne utviklingsmål. Vi vil fortsatt opprettholde langsiktig partnerskap for utvikling mellom Norge og noen enkeltland og bruke det flernasjonale systemet optimalt. Vi ønsker økt satsing på multilateral bistand blant annet gjennom UNDP. Vi ønsker også å vurdere mer regional tilnærming til bistanden.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 55 linje 15 nytt avsnitt:

Bistand må fremme demokrati og institusjonsutvikling. Arbeidet mot korrupsjon er helt sentral. UNDPs satsing på "good governance" er en linje Arbeiderpartiet mener bør vektlegges i bistand.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 55 linje 20 – 28 endring:

Erstattes med:

HIV/AIDS epidemien har utviklet seg til å bli en internasjonal krise av enorme dimensjoner, og er i stor grad et fattigdomsproblem. I de land som er hardest rammet står hele folkegrupper og generasjoner i fare for å bli utryddet, og mange av de framskrittene som er gjort for å redusere fattigdom og marginalisering i utviklingsland blir reversert. Mer enn 34 millioner mennesker lever nå med HIV/AIDS, 95 prosent av dem i utviklingsland. Kvinner, barn og ungdom er mest sårbare.

Arbeiderpartiet vil arbeide for en bred mobilisering mot HIV og AIDS, med utgangspunkt i en erkjennelse av at problemet angår alle. Vi vil bidra til at innsatsen mot AIDS styrkes, både ved at det bevilges mer penger, og gjennom å sørge for at ressursene brukes mer strategisk og målrettet. Spredning av kunnskap om sykdommen, og om hvordan både kvinner og menn skal beskytte seg mot smitten, er av avgjørende betydning, og kampanjer bør gjennomføres på lokale premisser. Å bidra til en styrking av kvinners rolle i samfunnet, og en større grad av økonomisk uavhengighet for kvinner, vil også være viktige tiltak i arbeidet mot AIDS. AIDS-forskningen må intensiveres, og det internasjonale samfunnet må etablere ordninger som sikrer den fattige delen av verden tilgang til aktuelle medikamenter. En viktig del av arbeidet mot HIV og AIDS er også å bidra til at mennesker som allerede er smittet møtes med respekt og omsorg, og at barn og unge som mister foreldre og familie blir tatt hånd om.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Fred – en forutsetning for en mer rettferdig verden

Side 56 linje 38 tillegg:

Avtalen om totalforbud mot kjemiske våpen må følges opp med tiltak overfor land som ikke ratifiserer den, slik at den kan bli effektiv. Norge er også part i Biologivåpenkonvensjonen, og må arbeide aktivt for at man får et verifikasjonssystem som er like omfattende som det som er bygd opp for kjemiske våpen. Dette innebærer bl.a. at man fører strengere kontroll med internasjonale overføringer innenfor den farmasøytiske industrien.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 59 linje 3: nytt avsnitt:

I tråd med dette og et endret trusselbilde er det viktig å opprettholde et Heimevern som er landsdekkende og identifiserbart.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Barentssamarbeidet

Side 59, tillegg linje 23:

Norge er i en helt spesiell situasjon med sine relasjoner til Russland i nordområdene. Det har etter hvert utviklet seg familiære bånd over grensen, og folk-til-folk-samarbeidet er voksende. Her finner vi bl.a. et aktivt kulturelt samarbeid og samarbeid innen utdanning og helse. Ingen steder i verden markerer et større skille i levestandard enn grensen mellom Russland og Norge. Problemene i Nordvest-Russland kan langsiktig løses i et aktivt samarbeid mellom Russland, EU, EUs samarbeidspartnere i EØS, Norge og Island, samt USA og Canada. En bærekraftig utvikling i området må innebære et bredt spekter av tiltak basert på samarbeid mellom likeverdige partnere. I et slikt samarbeid er EUs nordiske medlemsland avgjørende

aktører og premissleverandører for å sikre at Barentsregionen blir en viktig del av EUs nordlige dimensjon. Dette er særlig viktig i tiltak for miljø og atomsikkerhet og for en langsiktig næringsutvikling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

Det økonomiske og økologiske grunnlaget

side 62 linje 29 tillegg:

Arbeiderpartiet mener Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 62 linje 37 tillegg:

Kunnskap knyttet til miljøutfordringene må også ha en sentral plass i skolen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 62 linje 37 tillegg:

Arbeiderpartiet mener alle offentlige etater bør innføre etiske retningslinjer og miljøkrav for innkjøp.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Reduksjon av utslipp

side 63 linje 15 tillegg:

Arbeiderpartiet mener en på kommunalt og regionalt nivå bør utarbeide forpliktende klimahandlingsplaner i tilknytning til Lokal Agenda 21-arbeidet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Forsvarlig avfallsbehandling

side 64 linje 11-12 endring:

Ukontrollert forbrenning av avfall og forbrenning med foreldet teknologi, gir forsurende utslipp og utslipp av helse- og miljøfarlige kjemikalier.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 64 linje 31 tillegg:

Arbeiderpartiet vil vurdere å ta krav om avfallsbehandling inn i plan- og bygningsloven.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 64 linje 36 tillegg:

...ved utnyttelse av energien til fjernvarme.

Alle disse anleggene må oppfylle de strengeste nasjonale og internasjonale krav til utslipp.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Bruk av naturområder til miljø og menneskers beste

Side 65 linje 28 endring:

Stryke Arbeiderpartiet viltil og med ... fjelloven endres for å oppnå dette.

Ordet i saken:

050 Thorbjørn Berntsen

”Arbeiderpartiet vil innløse visse særrettigheter som enkelte har i enkelte statsallmenninger.”

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og Thorbjørn Berntsens forslag ble enstemmig vedtatt.

side 65 linje 44 endring:

Lakseparasitter erstattes med *parasitter*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vern av truede arter

side 66 linje 1 tillegg:

Biologisk mangfold og vern av truede arter (ny tittel)

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Og side 66 linje 1 tillegg:

Arbeiderpartiet vil sikre det biologiske mangfoldet og øke kunnskapen om Norges varierte natur. Det biologiske mangfoldet er selve grunnlaget for verdiskapning, velferd og livskvalitet. Beliggenhet, landskap og menneskenes bruk av naturen gjennom flere tusen år er bakgrunnen for denne store variasjonen. De siste tiårene har vår måte å bruke og påvirke naturen på, gjort at en del naturtyper og arter står i fare for å forsvinne. Naturen i landet vårt blir dermed fattigere. Arbeiderpartiet ønsker å styrke den nasjonale innsatsen for bevaring av det biologiske mangfoldet, blant annet gjennom mer aktiv forvaltning av verneområdene og oppbygging av en nasjonal Artdatabank og Miljøprøvebank i et samarbeid mellom de naturhistoriske universitetsmuseene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 66 linje 8 endring:

...rovdyr og rovfugler....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 66 linje 9 endring:

Bytt ut setningen: ”Man må ha en løpende analyse av rovdyrpolitikken.....”
med følgende:

Konsekvensene av rovdyrpolitikken i forhold til bosetting, miljø, kulturlandskap, friluftsliv, turisme, jakt og fiske må analyseres. Nødvendige tiltak må iverksettes for å motvirke uønskede virkninger overfor enkeltmennesker, næringer og regioner. En økt satsing på forebyggende tiltak vil være sentralt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Bærekraftig energiforsyning- og forbruk

side 67 linje 3 tillegg:

For å sikre at dette markedet tar miljøhensyn må det etableres kjøreregler for el-markedet som sikrer at miljøkostnadene inkluderes i produksjonsprisen. Før underskudd i Norge.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 67 linje 5 endring:

... energisparing, oppgradering av eksisterende kraftanlegg og ledningsnett,

Vedtak: Hele kapittelet enstemmig vedtatt.

Side 67 linje 9 endring:

*Det er et mål for Arbeiderpartiet å begrense *det totale energiforbruket*.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 67 linje 31 endring:

...industriell spillvarme og solvarme. Vi vil også oppmuntre til økt lokal bruk av energi fra restavfall til oppvarming, i de tilfeller hvor dette ikke går ut over andre nasjonale miljømål.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 67 linje 38 endring:

Byggeforskriften må endres slik at andelen bygg med vannbåren varme øker.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 67 linje 39 tillegg:

Det vurderes innført krav om at alle bygg over 1000 m2 skal utstyres med opplegg for vannbåren varme.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 68 linje 26 – 27:

Dissensen opprettholdes av Eva Kristin Hansen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Side 68 linje 35 tillegg:

Staten må bidra til finansiering av denne infrastrukturen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Samferdsel til det beste for miljø og verdiskaping

side 68 linje 38 endring:

..framkommelighet, *bosetting, velferd, sikkerhet*.....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 68 linje 42 endring:

”voksende transportsektor” erstattes med ”økende biltrafikk”.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 68 linje 45 tillegg og endring:

Ved planlegging av bolig og næringsområder skal det være påkrevet med miljøvennlig infrastruktur. Byene og byområdene må selv få styre midlene til kollektivtrafikken og motta de statlige tilskuddene direkte.

Ordet i saken:

250 Gunn Inger Løvseth, Sør-Trøndelag foreslo at siste setning skulle gå ut.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 69 linje 1 endring:

...økte statlige bidrag til utvikling, utbygging og *drift* av kollektivtilbud og bybaner.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 2-5 endring

Ved tildeling av midler til samferdselsformål for de store byene vil vi legge vekt på at det er satt i gang eller planlegges *positive tiltak for å stimulere til bruk av kollektivtransport*, tiltak for å regulere biltrafikken gjennom veipricing, differensierte bompengesatser, parkeringsbegrensninger og andre reguleringer.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 5 tillegg:

Konsesjonsvilkårene og forskriftene må endres slik at funksjonshemmede får bedre tilgjengelighet til transportmidler.

Ordet i saken:

060 Olav Tønsberg, Oslo opprettholdt følgende forslag i tillegg til side 69 linje 6:
For å redusere støy- og luftforurensningene fra veitrafikk, iverksettes tiltak med å senke fartsgrensa på innfartsveier til byer og andre tettbebygde med stor trafikkbelastning.

Foreslås oversendt Sentralstyret.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling forslag enstemmig vedtatt.
Olav Tønsbergs forslag enstemmig vedtatt oversendt sentralstyret.

side 69 linje 11 endring:
Vi vil *prioritere* nærtrafikken

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 16 tillegg:
Store deler av landet er avhengig av fly for transport over lengre strekninger.
Arbeiderpartiet vil at staten fortsatt skal bidra med offentlig kjøp av flytjenester etter anbudsprinsippet, for flyruter som ikke er kommersielt lønnsomme.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 17 og 18 endring:
Stryk setningen.
I store deler av landet er det ikke realistisk å satse verken på tog eller annen kollektivtransport for personer og næringsliv.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 19 endring:
...gode samferdselsløsninger er et viktig distriktpolitisk virkemiddel, og er en forutsetning....

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 26 endring:
Fraktutjevningsordningen på *drivstoff* skal bidra til mest mulig lik pris i hele landet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 69 linje 38 tillegg:
Arbeiderpartiet vil ha en handlingsplan for de største byene, med økt satsing på utslippsfrie miljøbiler.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 70 linje 11 tillegg:
Farleien til sjøs må dessuten sikres gjennom bedre lys, og utbedring av sjøkartverk.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 70 linje 19 tillegg:
Dette må blant annet ses i sammenheng med den kraftige veksten i havbruksnæringen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 70 linje 19 tillegg:

Alle deler av landet skal fortsatt være sikret tilgang på posttjenester. Det skal i hver kommune være minst ett postkontor eller kontraktspostkontor som tilbyr Postens basistjenester og grunnleggende banktjenester.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 70 linje 25 tillegg:

...har krav på. *For Arbeiderpartiet er det et viktig mål å vri forbruket over fra privat til offentlig forbruk.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Grønn økonomi

side 71 linje 3 tillegg:

Miljøstandarder og miljøsertifisering bør tas aktiv i bruk ved innkjøp og anbudsinnhenting til offentlig virksomhet for å miljøtilpasse produksjon og kjøp av tjenester.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Arbeid for alle, bygget på solidaritetsalternativet

side 71 linje 24 tillegg:

Arbeiderpartiet vil forbedre opplegget for godkjenning av utdanning fra andre land.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Hele landets ressurser må tas i bruk

side 73 linje 6 tillegg:

Hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og målet om likeverdige levekår skal ligge fast. Vi vil satse videre på eksisterende næringsliv og fremme etableringen av nye bedrifter.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 73 linje 7 endring:

tilgang på råvarer og utvikle nye produkter basert på disse, samtidig som vi skaper mangfold i (stryk neste setning den er tatt inn på linje 6)

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 73 linje 12 tillegg:

Arbeiderpartiet mener at den økonomiske integrasjonen og den teknologiske utviklingen har skapt helt nye utfordringer for utviklingen i hele landet. Uten kontinuerlig kompetanseutvikling, nyskaping og en bevisst satsing på de ulike regioners fortrinn, kan enkelte distrikt eller næringer bli tapere i den voksende konkurransen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 73 linje 26 tillegg:

Mange kvinner flytter fra distriktene både for å få bedre utdanningstilbud og for å få jobb. For å motvirke dette må vi satse på desentralisert utdanning, og ha en aktiv kvinnesatsing innenfor næringspolitikken i distriktene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 73 linje 27 endring:

... kvinner *og ungdom* og blant annet ...

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 73 linje 29 nytt avsnitt:

Arbeiderpartiet mener at byene har en viktig rolle som møteplasser og kommunikasjons- og utdanningssentra. Byene tilbyr varierte jobbmuligheter og et stor kulturtilbud. Samtidig står spesielt storbyene overfor store utfordringer knyttet til blant annet økte forskjeller i levekår, økende kriminalitet, høye bokostnader og dårlig luftkvalitet. Arbeiderpartiet vil sette byene i stand til å møte disse utfordringer på en bedre måte.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 73 linje 42 tillegg:

.....fellesskapet reduseres *i takt med dette*.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 74 linje 11 endring:

Vi vil legge til rette for nyskaping, omstillingsevne og konkurranse, *og særlig fokusere på nyrekruttering til næringen*.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 74 linjene 25-26 endring:

Arbeiderpartiet vil sikre at reindriften også i framtida *skal ha en sentral betydning for økonomi, kultur og sysselsetting*.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 74 linje 38 tillegg:

Distriktskontorene må ha inngående kjennskap til og virke sammen med næringslivet og andre aktører i sine regioner. Virkemidlene må bli mer fleksible, slik at de kan tilpasses de enkelte kundene og de lokale næringsmiljøene. Samtidig er det behov for mer langsiktighet og forutsigbarhet i den praktiske politikken. SND må bli flinkere til å bruke de muligheter som

finnes til å sette sammen finansieringspakker, koble bedrifter, bidra på kompetanse og teknologi og henwise til andre relevante samarbeidspartnere enn de er i dag. SND må tilpasse virkemiddlebruken til nye bedrifter, og det faktum at ulike regioner har ulike næringsmønstre og ulike behov. Kvinner har som nyskapere andre ønsker enn menn, og dette må gjenspeiles i SNDs arbeid. SNDs landsekkende midler må økes og rettes inn mot bedrifter som søker om midler for å heve de ansattes kompetanse.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Økt satsing på forskning og høyere utdanning

side 75 linje 15 tillegg:

Gode velferdstilbud over hele landet stiller også store krav til at utdanningssystemet sikrer tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 75 linje 46 tillegg:

...til høyere utdanning. *Høyskolenes rolle i den regionale utviklingen må styrkes.*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Et næringsvennlig Norge

side 79 linje 18 tillegg

Dette er viktige premisser for utvikling av et sunt og mangfoldig næringsliv. Samfunnet er avhengig av et variert arbeids- og næringsliv. Det gir flere utviklingsmuligheter både for den enkelte og for virksomhetene. Arbeiderpartiet vil ta vare på og videreutvikle konkurranseutsatt sektor, noe som vil kreve industriell fornyelse og utvikling.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 79 linje 38 nytt avsnitt

Den velutviklede virksomheten innen laks- og ørret-oppdrett må sikres videre vekst både hos de eksisterende aktører med økte forkvoter, og gjennom tildeling av konsesjoner til små og nye aktører. Dette skal skje etter nærmere bestemte kriterier, slik at blant annet distriktpolitiske mål ivaretas. Arbeiderpartiet finner det rimelig og rettferdig at de som tildeles en oppdrettskonsesjon betaler et vederlag. Det er viktig at et slik vederlag gjenspeiler den betalingssevne de ulike grupper av oppdrettere har. Vi vil utrede muligheten for å innkreve en avgift når konsesjoner skifter eier, og dessuten utrede spørsmålet om å gi kommunene lovhjemmel til å innføre en arealavgift, noe som blant annet vil kunne sette kommunene bedre i stand til å stimulere og legge til rette for næringsutvikling innen havbruk.

Ordet i saken:

294 Bernt-Aksel Jensen, Finnmark strykning i linje 2, ordet ”økte” strykes.

Vedtak: Forslaget blir behandlet under redaksjonskomiteen for andre politiske sakers innstilling senere i møtet.

side 80 linje 37 tillegg:

Arbeiderpartiet vil derfor arbeide for å opprettholde og utvikle en god og effektiv kystvakt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 82 linje 18 endring:

Stryke setningen

I tillegg kan særskilte ...til og med.. innenfor akseptable priser.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 82 linje 22 tillegg:

Alle norske husstunder må få tilbud om bredbåndstilknytning innen utgangen 2004. Det offentlige må bidra til å nå dette målet i områder som ikke er kommersielt lønnsomme å bygge ut.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 82 linje 46 tillegg:

... men dette forutsetter *økt ilandføring og utbygging*

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 83 linje 19 tillegg:

Det er åpnet for konkurranse i kraftmarkedet, og det har foregått en omfattende omstrukturering i energibransjen. Det offentlige eierskapet er likevel i stor grad opprettholdt. Dagens eiere av energiverkene, ofte kommuner og fylkeskommuner, kan fritt bestemme om de ønsker å selge eller beholde sine eierandeler. Arbeiderpartiet mener at også lokale og regionale nett og kraftverk som nå, i hovedsak skal eies og drives av offentlige virksomheter. Å skape sterke offentlig eide selskap vil være en måte å sikre fortsatt offentlig eie av energiverkene. Dette er viktig for å sikre langsiktige verdier til beste for det norske samfunnet, for å opprettholde et norsk industrielt vannkraftmiljø og for å utvikle en industriell og profesjonell tankegang som ivaretar de opparbeidete verdiene.

Arbeiderpartiet vil opprettholde hjemfallsinstituttet som sikrer alle ikke-offentlige kraftverk tilbake til staten etter 60 år.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Kapittel enstemmig vedtatt, med unntak av side 79 linje 38 nytt avsnitt.

Identitet bygget på toleranse og solidaritet

Side 85 endre overskrift til Identitet bygget på solidaritet, toleranse og aksept

Ordet i saken:

253 Hildur Fallmyr, Nord-Trøndelag foreslår nytt underkapittel om forbrukerpolitikk.
Hill-Marta Solberg, Red.kom.

Dirigenten foreslo å oversende forslaget fra Hildur Fallmyr til Sentralstyret.
Tas opp senere i møte til behandling.

Vedtak: Dirigentens forslag enstemmig vedtatt.

Menneskerettigheter

side 85 linje 39 endring:

FN's Barne- og *Kvinne*konvensjon skal innarbeidast i den norske lovgivning.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Likestilling

side 87 linje 36 endring:

Styrer i offentlige og halvoffentlige selskap skal ha minst 40% av *hvert kjønn*.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 87 linje 44 tillegg:

Kjønnslemlesting er et grotesk og ulovlig overgrep mot kvinner. Dette foregår systematisk i en rekke land, og også norske jenter blir omskåret. Arbeiderpartiet ønsker å forhindre at jenter omskjæres og vil at kvinner som allerede er rammet av inngrepet skal få den hjelp og støtte de trenger. Det bør foretas obligatoriske helsesjekker for barn i risikogrupper, bygges spesialkompetanse i helsevesenet om kjønnslemlesting, og drives informasjonsarbeid om skadevirkningene av slike overgrep.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Homofile og lesbiske

side 88 linje 7 tillegg:

....er homoseksualitet fortsatt straffbart. Arbeiderpartiet mener forsøk på å endre menneskers seksuelle orientering, er etisk uforsvarlig og i strid med våre grunnleggende verdier. Mangfold på alle livets områder og respekten for menneskers egne valg er viktige verdier for Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet vil sikre....:

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 88 linje 21 endring:

....tiltak drevet av og for unge og voksne lesbiske og homofile

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Nei til all rasisme

side 88 linje endring 35:

...fra, eller *landets* egen urbefolkning, samene.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 88 linje 41 tillegg:

Arbeiderpartiet vil styrke lovverket mot etnisk diskriminering, og som et ledd i det, arbeide med å gjøre FNs rasediskrimineringskonvensjon til del av norsk lov.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 89 linje 3 tillegg

Nytt underkapittel

Likeverdige levekår for den samiske befolkningen.

Som et viktig grunnlag for sin samepolitikk legger Arbeiderpartiet til grunn at staten Norge opprinnelig er etablert på territoriet til to folk - samer og nordmenn - og at begge folkene har den samme rett og det samme krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk. Denne prinsipielle likeverdigheten er klart slått fast i grunnlovsparagraf 110 a.

Man har også erkjent at det gjennom lang tid var offisiell politikk at det samiske språket og den samiske kulturen skulle bort. Formålet med den nye politikken er ikke å gi samene en særstilling, men å rette opp de negative virkningene av det som har skjedd tidligere.

Samene bor i dag i hele landet. Den tradisjonelle samiske bosetning finner man fra og med Hedmark og nordover. Det gir rom for store kulturvariasjoner. Det må man ta hensyn til ved politikktutforming på dette området.

Kommunene er helt sentrale i å gi enkeltmenneskene de samiske språk- og kulturtilbud de har krav på, og rett til. Sentrale myndigheter bør derfor i nær dialog med Sametinget, bidra til at kommunene kan gjennomføre praktiske tiltak for at de innbyggerne som ønsker det, kan ha en trygg samisk fremtid.

En aktiv distrikts- og regionalpolitikk er viktig for å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur. Det gjelder både tradisjonelle næringer som reindrift, jordbruk og fiske, men i like høy grad moderne arbeidsplasser som informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Samerettsutvalget leverte i 1997 et forslag om fremtidig bruk og forvaltning av grunnen i Finnmark. Dette skal følges opp gjennom en tilsvarende utredning for området fra og med Troms til og med nordre del av Hedmark. I den politiske sluttbehandlingen vil man vektlegge alle aktuelle momenter. Målsettingen er å komme frem til ordninger som alle kan leve med, og som skaper ro om rettighetsspørsmålene

Samiske kvinner har tradisjonelt hatt en sterk stilling i samfunnet. Utfordringen nå er å få kvinnene representert på lik linje med menn i de samepolitiske organene.

Rekruttering og utdanning av fagfolk med bakgrunn i samisk språk og kultur, er viktig innenfor alle deler av offentlig virksomhet. Det er også viktig at det blir gitt barnehagetilbud for samiske barn, tilpasset det enkelte barns samiske språk- og kulturbakgrunn. Tidlig språkopplæring er den sikreste vei til flerspråklighet

Et moderne samfunn har behov for aktive og engasjerte medier som holder et høyt nivå. Det gjelder både presse, radio, og TV. Sametinget er her en viktig premissleverandør.

Samene er det eneste folket som bor i alle de fire Barentsregion-landene. Barentssamarbeidet er viktig når det gjelder å styrke samenes muligheter til å fungere som ett folk på tvers av landegrensene.

Den samiske idrettsbevegelsen er i dag en viktig kulturformidler i ungdomsmiljøene på tvers av landegrensene. Dette arbeidet fortjener både oppmerksomhet og støtte også i fremtiden.

Staten i samarbeid med Sametinget har et klart informasjonsansvar om samiske forhold. Det er viktig at det lages informasjonsstrategier og iverksettes tiltak som bidrar til et økt, balansert fokus på samiske spørsmål.

I og med at Sametinget er det representative talerøret for samene i Norge, er det en høyt prioritert oppgave å øke velgeroppslutningen ved sametingsvalget. Valgordningen må også sikre størst mulig samsvar mellom stemmer og antall representanter som blir valgt.

I tråd med disse målsettingene har Arbeiderpartiets landsmøte også vedtatt et eget samepolitisk manifest. Der går man inn for konkrete tiltak på en rekke samfunnsområder for å fremme en utvikling i retning av reell likestilling mellom samisk og norsk kultur.

Ordet i saken:

265 Aase Falck, Nordland foreslo nytt avsnitt etter tredje avsnitt: ”I Norge er det tre samiskspråklige områder, nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Alle områdene har ulike språk. Særlig gjelder dette sørsamisk område hvor både tale- og skriftspråket er svært forskjellig fra de andre områdene. Dette vil Arbeiderpartiet vektlegge i sin politikk.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og Aase Falcks forslag enstemmig vedtatt.

Lik rett til kulturopplevelse og deltakelse

Side 91 linje 26 tillegg:

Nytt underkapittel

Kultur som næring

Kultursektoren representerer en viktig del av det norske samfunnet. Feltet er preget av stor aktivitet og engasjement.

De samfunnsøkonomiske gevinstene av de kulturelle aktivitetene innefor landets grenser, er vanskelig å måle. Da er det lettere å se gevinster i eksportmessig sammenheng. I andre land har man høstet større økonomisk utbytte ved å støtte opp under kultur som næringsvirksomhet. Arbeiderpartiet mener vi bør legge til rette for å videreutvikle kultur som næring også i Norge.

Det er de siste årene satset sterkt på utdanning av kunstnere her til lands, både innen musikk og andre kunstgrener. Innen flere genre har Norge kunstnere og artister i verdensklasse. I sum gir dette et godt grunnlag for en videre satsning og tilrettelegging på feltet, slik at også det næringsmessige potensialet som ligger i sektoren kan realiseres. I tillegg til å styrke

rammebetingelsene for kultursektoren, må det legges til rette for økt markedsføring av norsk kunst, musikk, film og litteratur overfor utlandet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Amatørorganisasjonene og kultur i skolen

side 91 linje 36 tillegg:

Det er viktig å skape kulturelle møteplasser. Her kan så vel skoler og samfunnshus, som lokale og regionale kulturbygg spille en viktig rolle.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Fornyelse av kulturinstitusjonene

side 94 fra linje 2 tillegg:

I denne modellen inngår regionopera og ballett. Dette må baseres på et samarbeid mellom de bestående profesjonelle kulturformidlerne regionalt og de statlige.

Ordet i saken:

060 Olav Tønsberg, Oslo opprettholder følgende side 94 linje 7:

Arbeiderpartiet vil støtte og legge til rette for at det frivillige organisasjonsliv, som for eksempel musikkorps, kor, orkestre, teater, dans, dramagrupper osv., får forbedret tilgang til de eksisterende kulturanlegg.

Dette kan gjøres ved å oppfordre kommunene til å utarbeide ens regelverk for gratis bruk av skolens lokaler etter den daglige undervisning, spesielt for aktiviteter som er knyttet til skolen.

Hill-Marta Solberg, red.kom anbefaler at første setning tas med, resten tas ikke med.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kulturarven skal tas vare på

side 94 linje 34 endring:

... etterskudd i vern og vedlikehold av kulturminner.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 94 linje 39 endres:

Arbeiderpartiet ønsker utarbeidet en samlet plan for bevaring, *skjøtsel, forvaltning og formidling* av kulturminner inne kyst-, industri-, by- og bygdekultur.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Lesingen må ikke tape terreng

side 95 linje 11 tillegg:

Derfor må begge våre norske målformer og vårt rike dialektmangfold sikres gode vekstvilkår. Nynorsk må fortsatt være et likeverdig skriftspråk i Norge og nynorsk som administrasjonsmål må styrkes, slik at målet om minst 25 % bruk sikres. Obligatorisk sidemålsopplæring i skolen må beholdes.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Side 95 linje 13 endring:

Dette gjelder både for *bokmål, nynorsk og samisk*.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 95 linje 36:

Nytt underkapittel

Norsk musikk

Musikk skaper forståelse på tvers av språk og kultur. Musikk er også et virkemiddel for å ta vare på norsk språk og norsk kultur. I dagens konkurransesituasjon med tungt markedsført utenlandsk musikk, er det viktig å legge forholdene til rette for videreutvikling av musikkmiljøet i Norge. Arbeiderpartiet mener alle musikkformer har en viktig plass i kulturlivet, og vi må også være åpne for nye trender samtidig som vi tar vare på våre tradisjonelle uttrykksformer. Arbeiderpartiet vil arbeide for å styrke innkjøpsordningen for musikk.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Idrett for liten og stor

side 96 linje 29 endring:

Stryke

..... i de største byene...

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 97 linje 11-15 endring og tillegg:

Arbeiderpartiet ser svært alvorlig på den økende bruken av doping i idretten, og vil styrke antidopingarbeidet i norsk idrett. (neste setning som før). Opplysnings og holdningsarbeidet må styrkes, i samarbeid med idrettens egne organisasjoner. Arbeiderpartiet vil at...

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

En åpen og demokratisk folkekirke

Side 97 linje 18 tillegg:

.....som bidrar til å styrke fellesskapsverdier som nestekjærlighet, menneskeverd, omsorg for vanskeligstilte og internasjonal solidaritet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 97 linje 26-27 endring:

Setningen endres til:

Menighetsrådenes demokratiske grunnlag må sikres gjennom økt deltakelse ved menighetsrådvalgene, og valgene må knyttes til andre offentlige valg .

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 97 linje 37 endring:

"*legning*" endres til "*orientering*".

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Arbeid mot rusmisbruk

Side 98 linje 2:

Ny innledning (tillegg)

Arbeiderpartiet vil utarbeide en statlig handlingsplan for arbeidet mot rusmisbruk. Handlingsplanen skal strekke seg over flere år, og innebære en betydelig forsterking av den samlede innsatsen på dette feltet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 98 linje 23 tillegg:

Det er viktig å samordne rusmiddelomsorgen med psykisk helsevern.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kriminalitet skal forebygges og bekjempes

side 98 linje 41 tillegg:

Arbeidet mot gjengkriminalitet og organisert kriminalitet skal styrkes vesentlig.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 99 linje 11 endring:

.. skal møtes med...

endres til

...må bekjempes ved en rask reaksjon på lovbrudd.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 99 linje 18 tillegg:

....domstoler, fengsel og kriminalomsorg

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Ordet i saken:

Astri Aas-Hansen, KVPS foreslo følgende tillegg side 99 etter linje 33:
"Straffenivået i volds- og sedelighetssaker bør økes."

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Kvinner og vold

side 100 linje 8 tillegg:

Arbeiderpartiet vil at de rettslige prosessene i forbindelse med voldtektssaker skal gjennomgås. Vi vil sikre at den praksisen som følges ikke oppleves unødig byrdefull for den fornærmede. Vi vil heve kompetansen om voldtekter og overgrep blant alle typer fagpersonell, både innenfor politi, helsevesen og i andre instanser som skal støtte/hjelpe.

Ordet i saken:

260 Sigrun Risholt Nielsen, Nord-Trøndelag foreslo følgende tillegg:

Arbeiderpartiet vil at de rettslige prosessene i forbindelse med voldtektssaker skal gjennomgås. Vi vil sikre at den praksisen som følges ikke oppleves unødig byrdefull for den fornærmede. Vi vil heve kompetansen om voldtekter og konsekvensene av overgrep blant alle typer fagpersonell, både innenfor politi, helsevesen og i andre instanser som skal støtte/hjelpe.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og Sigrun Risholt Niensens forslag enstemmig vedtatt.

side 100 linje 19 tillegg:

Prostitusjon, at mennesker selger sin egen kropp, viser at samfunnet har sviktet på andre områder. Arbeiderpartiet vil arbeide for å forebygge prostitusjon og for å støtte de som vil starte en tilværelse på et annet grunnlag. Vi vil bekjempe prostitusjon gjennom hjelpetiltak og politiarbeid, forskning og kunnskapsspredning. Det er viktig at det samarbeides på tvers av sektorgrenser

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

side 100 tillegg – etter tillegg om prostitusjon

Arbeiderpartiet vil at det skal opprettes et kvinnevoldsutvalg. Hensikten med dette vil være å se ulike virkemidler og langsiktige tiltak mot kvinnevold i et helhetlig perspektiv. Vi vil sammenstille den innsatsen som allerede eksisterer for lettere å se hva som skal til for å avhjelpe problemene, og hvilke nye forslag og tiltak som trengs. Samtidig er det viktig å høyne kompetansen på dette området, styrke forskningen og spre økt bevissthet om disse problemene. Arbeiderpartiet vil følge opp og forsterke handlingsplanen "Vold mot kvinner"

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak: Hele kapittelet med endringer enstemmig vedtatt.

Oversendes sentralstyret

Fra Vadsø Arbeiderparti: "Finnmark som egen region"

Fra Austerheim Arbeiderparti: "Kommunene og fylkesstruktur"

Fra Hordaland Arbeiderparti: "Regionalisering"

Fra Sund Arbeiderparti: "Kommunestruktur – kommuneøkonomi"

Fra Fredrikstad Arbeiderparti om "Kommuneøkonomi"

Fra Vestre Arbeidersamfunn: "Opprettelse av debattorgan i partiet"

Fra Tromsø Arbeiderpartis kvinneforening: "De eldres situasjon"

Terje Strøm, Akershus: "Fleksibelt folketrygdsystem"

Fra Fredrikstad Arbeiderparti: "Tre trygdesystemer"

Fra Arbeiderpartiet i Bergen: "Studier og arbeidsledighetstrygd"

Fra Hordaland Arbeiderparti: "Om sosialhjelp felles ramme/minstestandard"

Fra Årstad Arbeidersamfunn: "Om sosialhjelp felles ramme/minstestandard"

Fra Arbeiderpartiet i Bergen: "Om sosialhjelp felles ramme/minstestandard"

Fra Tromsdalen Arbeiderlag: "Om sosialhjelp felles ramme/minstestandard"

Fra Froland Arbeiderparti: "Om sosialhjelp felles ramme/minstestandard"

Fra Kongsberg Sosialistlag: "Om samarbeid mellom trygd- og arbeidskontor."

Fra Arbeiderpartiet i Bergen: "Omgjøre miljødepartementet"

Fra Sogn og Fjordane Arbeidarparti: "Pendlerfradrag"

Fra Iveland Arbeiderparti: "Pendlerfradrag"

Fra Nome Arbeiderparti: "Pendlerfradrag"

Fra Per Kristian Skjærvik, Sør Trøndelag: "Pendlerfradrag"

Fra Sogn og Fjordane Arbeidarparti: "Oppsummerande strekpunkt"

Fra Havforskningsinstituttets partilag av DNA: "Programmet bør ha et sammendrag"

Fra Gunn Inger Løvseth, Sør-Trøndelag: ”Ansvar og oppgavefordeling”

Fra Halfdan Haugan, Telemark, Landsstyret: ”Ambulansetjenesten /statlig eigerskap”

Fra Berit Spigseth, Hedmark: ”Lønn til de med 100 % hjemmeboende funksjonshemmede”

Fra Tone T. Dahl, Oslo: ”Kvalifiseringslønn”

Fra Arbeiderpartiet i Bergen: ”Sosial boligbygging”

Fra Oslo Arbeiderparti: ”Sosial boligbygging”

Fra Turid Visnes, Hordaland: ”Sosial boligbygging”

Fra Halvard Ingebrigtsen, Landsstyret: ”Oljefondet bør endre navn”

Fra Herdis Bragelien, Hedmark: ”Barnehager”

Fra Tove Heggen Larsen, Oslo: ”Barnehager”

Fra Laila Thorsen, Rogaland: ”Samlivsbrudd”

Fra Edel Furuløkken Birkeland, Rogaland: ”Omsorgslønn”

Fra Universitetets Arbeiderpartilag, Oslo: ”Demokrati og medbestemmelse i nettsamfunnet”

Fra Kjell Engebretsen, Akershus/Landsstyret: ”Boligpolitikk”

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling om å oversendte overnevnte forslag til Sentralstyret enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomiteen foreslo at følgende forslag også ble oversendt til sentralstyret:

060 Olav Tønsberg, Oslo sitt forslag om tillegg til side 69 linje 6:

For å redusere støy- og luftforurensningene fra veitrafikk, iverksettes tiltak med å senke fartsgrensa på innfartsveie til byer og andre tettbebygde med stor trafikkbelastning.

Fra Hol Arbeiderlag om Sentralisering (side 175 i hefte 2 endringer til programmet)

Vedtak: Begge forslagene enstemmig vedtatt oversendt til sentralstyret.

Samepolitisk manifest

Endringer i Samepolitisk Manifest

side 5, 4. siste avsnitt:

Siste setning i avsnittet endres til:

Samisk medlemskap i nordisk råd kan løses gjennom samiske representanter i de enkelte landenes delegasjoner, eller ved at samisk parlamentarisk råd utpeker disse representantene.

side 9 endring, første linje i delkapitlet om "Mineralleting"

Når det gjelder mineralleting og utvinning skal Sametinget og kommunene være med i ...

side 9 endring, 5. avsnitt i delkapitlet om "Mineralleting":

Arbeiderpartiet vil legge vekt på at man i slike, som i andre store saker, skal samarbeide om løsninger, og ha arbeidsformer ...konflikt. Derfor er det viktig.....samiske områder, for eksempel slik dette prinsippet er utformet.....

side 9, tredje siste og nest siste avsnitt

Tas ut.

side 10: første strekpunkt endres til:

At Sametinget gis innflytelse i forbindelse med store naturinngrep.

side 10 strekpunkt 2, 3, 4 og 5

Tas ut

side 10, 5. strekpunkt endres til:

At tillatelser til utvinning gis med vilkår om mest mulig lokal foredling.

Deler av manifestet som skal tas ut:

side 3, nest siste avsnitt

(*"Norge har utstrakte..skal respekteres"*).

Ordet til Samepolitisk manifest:

287 Eilif O. Larsen, Troms side 3 og side 9

370 Per Solli, Sametingsgruppa, fremmet forslag til manifestet, side 10, "strekpunkt 2, 3, 4 og 5 tas ut" – dette styrkes av redaksjonskomiteens innstilling.

Egil Olli, Landsstyret side 3 og 9

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Regjeringen

Ulf Tore Isaksen, Landsstyret/Finmark

287 Eilif O. Larsen, Troms

Hill-Marta Solberg, red. kom

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Vedtak: Hele manifestet vedtatt med overveldende flertall.

Møtet tok pause kl. 1245.

Møtet satt kl. 1255.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

227 Gudny Fagerhol, Møre og Romsdal søker permisjon fra kl. 1415 og ut dagen.

212 Gunvor A. Sunde, Sogn og Fjordane søker om permisjon fra kl 1415 og ut dagen.

115 Anne Ålien Berg, Buskerud søker om permisjon fra kl 1510 og ut dagen.

Vedtak: Søknadene innvilget.

Dirigenten ga ordet til leder for redaksjonskomiteen for andre saker Grete Knudsen som la fram følgende innstilling:

I. INTERNASJONAL POLITIKK

Norsk utenrikspolitikk favner meget vidt. Vi har interesser overfor de fleste land som spenner over et bredt økonomisk og politisk spekter. Arbeiderpartiet setter kampen mot fattigdom og for fred øverst på dagsordenen. En viktig del av norsk utenrikspolitikk må være å arbeide mot undertrykkelse og nød rundt om i verden.

For Arbeiderpartiet er trygging av sivile og sosiale menneskerettigheter viktig. Det viktigste tiltaket for å redusere antallet menneskerettighetsbrudd vil være demokratisering, rettferdig fordeling og internasjonal fattigdomsbekjempelse. Videre er det viktig å støtte frigjøringsbevegelser og organisasjoner som kjemper mot totalitære regimer og for elementære menneskerettigheter. Vi ønsker en offensiv utenrikspolitikk, som tar utgangspunkt i vern av menneskerettigheter på alle nivåer.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Balkan

Norge har gjennom flere år gitt betydelige bidrag til fred og utvikling på Balkan. Vi har stilt med både diplomatiske, militære, humanitære og finansielle ressurser. Vårt engasjement har hatt som hovedsiktemål å støtte opp om politiske prosesser. Dette har betinget fleksibilitet og evne til omprioriteringer i takt med den politiske utviklingen i regionen. Våre bidrag har støttet opp om arbeidet til FN og andre sentrale multilaterale samarbeidsorganisasjoner som NATO og OSSE. Vi har etter hvert også søkt å samarbeide tettere med EU på Balkan, både når det gjelder prosjektsamarbeid og utenrikspolitisk tilnærming. Det er viktig å markere klart og tydelig at vi tar ansvar, sammen med andre europeiske land, for utviklingen på vårt eget kontinent.

Vi hilser de demokratiske endringene i Den føderale republikken Jugoslavia velkommen. Det gledelige utfallet av en svært spent situasjon følger tidligere demokratiske prosesser blant annet i Kroatia, som ble fulgt opp ved president- og parlamentsvalget tidligere i år. Vi kan også med tilfredshet registrere utfallet av lokalvalgene i Kosovo. Dette bør gi grunnlag for at de mange gjenstående konfliktene og uoverensstemmelsene i området framover kan løses med politiske midler. Arbeiderpartiet vil samtidig fastholde at det fortsatt er behov for aktiv norsk støtte i området. Blant de viktigste tiltakene vil være å støtte opp om demokratiutviklingen, anti-korrupsjonsarbeid og den økonomiske utviklingen. Konflikter må heretter finne sin løsning gjennom politisk arbeid.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Midtøsten

Urolighetene på Vestbredden og Gaza startet etter fredagsbønnen på Tempelhøyden 29. september 2000. Det er liten tvil om at Likud-lederen Ariel Sharons provoserende besøk på et av muslimes aller helligste steder var den direkte årsak til urolighetene. Dette er nok et eksempel på at ekstreme krefter er i stand til å gjøre hva som helst for å stoppe fredsprosessen. Dette har vekket sterke reaksjoner i den palestinske befolkningen, samtidig som ekstremister på den palestinske siden også utnytter det Sharon satte i gang.

Raseriet over det israelske militærets framferd er betydelig i den palestinske befolkningen. Det reageres spesielt på skyting på sivile og ambulanser fra Røde Halvmåne, foruten bruk av antitankraketter, væpnede helikoptre og skarp ammunisjon. På palenstinsk side har en stilt krav om en internasjonal granskingskommisjon til å undersøke årsakene til volden de siste ukene. Norge er nå valgt til å delta i dette granskingsarbeidet. Dette bør bli et viktig grunnlag for fredsarbeidet videre.

Situasjonen i Midtøsten etter de siste ukers hendelser er meget urovekkende. Ennå kjenner vi ikke de konsekvenser uroen og opptøyene vil få for fredsprosessen. Hovedutfordringen nå er å hindre fullt kaos i Midtøsten. Norge må så langt det er mulig, bidra til at fredsprosessen igjen kan komme på sporet. Vi må fordømme all bruk av vold og oppfordre partene til å avstå fra ytterligere voldsbruk. Vi må oppfordre partene til å gjøre sitt ytterste for å komme i en dialog som gjør at fredsdrøftelsene kan fortsette. Freden må få en sjanse. Norge må gjennom alle tilgjengelige kanaler formidle dette budskapet til myndigheter, organisasjoner og enkeltpersoner i regionen.

FN-resolusjonene 242 fra 1962 og 338 fra 1973 om at Israel må trekke seg tilbake fra de okkuperte områdene, ligger til grunn for fredsprosessen, men er fortsatt ikke blitt fulgt opp av Israel. I disse resolusjonene blir også Øst-Jerusalem ansett som et av de okkuperte områdene. Overgrepene de siste ukene stiller hele fredsprosessen overfor den største krisen siden Oslo-avtalen ble inngått.

Palestinerne har i følge Oslo-avtalen rett til en palestinsk stat, og Israel har rett til sikkerhet innenfor klart definerte grenser. Flyktningsespørsmålet må løses, derfor må forhandlingene på grunnlag av Oslo-avtalen fortsette. Palestinerne må fritt kunne reise mellom Vestbredden og Gaza gjennom Israel.

Arbeiderpartiet mener det må bli en umiddelbar stans i all våpenbruk og at israelske militærstyrker må trekke seg tilbake fra palestinske områder.

Ordet i saken:

039 Jan Tore Strandås, Akershus oppretthold følgende forslag:

Uttalelse om konflikten i Midtøsten

Landsmøtet i Det norske Arbeiderparti vil ta sterk avstand fra de ugjerninger som begås mot det Palestinske folk – i Israel – i Gaza – på Vestbredden og i flyktningleirene i andre områder og land.

Det er ikke et sivilisert land verdig å møte stein med gevær og stridsvogner – sivil motstand med politi og militære kontrollposter, slik vi kjenner det fra totalitære regimer.

Vi underkjenner ikke Israels behov for å beskytte seg selv og sitt folk mot terrorisme og terrorhandlinger. Det problemet kan ikke løses ved å gjøre det alminnelige Palestinske folk til gisler for andres ugjerninger.

Grete Knudsen, red. kom, opprettholdt redaksjonskomiteens forslag.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med 142 stemmer mot 140 stemmer for Strandås sitt forslag.

Norges samarbeid med Russland – Barentssamarbeidet

Norges samarbeid med Russland skal være en prioritert oppgave. Ubåttragedien i høst i Barentshavet viser med all tydelighet de enorme koordineringsproblemer det russiske samfunnet står overfor. Konsekvensene av ustabilitet og sosial nød i Russland merkes først og fremst i Nord-Norge. Knapt noe sted i verden finner vi en velstandskløft maken til den over grensen mellom våre to land. Dette kan vi ikke slå oss til ro med. Samtidig må vi innse at nedbyggingen av skillet mellom velstand og fattigdom i nord vil kreve systematisk innsats over lang tid.

Hvis Russland skal klare å løse sine sosiale og økonomiske problemer, er det nødvendig at de klarer å få fart i den økonomiske reformprosessen og næringsutviklingen. Dette er helt sentralt om Russland skal lykkes.

Norge har mye å bidra med i forbindelse med næringsutvikling – det gjelder spesielt på områder som fiskeri/marine, enregi/petroleum, maritim sektor/skipsbygging. Gjennom garantiordninger og investeringsfond kan staten og næringslivet gå sammen med næringslivet i Russland for å utvikle et industrielt og teknologisk samarbeid med langsiktig perspektiv.

Miljøutfordringene i Nord-Russland er enorme. Dette gjelder utslipp av miljøfarlige stoffer fra industri, farlig atomkraftverk og ikke minst faren for atomforurensning fra den store konsentrasjonen av atomvåpen og utrangerte atomubåter. Norge skal fortsatt være en pådriver for miljøsatsning i Barentsregionen, og arbeide for at EU, USA og resten av det internasjonale samfunn bidrar med ressurser.

Særlig EU trapper opp sitt samarbeid med Russland og har vedtatt en nordlig dimensjon. Vi må være aktive overfor EU for å sikre at de norske prioriteringene kommer med. Det er svært gledelig at Sverige vil sette miljøspørsmålene i Barentsregionen høyt på dagsordenen når de overtar formannskapet i EU fra nyttår. Hittil har det gått altfor sakte med å rydde opp i det russiske atomavfallet på Kola.

Det er også i nord vi har det viktigste uløste spørsmålet i vårt bilaterale forhold til Russland, nemlig avgrensningen i Barentshavet. Samtidig er det kanskje her vi finner de største uutnyttede mulighetene for et nærmere samarbeid med vårt store naboland. Vi må holde fast ved bærekraftig ressursforvaltning som en av hovedmålsettingene for Barentssamarbeidet, ikke minst i forhold til de store fiskeriressursene i området. Arbeiderpartiet vil legge økte ressurser inn i samarbeidsprosjektene overfor Øst- og Sentral-Europa. Det vil være investeringer for framtida.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Sanksjoner må gjøres mer målrettet

Sanksjoner er et av de tiltak som i henhold til FN-pakten er tilgjengelig for det internasjonale samfunn for å svare på trusler mot internasjonal fred og sikkerhet. Bruk av ikke-militære tvangstiltak vil i praksis dreie seg om innføring av forskjellige former for økonomiske sanksjoner. Bruken av slike tiltak kan være et effektivt virkemiddel for å bringe de stater og regimer som bryter grensene for akseptabel opptreden inn på rett spor.

Anvendelse av tvangstiltak vil likevel alltid være omstridt. Derfor er det viktig at man i størst mulig grad unngår uheldige ringvirkninger som rammer uskyldige. Ikke minst gjelder dette sanksjonene mot diktaturet i Irak, hvor Saddam Hussein kan bruke sanksjonene til å ramme tredjepersoner eller uskyldige i landet. Den siste tiden har det vært gjort lettelsener i sanksjonene overfor Irak, noe som kynisk har blitt utnyttet av Saddam Hussein og ikke kommet sivilbefolkningen til gode.

Som medlem av Sikkerhetsrådet vil Norge ha mulighet til å bidra aktivt til arbeidet med å gjøre sanksjoner mer målrettede og effektive. Sanksjoner skal ramme de reelle beslutningstakerne og ikke sivilbefolkningen. Dette må bli et prioritert område for Norge i Sikkerhetsrådet i tiden som kommer. Norge må arbeide for å erstatte dagens økonomiske sanksjoner mot Irak med tiltak som mer effektivt rammer Saddam Husseins regime. Norge må bidra til at FN-tiltakene tar mer hensyn til de sivile og ikke rammer blindt og urettferdig.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Norges rolle i Sikkerhetsrådet

Norge ble 11. oktober i år valgt inn som et av femten land i FNs Sikkerhetsråd. Det stiller krav til Norge om å kunne ta stilling i viktige og kontroversielle spørsmål. Mange land har tillit til Norge. Det er derfor en stor og ansvarsfull oppgave Norge nå står overfor. Arbeiderpartiet vil gi denne oppgaven meget høy prioritet. Gjennom hardt arbeid og dyktig håndverk har vi muligheter til å vinne gehør for våre synspunkter.

Norges plass i Sikkerhetsrådet gir en unik mulighet til å rette søkelyset mot uløste konflikter verden over. Norge har gjennom sin meglerrolle i ulike konflikter, blant annet Midtøsten og Balkan, vist at et lite land kan spille en sentral rolle i forsøk på å oppnå fred. Norge bør fortsette dette fredsengasjementet.

Det finnes mange uløste konflikter i verden i dag, noen med større sprengkraft enn andre. Disse bør vies spesiell oppmerksomhet da de ofte har vart i flere år, og krever en varig løsning. For mange konflikter finnes det allerede vedtatte FN-resolusjoner. Norges rolle kan være å arbeide for at disse resolusjonene blir iverksatt.

Mye av Sikkerhetsrådets arbeid er knyttet til politisk krisehåndtering, hvor dagsorden styres av internasjonale begivenheter. Arbeiderpartiet vil også gi det langsiktige arbeidet høy prioritet. FN og Sikkerhetsrådets arbeid for fred, sikkerhet og utvikling må få en sentral plass. Det er også nødvendig å styrke FNs evne til å planlegge og gjennomføre fredsoperasjoner. FN må arbeide for å styrke samarbeidet med andre internasjonale organisasjoner og det sivile

samfunn. Videre må det fokuseres spesielt på utfordringene som Afrika står overfor. På dette kontinentet har vi fortsatt mange store og uløste oppgaver.

Norge må gi høyeste prioritet til arbeidet for å fjerne de underliggende årsakene til konflikt og krig, som fattigdom og underutvikling, ulikheter og undertrykkelse. Samordningen av militær innsats, humanitær nødhjelp, utviklingsbistand og arbeidet med forsoning og fred, må styrkes.

Arbeiderpartiet vil at Norge i Sikkerhetsrådet skal fremme utviklingslandenes interesser med hensyn til fattigdomsbekjempelse og sosiale forhold. Vi vil også jobbe for at Sikkerhetsrådet skal arbeide etter et utvidet sikkerhetsbegrep, som ikke bare fokuserer på militær sikkerhet. Norge må sette fokus på miljø, fattigdomsbekjempelse samt økonomiske og sosiale forhold, som trussel mot menneskers sikkerhet.

Norge bør lede an i arbeidet for å reformere Sikkerhetsrådet slik at sammensetningen bedre gjenspeiler dagens verdensbilde. Det er spesielt viktig at utviklingslandenes representasjon styrkes.

Norge må benytte sin plass i Sikkerhetsrådet til å bedre kvinner og barns kår i krigs- og krisesituasjoner. Vi bør følge vår humanitære og menneskerettslige tradisjon og gi likestilling et hovedfokus også innenfor FN. Menneskerettigheter er en viktig del av de sosialdemokratiske verdier, og disse har alltid spilt en vesentlig rolle i norsk utenrikspolitikk. Dette bør også være retningsgivende for Norges arbeid i Sikkerhetsrådet. Spesielt bør Norge sette søkelys på land der menneskerettighetsbrudd har blitt dokumentert av Amnesty International og andre menneskerettighetsorganisasjoner. Det bør være Norges overordnede målsetting å alltid tale de undertryktes sak.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Håndvåpen

Håndvåpen står for det altoverskyggende antall drepte og sårede i væpnede konflikter. Mens masseødeleggelsesvåpen er gjenstand for omfattende ikke-sprednings- og nedrustningsregimer, er det først i den senere tid at det internasjonale samfunn har satt håndvåpen på agendaen. Store lagre er blitt overflødige etter den kalde krigens slutt. Dette gjør at håndvåpen er billige og lett tilgjengelige på verdensmarkedet. Håndvåpen gjør konflikter mer blodige og vanskeliggjør stabilisering og gjenoppbygging etter en konflikt.

Tiden er nå inne for å vedta internasjonale regelverk og handlingsplaner for hvordan vi skal komme illegal handel med håndvåpen til livs, og å gjennomføre konkrete tiltak for å begrense det store omfanget av håndvåpen i områder med konfliktpotensiale. Norge må arbeide aktivt med begge disse spørsmålene. FNs sikkerhetsråd har økt sin oppmerksomhet knyttet til håndvåpenspørsmål. FNs rolle knyttes i økende grad til forebygging av konflikter, tillitsskapende tiltak og gjenoppbygging etter konflikter. Norge må gjennom sin medlemskapsperiode i Sikkerhetsrådet legge betydelig vekt på å støtte opp under FNs arbeid på dette feltet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

II. ET LØFT FOR VERDENS BARN

I Norge har solidaritetstanken en bred oppslutning. Arbeidet for rettferdig fordeling har ført til at flertallet har det materielt sett bra. I dag handler derfor solidaritetskampen i første rekke om å løfte opp mindretallet i Norge, og å hjelpe det store antall fattige i resten av verden gjennom omfordeling av våre ressurser.

Ved årets forslag til statsbudsjett demonstrerer Arbeiderpartiet solidaritet med de som trenger det mest. Budsjettforslaget er et verdivalg hvor Arbeiderpartiet satser på solidaritet og rettferdig fordeling. Bistanden øker med over 1,5 milliarder kroner. Aldri har vi gitt mer, og aldri har økningen vært større.

Forslaget til bistandsbudsjett er først og fremst et løft for verdens fattige barn. Det er barna som rammes sterkest av fattigdom, konflikter og sykdom. Arbeiderpartiet ønsker å gi verdens fattigste barn et håp for framtida, og gjennom utviklingspolitikken vil vi øke mulighetene for en tryggere oppvekst. FNs barnekonvensjon må ligge til grunn for å sikre en trygg og god behandling i asylsaker når barn er involvert.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Utdanning

Kravene til kunnskap blir stadig større. Evnen til utvikling og omstilling blir stadig mer kritisk. Mangelen på kunnskap blir stadig mer drepende.

Arbeiderpartiet støtter FNs tiårsplan om utdanning av jenter i u-landene. Planen ble varslet av Kofi Annan i hans Milleniumsrapport til Generalforsamlingen og lansert under "World Education Forum" i Dakar den 26. april i år. Målet er å redusere gapet mellom kjønnene markant innen 2005, og sikre at innen 2015 skal alle jenter og gutter ha tilbud om og mulighet til å gjennomføre grunnskoleutdanning.

Ifølge Verdensbanken er investering i utdanning, og særlig utdanning av jenter, det som gir best lønnsomhet og "utviklingseffekt". Norge har allerede i dag utdanning som et prioritert satsingsområde i bistanden. Denne innsatsen må styrkes og bli enda mer effektiv. Dette handler på mest grunnleggende vis om å gi ungdom muligheter og forutsetninger for å skape sin egen fremtid.

Ordet i saken:

129 Inger Lise Fevang Jensen, Vestfold foreslår følgende endring:

2. setning: Utvikling i kompetansesamfunnet forutsetter og krever evne og vilje til utvikling og omstilling.

3. setning endres til: Mangel på kunnskap medfører at mennesker utsettes for livstruende situasjoner i dagliglivet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og forslag fra Inger Lise F. Jensen enstemmig vedtatt.

AIDS rammer barn

12 millioner afrikanske barn har mistet begge sine foreldre på grunn av HIV/Aids. Innen 2010 frykter man at over 40 millioner barn vil være foreldreløse på grunn av denne fryktelige epidemien. Foreldre dør. Det samme gjør lærere og helsepersonell. Ingen yrkesgrupper er skjermet fra AIDS-epidemien. Også barna smittes og dør. For et barn som i dag fødes i Zambia eller Zimbabwe er sjansen større for at det vil dø av AIDS, enn for at det ikke vil det.

AIDS-epidemien rammer selve grunnstrukturen i en rekke afrikanske samfunn på en svært alvorlig måte. Den truer resultater som man har oppnådd gjennom tiår med solidaritetsarbeid og bistand. Dette er ikke lenger bare et helseproblem - HIV/AIDS er en utviklingskatastrofe. Vi må nå gjøre alt som står i vår makt for å bekjempe denne ødeleggende epidemien. Vi har ikke lov til å si at det ikke nytter. Vi har en moralsk forpliktelse til å gjøre vårt ytterste.

Arbeiderpartiet vil at det internasjonale samfunnet, i samarbeid med legemiddelindustrien, skal arbeide for etablering av et fond som kan styrke AIDS-forskningen, og sikre billigere og mer effektive medisiner til den fattige delen av verden.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Vaksiner til verdens barn

3 millioner barn dør hvert år av sykdommer som norske barn er vaksinert mot. Det er 6 barn hvert minutt – og det er helt unødvendig. Vaksinerne finnes, og de er billige. Gjennom deltakelse og lederskap i det globale vaksineinitiativet GAVI skal Norge være med på å sikre alle verdens barn vaksine.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Barnearbeid

Verden over foretas jevnlig overgrep mot barn og deres rettigheter. I dag jobber mellom 200 og 400 millioner barn som billig arbeidskraft i jordbruk og industri. Arbeiderpartiet vil at det internasjonale arbeidet mot barnearbeid intensiveres.

Arbeiderpartiet støtter fagbevegelsens kamp mot barnearbeid. Både offentlige myndigheter og selskaper, private selskaper og organisasjoner i Norge må, så langt det er mulig å kontrollere, sikre at våre ressurser ikke investeres i selskaper som benytter seg av barnearbeid. I en verden hvor selskaper stadig inngår i nye krysseierskap og samarbeidsformer, må det kontinuerlig arbeides med holdninger og systemer som kan sikre dette. Arbeiderpartiet vil arbeide for at det bygges opp ekspertise slik at vi kan nå dette målet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

III. KAMP MOT RASISME

Samfunnet vårt er flerkulturelt, noe som stiller krav til gjensidig toleranse og respekt. Alle må akseptere et slikt mangfold, samtidig som likeverd, rettsikkerhet, ytringsfrihet, likestilling mellom kjønnene og barns rettigheter er grunnleggende verdier i Norge.

En del innvandrere har problemer på arbeidsmarkedet, og opplever at deres kompetanse ikke blir verdsatt og benyttet. Andre blir møtt med skepsis og mistenksomhet, og i grove tilfeller trakassert eller mobbet. Å skaffe seg bolig er heller ikke lett for mange. Folk med en annen bakgrunn enn den norske blir til dels møtt med fordommer. I noen tilfeller skyldes dette uvitenhet eller fordommer. Andre ganger handler det om rasistiske holdninger. Uansett må dette bekjempes.

Arbeiderpartiet vil bekjempe rasistiske og nynazistiske holdninger. Arbeiderpartiet aksepterer ikke et slikt menneskesyn. Antirasisme handler om menneskeverd. Vi må aldri akseptere, eller stille oss likegyldige til, fremmedfiendtlige holdninger. Innvandrere må oppleve at de blir inkludert i det norske samfunnet på en god og likeverdig måte.

Europeiske sosialdemokrater har tatt et viktig initiativ i kampen mot rasisme – gjennom et eget charter for et antirasistisk samfunn. Partiene som underskriver charteret forplikter seg til å følge en rekke prinsipper som blant annet skal forsvare grunnleggende menneskeretter og bekjempe rasistisk vold, rasehat og alle former for rasediskriminering. Partiene blir forpliktet i forhold til grupper med forskjellig etnisk og nasjonal opprinnelse og religiøs bakgrunn. De skriver under på at følsomme temaer overfor slike grupper skal håndteres på en ansvarsfull og rettferdig måte som forhindrer stigmatisering. De blir forpliktet til å avstå fra alle former for politiske allianser og samarbeid med partier som spiller på fordommer og rasehat. Partiene skal også søke å oppnå rettferdig representasjon for etniske minoritetsgrupper i egne organer, blant annet i rekrutteringssammenheng.

Arbeiderpartiet vil slutte seg til charteret for et antirasistisk samfunn, på linje med sosialdemokratiske partier i en rekke andre land. Vi vil også peke på at mange partier med andre politiske grunnholdninger også har valgt å slutte seg til charteret. Dette gjelder for eksempel kristendemokratene i Belgia, Finland og Nederland, de Grønne og Fridemokratene i Tyskland og Det konservative partiet i Storbritannia. Arbeiderpartiet retter derfor en klar oppfordring til de andre politiske partiene i Norge om å slutte seg til charteret.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

IV. INVESTERINGER I KUNNSKAP OG NÆRING

Forskning og utdanning

Den raske teknologiske utviklingen, globaliseringen og den økte internasjonale konkurransen gir næringslivet i alle land store utfordringer. Norge vil være avhengig av ny verdiskaping for å holde velferdsstaten på et høyt nivå. Arbeiderpartiet vil gripe tak i de mulighetene ny teknologi gir for framtidig sysselsetting, vekst, spredt bosetting og velferd.

Utdannings- og forskningspolitikk blir i stadig større grad næringspolitikk. Vi støtter Regjeringens forslag om å øke næringslivsforskningen, og legger særlig vekt på den ekstra støtte som gis til slik forskning i Nord-Norge. Videre må Regjeringen følge opp Forskningsmeldingen, og øke både privat og offentlig finansiert forskning, slik at vi i første omgang skal nå målet om å heve forskningen til gjennomsnittet av OECD-landene. Dette krever også at vi må doble tallet på rekrutteringsstillinger innen forskningen i løpet av få år.

Vi vil videre fortsette å trappe opp forskningsinnsatsen, og i løpet av få år bygge opp kapitalen i Fondet for Forskning og Nyskaping til 10-15 milliarder kroner, i tillegg til de ordinære forskningsbevilgningene over statsbudsjettet. Arbeiderpartiet vil satse videre på marin forskning, særlig med hensyn til næringsutvikling og kystsoneforvaltning.

Et samfunn preget av høy livskvalitet er en viktig forutsetning for innovasjon og verdiskapning. Et slikt samfunn blir også et konkurransefortrinn i den internasjonale kampen om kunnskapen. Derfor må framtidens næringspolitikk utvikles i samspill med velferds- og kulturpolitikken. Livskvalitet og velferd blir i større grad en forutsetning for innovasjon og økt verdiskapning, og ikke bare et resultat av dette.

Kontinuerlig læring og oppdatering er svært viktig for alle arbeidstakere og ledere. Utdanningspolitikk blir i større grad næringspolitikk. Alle skal kunne tilegne seg ferdigheter som trengs for å leve og arbeide i det nye informasjonssamfunnet. Vi mangler arbeidskraft. Derfor trenger vi alle hender og hoder i aktivitet. Sammen med riktig bruk av ny teknologi, vil utdannings- og velferdspolitikken bli viktige virkemidler for å sikre at vi drar nytte av hele befolkningens talenter og ressurser.

Kunnskapsøkonomien dreier seg om nye kilder for konkurransekraft. Det dreier seg om evnen til å innovere, til å skape nye produkter, til å utforske og utfordre nye markeder ved å bruke ny teknologi og inkludere Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) og elektronisk handel (e-handel) i bedriftsutviklingen og strategiene. Dette gjelder innen alle bransjer - enten det er tradisjonell industri, tjenesteyting, høyteknologi, handel eller service.

Norskforankrede foretak er små i internasjonal sammenheng. For å bidra til at norsk næringsliv kan håndtere strukturendringer og forbli internasjonalt konkurransedyktige, vil det være viktig med sterke norske kapitalmiljøer som kan sikre tilgangen på egenkapital. Dette forutsetter at en tilstrekkelig del av vår samlede sparing gjøres tilgjengelig for norsk næringsliv. I Norge skjer en betydelig del av sparingen på statens hånd. Etter Arbeiderpartiets vurdering bør en del av den statlige sparingen benyttes til å styrke norske kapitalmiljøer, slik at disse kan bli aktive medspillere for næringslivet.

En god grunnutdanning har stor betydning i dagens samfunn. Kvaliteten i skolen må bedres. Gjennom etter- og videreutdanning må lærerne bli bedre i stand til å utnytte nye lærings- og arbeidsformer. En må særlig satse på informasjons- og kommunikasjonsteknologi som en integrert del av læringen. Skolene må trekke med seg organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner fra lokalsamfunnet inn i undervisningen.

Kjennskap til lokalt næringsliv og deres behov vil være viktig for valg av utdanning og gi ungdom større mulighet til å etablere seg på hjemstedet. Arbeid med elevbedrifter i grunnskole og videregående opplæring kan gi ungdom god innsikt og trening i hva som kreves for å drive sin egen arbeidsplass. Det er førstehåndserfaringen som gir selvtilliten en trenger til å ta steget og etablere egen bedrift.

Ordet i saken:

242 Rune Olsø, Sør-Trøndelag, forslår følgende tillegg:

Avsnitt 3, tillegg mellom første og andre setning:

Arbeiderpartiet vil vurdere om det kan være formålstjenelig å la deler av fondet etableres/legges regionalt.

Grete Knudsen, red. kom foreslo at forslaget fra Rune Olsø oversendes Sentralstyret for vurdering.

Vedtak: Tilleggsforslaget fra Rune Olsø enstemmig vedtatt oversendt til Sentralstyret.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Robuste regioner for næringsutvikling i distriktene

Arbeiderpartiet mener at utvikling av robuste lokalsamfunn er viktig for å demme opp for fraflytting og legge til rette for tilbakeflytting. Vi vil styrke utviklingen av arbeids-, bo- og serviceregioner, og øke den offentlige innsats rettet mot utvikling av offentlig infrastruktur, kompetanse og service for befolkning og næringsliv.

Sterke regioner med tette næringsklynger innen offshore, havbruk, møbelindustri, IKT, og lignende utgjør en av bærebjelkene i landets næringsliv. Disse miljøene må bevares og styrkes. Regionale verdiskapningsmiljøer er viktige om vi skal overvinne de ulemper som spredte miljøer og store avstander har for utvikling av konkurransedyktige bedrifter. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og Statens Industrivekstanlegg (SIVA) må brukes på en aktiv måte, i kombinasjon med næringshager og forskningsparker.

Det må være et mål å samle eller samlokalisere kunnskapsarbeidsplasser, helst slik at miljøer for næringsrettet etter- og videreutdanning blir integrert. På den måten kan vi sikre at det gror opp kreative miljøer for kunnskapsarbeidsplasser i utkantkommunene, slik at høyt utdannet ungdom ønsker å bosette seg der. I det hele må det offentlige i større grad samordne seg i næringspolitikken. Det må skje en økt samordning av virkemidlene rettet mot bygdenæringer, samt virkemidler spesielt rettet mot ungdom og kvinner, selv om det er ulike departementer som administrer ordningene.

Fornyelse av offentlig sektor vil styrke velferdstilbudet i hele landet. Offentlige servicekontor vil forbedre tilbudet til innbyggerne, særlig i distriktene. Den regionale statlige forvaltning må også være publikumsvennlig og serviceinnstilt. Mange småbedrifter i distriktene vil oppleve en forbedring av den offentlige service med døgnåpen forvaltning. Det er derfor viktig å få fortgang i arbeidet med en elektronisk tilgjengelig offentlig sektor.

Lokalisering av det statlige forvaltningsnivået må også sees i en distriktpolitisk sammenheng. For å lykkes med å utvikle gode lokalsamfunn, må vi sikre et godt arbeidsmarked og utdanningstilbud i hele Norge.

Ordet i saken:

090 Berit Spigseth, Hedmark

059 Helga Strømme, Oslo tillegg 3. avsnitt, 4 linje:

Også for enkeltpersoner, lokalsamfunnet som kan finne muligheter til næringsutvikling basert på IKT, må gis muligheten.

140 Øystein Beyer, tillegg 2. avsnitt etter.... møbelindustrien, IKT ønskes ordet "prosessindustri" inn.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og tilleggsforslagene fra Helga Strømme og Øystein Beyer enstemmig vedtatt.

Havbruk – framtidens økonomiske bærebjelke

Norge har noen av de mest produktive havområdene i verden, og forholdene ligger godt til rette for omfattende etablering av havbruk. Havbruk er dessuten en viktig distriktsnæring, og kan bli en økonomisk bærebjelke i framtidens Norge. Arbeiderpartiet vil føre en havbrukspolitikk som videreutvikler produksjonen av laks og ørret, fremmer de store mulighetene for oppdrett av andre arter og tar i bruk produksjonspotensialet i områder av landet der havbruk i dag er lite utbygd.

Arbeidet med å videreutvikle oppdrett av nye fiskeslag og skjell må intensiveres. På dette området, og innenfor videreføring, vil det særlig i en tidlig fase kreve en aktiv medvirkning gjennom statlig forskning og utvikling, både i en nasjonal og internasjonal sammenheng. Arbeiderpartiet mener at staten må bidra aktivt og finansielt til å overføre forskningsmessig framgang til det aktive næringsliv.

Den velutviklede virksomheten innen laks- og ørret-oppdrett må sikres videre vekst både hos de eksisterende aktører med økte forkvoter, og gjennom tildeling av konsesjoner til små og nye aktører. Dette skal skje etter nærmere bestemte kriterier, slik at blant annet distriktpolitiske målsetninger ivaretas.

Arbeiderpartiet finner det rimelig og rettferdig at det ytes vederlag for oppdrettskonsesjonene. Det er viktig at slike vederlag gjenspeiler den betalingsevne de ulike grupper av oppdrettere har. Vi vil utrede muligheten for å innkreve en avgift når konsesjoner skifter eier, og dessuten utrede spørsmålet om å gi kommunene lov hjemmel til å innføre en arealavgift; noe som bl a vil kunne sette kommunene bedre i stand til å stimulere og legge til rette for næringsutvikling innen havbruk.

Arealplanlegging av kystsonen er en forutsetning for å kunne legge til rette for utvikling av havbruksnæringa, samtidig som den tradisjonelle fiskerinæringa blir tatt vare på. Også andre hensyn må tas hensyn til når arealene skal fordeles. Planlegginga vil måtte foregå lokalt og tilpasses lokale forhold.

Ordet i saken:

202 Magnus Johannessen, Hordaland la fram følgende tillegg:

Ny 2. setning tillegg: Denne ressursen tilhører det norske folk i fellesskap.

294 Bernt Aksel Jensen, Finnmark la fram følgende tillegg:

1. avnitt, nest siste linje: i bruk produksjonspotensialet også i området av landet
3. avsnitt etter 1. linje: "Prinsippet med forkvoter opprettholdes"
2. avsnitt: innen offshore, fiskeri og havbruk.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og tilleggsforslag fra Magnus Johannessen og Bernt Aksel Jensen enstemmig vedtatt.

Bioteknologi

Norge har et betydelig bioteknologimiljø målt i antall selskaper og forskningsmiljøer. Antall patentsøknader og patenter øker etter hvert som forskernes innsats og oppfinnelser verdsettes økonomisk. Dette er en del av en internasjonal utvikling. Ved inngangen til år 2000 var det om lag 1350 bioteknologibedrifter i Europa med om lag 54000 ansatte og en årlig omsetning på om lag 43 milliarder kroner. På tross av en rask utvikling innen europeisk bioteknologi, ligger Europa langt etter USA på dette området. Et gjennomsnittlig amerikansk bioteknologiselskap har fire ganger så høy omsetning og tre ganger så mange ansatte som et gjennomsnittlig europeisk selskap. Tre av fire sentre som arbeider med kartleggingen av de menneskelige gener er lokalisert i USA.

Genteknologien baner nå vei mot historiske gjennombrudd i forståelsen av menneskenes helse. Med ny kunnskap får vi muligheter for nye behandlingsformer og nye opplegg for god forebygging. Arbeiderpartiet vil at Norge skal være en del av denne revolusjonen. Derfor vil vi bidra til sterke kunnskapsmiljøer og utvikling av nye næringer, innenfor klare etiske retningslinjer som respekterer verdien av det mangfoldige menneske.

Mange av de viktigste verdipolitiske veivalgene i årene som kommer, vil omhandle genrelaterte spørsmål. I kjølvannet av forskernes framskritt må vi fortløpende ta de politiske debattene om bruken av den nye kunnskapen. Vi skal oppmuntre og stimulere til ny og banebrytende forskningsvirksomhet. Når det gjelder beslutninger om anvendelse av bio- og genteknologiske oppfinnelser, vil Arbeiderpartiet legge til grunn et føre-var prinsipp og la tvil komme naturen og mennesket til gode.

Genmanipulert mat tilbys på verdensmarkedet, men er foreløpig ikke godkjent for salg i Norge. Arbeiderpartiet vil at vi skal tenke oss godt om før vi eventuelt åpner for salg av slike produkter. Vi har til enhver tid bare mulighet til å teste genmanipulerte produkter for eventuelle skadevirkninger som vi fra før av har innsikt til å forestille oss. Et midlertidig forbud vil sikre tid til diskusjon og utredning, og dermed beskytte mennesker og miljø mot uopprettelige skadevirkninger.

I sin tid satte Jagland-regjeringen i gang arbeidet med Nasjonal strategi for næringsrettet bioteknologi. Her konkluderes det med at konkurranseevnen til norsk næringsliv bør styrkes ved å satse på forskning og utvikling innenfor medisin og helse, matvareproduksjon og marin bioteknologi. Dette er også i tråd med Norges Forskningsråds prioriteringer.

Arbeiderpartiet mener næringslivet må engasjere seg sterkere i både grunnforskning og brukerstyrt forskning innen bioteknologiområdet. Næringslivet bør bli mer aktive både i utformingen av forskningsstrategier, og i å delta i et samspill med det offentlige når det gjelder utforming av tiltakene. For å oppnå dette, er vi nødt til å sikre stabile og forutsigbare rammevilkår for de som vil bidra til denne satsingen. Dette er særlig viktig fordi dagens satsing på forskning og utvikling vil danne grunnlag for nye bedrifter og innovasjoner om 5-20 år. Innenfor forskningsvirksomheten må det særlig være et mål å forske fram produkter som bidrar til å bekjempe store miljø og fattigdomsproblemer.

For å sikre norsk næringsliv like rammebetingelser som utenlandske konkurrenter, er det viktig at Norge engasjerer seg aktivt i forhold til internasjonale reguleringer av bioteknologi. Arbeiderpartiet vil legge dette til grunn i sin videre håndtering av spørsmål vedrørende patentdirektivet og EØS-avtalen. Fram til en eventuell behandling i EØS-komiteen vil vi arbeide med tiltak som kan imøtekomme de hovedinnvendinger som er reist mot patentdirektivet i norsk og internasjonal debatt. Lov om medisinsk bioteknologi og genteknologi må gås igjennom, og kontroll- og administrasjonsapparatet må styrkes.

Ved en eventuell innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen, vil Arbeiderpartiet gå inn for at det tas inn en tilpasningstekst til direktivet i EØS-komiteens beslutning om forholdet til biodiversitetskonvensjonen og andre folkerettslige avtaler som både EFTA/EØS-statene og EU er bundet av. Ved en eventuell motstrid mellom direktivet og slike avtaler, skal sistnevnte få forrang, slik at det sikres at patentrettigheter også kommer u-land til gode. Norge skal som en del av bistandspolitikken, stille kapital til rådighet slik at u-land får bedre mulighet til å utnytte patenterte produkter.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

V. OLJE- OG GASSPOLITIKKEN

I. Prinsipper for olje- og gassvirksomheten:

Arbeiderpartiets grunnleggende utgangspunkt for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel er:

1. Alle olje- og gassforekomstene på norsk sokkel tilhører samfunnet ved den norske staten som grunneier.
2. Utvinningen av olje og gass skal reguleres på en måte som trykker hensynet til bærekraftig utvikling og en ansvarsfull og langsiktig forvaltning. På dette grunnlaget tildeler staten tidsavgrensede lete- og utvinningslisenser til oljeselskapene.
3. Petroleumsvirksomheten har stor betydning for norsk økonomi og for vår felles velferd. Derfor må den være under klar politisk kontroll og styring, og skje med høye krav til helse, sikkerhet og miljøtrykghet.
4. Forvaltningen av ressursene skal skje til beste for alle innbyggere og fremtidige generasjoner. Det er et overordnet mål for Arbeiderpartiets oljepolitikk at en størst mulig andel av verdiskapingen fra olje- og gassvirksomheten skal tilfalle fellesskapet.
5. Statens pengestrøm fra petroleumsvirksomheten hentes ved skatt på oljeselskapene, inntekter fra Statens Direkte Økonomiske Engasjement (SDØE) og utbytte fra Statoil og Hydro. Arbeiderpartiet vil fortsatt bruke disse virkemidlene aktivt for å sikre fellesskapets verdier og inntekter i framtida.
6. For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre at virksomheten på norsk sokkel bidrar til industriell utvikling i Norge, både når det gjelder lete- og produksjonsvirksomhet,

utbygginger, drift og vedlikehold, landbasert bearbeiding av olje og gass, teknologi-utvikling og forskning.

7. Norsk leverandørindustri er en viktig del av det samlede norske oljemiljøet, og mye av den teknologiske utviklingen skjer nettopp i samspillet mellom leverandørene og oljeselskapene. Vi vil at Norge fortsatt skal ha en konkurransedyktig og lønnsom olje- og gassindustri, som bidrar til sysselsetting og økt verdiskaping, og som kan hevde seg i konkurransen om oppgaver både her hjemme og i utlandet.
8. Arbeiderpartiet vil følge opp disse hensynene og prinsippene gjennom lovgivningen, konsesjonspolitikken, nasjonalt eierskap til ressursene, og statlig deltakelse i olje- og gassvirksomheten ved hjelp av Statens Direkte Økonomiske Engasjement og våre to oljeselskaper.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

II. Utfordringene i den aktuelle situasjonen

- Oljevirkomheten er vår viktigste eksportnæring, med betydelige muligheter for industriell videreutvikling, økt konkurransekraft og internasjonal deltakelse. Det er viktig at erfaring, kompetanse og etablerte markedsposisjoner blir videreutviklet slik at Norge beholder sin stilling som en ledende energinasjon, ved at både de norske oljeselskapene og leverandørindustrien får et solid grunnlag for å etablere sterkere posisjoner i de internasjonale energimarkedene.
- Norsk kontinentalsokkel byr fortsatt på løfterike muligheter. Hittil er om lag 20 % av de kjente olje- og gassreservene på norsk sokkel utvunnet. Det er påvist reserver som gir et stort potensiale for virksomheten på norsk sokkel i fremtida, dvs at de kan gi produksjon av olje i 20 –25 år og av gass i opp mot 100 år. I tillegg kommer mulig-heter for nye funn og økt utvinningsgrad i hver brønn som følge av teknologiske fremskritt.
- Det finnes altså betydelige gjenværende reserver og det er fortsatt mulig å gjøre mange nye lønnsomme funn. Men disse reservene vil i mange tilfelle ligge mer utilgjengelig til, og dermed være mer krevende å utvinne. Det blir viktig å legge til rette for en effektiv ressursbruk av disse reservene gjennom tidsavgrensede lete- og utvinnings-lisenser, slik at virksomheten på norsk sokkel kan opprettholde sin konkurransekraft.
- Et hovedelement i en hittil vellykket norsk oljepolitikk er at en aktiv konkurranse mellom flere kompetente selskaper bidrar til en best mulig ressursutnyttelse. På denne måten sørger vi for at de bryner seg mot hverandre, bl a når det gjelder geologisk kunnskap og letemodeller, utbyggings- og transportopplegg, og reduserte utslipp av klimagasser.
- De internasjonale markedene for norsk naturgass er i sterk endring og dermed preget av uklarhet. For å sikre at verdiene til de norske gassressursene skal kunne realiseres i tråd med våre prinsipper, må vi legge til rette for at Norge gjennom Statoil også i framtida kan

ha et sterkt europeisk olje-, gass- og energiselskap. Det vil si et selskap som kan konkurrere på likeverdige vilkår, både når det gjelder produksjon, distribu-sjon og markedsføring.

- Det innenlandske markedet for direkte bruk av naturgass til industri, samferdsels-formål, fjernvarme og annen anvendelse må utvikles videre. I årene som kommer vil det ligge store muligheter for nye former for bruk og foredling av gassressursene bl a i forbindelse med oppdrettsnæringen, båt- og fergetrafikken langs kysten, næringsrettet bruk av bioteknologi, og utvikling av den etablerte industrien; noe som også regjerin-gen legger opp til gjennom en egen handlingsplan for innenlandsk bruk av naturgass.
- De siste årene har vi sett en rekke fusjoner og oppkjøp i olje- og gassindustrien på tvers av landegrensene. For å videreutvikle kompetansen og verdiene i de norske oljeselskapene og i leverandørindustrien, må det legges til rette for at de skal fortsette å søke oppgaver i andre land .

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

III. Videre utvikling av olje- og gassvirksomheten

Basert på prinsippene og utfordringene i olje- og gasspolitikken som er skissert ovenfor, vil Arbeiderpartiet gå inn for at:

- 1) Statens Direkte Økonomiske Engasjement (SDØE) sin rolle skal videreføres og utvikles ved tildeling av fremtidige konsesjoner på norsk sokkel.
- 2) SDØE's nåværende og fremtidige andeler skal i all hovedsak forbli i statlig eie. Begrensede SDØE-andeler på sokkelen kan overføres/selges til Statoil og Hydro der dette totalt sett vil gi en bedre verdiskaping og ressursutnyttelse.
- 3) I dagens situasjon med økt internasjonalisering av olje- og gassindustrien er det viktig at Statoil gis økt størrelse og muligheter til å inngå allianser for å møte sterkere konkurranse både hjemme og ute.
- 4) Et mulig virkemiddel for utvikling av Statoil er alliansebygging med selskaper som leverer gass til sluttbrukere i europeiske og andre internasjonale markeder. Et annet virkemiddel er å danne datterselskaper på ulike områder der eierstrukturen kan være fleksibel i forhold til formålet.
- 5) Når størrelsen på utbyttet fra Statoil skal fastsettes, vil vi hensynta at selskapet skal utvikles på en langsiktig måte, og dermed kunne øke sin kompetanse og evne til å løse framtidige utfordringer og oppgaver.

- 6) Eierskapet i Statoil kan utvides til også å omfatte andre eiere enn den norske stat. Dette bør ikke skje ved at staten selger seg ned, men ved at man i tillegg til den statlige henter inn ny kapital som ledd i strategiske allianser. Staten skal fortsatt være majoritetseier med minst 2/3 av aksjene.

Ordet i saken:

046 Sven Hugo Johansson, Oslo ba om å få stemme imot privatisering.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

VI. GODE KOMMUNIKASJONER I HELE LANDET

Arbeiderpartiet mål i samferdselspolitikken er et trygt, effektivt og samordnet transportsystem som sikrer næringslivets og befolkningens behov i hele landet, og ikke forurenses miljøet. For å oppnå dette målet, er det viktig at vi ser hele transportnettet med veger, jernbanenett, sjø- og lufttransport som ett helhetlig system.

Regjeringen har lagt fram den første nasjonale transportplan (Nasjonal transportplan 2002-2011, St- meld 46 1999/2000), som er en samordnet plan for alle transportsektorer. Arbeiderpartiet mener at dette er et godt utgangspunkt for å planlegge framtidens transportpolitikk i Norge.

God tilgjengelighet til transport er en forutsetning for et aktivt liv og deltagelse i fellesskap med andre mennesker, og dermed for menneskelig livskvalitet. Arbeiderpartiet vil at transporttilbudet skal være tilgjengelig for funksjonshemmede og eldre som har vanskelig for å ta seg fram på egen hånd.

Ordet i saken:

182 Gisle Handeland, Hordaland

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Transportsikkerhet

I transportsikkerhetsarbeidet legger Arbeiderpartiet til grunn en visjon om at det ikke skal forekomme ulykker med drepte eller alvorlig skadde. For å oppnå dette, er det nødvendig med et bredt spekter av tiltak innenfor alle transportformer. På vegtrafikkens område må det settes inn tiltak som forebygging, adferdsregulerende tiltak, kontrollvirksomhet og tiltak på vegnettet. Disse må settes inn der de i størst mulig grad bidrar til å redusere antall ulykker og alvorlighetsgraden når en ulykke inntreffer.

Arbeiderpartiet mener at føreropplæringen må reformeres, og at trafikkopplæring i større grad må inn på alle trinn i skoleverket. Opplæring i førstehjelp må inn som en obligatorisk del av føreropplæringen. Arbeiderpartiet støtter forslaget om prikkbelastning på førerkort.

Samtidig er det viktig å samordne og øke kontrollvirksomheten til Politiet og Statens Vegvesen. En gjennomgang av fartsgrensene med sikte på reduserte fartsgrenser i særlig trafikkfarlige områder er nødvendig. Arbeiderpartiet avviser imidlertid en generell senkning av fartsgrensene, og vil åpne for en prøveordning med 100 km/t på flerfelts motorveger med høy standard og lav ulykkesfrekvens.

Arbeiderpartiet er opptatt av å bedre sikkerheten innenfor alle transportformer. Et viktig skritt på vegen er utvidelsen av havarikommisjonen for sivil luftfart til også å omfatte jernbansektoren. Det bør vurderes å opprette en felles ulykkeskomisjon for alle transportulykker. På samme måte vil vi at tilsynsmyndigheten innenfor transportsektoren skal gjennomgås, og eventuelt slås sammen til et felles statlig tilsyn for all transportvirksomhet.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Gode transportløsninger for distrikter og næringsliv

Samferdsel skal bidra til økt verdiskaping, og må være et viktig virkemiddel i distrikts- og næringspolitikken. Dagens og framtidens næringsliv må tilbys gode transportmuligheter for å kunne frakte varer til markedene. Hovedtransportkorridorene ut av landet og mellom landsdeler må prioriteres, og god framkommelighet for næringslivets transporter må være høyt prioritert i samferdselsplanleggingen.

I distrikts-Norge må vei- og sjøtransport være tilpasset næringslivets behov, og det må tilrettelegges for gode transportløsninger for havbruks- og fiskerinæringen langs kysten. Samtidig er det et mål for Arbeiderpartiet å få større deler av godstransporten over fra veitransport til sjø og bane.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Jernbane og kollektivtrafikk

Jernbanen er en god og miljøvennlig måte å frakte personer og gods på, både for arbeidsreiser, reiser mellom landsdeler og til utlandet. Arbeiderpartiet mener at NSBs satsing på nytt materiell for bedre komfort og redusert kjøretid må fortsette. Samtidig er det viktig med sterk satsing på sikkerheten i jernbanen. Utbygging av automatisk togstopp, fjernstyring, togradio, fjerning av planoverganger og andre sikkerhetstiltak må få høy prioritet. Drift og vedlikehold må styrkes.

Satsingen i intercity-triangelet mellom Lillehammer, Grenland og Østfoldbyene må fortsette. Arbeiderpartiet mener at jernbaneinvesteringene må økes, og at tiltak for å få mer godstransport over på jernbane må settes iverk.

Arbeiderpartiet vil utvikle en ny nasjonal politikk for satsing på lokal kollektivtrafikk på buss og bane. Særlig i de største byene er det avgjørende at en betydelig større andel av persontransporten tas ved hjelp av kollektive transportmidler. Derfor må staten ha et større ansvar for denne kollektivtrafikken enn i dag. Det må utvikles nye modeller for organisering av dette tilbudet, og de offentlige bidragene til kollektivtiltak må økes. Dette må også omfatte støtte til

vedlikehold og drift. Samtidig må det bli lettere å omdisponere vegmidler til kollektivtiltak i byene. Arbeiderpartiet vil vurdere å opprette bybane også i andre byer enn Oslo.

Også i distriktene er det viktig å ha et godt kollektivt tilbud. Fylkeskommunene må ha økonomi til å kunne gi et tilfredstillende rutetilbud for busser. Arbeiderpartiet understreker at innføring av moms på transporttjenester skal kompenseres overfor fylkeskommunene slik at lokale rutetilbud ikke skal bli dyrere for brukerne.

Ordet i saken:

182 Gisle Handeland, Hordaland endringsforslag:
Siste avsnitt, 2. setning: "for busser" går ut.

196 Terje Ohnstad, Hordaland, tillegg:
Ny 3. setning i første avsnitt: I den sammenheng er det spesielt viktig at Bergensbanen og Dovrebanen opprustes.

194 Trond Tystad, Hordaland endringsforslag:
3. avsnitt siste setning endres til: Arbeiderpartiet går inn for å videreutvikle banesystemet i Oslo og opprette bybane i andre store byer.

Eirin Sund, red. kom

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling og endringsforslag fra Gisle Handeland og Trond Tystad enstemmig vedtatt. Tilleggsforslag fra Terje Ohnstad falt.

Veier

Hensynet til trafiksikkerhet og framkommelighet både i distriktene og i sentrale strøk må være overordnede hensyn på veisiden. De siste årene har vi fått et betydelig etterslep i vedlikeholdet av veinettet, og Arbeiderpartiet mener derfor at vi de nærmeste år må prioritere utbedring av eksisterende veinett framfor ny utbygging.

Dette innebærer at utbyggingen av stamveinettet skal fortsette, og i deler av landet må også riksveiene bygges ut. Arbeiderpartiet vil satse på veiinvesteringer som bidrar til å løse miljø-, helse- og sikkerhetsproblemer, herunder rassikring og trygging av skoleveier. Det må bygges ut et sammenhengende hovedveinett for gang- og sykkeltrafikk.

Utbygging av riksveier er et statlig ansvar, imidlertid bør bompenger fortsatt være et viktig supplement for å finansiere nye veier. Slik kan de bygges ut raskere enn de ellers ville blitt. Arbeiderpartiet mener at det må utvikles løsninger for å samordne bompengesystemer, slik at vi på sikt kan få et felles system for innkreving og betaling av bompenger.

Arbeidet med å bygge ut fergetilbudene må fortsette. Arbeiderpartiet vil arbeide for å bygge ut tilbudet med økt frekvens og utvidet åpningstid på ferger på stamveinettet, og ved viktige regionale ruter. Særlig må fergetilbud som er viktige for næringslivet, være godt utbygd. Satsingen på gassdrevne ferger må fortsette og videreutvikles.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Sjøtransport

Arbeiderpartiet mener at sjøtransport er et miljøvennlig transportalternativ, og vil legge til rette for at en større andel av godstransport foregår på sjøen. Arbeiderpartiet vil derfor øke tilskuddene til infrastruktur langs kysten, og vi vil bidra til oppbygging av terminaler.

Det må bygges ut fiskerihavner med hensyn til en framtidig vekst i fiskeri- og havbrukssektoren. Det må utvikles et elektronisk kartverk for navigasjon på sjøen. Sikkerheten må prioriteres høyt. Det er viktig med en satsing på å sikre farledene, særlig for hurtigbåttrafikken.

Staten må ta et ansvar for infrastrukturen knyttet til de nasjonale havnene, og disse må derfor sikres gode tilførselsmuligheter både for veg og jernbane der dette er aktuelt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Luffart

Arbeiderpartiet vil utvikle flyplasstrukturen i landet i sammenheng med tilrettelegging av andre transportsystemer. Strukturen må også i framtida bestå av et stamnett og et regionalt flyrutenett. Det er et offentlig ansvar å sikre flytilbud i de deler av landet hvor dette ikke er kommersielt lønnsomt.

Samtidig bidrar flytrafikk til betydelig forurensing, og Arbeiderpartiet ønsker derfor å styrke jernbanen og andre miljøvennlige transportformer på strekninger der disse konkurrerer med fly.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Posten

Posten er inne i en periode med betydelig omstilling. Antall poststeder skal økes, samtidig som Posten legger opp til at et betydelig antall postkontorer skal erstattes med Post i butikk, eller inngå i tilbudet til offentlige servicekontorer

Arbeiderpartiet vil understreke at kravene i Postens konsesjon om landsdekkende posttjenester og at det skal være et Postkontor eller kontraktspostkontor i hver kommune, står fast. Samtidig er det viktig å raskt få på bena et tilbud om offentlige servicekontor, slik at Posten kan inngå i et slikt tilbud der dette er naturlig. Staten må ta ansvar for at slike kontorer opprettes over hele landet, slik at både distrikter og byer kan få et best mulig tilgjengelig offentlig tilbud.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Bredbånd til hele landet

Vi vil bruke den nye teknologien som et middel for å nå målet om et informasjonssamfunn som skal inkludere alle. Overgangen fra industri- og oljealderen til informasjons- og kunnskapssamfunnet stiller krav til nye politiske løsninger og en offensiv og helhetlig politikk. Skal målet om et informasjons- og kunnskapssamfunn for alle nås, må hele befolkningen sikres tilgang til den nye teknologien og tjenestene, og kunnskap om bruk av teknologien.

Arbeiderpartiet vil stimulere til rask utbygging av bredbåndsnett i hele landet for at befolkningen og næringslivet skal kunne nyttiggjøre seg de mange nye tjenestene. Alle grunn- og videregående skoler, folkebibliotek, sykehus og kommuneadministrasjoner skal få tilbud om bredbåndstilknytning innen utløpet av 2002. Alle norske husstander må få tilbud om bredbåndstilknytning innen utgangen av 2004. Det offentlige må bidra til å nå dette målet i områder som ikke er kommersielt lønnsomme å bygge ut. Norge må lede an i utviklingen av et velfungerende bredbåndsnett for mobile tjenester for hele befolkningen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

VII. BEDRE FORBRUKER-RETTIGHETER

Barn, unge og voksne utsettes for et stadig sterkere kommersielt press. Reklame eller markedsføring i en eller annen form dukker opp i så å si alle hverdagslivet sammenhenger, i mediene, i det offentlige rom - ja til og med på skolen. Arbeiderpartiet mener at det er på tide å sette en grense for reklame og kommersiell påvirkning. Slankepress er noe mange føler seg utsatt for, også i reklamen. Vi vil at all reklame for slankeprodukter skal forbys.

Arbeiderpartiet vil opprette et forbrukerfond finansiert av en reklameavgift. Dette vil være et viktig skritt i retning av å skape et bedret forbrukervern. En viktig side ved dette vil være å gi informasjon om hvordan varen er produsert. I Danmark har det nylig blitt opprettet en egen "forbrukerinformasjon" som har som hovedoppgave å gi denne type informasjon, særlig gjennom merkeordningen "Den røde prikk". Gjennom denne merkingen ledes forbrukerne til en database som gir opplysninger om hvorvidt det brukes barnearbeid i produksjonen, arbeidernes vilkår i bedriften og de miljømessige sidene ved produksjonen. Det gis også opplysninger om hva varen inneholder av eventuelle helseskadelige tilsetningsstoffer eller materialer.

Ved sine daglige valg av produkter har forbrukerne stor makt, og det er viktig at denne makten brukes til å vri produksjonen av varer og tjenester i en miljøvennlig og etisk retning. Derfor mener vi at en merkeordning som denne snarest må etableres i Norge, og at denne bør legges til et eget organ under Forbrukerrådet.

Ungdom er i dag en kjøpesterk gruppe. Arbeiderpartiet mener også at ungdom bør være en særskilt målgruppe når det gjelder å gi informasjon om rettigheter på forbrukerområdet. En ser ofte at de produktene som selges til ungdom, som for eksempel moteklær, er av dårlig kvalitet. Mange kvier seg for å reklamere på varer de har kjøpt. Med en bedre informasjon om hva en har rett til å klage på vil også ungdom bli en sterk forbrukergruppe. Det bør dessuten settes klarere grenser for når, hvor og i hvor stor grad en kan utsettes for reklame. I dag finnes det for få begrensninger for dette.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

VIII. MEDIESAMFUNNET

I dag setter informasjons- og kommunikasjonsteknologien i stadig sterkere grad sitt preg på utviklingen mot det som ofte kalles medie- eller informasjonssamfunnet. Mer informasjon blir raskere tilgjengelig for flere og bidrar til å skape nye muligheter for menneskelig utfoldelse, vekst og effektivisering.

Samtidig utfordres institusjoner innen informasjon, kultur og kommunikasjon av nye aktører som forsøker å posisjonere seg der man antar at det vil være størst økonomisk gevinster å hente i fremtiden. Ikke bare skjer dette innenfor nasjonalstatene - mediesamfunnet har også et sterkt preg av globalisering, med fremvekst av store aktører som sprer seg med virksomheter i mange land.

Dette kommer til uttrykk ved at ressurssterke aktører går i allianse med eller kjøper opp virksomheter som tradisjonelt har skapt og tilbudt innhold og programproduksjon - det være seg gjennom aviser, forlag, radio eller TV. Samtidig skjer det en sterk kommersialisering av innholdet, ved at suksesskriteriet blir om man gjør det godt på børsen eller ikke, og hvor mye utbytte som betales til eierne.

Det foregår en rivende teknologisk utvikling hvor tele-, data-, og mediesektoren smeltes sammen. Denne utviklingen øker behovet for en felles regulering av sektorene, noe som kan gjøres ved en egen IKT-lov. I dag har vi en egen telelov, kringkastningslov etc. Utviklingen vil også bety at det vil være viktig at NRK kan inngå allianser med andre aktører.

I denne situasjonen er det viktig at sentrale kulturelle og demokratiske verdier og samfunnsinteresser blir ivaretatt og ikke males i stykker i en kommersiell sammenheng. Norsk språk og kultur og uavhengig informasjonsformidling må ikke bli en handelsvare, som er avhengig av kommersiell suksess alene for å ha berettigelse.

I Norge er medieforbruket stort, med mange avislesere og flere etermedier. NRK har en sterk posisjon, og vi må sikre dette videre og bidra til at NRK kan beholde sin sterke posisjon i framtida. Det eksisterer derfor gode forutsetninger for å skape samarbeidsformer og rammevilkår som gir muligheter for å utvikle og styrke våre kultur- og samfunnsverdier, og samtidig lykkes i det nye internasjonaliserte mediesamfunnet.

Landsmøtet vil be Regjeringen være spesielt oppmerksom på betydningen av at viktige samfunnsinstitusjoner innen kultur- og informasjonsformidling får gode rammevilkår, slik at de settes i stand til å hevde seg også i det fremtidige kommersielle multimediemarkedet. Særlig på områder der staten er eier må vi bidra til at ulike aktører ikke overkjører hverandre og skaper usikkerhet og kommersialisering, bl a i forbindelse med investeringer i såkalt digitalisering av nett og sendinger.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok opp hele heftet til votering.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling med de vedtatt endringer enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok opp igjen forslag til prinsipp- og arbeidsprogram - side 79, linje 38 til behandling, hvor 294 Bernt-Aksel Jensen, Finnmark fremmet følgende forslag: strykning i linje 2, ordet "økte" strykes

Bernt-Aksel Jensen trakk sitt forslag.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknad:

292 Evy Ann Midtun, Finnmark søker om permisjon fra kl. 1350 og ut dagen.

Vedtak: Søknaden innvilget.

Møtet tok en kort pause kl. 1350.

Møtet satt kl. 1405.

Dirigenten refererte følgende permisjonssøknader:

216 Norill Solheim, Sogn og Fjordane søker om permisjon fra kl. 1500 og ut dagen.

151 Turid Opedal, Telemark søker om permisjon fra kl. 1500 og ut dagen.

276 Arnt Frode Jensen, Nordland søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen.

211 Osvald Thurlid, Sogn og Fjordane søker om permisjon fra kl 1400 og ut dagen

166 John Stensland, Vest-Agder søker om permisjon fra kl 1430 og ut dagen.

203 Veslemøy Gullachsen, Hordaland søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen.

221 Trygve Holm, Møre og Romsdal søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen.

144 Anne M. Blaker, Telemark søker om permisjon fra kl 1445 og ut dagen.

205 Siri Kaland, Hordaland søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen

204 Are Tomasgard, Hordaland søker om permisjon fra kl 1500 og ut dagen.

Vedtak: Søknadene innvilget.

SAK 11 – VALG

Dirigenten ga ordet til leder for valgkomiteen Yngve Hågensen som la fram følgende innstilling:

Yngve Hågensen opplyste at på den utgaven som var lagt ut, var Grete Knudsen falt ut som Sentralstyre medlem, innstillingen er som følger:

Sentralstyret:

Thorbjørn Jagland	leder
Jens Stoltenberg	nestleder
Hill-Marta Solberg	nestleder
Solveig Torsvik	partisekretær

Aud Viken	Sogn og Fjordane	
Yngve Hågensen	LO	
Grete Knudsen	Hordaland	
Grethe Fossum	Hedmark	
Mildrid Finnehaug	NKF	NY
Tore Hagebakken	Oppland	
Odd Kr. Reme	Rogaland	NY
Bjørnar Olsen	Nordland	
Kjell Bjørndalen	Fellesforbundet	
Bjørgulv Froyn	Oslo	NY
Martin Kolberg	Buskerud	
Trond Giske	Sør-Trøndelag	NY
Rolf Erling Andersen	Telemark	
Anne Rygh Pedersen	Vestfold	NY
Karita Bekkemellem Orheim	Kvinnebevegelsen	

En representant fra AUF's sentralstyre tiltrer Sentralstyret med fulle rettigheter.

Kvinnepolitisk styre:

Karita Bekkemellem Orheim	leder	
Grethe Ernø Johansen	nestleder	Ny som nestleder
Astri Aas-Hansen	nestleder	Ny som nestleder
Karin Yrvin	sekretær	Ny som sekretær
Rita Lekang	LO	NY
Solveig Solbakken	Aust-Agder	
Karen I. Stangeland	Rogaland	
Anne Ragnhild Kjær Sti	AUF	NY
Synnøve Konglevoll	Troms	
Hildur Fallmyr	Nord-Trøndelag	NY
Bente Elin Lilleøkseth	Hedmark	NY

Kontrollkomite:

Ester Kostøl	leder
Bjartmar Gjerde	
Sidsel Bauck	

Varamedlemmer:

Asbjørn Kristoffersen
Åsa Solberg Iversen

Ordet i saken:

Kjell Engebretsen, Landsstyret/Akershus
039 Jan-Tore Strandås
Yngve Hågensen, valgkomiteen

Dirigenten tok deretter valgkomiteens innstilling opp til behandling.

Vedtak: Valgkomiteens innstilling enstemmig vedtatt på alle punkter.

SAK 12 – AVSLUTNING

Dirigentene takket for seg og sekretærene og ga ordet til Thorbjørn Jagland som takket landsmøtedelegatene, funksjonærene og partikontoret. I tillegg takket han alle som gikk ut av sentralstyret og kvinnepolitisk styre ved å overrekke hver av de som var tilstede en blomsterbukett. De var følgende:

Sentralstyret:

Jan Davidsen
Terje Moe Gustavsen
Susanne B. Grannes
Britt Hildeng
Solbjørg Lervik

Kvinnepolitisk styre:

Kari Manger
Anne Rygh Pedersen
Liv Undheim
Britt Hjelseth
Eva Kristin Hansen

Forsamlingen sang ”Ta hverandre i handa og hold”. Forsanger Vigdis Fossum og Erlend Rasmussen.

Møtet slutt kl 1458.

SIDEHENVISNING:

Torsdag 9. november 2000:	1
SAK 1 – ÅPNING	1
SAK 2 – KONSTITUERING	8
SAK 8 – FORSLAG TIL NYTT PRINSIPP- OG ARBEIDSPROGRAM	21
Fredag 10. november	74
SAK 5 – INNKOMNE FORSLAG.....	74
SAK 7 – DEN POLITISKE SITUASJONEN	75
Lørdag 11. november 2000	102
SAK 4 – INNSTILLING FRA REVISJONSNEMNDEN/GODSKJENNING AV REGNSKAPET FOR 1998 OG 1999	102
SAK 3 – INNSTILLING FRA BERETNINGS- OG PROTOKOLLMITEEN	105
SAK 6 - LOVENDRINGER OG SAK 9 – ARBEIDET I ORGANISASJONEN	111
Søndag 12. november 2000	122
SAK 10 – REDAKSJONSKOMITEENES INNSTILLING	124
RETNINGSLINJER FOR DET SAMEPOLITISKE ARBEIDET I	143
SAK 11 – VALG	214
SAK 12 – AVSLUTNING.....	216